

ÚRSKURÐARNEFND
Í
VÁTRYGGINGAMÁLUM

Samantekt úrskurða 2024

Síðast uppfært 12. ágúst 2024

Mál nr. 1/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn váttryggingartaka (X)****Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.****Gögn.**

- Málskot mótttekið 1. janúar 2024 ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V, dags. 22. janúar 2024, ásamt áhættumati X vegna 2023.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M slasaðist við vinnu sína hinn 15. febrúar 2023 hjá X. Slysið varð þegar M var að vinna við klippitæki (vinnuvél) á verkstæði X við að klippa blikkplötur þegar vinstri hönd hennar fór skyndilega undir öryggishlið vinnuvélarinnar með þeim afleiðingum að vísifingur kramdist undir sex pressuhólkum tækisins. Vélinni var stjórnað af M með fótpedala. Í málinu liggur fyrir skýrsla Vinnueftirlitsins sem kom á vettvang 16. febrúar 2023 og framkvæmdi skoðun. Í þeirri skýrslu kemur m.a. fram að það valdi starfsfólki slysaðu að það komist inn á hættusvæði vélarinnar án þess að hún stöðvist og að X hafi verið veittur frestur til 15. mars 2023 til að endurskoða skriflega áætlun um öryggi og heilbrigði og gera breytingar er þörf krefði. Með gögnum málsins fylgir skriflegt áhættumat X þar sem kemur fram á bls. 7 að starfsmenn verði að gæta að staðsetningu handa við notkun klippivélar og gæta að því að þær fari ekki inn fyrir öryggishlífar.

Í lýsingu X í tjonstilkynningu til V dags. 10. mars 2023 kemur fram að M hafi sett hendur undir öryggishlíf sem hægt sé að hæðarstillja og sé það í höndum starfsmanna að gera þegar þeir vinna við vélina. Í lýsingu X kemur fram að M sé með nettar hendur og hafi því náð að fara með hendur inn fyrir hlíf. Ekki kemur fram í gögnum málsins að breytingar hafi verið gerðar á vinnuumhverfi X eftir slysið.

M telur að X beri skaðabótaábyrgð á afleiðingum líkamstjóns M. Í málskoti kemur fram að Vinnueftirlitið hafi gert athugasemdir í skýrslu sinni við aðbúnað á vinnustað X auk þess sem X hafi ekki tryggt viðunandi hlífðarbúnað á tækjum og þannig vanrækt skyldur sínar skv. lögum nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum sem og reglugerð um notkun tækja nr. 367/2006. M vísar til I. viðauka þeirrar reglugerðar þar sem komi fram í gr. 2.8 að hlífar eða annan viðeigandi búnað skuli hafa á vélum þar sem hætt er á viðkomu við tækjahluta á hreyfingu. M telur að mikil slysaðu hafi verið af vinnuvél þeirri sem hún var að vinna við og hefði X átt að útbúa vélina þannig að búnaður stöðvaði hreyfingu vélarinnar áður en á hættusvæði væri komið. Vélina hafi ekki verið búin slíkum búnaði og hafi það skapað hættu fyrir M. Einnig er bent á að þar sem blikkplötur séu mjög þunnar hefði verið auðvelt fyrir X að tryggja að hlífar á vinnuvélinni væru þess eðlis að fingur kæmust ekki undir þær. Það hafi X ekki gert og verði að bera skaðabótaábyrgð á því hirðuleysi sínu. Einnig telur M að slys hennar megi ekki rekja til augnabliks aðgæsluleysis hennar, enda komi fram í tjonstilkynningu X til V að M hafi ekki átt sök á slysinu.

V hefur hafnað bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X og telur slys M rakið til augnabliks aðgæsluleysis hennar sem hafi falist í því að hún hafi stigið á fótpedala vinnuvélarinnar á meðan hún var enn með hendur við öryggishlíf hennar. V vísar til þess að M sé menntaður blikksmiður og hafi unnið við umrædda vinnuvél í fimm ár. V telur að vinnuvélin hafi ekki verið vanbúin heldur sé það stillingaratriði hversu hátt öryggishlíf á vélinni er stillt. V bendir einnig á að það hafi verið á ábyrgð M að stilla vélina fyrir notkun og verklag við vinnu við hana sé þannig að blikkplötu sem eigi að klippa í vélinni sé komið fyrir í henni og síðan sé vélinni stjórnað með fótpedala, þ.e. bæði hlíf og hníf vélarinnar sé stjórnað af þeim starfsmanni sem vinni við vélina. V bendir á að X hafi fjallað um áhættu við verkið í sérstöku skriflegu áhættumati og verði sök ekki lögð á X vegna slyss M.

Álit.

Í málinu liggur fyrir að M varð fyrir líkamstjóni við vinnu sína hjá X, nánar tiltekið þegar hún var að vinna við vinnuvél sem notuð er sem svokallað klippitæki, þ.e. notuð til að klippa blikkplötur. Af skýrslu Vinnueftirlitsins má ráða að vélina sé þannig búin að starfsmenn komist með hendur inn fyrir öryggishlíf vélarinnar, en það er það sem gerðist þegar M slasaðist. Í skriflegu áhættumati X vegna

starfa við vélinu kemur fram að halda verði hæfilegri fjarlægð frá vél þegar verið er að klippa og starfsmenn þurfi að gæta að staðsetningu handa og skulu vara sig á að fara inn fyrir hlífur véla. Því hefur ekki verið mótmælt að M sé menntaður blikksmiður og hafi unnið hjá X í fimm ár áður en hún slasaðist. Verður að ætla að henni hafi mátt vera ljós hætta af því að vera með fingur innan við öryggishlíf sem hægt var að stilla eftir þörfum auk þess sem því hefur heldur ekki verið mótmælt að M hafi stjórnað vinnuvélinni sjálf með fótpedala.

Ekki kemur fram í skýrslu Vinnueftirlitsins að það hafi talið vinnuvél X vanbúna og verður ekki séð að frekari kröfur hafi verið gerðar um efnislega uppfærslu áhættumats skv. 65. gr. laga nr. 46/1980 eftir slys M. Telst X því hafa gert nægar varúðarráðstafanir með áhættumati sínu og ekki er sýnt að X beri skaðabótaábyrgð á líkamstjóni M vegna saknæmrar háttsemi starfsmanna X eða annarra atvika eða aðstæðna. M á því ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 27. febrúar 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 4/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn váttryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)****Skaðabótaábyrgð.****Gögn.**

- Málskot mótttekið 3. janúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V, dags. 11. janúar 2024.
- Viðbótarathugasemdir M, dags. 24. janúar 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að tjón hafi orðið á háspennustreng í eigu M þann 8. nóvember 2023. Atvik hafi verið með þeim hætti að starfsmenn X hafi verið að sinna framkvæmdum við enda Reykjavíkurlflugvallar og hafi þeir borað niður í háspennustreng í eigu M með þeim afleiðingum að um 40 metra kafli eyðilagðist. Vegna tjónsins hefur M gert kröfu um bætur úr ábyrgðartryggingu X hjá V á þeim grundvelli að starfsmenn X hafi sýnt af sér saknæmt gáleysi við jarðvegsvinnuna. V hefur hafnað bótaskyldu með bréfi dags. 28. apríl 2023. Telur M að starfsmönnum X hafi verið í lófa lagið að hafa samband við M og fá nákvæmar upplýsingar um legu strengsins í stað þess að treysta á upplýsingar í Luksjá Orkuveitu Reykjavíkur. Upplýsingar í Luksjá eru mismunandi nákvæmar og vísar M til upplýsinga á heimasíðu sinni þar sem fram kemur að öruggast sé að kalla til bilanaleitarmenn á þeirra vegum áður en grafið er. Starfsmenn X hafi vitað eða mátt vita af strengnum á svæðinu og að teikningar og vefsja séu ekki nákvæmnisgögn. Þeir hafi því haft ríkt tilefni til mikillar aðgæslu.

V hefur hafnað bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X á þeim grundvelli að X hafi talið engar líkur á því að grafa í streng á umræddu svæði. Þeir hafi auk þess skoðað Luksjá og fengið þær upplýsingar frá ISAVIA að engin lögn ætti að vera staðsett innan flugvallargirðingarinnar. Háspennustrengurinn hafi verið um það bil fjóra metra frá þeim stað sem hann var sýndur á Luksjá og hafi engar merkingar verið að sjá sem gáfu tilefni til þess að kalla til bilanaleitarmenn frá Veitum.

Álit.

Ágreiningslaust er að starfsmenn X boruðu niður á háspennustreng í eigu M með þeim afleiðingum að hann skemmdist á um 40 metra kafla. Svo bótaskylda sé fyrir hendi úr ábyrgðartryggingu X hjá V, þarf að mega rekja tjónið til saknæmra athafna eða athafnaleyfis af hálfu aðila sem X ber ábyrgð á. Sönnunarbyrði hvílir á þeim sem slíku heldur fram og verður því að meta hvort M hafi með framlögðum gögnum sýnt fram á að starfsmenn X hafi ekki gætt fyllstu varúðar áður en þeir boruðu í jörðu. Af fyrirbyggjandi gögnum verður ekki ráðið að starfsmenn X hafi vitað eða mátt vita að strengurinn væri staðsettur þar sem þeir voru að bora. Höfðu starfsmenn X bæði kannað í Luksjá hvort lagnir væru staðsettar þar sem þeir voru að vinna en auk þess höfðu þeir fengið þær upplýsingar frá ISAVIA að engin lögn ætti að vera innan flugvallargirðingar. Verður það ekki metið þeim til sakar að hafa ekki kallað til starfsmenn X áður en framkvæmdir hófust enda bentu fyrrgreindar upplýsingar ekki til þess að hætta á tjóni væri fyrir hendi. Sönnunarbyrði um að orsök tjónsins megi rekja til saknæmrar háttsemi starfsmanna X hvílir á M og hefur slík sönnun ekki tekist. M á því ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M eiga ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 27. febrúar 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 6/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Starfsábyrgðartrygging fasteignasala.****Nafn vátryggingartaka (X)****Skaðabótaábyrgð.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 5. janúar 2024 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 16. janúar 2024.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 19. janúar 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi undirritað kaupsamning um kaup á fasteign á tilgreindum stað í Reykjavík (F) hinn 12. febrúar 2021. Í söluyfirliti eignarinnar sem lá fyrir við sölu hennar komu eftirfarandi upplýsingar fram: „Húsið var endurnýjað að miklu leyti árið 2012: Þak. Raflagnir. Skólplög og Dren.“ Í ljós kom síðar að ástand skólplagna og drengs var ekki gott og hefur verið ráðist í endurnýjun. V samþykkti skaðabótaskyldu X hinn 14. nóvember 2023 vegna þess tjóns sem hlaut af því að upplýsingar á söluyfirliti hafi ekki verið réttar varðandi ástand frárennslislagna og að fasteignasali hjá X hafi átt að geta séð það með sjónskoðun. Hins vegar hefur V hafnað því að rangar upplýsingar hafi verið veittar um dren þar sem ekki væri hægt að sjá það með sjónskoðun.

M telja sömu sjónarmið eiga við um ranga upplýsingagjöf fasteignasala X á söluyfirliti varðandi ástand frárennslislagna og drengs og benda á að ekkert hafi verið gert í því að fá haldbær gögn sem sýni að framkvæmdir hafi átt sér stað á árinu 2012. Einnig benda M á að seljendur F hafi ekki búið í húsinu þegar þær framkvæmdir áttu að hafa átt sér stað og séu ekki sérfræðingar í pípulögnum og hafi ekki haft forsendur til að fullyrða um að framkvæmdir hafi átt sér stað.

V hefur hafnað bótaskyldu og telur að fasteignasali hjá X hafi í góðri trú sett fram upplýsingar í söluyfirliti og hafi ekki haft forsendur til að telja annað en að svo væri. V leggur áherslu á að sjá hefði mátt á ljósmyndum af skólplögnum F áður en farið var í framkvæmdir að nýrri lagnir hefðu verið lagðir inn á gamlar lagnir og það hefði fasteignasali hjá X átt að sjá við sjónskoðun. Ekki sé hins vegar hægt að staðreyna ástand drenlagna og ekki verði lögð sú skyld á fasteignasala að gera það við gerð söluyfirlits. Einnig vísar V til dóms Héraðsdóms Reykjaness í máli nr. 243/2020 þar sem fasteignasali var sýknaður af skaðabótakröfu vegna upplýsinga á söluyfirliti um ástand drengs og ekki lögð sú skylda á hann að sannreyna tilurð eða ástand lagna sem ekki séu sýnilegar.

Í viðbótarathugasemdum M er vísað til úrskurðar nefndarinnar í máli nr. 17/2022 þar sem reyndi á skaðabótaábyrgð fasteignasala sem setti fram staðhæfingu í söluyfirliti um að lagnir fasteignar væru „...í lagi.“ og vísað um það til sjónskoðunar sinnar og samtala við seljendur, en ekki gagna um ástand lagna fasteignarinnar sem byggð varð árið 1950. Í þeim úrskurði hafi verið fallist á greiðsluskyldu úr starfsábyrgðartryggingu fasteignasala.

Álit.

Í málinu er ágreiningur um bótaskyldu úr starfsábyrgðartryggingu fasteignasölnnar X hjá V. Gildissvið starfsábyrgðartryggingar nær til skaðabótaskyldu fasteignasala m.a. á grundvelli 27. gr. laga nr. 70/2015. Um skyldur fasteignasala er fjallað í fleiri ákvæðum laganna, m.a. 1. mgr. 11. gr. laga nr. 70/2015 þar sem kemur fram að fasteignasali skuli gæta þess vandlega að á söluyfirliti komi fram öll grundvallaratriði um eiginleika og ástand eignarinnar sem, ásamt skoðun kaupanda á eign þegar við á, má ætla að geti verið grundvöllur ákvörðunar hans um hvort hann kaupir eignina og hvaða verð hann er tilbúinn að greiða fyrir hana. Í c-lið 2. mgr. 11. gr. er sérstaklega tiltekið að í söluyfirliti skuli koma fram upplýsingar um ástand eignar, þ.á.m. um galla sem seljanda/og eða fasteignasala er kunnugt um a eigninni. Í 1. mgr. 12. gr. segir að fasteignasali skuli afla upplýsinga sem fram eiga að koma í söluyfirliti, og skuli sækja upplýsingar í opinberar skrár og skýrslur ef unnt er en ástand eignarinnar, gerð hennar og búnað skuli hann kynna sér af eigin raun. Í 2. mgr. 12. gr. kemur svo fram að fasteignasali beri ábyrgð á því ef upplýsingar í söluyfirliti reynast rangar eða ófullnægjandi, enda sé um að kenna gáleysi hans eða þeirra er starfa í hans þágu. Í fyrrnefndri 27. gr.

laganna segir svo m.a. að fasteignasali beri ábyrgð á tjóni sem hann eða starfsmenn hans valdi af ásetningi eða gáleysi og að um sakarmat og sönnun gildi reglur skaðabótaréttar. Um mat á sök fasteignasala gildir svo strangt sakarmat skv. dómaframkvæmd.

Í þessu máli er ágreiningur um hvort fasteignasali hjá X hafi tilgreint réttar upplýsingar á söluþfirliti um ástand fasteignarinnar F varðandi það að dren hafi verið endurnýjað á árinu 2012. Af gögnum málsins verður ekki annað séð en að fasteignasalinn hafi tekið upplýsingar upp úr eldra söluþfirliti vegna sömu eignar, þ.e. þegar fyrri seljendur eignarinnar seldu seljendum M eignina. Engin skýrsla liggur fyrir frá X um hvernig upplýsingaöflun hafi verið háttáð að öðru leyti.

V hefur fallist á greiðsluskyldu vegna rangra upplýsinga um ástand eða endurnýjun frárennslislagna árið 2012 en telur að eðlismunur sé á því að staðreyna ástand lagna sem hægt sé að sjá og þeirra sem ekki sé hægt að sjá.

Að mati nefndarinnar er ekki eðlismunur á þeim upplýsingum sem X gaf á söluþfirliti um ætlaða endurnýjun F á árinu 2012. Ekki verður séð af gögnum málsins að fasteignasali hjá X hafi gert nokkra tilraun til að staðreyna hvort umræddar upplýsingar væru réttar, en seljendur áttu ekki F á þeim tíma og gátu því ekki staðfest það.

Eins og áður segir sýnir dómaframkvæmd að strangt sakarmat eigi við um mat á sök löggiltra fasteignasala. Verður að meta fasteignasala X það til gáleysis að hafa ekki aflað frekari upplýsinga til þess að staðreyna það sem kom fram á söluþfirliti þannig að það kæmi þar fram án fyrirvara um að fasteignasalinn hefði ekki staðreynt þær upplýsingar.

M eiga því rétt til frekari bóta úr starfsábyrgðartryggingu fasteignasala X hjá V, vegna tjóns sem tengist dreni F.

Niðurstaða.

M eiga rétt til frekari bóta úr starfsábyrgðartryggingu fasteignasala X hjá V.

Reykjavík, 27. febrúar 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 11/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Fasteignatrygging.****Umfang tjóns.****Gögn.**

- Málskot mótttekið 29. desember 2023.
- Bréf V dags. 11. janúar 2024 ásamt fylgiskjölum.
- Ódags. viðbótarathugasemdir M.
- Viðbótarathugasemdir V dags. 30. janúar 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að rúðugler stofuglugga í íbúð sem er í eigu M að X hafi brotnað í óveðri. Húsfélagið að X sé með fasteignatryggingu hjá V og ekki hafi verið ágreiningur um að bótaskylda væri til staðar. Hafi V fengið verktakann Y til að meta tjónið og hafi sá aðili metið það á 320.000 kr. Húsfélagið að X hafi þá verið búíð að ákveða að skipta út stórum rúðum í stofugluggum fyrir tvær minni, og hafi V verið meðvitað um það, enda hafi húsfélagið lagt til alla karna og fleira efni til verksins V að kostnaðarlausu. Verktakinn Z hafi þá verið fenginn til að annast verkið, þ.e. rúðuskipti í íbúð M og hafi reikningur frá honum hljóðað upp á 731.098 kr., sem sé mun hærri fjárhæð en V vilji greiða. Þetta telur M mjög ósanngjarnt enda telji það að V beri að bæta tjónið að fullu og greiða bætur sem svári til reiknings Z.

Í bréfi V til nefndarinnar vísar félagið til þess að fram komi í 25. gr. viðkomandi skilmála að váttryggingin bæti tjón á venjulegu rúðugleri. Þá komi fram í 27. gr. að bætur miðist við verð á nýju gleri af sömu stærð og gæðum ásamt eðlilegum ísetningarkostnaði. V hafi fengið tilkynningu um tjónið með símtali M hinn 8. september 2023. Í kjölfarið hafi Y framkvæmt tjónaskoðun. Hafi þá komið í ljós að það væri krafa frá húsfélaginu að breyta ætti rúðunni og setja póst fyrir miðju hennar. V tiki ekki þátt í slíkum breytingum, enda nái váttryggingin bara til glerskipta en ekki vinnu við gluggaramma eða annars viðhalds. Hinn 19. september 2023 hafi M fengið sent mat Z, sem hafi hljóðað upp á 382.513 kr. og kvittun vegna tjónabóta, en eigin áhætta og endurgreiðsla virðisaukaskatts vegna vinnuliðar hafi verið dregin frá útgreiddum bótum. Engar athugasemdir hafi verið gerðar af hálfu M og hafi málinu verið lokað. Hinn 18. október 2023 hafi M hins vegar haft samband og gert athugasemd við að kostnaður við verkið hefði verið umtalsvert hærri en fjárhæð bótanna. V bendir á að það hafi enga aðkomu haft að því að Z hafi verið ráðinn til verksins og hafi ekki „samþykkt“ hann eins og haldið sé fram í málskoti. V hafi þá kallað eftir frekari rökstuðningi fyrir kröfu um bótagreiðslur umfram fyrrgreinda lokagreiðslu en enginn slíkur rökstuðningur liggi fyrir. Það hvíli á M að sanna hvert tjón þess sé og hafi fyrrgreind sönnun ekki tekist.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að V hafi sagst bæta tjónið að fullu. Við rúðuskiptin hafi þá verið farið að samþykkt húsfélagsins, enda sé minni hætta á tjóni séu tvær minni rúður fremur en ein stór í glugga. Húsfélagið hafi þá útvegað pósta í gluggann V að kostnaðarlausu og það geti nú varla verið mikill kostnaður fólgin í þeim breytingum sem voru gerðar, þ.e. að setja póst fyrir miðju gluggans og tvær rúður í stað einnar og vanir menn hafi tjáð M að það ætti í raun að vera ódýrara. Þá hafi M talið að sú greiðsla sem V segi vera lokagreiðslu væri í raun innágreiðsla þar til endanlegur reikningur frá verktaka lægi fyrir, en þá mundi fullnaðargreiðsla fara fram. Hafi M strax haft samband við V og gert athugasemdir enda sé það birtæfið af hálfu tryggingafélags að leggja fjárhæð inn á reikning með þessum hætti og treysta því að engar athugasemdir berist. Þá hafi M haft samband við V og tilkynnt um að Z gæti tekið verkið að sér þar sem Y hefði ekki getað gert það. Hafi V samþykkt þá tilhögun í símtali.

Í viðbótarathugasemdum V kemur fram að í samtali þess við fulltrúa M hinn 19. september 2023 hafi verið sammælt um að V mundi greiða tjónið út þar sem um breytingar á glugganum væri að ræða. Hafi verið farið vel yfir málið og M hafi ekki haft neinar forsendur til að ætla annað en að um

lokagreiðslu væri að ræða. M hafi þá ekki sýnt fram á að tjón þess væri meira en þegar hefði verið bætt enda tæki váttryggingin ekki til breytinga á glugganum. Þá sé ekki rétt að M hafi tilkynnt um að Z mundi taka verkið að sér og hafi V ekki haft neinar upplýsingar um það fyrir en M barst reikningur frá Z. Á engum tímapunkti hafi hins vegar staðið til að Y sæi um verkið.

Álit.

Óumdeilt er að M eigi rétt til bóta vegna þess tjóns sem varð á rúðugleri í íbúð þess. Bótaréttur þess tekur þó mið af því tjóni sem raunverulega varð, sbr. og 25. og 27. gr. viðeigandi skilmála þar sem fram kemur að félagið bæti venjulegt rúðugler og eðlilegan ísetningarkostnað. Fyrirliggjandi er mat Y á kostnaði við glerskipti, að fjárhæð 382.513 kr. Tekur það mat mið af óbreyttri stærð rúðuglersins, en innifalin er mæling glersins, glerið sjálft, vinna við glerskipti, krani sem nýta þarf við verkið, förgun glersins, akstur, skráfur, sílikon og annað smálegt. Verður ekki séð annað en um sé að ræða alla eðlilega kostnaðarliði við glerskipti. Reikningur frá Z liggur ekki fyrir nefndinni, en ljóst er af gögnum málsins að verkið sem hann tók að sér fól í öllu falli meira í sér en ísetningu rúðuglers, þ.e. ísetningu póstar og tveggja rúðuglerja í stað eins. Samkvæmt framansögðu verður ekki talið að V beri greiðsluskyldu vegna kostnaðar við slíkar breytingar jafnvel þó þær kunni að koma til með að draga úr líkum á síðara tjóni. Það hvílir á M að sýna fram á umfang tjóns síns og hefur ekki verið sýnt fram á að bætur þær sem V hefur þegar greitt séu ekki til samræmis við kostnað við skipti á því rúðugleri sem brotnaði og ísetningu glers af sömu stærð, en M hefur hvorki sýnt fram á að mat Y taki ekki til allra eðlilegra kostnaðarliða við ísetningu nýs glers né að einstakir kostnaðarliðir séu of lágt metnir. Samkvæmt öllu framansögðu verður því að hafna kröfu þess.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til frekari bóta úr fasteignatryggingu hjá V.

Reykjavík, 27. febrúar 2024.
rafræn undirskrift

Póra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 14/2024

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Tegund váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Heiti váttryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Verslun/þjónusta.

Gögn.

- Málskot mótttekið 9. janúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V, dags. 29. janúar 2024, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 30. desember 2021 hafi M slasast er hún féll harkalega til jarðar á bifreiðastæði fyrir utan bílasölu í eigu X. Við fallið braut hún báða úlnliði. M leitaði skömmu eftir slysið til lögreglu og tilkynnti um atvikið og var þar tekin skýrsla vegna atviksins. Lögregla hafi kallað eftir upptökum úr eftirlitsmyndavélum X en þær voru ekki lengur til staðar þegar lögregla óskaði þeirra þar sem upptökur eru aðeins geymdar í tvær vikur. Telur M að ríkt tilefni hafi verið fyrir X að varðveita upptökurnar þar sem þeim var kunnugt um slysið. Telur M að bifreiðastæðið þar sem hún hrasaði hafi verið slysaðgildra, bæði var það ísilagt og ekkert gert til að sporna við hættu vegna þess svo sem með dreifingu salts eða sands yfir vegi. Auk þess hafi frágangur lóðar verið hættulegur, en þar var djúp dæld í vegi á milli gangstéttar og malbikaðs bifreiðastæðis beint við inngang bílasölnnar, sem M féll um. Byggir M á sakarreglu íslensks skaðabótaréttar, vinnuveitendareglunni og reglum um skaðabótaábyrgð rekstraraðila og eigenda fasteigna. Á fasteignaeigendum hvíli rík aðgæsluskylda til þess að rækja viðhald og umhirðu með eign sinni og öllu sem á henni hvílir, þar með talið til að grípa til nauðsynlegra ráðstafana til að koma í veg fyrir að þeir sem erindi eiga um fasteignina verði fyrir tjóni af eigninni. Vísar M til dóma Hæstaréttar og reglugerðar nr. 941/2002 máli sínu til stuðnings

V hefur hafnað greiðsluskyldu úr ábyrgðartryggingu X þar sem V telur að M hafi ekki náð að sýna fram á að tjónið megi rekja til saknæmrar og ólögmeðrar vanrækslu X. Slysið hafi orðið um hávetur og því ekki óeðlilegt að hálka myndist. Almennt megi gera þá kröfu að fólk sé undir það búíð að hálka geti leynst á vegum og stígum um vetrarmánuði og gefur það vegfarendum aukið tilefni til þess að fara varlega. Samkvæmt X urðu engin sambærileg slys á bifreiðaplani eða fyrir utan húsakynni þess, þennan dag eða dagana á undan eða eftir vegna hálku. Þá hafa heldur ekki orðið sambærileg slys vegna misfella á malbiki bifreiðastæðisins. Á slysdagi hafi verktaki komið og saltað bifreiðaplanið en þrátt fyrir að ráðstafanir hafi verið gerðar vegna hálku, er ekki alltaf hægt að uppræta hana alveg og því ávallt tilefni fyrir vegfarendur að fara varlega. Þá telur V að ástand bifreiðastæðisins sé ekki til þess fallið að valda slysaðgættu þrátt fyrir misfellur í því.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort tjón M megi rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis af hálfu X eða starfsmanna þess, þannig að bótaskylda stofnist úr ábyrgðartryggingu. Það hvílir á M að sýna fram á að svo hafi verið. Almennt verður að leggja ríkar skyldur á eigendur og umráðamenn fasteigna þar sem rekin er verslun eða þjónusta að gera þær ráðstafanir sem sanngjarnar mega teljast til að sjá til þess að tryggja öryggi þeirra sem leið eiga um fasteignina. Af fyrirbyggjandi gögnum málsins virtum og þá sérstaklega ljósmyndum af vettvangi sem lögregla tók tæpum mánuði eftir tjónsatburðinn, verður ekki talið að umrædd hola eða misfella í malbiki hafi verið sérstaklega hættuleg þannig að telja verði að starfsmenn X hafi þurft að grípa til sérstakra ráðstafana vegna hennar. Þá hefur ekki verið sýnt fram á að starfsmenn X hafi vanrækt það að hálkuverja bifreiðastæðið. Með vísan til framangreinds er það afstaða nefndarinnar að um óhappatilvik hafi verið að ræða sem ekki verði rakið til saknæmrar háttsemi X eða starfsmanna þess.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 27. febrúar 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 17/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Greiðslukortatrygging.****Gildissvið váttryggingar. Undanþáguákvæði váttryggingarskilmála.****Gögn.**

3. Málskot móttakið 8. janúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
4. Bréf V, dags. 9. febrúar 2024, ásamt reikningi ferðasala.
5. Viðbótarathugasemdir M dags. 19. febrúar 2024.
6. Viðbótarathugasemdir V dags. 1. mars 2024.
7. Tölvupóstur f.h. M dags. 11. mars 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M kveðst hafa veikst af sömu veiru á mismunandi tíma með mismunandi afleiðingum. Annars vegar hafi veira valdið lömun hægra megin í andliti og útlimum og hafi M náð sér að fullu af þeim veikindum fyrir 1. júní 2023, en hins vegar hafi veiran lagst á neðri hluta andlits vinstra megin sem hafi haft þær afleiðingar að í lok ágúst hafi M orðið óferðafær. Nánar tiltekið hafi M veikst í fyrra skiptið að vori 2023 og lagst inn á spítala í apríl 2023 og fengið lyf sem hafi leitt til bata í maí og júní 2023 og hinn 9. júní 2023 hafi M greitt inn á utanlandsferð sem áætluð hafi verið 21. september 2023. M hafi síðan útskrifast frá taugalækni 24. júlí 2023 og greitt lokagreiðslu vegna ferðarinnar 8. ágúst 2023. Síðari hluta ágústmánaðar hafi M síðan veikst með öðrum hætti en áður vegna sömu veiru.

Í læknisvottorðum dags. 15. nóvember og 19. desember 2023 kemur fram að M hafi leitað til taugalæknis í nóvember 2022 vegna skynminnkunar og verkja í andliti og andlitslömun, mun verri hægra megin. M lagðist inn á taugalækningadeild í mars og var þar greind með herpesveirusýkingu. M fór til eftirlits hjá sama lækni hinn 13. júní og 24. júlí 2023 og mat hans var að M þyrfti ekki frekari meðferð. Einnig kemur fram að M hafi pantað utanlandsferð í samráði við lækinn sem kveðst það ekki á neinn hátt hafa verið „...fyrirsjáanlegt að það yrð bakslag því ég taldi málinu öllu lokið út frá ástandi hennar þá.“ Hins vegar hafi M leitað aftur til læknisins 31. ágúst 2023 „...því hún var klárlega versnandi í tvær vikur og ber sig mjög illa.“ Í vottorðunum kemur einnig fram að ráðleggingar læknisins um ferðafærni M hafi byggst á því að hann hafi metið það svo að veikindum væri lokið í júní þar sem M hafi verið verkjalaus og laus við lyf.

M byggir kröfu sína um bætur í forfallatryggingu greiðslukortatryggingar á því að tjón hennar falli undir gildissvið váttryggingarinnar, sbr. a-lið 54. gr. í váttryggingarskilmálum þar sem hún hafi veikst í lok ágúst 2023 eftir að hafa áður útskrifast einkennalaus frá taugalækni hinn 24. júlí sama ár vegna annarra einkenna veirusýkingar. M telur að ekki séu um samfelld veikindi að ræða og vísar um það til læknisvottorða.

V hefur hafnað bótaskyldu og vísar um það til a-liðar 55. gr. váttryggingarskilmála þar sem fram komið að V greiði ekki bætur vegna tjóns sem staða af hvers kyns veikindum eða sjúkdómum sem voru fyrir hendi áður en tryggingin var tekin eða þegar staðfestingargjald var greitt. V telur að sjúkdómur M hafi verið fyrir hendi þegar hún greiddi staðfestingargjald hinn 9. júní 2023 og vísar um það til upplýsinga í læknisvottorðum sem liggja fyrir í málinu. Sérstaklega er vísað til þess að M hafi komið til taugalæknis bæði 13. júní og 24. júlí 2023 og hafi því verið í virkri lækni meðferð þegar staðfestingargjald var greitt 9. júní 2023. V telur að af læknisvottorðum megi ráða að bakslag hafi orðið vegna fyrri veikinda M en ekki hafi verið um ný veikinda að ræða í ágúst 2023.

Í viðbótarathugasemdum M er vísað til orðalags 54. gr. váttryggingarskilmála þar sem komi fram að gildissvið váttryggingar V nái til skyndilegra veikinda og um nýjan tjónsatburð hafi verið að ræða þegar veikindi hennar komu upp í ágúst 2023. M bendir einnig á að í 55. gr. váttryggingarskilmála, sem V beri fyrir sig, sé undanþáguákvæði sem beri að túlka þröngt. M vísar sem fyrr til læknisvottorða sem sýni að um sé að ræða „...tvö veikindi með mismunandi upphaf og endi.“

Í viðbótarathugasemdom V kemur fram að það telji að M hafi verið í virkri meðferð vegna veikinda þegar hún greiddi staðfestingargjald hinn 9. júní 2023 og vísar um það til læknisvottorðs sem sýni læknistíma vegna þeirra hinn 1. ágúst 2023 og í því læknisvottorði komi fram að einkenni M séu þau sömu og fyrri einkenni.

Í síðasta tölvupósti M kemur fram að viðbótarathugasemdom V sé mótmælt og að ekki hafi verið um sömu veikindi að ræða hjá M þegar hún greiddi staðfestingargjald 9. júní 2023 og þegar hún var lögð inn á taugalækningadeild 31. ágúst 2023.

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýst fyrst og fremst um hvort veikindi M í ágúst 2023 falli undir gildissvið forfallatryggingar greiðslukortatryggingar hennar hjá V, sbr. 7. kafla váttryggingarskilmála. AF málalíbúnaði aðila virðist ekki vera ágreiningur um að M hafi veikindi M hafi verið skyndileg, sbr. b.lið 54. gr. váttryggingarskilmála en ágreiningur er um hvort undanþáguákvæði a.liðar 55. gr. váttryggingarskilmála eigi við. Þar segir: „Tryggingin bætir ekki tjón: a. vegna hvers kyns veikinda eða sjúkdóma sem voru fyrir hendi áður en tryggingin var tekin eða þegar staðfestingargjald var greitt.“

Í þessu máli verður því að komast að niðurstöðu á um hvort veikindi eða sjúkdómur M, sem leiddi til þess að hún varð óferðafær, hafi verið fyrir hendi þegar staðfestingargjald var greitt 9. júní 2023, vegna ferðar sem fyrirhuguð var 21. september sama ár. Í læknisvottorði taugalæknis M eru veikindi M vegna veirusýkingar rakin aftur til nóvembermánaðar 2022 þegar hún fór að finna fyrir einkennum sem leiddi síðan til meðferðar á sjúkrahúsi og með lyfjum í mars 2023 og læknisheimsóknunum til hans bæði 13. júní og 24. júlí 2023. Þó mat læknisins hafi verið að ekki væru líkur á bakslagi eftir 13. júní 2023, eins og segir í læknisvottorði hans 19. desember 2023, verður ekki annað ráðið af læknisvottorðinu en að um hafi verið að ræða veikindi vegna sömu veirusýkingar í ágúst 2023, að það bakslag sem metið var að hefði verið ólíklegt, hefði því miður orðið.

V hefur takmarkað ábyrgð sína þannig í váttryggingarskilmálum að forfallatrygging greiðslukortatryggingar bæti ekki tjón vegna veikinda eða sjúkdóma sem voru fyrir hendi áður en staðfestingargjald var greitt. Er ekki hægt að líta öðruvísi á, með hliðsjón af læknisfræðilegum gögnum málsins, en að M hafi verið í meðferð vegna veikinda þegar hún greiddi staðfestingargjald og þó mat læknis hafi verið að ólíklegt væri að veikindi tækju sig upp, þá gerðist það og telst undanþáguákvæði a.liðar 55. gr. váttryggingarskilmála því eiga við um aðstæður M sem á ekki rétt til bóta úr forfallatryggingu greiðslukortatryggingar hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr forfallatryggingu greiðslukortatryggingar hjá V.

Reykjavík, 16. maí 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

LEIÐRÉTTUR ÚRSKURÐUR**Mál nr. 18/2024****Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V1)****Nafn varnaraðila (V2)****Tegund váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis A****Skráningarnúmer ökutækis B****Sakarskipting.****Gögn.**

- Málskot móttakið 10. janúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V1, dags. 29. janúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V2, dags. 28. febrúar 2024, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að deilt sé um sök í árekstri sem hafi átt sér stað 24. desember 2023. Málsatvik hafi verið þau að ökutæki A hafi verið bakkað úr stæði við S-götu og ætlað að leggja af stað áfram þegar ökutæki B hafi verið bakkað inn í vinstri hlið A. Niðurstaða tjonanefndar váttryggingafélaganna hafi verið að „hvorugur ökumanna gætti nægjanlega að sér“ og var sök skipt til helminga. M telur að ökumaður A hafi ekið fullkomlega gætilega og hafi ekki haft nein tök á því að sjá hvað í stefndi. Ökumaður B hafi þess vegna haft alla stöðuna í hendi sér og hefði átt að fyrirbyggja óhappið.

Í bréfi V1 kemur fram að ökumaður B segist hafa ekið bifreið sinni afturábak samtímis því að ökutæki A hafi verið bakkað. Fram kemur að ökumenn greini á um málsatvik og að það sé afstaða félagsins að báðum ökutækjum hafi verið ekið afturábak í aðdraganda árekstursins og ósannað sé að annað ökutækið hafi verið það lengi kyrrstætt að það hafi áhrif á sakarskiptingu í málinu. Félagið telur því að skipta eigi sök til helminga á grundvelli fyrirbyggjandi gagna. Í bréfi V2 er félagið sama sinnis um að hvor beri helming sakar á árekstrinum.

Álit.

Samkvæmt 1. mgr. 20. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 skal ökumaður, áður en hann snýr ökutæki eða ekur því aftur á bak, ganga úr skugga um, að það sé unnt án hættu eða óþæginda fyrir aðra. Það liggur fyrir í málinu að báðir ökumenn óku út úr stæði rétt áður en áreksturinn varð og bar að gæta við það fyllstu varúðar skv. fyrirmælum 3. mgr. 26. gr. umferðarlaga nr. 77/2019. Þegar gögn málsins eru metin í heild er ekki unnt að leggja til grundvallar að ökumaður A hafi stöðvað bifreið sína það löngu fyrir áreksturinn að hún hafi verið búin að gæta nægrar varúðar við aksturinn. Miðað við gögn málsins er því ekki sýnt fram á annað en að hvorugur ökumanna hafi gætt að varúðarskyldu 1. mgr. 20. gr. umferðarlaga. Verður því sök skipt til helminga.

Niðurstaða.

Ökumenn A og B bera hvor um sig helming sakar á árekstrinum.

Reykjavík, 29. apríl 2024.
rafræn undirskrift

Sóley Ragnarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 20/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila: (V1) og (V2).****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis: (A) og (B).****Sakarskipting. Sönnun.****Gögn.**

- Málskot mótttekið 11. janúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V2 dags. 2. febrúar 2024, ásamt tjónsskýrslu og niðurstöðu Tjónanefndar.
- Tölvupóstur V1 dags. 2. maí 2024.
- Tölvupóstur M dags. 20. júní 2024.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að árekstur varð með bifreiðum A og B á Geirsgötu í Reykjavík. M, sem ökumaður bifreiðar A, kveðst hafa ekið af Lækjargötu gegn grænu umferðarljósi í vinstri beygju inn á Geirsgötu og ekið þar eftir vinstri akrein þegar bifreið B hafi verið ekið utan í bifreið A frá hægri. Ökumaður bifreiðar B kveðst hafa ekið gegn grænu umferðarljósi til hægri frá Kalkofnsvegi á hægri akrein og ekið inn á vinstri akrein Geirsgötu og verið nýfarinn af stað þegar árekstur varð. Ökumaður bifreiðar B kveðst hafa ætlað að aka fram úr hvítum sendibíl hægra megin við sig. Í gögnum málsins liggur einnig fyrir vitnisburður farþega í bifreið A sem segir ökumann bifreiðarinnar hafa ekið vinstra megin á Geirsgötu á litlum hraða þegar bifreið B hafi verið ekið af hægri vegarhelmingi utan í bifreið A. Farþeginn telur að bifreið A hafi verið komin um 70-100 metra frá gatnamótum Lækjargötu og Geirsgötu þegar árekstur varð.

M telur að ökumaður bifreiðar B beri alla sök á árekstrinum og að óvissa um stöðu umferðarljósa eigi ekki að hafa áhrif á sakarskiptingu þar sem bifreið A hafi verið komin um 70-100 metra frá ljósunum þegar árekstur varð. M bendir á að í framburði ökumanns bifreiðar B komi fram að hún hafi ekið af hægri akrein yfir á vinstri.

V2 tekur undir sjónarmið M og vísar til þess að ökumaður bifreiðar B hafi farið gegn hátternisreglu 20. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 þar sem komi fram að ökumaður skuli, áður en hann ekur til hliðar eða skiptir um akrein, ganga úr skugga um að það sé unnt án hættu eða óþarfa óþæginda fyrir aðra. Þessa hafi ökumaður bifreiðar B ekki gætt og eigi því að bera alla sök á árekstrinum.

V1 vísar til þess að framburður beggja ökumanna (A og B) sýni að þeir telji sig hafa farið gegn grænu umferðarljósi. V1 telur ósannað að árekstur hafi orðið langt frá gatnamótum og vísar til framburðar ökumanns bifreiðar B um að hún hafi verið nýbúin að taka af stað þegar árekstur varð. V1 telur að eigi að skipta sök til helminga þar sem ósannað sé um stöðu umferðarljósa og ágreiningur sé um staðsetningu áreksturs.

Álit.

Þegar framburður ökumanna í upphaflegri tjónsskýrslu er skoðaður kemur þar fram að ökumaður bifreiðar A ber um að hún hafi ekið beint inn á vinstri akrein Geirsgötu af Lækjargötu gegn grænu umferðarljósi þegar bifreið B hafi komið frá hægri og ekið utan í bifreið A. Ökumaður bifreiðar B ber hins vegar að hún hafi ekið eftir Kalkofnsvegi á hægri akrein að umferðarljósi við Geirsgötu og ætlað að fara fram úr sendibíl sem hafi verið hægra megin. Vitni í bifreið A ber síðan um að bifreið B hafi verið ekið frá hægri utan í bifreið A á Geirsgötu, um 70-100 metrum frá gatnamótum.

Þó ekki liggi fyrir nákvæmar myndir af árekstrarstað er vísað til þans í tjónsskýrslu nokkuð frá gatnamótum. Þegar litið er til þess og ofangreinds framburðar ökumanna og vitnis telst nægilega sannað að ökumenn hafi verið komnir framhjá ljósastýrðum gatnamótum þegar árekstur varð og telst staða umferðarljósa því ekki vera meginþáttur í ákvörðun um sakarskiptingu.

Framburður ökumanns bifreiðar B sýnir að þeirri bifreið hafi verið ekið frá hægri til vinstri í aðdraganda áreksturs. Í 20. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 kemur skýrlega fram að ökumenn sem aka til hliðar verði að gæta að þess sé unnt án óþæginda fyrir aðra. Framburður ökumanns bifreiðar A um að

bifreið hennar hafi verið á vinstri akrein fær auk þess stoð í framburði vitnis. Verður ökumaður B því talinn bera hallann af sönnunarskorti um að árekstur verði ekki rakinn til þess að bifreið B var ekið til hliðar frá hægri til vinstri í aðdraganda áreksturs. Sú sönnun liggur ekki fyrir og ber því ökumaður bifreiðar B alla sök á árekstrinum.

Niðurstaða.

Ökumaður bifreiðar B ber alla sök á árekstri við bifreið A.

Reykjavík, 11. júlí 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 21/2024

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Váttryggingartaki ábyrgðartryggingar (X)

Skaðabótaábyrgð. Húseigandi.

Gögn.

- Málskot dags. 12. janúar 2024 ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V dags. 31. janúar 2024 ásamt fylgiskjali.
- Viðbótarathugasemdir M dags. 14. febrúar 2024.
- Viðbótarathugasemdir V dags. 24. apríl 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi, hinn 17. febrúar 2022, orðið fyrir líkamstjóni er hún féll um hellulögn við anddyri að verslun Y, sem er rekin í húsnæði í eigu X. M telur að tjón hennar megi rekja til ófullnægjandi aðstæðna og vanbúnaðar sem sé á ábyrgð X, sem beri samkvæmt leigusamningi að annast viðhald utanhúss. Málskoti M fylgir þá myndband er sýnir lausar hellur í hellulagðri stétt. V hafi hafnað bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X með bréfi dags. 13. janúar 2023, annars vegar á grundvelli þess að X hafi ekki haft vitneskju um lausa hellu á umræddu svæði og hins vegar þess að munnlegt samkomulag sé um að leigutakinn Y sinni viðhaldi utanhúss. M hafnar þeim málflytningi og byggir kröfu sína á því að ríkar kröfur verði að gera til X sem eigenda húsnæðis þar sem almenningur sækir þjónustu og hafi X vanrækt skyldur sínar hvað það varði. Vísar M þá til dómafordæma máli sínu til stuðnings. Verði að gera þær kröfur að einstaklingar geti, án hættu á líkamstjóni, gengið að og frá verslunum í húsnæðinu. Viðgerðir hafi þá farið fram á hellulögninni etir slys M, sem sýni fram á að ástand hennar hafi ekki verið viðunandi. Þær viðgerðir hafi þó ekki dugað til og ástandið fljótt orðið jafnslæmt og fyrr. M hafi þá upplýsingar um að starfsfólk í húsinu hafi gert athugasemdir við ástand hellulagnarinnar fyrir slys M og er sérstaklega vísað til vitnisburðar Z þar sem m.a. segi um aðstæður á slysdegi: „Hellurnar höfðu verið lausar í langan tíma án þess að nokkur gerði við þær, þrátt fyrir að búið væri að láta vita af þessu ástandi.“ Þetta sé til samræmis við þá lýsingu sem fram komi í bréfi V2, váttryggjanda Y, dags. 7. október 2022, en þar segi m.a. að verslunarstjóri Y hafi fengið tilkynningu frá viðskiptavini um ástand hellulagnarinnar og áframsent hana til leigusalans X sem bæri ábyrgð á viðhaldi utanhúss. Í kjölfarið hafi hellulögnin verið lagfærð. Tekið er fram í málskoti að þessar viðgerðir hafi ekki átt sér stað fyrr en eftir slys M og hafi eins og áður segir ekki dugað til. Verði að mati M því að telja fullsannað að X hafi verið kunnugt um ástandið á hellunum. Ekki komi þá til álita að leggja hluta sakar á M sjálfa enda hafi ekki verið sýnilegt vegfarendum að hellurnar væru lausar, heldur hafi það aðeins komið í ljós þegar stigið var á þær.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að samkvæmt upplýsingum frá X hafi það ekki haft vitneskju um ófullnægjandi aðstæður eða lausa hellu. Hafi því ekki verið tilefni til ráðstafana af hálfu X. Þá liggi ekkert fyrir um að Y hafi heldur haft slíka vitneskju, enda sé óljóst hvenær tilkynning um ástand hellnanna hafi borist Y og eftirfarandi viðgerð hafi átt sér stað eftir slys M, samkvæmt því sem segi í málskoti. Þá vísar V til þess að munnlegt samkomulag sé um að Y sjái um viðhald utanhúss. Ekkert í málalíbúnaði M renni fullnægjandi stoðum undir það að slys M megi rekja til vanrækslu af hálfu X.

Í viðbótarathugasemdum M er því hafnað sem röngu og ósönnuðu að munnlegt samkomulag hafi verið um að Y skyldi sjá um viðhald utanhúss enda sé það í mótsögn við skýrt ákvæði í leigusamningi aðila. Þó ekkert segi um það í bréfi V2 hvenær umræddar lagfæringar hafi átt sér stað sé ekki hægt að álykta út frá því að það hafi verið eftir slys M, og af yfirlýsingu Z megi raunar ráða að ábending um ástandið hafi borist X fyrir slys M. Sú fullyrðing V að X hafi ekki haft vitneskju um umræddan vanbúnað sé því röng og ósönnuð. Sé að mati M fullsannað að X hafi verið kunnugt um hann fyrir slys M.

Álit.

Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt. Það hvílir því á M að sýna fram á að slys hennar sé að rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis X eða starfsmanna þess eða annarra atvika eða aðstæðna sem X verði gert að bera skaðabótaábyrgð vegna.

Fallast verður á það með M að fullyrðingar um munnlegt samkomulag X og Y, um að Y skuli sjá um viðhald utanhúss, séu ósannaðar, enda komi skýrt fram í leigusamningi aðila að viðhald utanhúss sé á ábyrgð leigusala. Verður því við úrlausn málsins miðað við að viðhald fasteignarinnar utanhúss sé á ábyrgð X.

Ráða má þá af gögnum málsins, þ.á m. framlögðu myndbandi að hellur hafi verið lausar og til þess fallnar að valda slyshættu, þó hún sé ekki augljós nema stigið sé á umræddar hellur. Kemur þá til skoðunar hvort X hafi verið kunnugt um það, þannig að vanræksla á því að bregðast við verði metin X til saknæms athafnaleysis. Í fyrirliggjandi bréfi V2 kemur fram að verslunarstjóri Y hafi fengið tilkynningu frá viðskiptavini varðandi hellulögn fyrir framan húsið. Í kjölfarið hafi verið gerðar lagfæringar. Ekki er ljóst hvenær sú tilkynning var send en bréf V2 er dags. 7. október 2022, eða um átta mánuðum eftir slys M. Samkvæmt málskoti fór viðgerð fram eftir slysið og verður því ekki ráðið af bréfi V2 hvort tilkynningin hafi verið send fyrir eða eftir það tímamark. Fyrirliggjandi er þá yfirlýsing Z, sem starfar í umræddri fasteign þar sem fram kemur að hún hafi verið við störf á slysdagi. Z, líkt og fjölmargir aðrir starfsmenn á svæðinu, hafi vitað af lausum hellur fyrir framan inngang Y. Hellurnar hafi verið lausar í langan tíma án þess að nokkur gerði við þær, þrátt fyrir að búið væri að láta vita af ástandinu. Af yfirlýsingu M verður ekki ráðið hver var látinn vita af framangreindu, þ.e. hvort tilkynning þessa efnis hafi borist X og þá hvenær.

Af framangreindu og gegn neitun X verður því ekki talið nægilega sannað að X hafi haft vitneskju um ástand hellulagnarinnar áður en slys M atvikaðist. Verður M að bera hallann af þeim sönnunarskoti og er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu hennar.

Niðurstaða.

M á ekki rétt úr bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 16. maí 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 26/2024

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Kaskótrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Gildissvið váttryggingar. Sönnun.

Gögn.

- Málskot mótttekið 18. janúar 2024.
- Bréf V dags. 9. febrúar 2024 ásamt fylgiskjölum.
- Viðbótarathugasemdir M dags. 15. febrúar 2024.
- Gögn frá M send að beiðni nefndarinnar 18. apríl 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 6. janúar 2024 hafi M bakkað A úr bifreiðastæði við heimili sitt og lent ofan í ísilagðri holu. Hafi heyrst hátt „klapp“-hljóð undir bílstjórasætinu og bifreiðin verið óökufær í kjölfar þessa og setið föst í holunni. Eftir að hafa haft samband við V hafi M, með aðstoð þriggja annarra, ýtt bifreiðinni úr umferðarleið og í kjölfarið hafi hún verið dregin í bifreiðaumboðið X. M telur sig eiga rétt til bóta úr kaskótryggingu A vegna tjónsins þar sem um skyndilegt og óvænt utanaðkomandi atvik hafi verið að ræða. Þá hafi starfsmaður bifreiðaumboðsins staðfest að ekki væri um að ræða tjón sem rakið yrði til bilunar í bifreiðinni. Þá hafnar M því sérstaklega að tjónið hafi orðið við tilraunir til að koma A upp úr holunni. Í málskoti vísaði M þá til þess að hann gæti lagt fram frekari gögn yrði eftir því óskað.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að forsenda höfnunar sé sú að ákoma á bifreiðinni bendi til þess að um sé að ræða bilun í A. Um sé að ræða brot á ytra öxullið og samkvæmt tjónamatsaðilum félagsins komi slíkt brot ekki til nema þjónust sé á bifreiðinni eða vegna slits. Geti tjónið því ekki hafa komið til við það að A hafi verið ekið í umrædda holu. Það sé þá mat sömu aðila að aðrar ákomur væru á bifreiðinni, líkt og brotnar spyrnur eða þess háttar, hefði bótaskyld tjónsatvik komið til. Þá sé umrædd hola of grunn til að valda því að öxull brotni. Sé það því mat V að ósannað sé með öllu að um bótaskyld tjónsatvik hafi verið að ræða.

Í viðbótarathugasemdum sínum mótmælir M málalátbúnaði V. Hann rökstyður í bréfi sínu með hvaða hætti tjónið hafi getað atvikast, þrátt fyrir lítinn ökuhraða, þar sem það geti valdið umtalsverður höggi á bifreið ef ísing yfir holu á yfirborði vegar brestur með þeim afleiðingum að bifreiðin fellur í holuna. Þá sé um fremur viðkvæman íhlut að ræða sem þoli lítið hnjask. A sé þá fremur nýleg, frekar lítið ekin og hafi fengið gott viðhald. Þá geti brot á öxullið komið til án þess að um aðrar ákomur sé að ræða og verði að meta hvert tilvik fyrir sig. Hann hafi þá frá upphafi verið skýr og nákvæmur í lýsingu sinni á atvikinu. Þá kvartar M undan starfsháttum V við vinnslu málsins.

Þar sem M vísaði í málskoti til ýmissa gagna sem þó voru ekki meðfylgjandi, en engin gögn fylgdu málskoti hans til nefndarinnar, var honum gefinn kostur á að koma þeim á framfæri við nefndina og bærust svör hans við því erindi með tölvupósti dags. 18. apríl 2024. Meðal þess sem hann lagði fram var yfirlýsing nágranna hans, dags. 7. apríl 2024 um að hún hafi komið að A bilaðri við bifreiðastæði þeirra og að snjór og hálka hafi verið fyrir utan. Þá leggur M fram ljósmyndir af A, þar sem vinstra framhjól hennar er við umrædda holu og afstöðumynd af vettvangi. Jafnframt lagði hann fram myndband af hinum brotna öxullið. Þá liggur fyrir yfirlýsing vinar M um að hann hafi komið M til aðstoðar við að ýta A úr akstursleið annarra ökutækja um bifreiðastæðið. Þá liggur fyrir yfirlýsing annars vinar M, sem sé sérfræðingur í bifreiðaviðgerðum. Segir í henni að viðkomandi hafi skoðað bifreiðina og að ytri öxulliðurinn hafi verið brotinn. M áréttar þá enn að bilun hafi komið fram við það að lenda í holunni, en ekki við að reyna að aka henni eftir á eða auka eldsneytisinnngjöf hennar. Samkvæmt samkomulagi við V hafi A, hinn 9. janúar 2024, verið dregin í bifreiðaumboðið X. M kvartar undan samskiptum við V og misvísandi skilaboðum í kjölfar þess. M áréttar þá að staðhæfing V um að atvik bendi til þess að um bilun hafi verið að ræða sé ekki studd gögnum. Það sé þá áriðandi að afla mats bifreiðaumboðs X á tjóninu en samkvæmt starfsmann þar hafi aðeins fjórar ljósmyndir

verið sendar til V, en engin frekari matsskýrsla og sé því með öllu óljóst á hverju V byggi afstöðu sína.

Álit.

Í skilmálum viðeigandi váttryggingar segir að tryggingin bæti tjón á tryggðu ökutæki vegna skyndilegra og óvæntra utanaðkomandi atvika sem ekki eru sérstaklega undanskilin eða takmörkuð í skilmálunum. Þá eru talin upp, í 15 stafliðum, tjónsorsakir sem ekki greiðast bætur vegna, þ.e. eru sérstaklega undanskildar. Verður ekki séð að atvikið, eins og M lýsir því, falli þar undir.

Eftir stendur þó að meta hvort skyndilegt og óvænt utanaðkomandi atvik hafi valdið tjóni á A. V byggir á því að tjónamatsaðilar félagsins við CABAS-mat telji að bilun, en ekki utanaðkomandi atvik, hafi valdið tjóninu og sé bótaskylda því ekki fyrir hendi. M telur hins vegar að brot á öxullið hafi komið til við akstur í umrædda holu. Þó það sé að mati nefndarinnar nægilega sýnt fram á að A hafi verið föst og óökuhæf á bifreiðastæðinu hefur þar með ekki verið sýnt fram á að skyndilegt og óvænt utanaðkomandi atvik hafi valdið umræddu tjóni. Rétt er að áréttu að það hvílir á M að sýna fram á að svo sé, en ekki V að sýna fram á að svo sé ekki. Gegn neitun og röksemdum V hefði M því þurft að leggja fram frekari gögn, s.s. mat óhlutdrægs og sérfróðs aðila um orsök tjónsins. Ítarlegur rökstuðningur hans sjálfs í þeim efnum dugir þannig ekki til slíkrar sönnunar. Slíkt mat, eða önnur gögn sem lögð verði að jöfnu, liggur ekki fyrir og verður M að bera hallann af því. Er þá einnig rétt að áréttu að sjálfstæð gagnaöflun, s.s. að kalla eftir mati bifreiðaumboðsins X, á sér ekki stað af hálfu nefndarinnar, heldur hvílir á aðilum sjálfum að leggja gögn málsins fyrir hana.

Eftir almennum sönnunareglum hvílir það á M að sýna fram á að atvik að baki tjóni hans falli undir gildissvið váttryggingarinnar. Eins og málum er hér háttuð verður ekki talið að slík sönnun hafi tekist og er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr kaskótryggingu A hjá V.

Reykjavík, 29. apríl 2024.
rafræn undirskrift

SóleyRagnarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Guðmundur Stefán Martinsson

Mál nr. 27/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Fjölskyldutrygging.****Váttryggingartaki (X)****Skaðabótaábyrgð.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 18. janúar 2024 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 16. apríl 2024 ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 16. apríl 2024.
4. Viðbótarathugasemdir M dags. 19. apríl 2024.

Málsatvik.

Í málskoti lýsir M atvikum svo að hinn 28. desember 2023 hafi hún verið að koma úr bílastæðakjallara við heimili sitt og verið komin áleiðis upp ramp við kjallarann þegar hún hafi séð aðra bifreið koma á móti sér. Þar sem vonlaust sé að mætast á rampinum hafi hún ákveðið að bakka til baka inn í bílastæðakjallarann. Þegar hún hafi verið að bakka inn í hann hafi hurðin á bílastæðakjallaranum farið ofan á bifreið hennar með þeim afleiðingum að hún skemmdist nokkuð. Útilokað sé að hún hafi bakkað á hurðina þar sem skemmdir séu ofan á bifreiðinni og bakkskynjarar hafi ekki varað við neinu. Telur M að tjónið megi rekja til þess að X, bílstjóri hinnar bifreiðarinnar, hafi ýtt á fjarstýringuna þaðan sem hann var á rampinum og hafi hurðin, sem ekki var í sjónlínu X, lokast af þeim sökum. Hafi X einnig viðurkennt það strax eftir umræddan atburð. Gerir hún því kröfu í ábyrgðartryggingarlið fjölskyldutryggingar X en V hafnaði kröfu hennar með bréfi dags. 5. janúar 2024.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að samkvæmt lýsingu X þurfi að opna umræddar dyr með fjarstýringu en þær lokist sjálfkrafa og hafi hann ekki valdið því. Hann hafi ýtt á hnapp fjarstýringarinnar áður en hann sá bifreið M, en hann hafi litið í spegil á rampinum áður en hann ók af stað niður hann, ekki séð neina bifreið og því talið óhætt að þrýsta á hnappinn og aka áfram. Hafi þá að sögn X verið þó nokkuð bil á milli bifreiðanna og bifreið X verið stopp á rampinum þegar M byrjaði að bakka með fyrrgreindum afleiðingum. Sérstök skylda hvíli á öikumönnum að gæta að umhverfi sínu og geti X ekki borið ábyrgð á viðbrögðum M en auk þess sé að mati V ósannað að X hafi valdið umræddu tjóni.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að hún telji atvikið algerlega X að kenna. Hún hafi ýtt á takkann þegar hún var komin að hurðinni og hafi verið rétt komin út um dyrnar þegar hún sá bifreið X koma niður rampinn. Þegar hún hafi sett í bakkgríp hafi 10-15 sekúndur verið liðnar frá því að hún ýtti á hnappinn, en samkvæmt mælingu hennar sem tekin var upp á fyrirliggjandi myndband taki sjálfvirk lokun dyranna um eina mínútu og 20 sekúndur. X hafi ýtt á takkann með þeim afleiðingum að hurðin fór niður og ekki stoppað hurðina þegar hann sá í hvað stefndi. X hafi í ýmsum atriðum farið rangt að, þannig hafi hann ekki átt að ýta á hnappinn fyrr en hann var kominn að hurðinni og eins hefði hann átt að stöðva hurðina þar sem hann, en ekki M, sá í hvað stefndi þegar hurðin kom ofan frá og á bifreið hennar.

Álit.

M krefst samkvæmt framansögðu bóta úr ábyrgðarlið fjölskyldutryggingar X hjá V vegna þess tjóns sem hún telur hann hafa valdið sér. Ábyrgðartryggingarliður váttryggingarinnar tekur til þeirrar skaðabótaskyldu sem fellur á váttryggðan sem einstakling. Það hvílir svo á tjónþola, þ.e. í þessu tilviki M, að sýna fram á að skilyrði skaðabótaskyldu séu uppfyllt. Sjálfstæð lýsing X á atvikum liggur ekki fyrir en af því sem haft er eftir honum í bréfi V til nefndarinnar virðast aðilar ekki að fullu sammála um málsatvik. Af myndbandi því sem M hefur lagt fyrir nefndina má þá ráða að dyrnar á bílastæðakjallaranum lokist um einni mínútu og 20 sekúndum eftir að þær eru opnaðar. Gegn neitun X hefur hins vegar ekki verið sýnt fram á dyrunum sé lokað með fjarstýringu, en engin frekari gögn liggja fyrir nefndinni um nánari virkni hurðarinnar eða stýringu hennar. Liggur því ekki fyrir hvort

lokun hurðarinnar sé stýrt með fjarstýringu, og ef svo er hvort sami hnappur stýri opnun og lokun, hvort unnt sé að stöðva lokun þegar hún er hafin o.s.frv. Þá liggja ekki fyrir nefndinni nein gögn sem aðilar hafi sammælt um hvað varðar atvik og afstöðu bifreiðanna í aðdraganda atviksins.

Hefur M því, eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni, ekki tekist að sýna nægilega fram á að tjón á bifreið hennar sé að rekja til bótaskyldra athafna eða athafnaleysis X. Verður hún að bera hallann af þeim sönnunarskorti og er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu hennar.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðarlið fjölskyldutryggingar M hjá V.

Reykjavík, 28. maí 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 28/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Abyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis (A)****Orsakatengsl. Sönnun.****Gögn.**

- Málskot dags. 18. janúar 2024 ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V dags. 13. febrúar 2024 ásamt fylgiskjölum.
- Viðbótarathugasemdir M dags. 4. mars 2024 ásamt fylgiskjali.
- Viðbótarathugasemdir V dags. 14. mars 2024.

Málsatvik.

Fyrir liggur að hinn 29. maí 2023 varð árekstur með bifreiðunum A og B, en M var farþegi í hinni síðarnefndu. Ekki virðist ágreiningur um að A hafi átt sök á árekstrinum. Fyrir nefndinni krefst M þess að viðurkennd verði bótaskylda úr abyrgðartryggingu A vegna líkamstjóns sem hún hafi sannanlega orðið fyrir við áreksturinn. V hafi hafnað bótaskyldu með bréfi dags. 27. júlí 2023.

Í málskoti kemur fram að tjón á bifreiðunum hafi verið umtalsvert og ekki um léttvægan árekstur að ræða. Í kjölfar hans hafi M verið óvinnufær og átt við mikla og þráláta verki frá hálsi og baki að stríða auk svefnvandamála. Hafi hún sótt fjölda tíma hjá sjúkráþjálfara í því skyni að bæta heilsu sína en margvíslegar afleiðingar séu enn til staðar. Fyrirliggjandi læknisfræðileg gögn sýni þá fram á að hún hafi orðið fyrir líkamstjóni við atvikið. V hafi hafnað bótaskyldu með vísan til svokallaðrar PC-Crash skýrslu sem sýni fram á að um lágorkuárekstur hafi verið að ræða. M vísar til þess að PC-Crash skýrsla sé einhliða aflað og hafi takmarkað sönnunargildi. Jafnvel þó um tiltölulega vægan árekstur hafi verið að ræða sé þá ljóst að mat á afleiðingum sé einstaklingsbundið og ekki verði einvörðungu byggt á útreikningum um hraða og þyngdarkraft ökutækis.

Í bréfi V er vísað til þess að lögmanni M hafi verið boðið að koma að athugasemdum við gerð PC-Crash skýrslu og hafi hennar því ekki verið einliða aflað. Engar athugasemdir hafi hins vegar borist. Samkvæmt skýrslunni hafi höggið á B verið mjög vægt og bendi gögn málsins ekki til þess að heilsutjón hafi hlotist af atvikinu. Hvað varði læknisfræðileg gögn þá liggi hvorki fyrir skýrsla sjúkráþjálfara né upplýsingar um fyrra heilsufar M. Liggi því ekkert fyrir um að einkenni þau sem M kvarti undan hafi ekki verið til staðar fyrir slysið. Séu ítarlegar lýsingar M á umfangsmiklum afleiðingum atviksins þá með miklum ólíkindum og ekki í neinu samræmi við alvarleika atviksins. Hafi M þá ekki sýnt fram á tjón sitt með matsgerð hæfra og óvilhallra matsmanna. Það hvíli samkvæmt almennum sönnunarreglum á M að sýna fram á tjón sitt og leggja fram fullnægjandi gögn því til sönnunar og af því leiði að það hvíli á henni að kosta gögn og afla mats á hugsanlegum afleiðingum. Af framansögðu hafi M ekki sýnt fram á orsakatengsl milli árekstursins og þeirra einkenna sem hún reki til hans.

Með viðbótarathugasemdum sínum leggur M fram læknisvottorð þar sem fram komi að M hafi ekki verið haldin sjúkdómi í baki, hálsi eða höfði fyrir umræddan árekstur. Þá er áréttað að M hafi gert almennar athugasemdir við öflun PC-Crash skýrslu en á þeim tíma hafi ekkert legið fyrir um innhald skýrslunnar eða útreikninga hennar.

Í viðbótarathugasemdum V eru fyrri röksemdir áréttáðar og tekið fram að engar athugasemdir hafi verið settar fram af hálfu M þegar PC-Crash skýrslan lá fyrir. Hvað varði framlagt vottorð um fyrra heilsufar komi ekkert fram í því um til hve langs tíma sjúkraskrá M hér á landi taki og enn liggi hvorki fyrir skýrsla sjúkráþjálfara né læknisfræðilegt örorkumat. Sé orsakasamband milli árekstursins og einkenna M því með öllu ósannað.

Álit.

Aðila greinir samkvæmt framansögðu á um hvort M hafi hlotið líkamstjón við umrætt atvik, en samkvæmt almennum sönnunarreglum ber M sönnunarbyrði þess að svo hafi verið. Þó svokölluð PC-Crash skýrsla lýsi litlum þyngdarkrafti áreksturs verður ekki talið að það eitt og sér útiloki að

Líkamstjón hafi orðið enda verður við mat á því að líta heildstætt til allra gagna málsins, einkum læknisfræðilegra. Þrátt fyrir lítinn þyngdarkraft samkvæmt skýrslunni má þá ráða af fyrirbyggjandi ljósmyndum að ákoma á B hafi verið nokkur, en frekari upplýsingar um tjón á henni eru þó ekki fyrirbyggjandi.

Verður þá að líta til læknisfræðilegra gagna við mat á því hvort M hafi hlotið líkamstjón við atvikið. Fyrirbyggjandi er læknisvottorð frá Læknavaktinni, dags. 18. júní 2023, þar sem fram kemur að M hafi leitað læknis þar hinn 31. maí sama ár, eða tveimur dögum eftir áreksturinn. Var hún þá greind með tognun á háls- og lendahrygg og fékk vottorð um óvinnufærni til 4. júní 2023. Þá er fyrirbyggjandi vottorð heilsugæslulæknis, dags. 29. nóvember 2023, þar sem fram kemur að M hafi leitað á heilsugæslu 5. júní 2023, þar sem hún var aftur greind með tognun á háls- og lendahrygg, fékk ávísað bólgueyðandi verkjalyfjum og tilvísun til sjúkraþjálfara. Kemur og fram að M hafi leitað á heilsugæsluna vegna sambærilegra einkenna hinn 16. júní 2023 og aftur 6. október 2023. Þá hafi hún fengið vottorð um óvinnufærni frá slysdegi og til ársloka 2023. Samkvæmt framlögðum kvittunum leitaði M þá 12 sinnum til sjúkraþjálfara frá slysdegi, þó heildstæð skýrsla um þá meðferð sé ekki meðal gagna fyrir nefndinni. Í fyrirbyggjandi læknisvottorði, dags. 27. febrúar 2024, kemur þá fram að M hafi ekki verið haldin sjúkdómi í baki, hálsi eða höfði fyrir áreksturinn, og að farið hafi verið yfir fyrri nótur í sjúkraskrá því til staðfestingar þó ekki komi fram til hvaða tímabils sú skoðun hafi tekið.

Af heildstæðri skoðun gagna málsins er það mat nefndarinnar að sýnt sé fram á að meiri líkur en minni séu á að M hafi orðið fyrir líkamstjóni við áreksturinn þó ekki liggi fyrir hvert umfang þess sé og að hvaða leyti er um varanlegt tjón að ræða. Það er enda á valdi hæfra og óvilhallra matsmanna að meta frekar orsakatengsl umrædds áreksturs og þeirra einkenna sem M rekur til hans. Telst M samkvæmt öllu framansögðu eiga rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu A að því marki sem sýnt verður fram á tjón með slíkri matsgerð.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Reykjavík, 23. apríl 2024.
rafræn undirskrift

Sóley Ragnarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 29/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Kaskótrygging vagna.****Skráningarnúmer ökutækis (A)****Gildissvið váttryggingar.****Gögn.**

- Málskot mótttekið 19. janúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V dags. 11. mars 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Viðbótarathugasemdir M, dags. 4. maí 2024.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirliggjandi tjonstilkynningu M til V, dags. 5. ágúst 2023 hvelsprakk á hjólhýsinu A á leið frá Ísafirði. Fór dekkið í sundur og í ljós kom að öxull hafði bognað er dekkið sprakk. Vegna tjónsins hefur M gert kröfu um bætur úr vagnakaskótryggingu sinni hjá V. Bótaskyldu var hafnað af hálfu V með tölvupósti þar sem fram kemur að tjón er varða tjón á hjólbörðum og fjaðrabúnaði vagnsins fáist ekki bætt, sbr. 1. málsl. 2. mgr. 4. gr. skilmála váttryggingarinnar. M telur að tjónið falli undir gildissvið tryggingarinnar þar sem tjónið tengist ekki neinu því sem talið er upp í fyrrgreindri grein skilmálans. Hjólabúnaður sé í lagi en það sé tenging á milli hjólanna sem hefur bilað. Telur M að V hafi misskilið eitthvað í lýsingu sinni og álitu sérfræðings umboðsaðila hjólhýsisins.

V telur að tjónið falli ekki undir gildissvið vagnakaskótryggingar hjólhýsisins A. Vísar V til þess sem fram kemur í inngangi að skilmálum váttryggingarinnar þar sem farið er yfir helstu bótaþætti en þeir eru til að mynda árekstur, áakstur og útafakstur ökutækis sem dregur eftirvagninn, eldsvoði, þjófnaður og óveður. Þá er einnig vísað til 3. gr. skilmálans þar sem talin eru upp með nánari hætti þau tilvik sem tryggingin bætir og 2. mgr. 4. gr. og vísað til þess að þar sé hvergi tekið fram að afleitt tjón í kjölfar skemmda á hjóli eða hjólbarða verði bætt úr tryggingunni.

Í viðbótarathugasemdum sínum vísar M til þess að tildrög tjónsins hafi að öllum líkindum verið þau að gúmmístykki í röri sem tengt er hjólabúnaði hafi gefið sig með þeim afleiðingum að dekkið fór að halla. Í kjölfarið hafi dekkið sprungið.

Álit.

Í liðum a-l í 3. gr. skilmála sem gilda um kaskótryggingu eftirvagnsins A er að finna tæmandi upptalningu á þeim tilvikum sem bótaskyld eru skv. váttryggingunni, þar á meðal árekstur, eldsvoða, hrap, velta, grjóthrun, þjófnaðar og óveður. Fellur það tjonstilvik sem M tilkynnti í umrætt sinn til V ekki þar undir og verður þegar af þeirri ástæðu ekki þörf á að horfa til undanþáguákvæða skilmálans. Mátti höfnunarbréf V til M vera skýrara hvað þetta varðar í stað þess að leggja áherslu á undanþáguákvæði skilmálans. Verður þrátt fyrir það að telja að M eigi ekki rétt á bótum úr kaskótryggingu eftirvagnsins A hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr kaskótryggingu vagnsins A hjá V.

Reykjavík, 23. maí 2024.

rafræn undirskrift

Póra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 30/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis (X)****Orsakatengsl. Sönnun.****Gögn.**

- Málskot mótttekið 19. janúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V, dags. 12. febrúar 2024, ásamt PC-Crash skýrslu dags. 24. maí 2023.
- Tölvupóstur lögmanns M dags. 15. febrúar 2024, ásamt skýrslu sjúkraþjálfara og tölvupósti nuddara.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M var hinn 28. janúar 2023 farþegi í bifreið þegar bifreiðinni X var ekið aftan á þá bifreið. Myndir liggja fyrir af bifreiðunum eftir áreksturinn. Í læknisfræðilegum gögnum málsins kemur fram að M leitaði samdægurs til læknis og hafi þar verið greind með tognun eða ofreynslu á háls hrygg og fengið verkjalyfi ávísað. Hinn 3. apríl 2023 má sjá færslu í sjúkraskrá M þar sem hún óskar eftir tilvísun til sjúkraþjálfara vegna einkenna í vinstri öxl og haft er eftir M að hún reki þann verk til áreksturs tveimur mánuðum áður. Hinn 8. maí 2023 kemur einnig fram færsla í sjúkraskrá þar sem M óskar eftir tilvísun til bæklunarlæknis eftir ráðleggingar sjúkraþjálfara. Einnig kemur fram að M hafi ekki komist til síns læknis þar sem hann hafi verið mikið fjarverandi. Þessu til viðbótar liggja fyrir færslur úr sjúkraskrá frá 9. febrúar 2023 þar sem M fékk tilvísun til bæklunarlæknis vegna verkja í mjöðm. Í skýrslu sjúkraþjálfara er vísað til þess að M hafi lent í „harðri aftanákeyrslu“ og hafi haft „vandamál“ með stoðkerfi í hálsi, efra baki og vinstri öxl síðan. Einnig er vísað til vinnu M og að þar sé mikið álag á axlir. Í tölvupósti nuddara M dags. 17. febrúar 2024 er vísað til þess að M hafi sótt nudd síðan 8. febrúar 2023 og hafi nuddarinn fundið fyrir stífleika í hálsi og öxlum sem og öxl og ráðlagt M að fara til sjúkraþjálfara.

M telur að sannað sé að hún hafi orðið fyrir líkamstjóni í árekstri 28. janúar 2023 og líkamstjón hennar eigi að bæta á grundvelli 4. gr. laga um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019. M bendir á að V hafi hafnað bótaskyldu vegna tjónsins áður en M hafi verið búin að leggja fram læknisfræðileg gögn vegna tjónsins. M telur V ekki geta byggt á PC-crash skýrslu þar sem skv. úrskurðaf framkvæmd verði ekki dregnar almennar víðtækar ályktanir af slíkum skýrslum, þó þær sýni lítinn þyngdarkraft í árekstrinum.

V hefur hafnað bótaskyldu og telur orsakatengsl ekki sönnuð milli einkenna M og árekstursins 28. janúar 2023. V vísar til fyrstu komu M til læknis og að hún hafi þar greinst með tognun eða ofreynslu á háls hrygg og eigi kvartanir vegna verkja í mjöðm geti því ekki tengst árekstrinum. Einnig vísar V til þess að M hafi ekki haft einkenni í öxl við fyrstu skoðun hjá lækni á tjónsdegi og ekki sé sannað að þau einkenni tengist árekstrinum, þó M hafi minnst á þau tveimur mánuðum eftir hann. Einnig vísar V til PC-crash skýrslu þar sem komi fram að högg aftan á bifreið M hafi verið mjög vægt og vísar til þess að í dómaframkvæmd hafi verið tekið tillit til þess. Ekki liggi heldur fyrir að M hafi sinnt tjónstakmörkunarskyldu sinni þar sem einungis sé minnst á slysi M í tveimur komum til læknis og ekki liggi fyrir mat á afleiðingum og hafi M því ekki sannað tjón sitt.

Í viðbótarathugasemdum lögmanns M kemur fram að því sé ekki haldið fram að verkur í mjöðm M sé vegna slyssins og að meðferð M hjá sjúkraþjálfara eftir áreksturinn tengist ekki mjaðmaáverkum. Einnig vísar M til þess að hún hafi sinnt sjúkraþjálfunarmedferð og að V hafi greitt bætur vegna tjóns á bifreið hennar. Einnig er vísað til nýlegri dóms en V vísar til í bréfi sínu.

Álit.

Ágreiningur þessa máls varðar það hvort líkamleg einkenni M megi rekja til áreksturs hinn 28. janúar 2023 og ef svo er hvort V sé skylt að greiða fyrir gagnaöflun og mat á fjárhæð líkamstjóns M. Í gögnum málsins kemur fram að M heldur því ekki fram að einkenni frá mjöðm tengist árekstrinum.

Í málinu liggja fyrir læknisfræðileg gögn sem staðfesta að M leitaði til læknis samdægurs eftir umrætt tjónsatvik. Ekki verður séð að M hafi hitt lækni eftir það heldur verið í rafrænum samskiptum við slíka vegna tilvísunar til sjúkraþjálfara og síðan bæklunarlæknis. Upplýsingar frá meðferðaraðilum sjúkraþjálfunar og nudds sýna ekki frekari læknisfræðilegar greiningar á mögulegum áverkum M vegna árekstursins 28. janúar 2023.

Hvað varðar hraða- og höggútreikning í svokallaðri PC-Crash skýrslu verður ekki litið framhjá því að hennar er einhliða aflað af V þó V hafi látið M vita af gerð hennar, en ekki liggur fyrir t.d. mat dómkvadds matsmanns á þyngdarkrafti. Þó skýrslan lýsi litlum þyngdarkrafti árekstursins verða ekki dregnar víðtækar almennar ályktanir af sönnunargagni sem er einhliða aflað án þess að litið sé til annarra gagna.

Þau gögn sem liggja fyrir um eðli og afleiðingar líkamlegra einkenna M eru mjög takmörkuð og ná einungis til einnar læknisheimsóknar. Ekki liggur fyrir vottorð frá sérfræðingi eða annað sem staðfestir að meiri líkur en minni séu á því einkenni M nú sé hægt að rekja til téðs áreksturs. Þá liggur ekki fyrir sérstakt mat á orsakatengslum milli árekstursins og tímabundinna eða varanlegra afleiðinga hans á líkamlegt ástand M, auk þess sem upplýsingar um fyrra heilsufar hennar og tengsl við mat á núverandi ástandi liggur ekki fyrir.

Á grundvelli alls framangreinds, og með vísan til heildstæðrar skoðunar á fyrirliggjandi gögnum, er vafi um að orsakatengsl séu fyrir hendi og verður M að bera hallann af því. Í því felst að M hefur ekki sýnt fram á að hún eigi rétt til frekari bóta, t.d. sjúkrakostnaðar eða annars fjártjóns skv. 1. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 eða annarra bóta skv. ákvæðum sömu laga úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu ökutækisins X hjá V.

Reykjavík, 4. júní 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 32/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila: (V1) og (V2).****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).****Sönnun tjónsatviks.****Gögn.**

- Málskot mótttekið 21. janúar 2024 ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V1 dags. 13. febrúar 2024.
- Bréf V2 dags. 12. mars 2024 ásamt fylgiskjölum.
- Tölvupóstur M dags. 24. júní 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að síðdegis hinn 21. júní 2023 hafi bifreiðinni A verið ekið aftan á bifreiðina B, sem er í eigu M, rétt við afreið af Vesturlandsvegi við Höfðabakkabru í Reykjavík. Ökumaður A hafi stöðvað og farið úr bifreiðinni til að ræða við M og hafi þá viðurkennt að hann hafi ekki haft augun hjá sér og líklega lent á B. Daginn eftir hafi V1 þó hafnað bótaskyldu þar sem A hafi ekki kannast við að hafa lent í árekstri og atvikið því að mati V1 ósannað. M tekur fram í málskoti að höggið hafi verið það mikið að hann hafi skolið á höfuðpúðann, og hafi tjónið á B verið metið að fjárhæð 180.000 kr. Hafi M fengið það bætt úr kaskótryggingu B hjá V2 en þurft að greiða eigin áhættu að fjárhæð 114.530 kr.

Fyrirliggjandi er þá skýrsla Aðstoðar og öryggis, dags. 4. september 2023 sem var unnin að beiðni V2. Í henni er haft eftir ökumanni A að hann hafi ekið í röð bifreiða og skyndilega hafi hægst á röðinni. Hafi hann þá hellað og telji sig hafa með því forðað árekstri. Ökumaður B hafi veifað honum og hann stöðvað til að ræða við hann. Í niðurstöðu skýrslunnar segir þá að ekkert sjáanlegt tjón hafi verið á bifreiðunum sem gæfi til kynna að árekstur hafi orðið milli þeirra. Lýsing M á því að um þungt högg hefði verið að ræða og hann hafi kastast til í bifreiðinni sé þá ekki í samræmi við það að ekkert sjáanlegt tjón sé á A eða B.

M gerir ýmsar athugasemdir við skýrsluna, V2 hafi aldrei tekið bifreiðina til skoðunar og skýrsluhöfundur ekki skoðað hana almennilega, en vel geti verið um tjón að ræða þó það hafi ekki sést við skoðun skýrsluhöfundar sem hafi verið framkvæmd á fimm mínútum á einhverju bifreiðastæði. Þá hafi bifreiðaumboð framkvæmt tjónamat og gögn um tjónið séu því fyrirliggjandi. Þá segist hann ekki hafa veifað A heldur hafi hann greinilega sjálfur talið tilefni til að stöðva. M hafi þá ekki hægst skyndilega á akstrinum heldur verði að álykta sem svo að A hafi ekki verið með hugann við aksturinn og ekki gætt að nægilegu akstursbili milli bifreiða.

Í bréfi V1, sem var váttryggjandi A á tjónsdegi, til nefndarinnar er vísað til fyrirliggjandi skýrslu Aðstoðar og öryggis þar sem fram komi að ekkert sjáanlegt tjón hafi orðið á bifreiðunum. Sönnunarbyrði þess að tjón hafi orðið á B af völdum A hvíli á M, og liggi engin þau gögn fyrir í málinu sem sýni fram á það. Sé því ósannað að bifreiðinni A hafi verið ekið aftan á B.

Í bréfi V2, sem var váttryggjandi B á tjónsdegi, til nefndarinnar kemur fram að ökumaður A virðist ekki hafa verið viss um hvort árekstur hafi átt sér stað og hafi hann virst byggja þá afstöðu fyrst og fremst á því að á vettvangi hafi ekki mátt greina ákomur á bifreiðunum. Tjónamat bifreiðaumboðs vegna tjóns á B hafi hljóðað upp á 185.000 kr. og hafi ljósmyndir af ákomum á plaststuðara á B fylgt matinu. Megi þar glögglega greina hvar númeraplata A hafi „stimplast“ í neðri plaststuðara B. Höfnun V1 á bótaskyldu hafi byggt á framburði A og þeirri takmörkuðu skoðun sem framkvæmd hafi verið af Aðstoð og öryggi. Fyrirliggjandi ljósmyndir frá tjónamati og nánari greining þeirra sýni hins vegar fram á að árekstur hafi orðið með A og B og skuli tjón M því bætast úr ábyrgðartryggingu A.

Álit.

Ágreiningur aðila snýr að því hvort komið hafi til áreksturs milli A og B, en samkvæmt framburði ökumanns A taldi hann sig hafa forðað árekstri umrætt sinn. Samkvæmt fyrirliggjandi tjónamati varð nokkurt tjón á B og skipta þurfti um neðri afturstuðara hennar. Af ljósmyndum er fylgdu skýrslu Aðstoða og öryggis, svo og ljósmyndum sem fylgdu tjónamati og voru meðfylgjandi bréfi V2 til

nefndarinnar má þá greina ákomu frá númeraplötu A á stuðara B. Má þar greina hvernig bókstafir úr bílnúmeri A hafa „stimplast“ inn í plaststuðara B. Samræmist það frásögn M um að A hafi verið ekið aftan á B.

Samkvæmt framansögðu verður að telja nægilega sýnt fram á að árekstur hafi orðið með A og B umrætt sinn. Liggur þá ekki annað fyrir en að áreksturinn megi rekja til þess að A hafi ekki gætt nægilega að áskilnaði 2. mgr. 18. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 um að hafa nægilegt bil milli ökutækja. Ber hann því, sbr. 5. gr. laga um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019 ábyrgð á því tjóni sem af hlaust og er bótaskylda úr ábyrgðartryggingu A hjá V1 fyrir hendi.

Niðurstaða.

Ökumaður A ber alla sök á umræddum árekstri.

Reykjavík, 11. júlí 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 33/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis (X)****Skaðabótaábyrgð.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 20. janúar 2024 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 15. febrúar 2024.
3. Viðbótarathugasemdir lögmanns M dags. 12. mars 2024.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 11. apríl 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M var að aka bifreið sinni hinn 29. maí 2023 út úr hringtorgi þegar bifreiðinni X var ekið í hlið bifreiðar M. Myndir liggja fyrir af skemmdum á bifreiðunum. M tilkynnti um líkamstjón til V hinn 14. júní 2023 en V hafnaði bótaskyldu hinn 27. júlí 2023 og vísaði til hraða- og höggútreikningsskýrslu (PC-Crash) dags. 13. júlí 2023 um að ekki hafi hlotist mikið högg af árekstrinum og því ekki mögulegt að M hafi orðið fyrir líkamstjóni.

M byggir kröfu sína um bætur fyrir líkamstjón á því að hann hafi sannanlega orðið fyrir slíku tjóni. M vísar til læknisvottorða þar sem staðfest sé að M hafi verið að glíma við mikla og þráláta verki m.a. í hálsi, öxl, mjóbaki og hefur fengið greiningu á tognun á háls-, brjóst og lendahrygg. Einnig vísar M til þess að hann hafi verið óvinnufær vegna afleiðinga slyssins og sinnt sjúkraþjálfun vegna sömu afleiðinga. M vísar til þess að hraða- og höggútreikningsskýrsla sú sem V vísar til sé gagn sem aflað sé einhliða og eigi því ekki að leggja til grundvallar sem sönnunargagn.

V hefur hafnað bótaskyldu og telur með hliðsjón af höggútreikningsskýrslu (PC-Crash) dags. 13. júlí 2023 að högg af árekstrinum 29. maí 2023 hafi verið vægt. V vísar því á bug að skýrslunnar hafi verið aflað einhliða þar sem lögmanni M hafi verið gefinn kostur á að koma að athugasemdum og sjónarmiðum vegna hennar. Einnig vísar V til þess að einkenni þau sem M lýsi séu þau sömu og hann hafi lýst vegna afleiðinga annars umferðarslyss á árinu 2018 skv. upplýsingum úr matsgerð vegna þess slyss. Einnig telur V að M hafi ekki sannað tjón sitt með matsgerð tveggja og óvilhallra matsmanna.

Í viðbótarathugasemdum lögmanns M er vísað til þess að því hafi verið komið á framfæri við V þegar félagið hugðist afla hraða- og höggútreikningsskýrslu að þar sem útreikningar í þeirri skýrslu væru einhliða myndi M ekki taka þátt í slíku. Einnig er vísað til þess að ómögulegt sé að slá því föstu að ekki hafi orðið líkamstjón í árekstrinum þar sem til þurfi að koma mat á fleiri þáttum en höggkrafti.

Í viðbótarathugasemdum V kemur fram að ítrekun þeirra sjónarmiða að hraða- og höggútreikningsskýrsla frá 13. júlí 2023 geti ekki talist gagn sem einhliða er aflað þar sem engar athugasemdir hafi verið gerðar þegar við öflun þess gagns né þegar það lá fyrir. V vísar einnig til þess að ekki liggi fyrir læknisfræðilegt örorkumat og þannig verði ekki sannað að einkenni sem M stríði nú við séu tengd árekstrinum 29. maí 2023 eða eldri áverkum.

Álit.

Ágreiningur þessa máls varðar það hvort líkamleg einkenni M megi rekja til áreksturs hinn 29. maí 2023 og ef svo er hvort V sé skylt að greiða fyrir gagnaöflun og mat á fjárhæð líkamstjóns M.

Í málinu liggja fyrir læknisfræðileg gögn sem staðfesta að M leitaði til læknis daginn eftir umrætt tjónsatvik og hefur leitað reglulega til læknis eftir það og farið í sjúkraþjálfun vegna einkenna.

Hvað varðar hraða- og höggútreikning í svokallaðri PC-Crash skýrslu verður ekki litið framhjá því að ekki var samkomulag um öflun hennar þó V hafi látið M vita af gerð hennar, en ekki liggur fyrir t.d. mat dómkvadds matsmanns á höggkrafti. Þó skýrslan lýsi litlum höggkrafti árekstursins verða ekki dregnar víðtækar almennar ályktanir af sönnunargagni sem er aflað með fyrrgreindum hætti án þess að litið sé til annarra gagna.

Í gögnum um fyrra heilsufar M kemur fram að hann hafi áður lent í slysum og haft einkenni m.a. frá brjóst- og lendhrygg og fótum. Þó M hafi áður haft slík einkenni útilokar það ekki að hann sé þannig viðkvæmari fyrir því að slík einkenni versni vegna árekstursins 29. maí 2023. Af læknisvottorði dags. 18. júní 2023 verður ekki annað ráðið en að M hafi verið óvinnufær vegna afleiðinga árekstursins frá 30. maí til 9. júní 2023. Einnig liggur fyrir í öðrum læknisvottorðum að M hafi verið óvinnufær á öðrum tímabilum eftir áreksturinn sem og að hann hafi sinnt endurhæfingu vegna einkenna sinna. Ekki liggur fyrir að óvinnufærni hafi verið uppi fyrir þetta atvik vegna fyrri einkenna og telst því af fyrirliggjandi gögnum meiri líkur en minni að M hafi orðið fyrir einhverju líkamstjóni við áreksturinn 29. maí 2023 þó ekki liggi enn fyrir matsgerð um heildarafleiðingar líkamstjónsins. M telst því eiga rétt til greiðslu bóta fyrir sjúkrakostnað skv. 1. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 vegna kostnaðar við gagnaöflun og matsgerð vegna afleiðinga líkamstjóns hans.

Niðurstaða.

Viðurkenndur er réttur M til greiðslu bóta vegna greiðslu matsgerðar og kostnaðar vegna gagnaöflunar skv. 1. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 úr ábyrgðartryggingu ökutækisins X hjá V.

Reykjavík, 29. apríl 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 34/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Sjúkratrygging.****Gildissvið váttryggingar.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 18. janúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 14. febrúar 2024.

Málsatvik.

Í málskoti og fylgigögnum þess kemur fram að með tjonstilkynningu dags. 5. október 2020 gerði M kröfu um greiðslu bóta úr sjúkratryggingu sinni hjá V vegna ýmissa kvilla sem taldir eru upp á tjonstilkynningu en þar má m.a. nefna þunglyndi, ofsakvíða, félagsfælni, ADHD, mikið þyngdartap, svima, síþreytu, svefnörðugleika, orkuleysi og meltingarvandamál. Váttryggingin var gefin út þann 20. september 2018 með áritun á váttryggingarskírteini þar sem undanskilið frá áhættu V er ADHD og hvers kyns andlegir sjúkdómar sem og slys eða líkamleg einkenni sem rekja má til þeirra. Innifalið í tryggingunni eru örorkubætur vegna sjúkdóms. V hefur með bréfi dags. 7. nóvember 2023 hafnað bótaskyldu úr tryggingunni með þeim rökum að læknisfræðileg gögn staðfesti að veikindi M hafi verið tilkomin fyrir töku tryggingarinnar. M telur að óvinnufærni sína megi að mestu leyti rekja til líkamlegra einkenna andstætt því sem V heldur fram.

V vísar til fyrirbyggjandi læknisvottorðs dags. 1. október 2022 þar sem fjallað er um þær greiningar sem valda óvinnufærni M. Í vottorðinu kemur fram að M hafi verið óvinnufær síðan 2. júlí 2018. Í vottorðinu eru taldar upp þær sjúkdómsgreiningar sem valda óvinnufærni M og er þeim raðað eftir mikilvægi. Fyrstu þrjár tengjast andlegum sjúkdómum sem eru undanskildar áhættu V. Skv. 2. gr. skilmála váttryggingarinnar nær váttryggingin ekki til sjúkdóms sem fyrst hafði sýnt einkenni áður en váttryggingin gekk í gildi, nema félagið hafi vitað um sjúkdóminn við gildistöku og veitt váttrygginguna þrátt fyrir það.

Álit.

Ágreiningur þessa máls hverfist um það hvort M eigi rétt á bótum úr sjúkratryggingu sinni hjá V. Óumdeilt er að M upplýsti V um andlega kvilla sína er hún sótti um váttrygginguna og að V hafi takmarkað gildissvið váttryggingarinnar með sérstöku ákvæði sem áritað er á váttryggingarskírteini þar sem segir: „Undanskilið áhættu félagsins eru ADHD og hvers kyns andlegir eða geðrænir kvillar og sjúkdómar sem og slys eða líkamleg einkenni sem rekja má til þeirra.“ Samkvæmt váttryggingarskírteini eru örorkubætur vegna sjúkdóms innifaldar í tryggingunni. Samkvæmt 3. gr. skilmála váttryggingarinnar greiðast bætur á grundvelli þeirrar váttryggingarfjárhæðar sem í gildi var við upphaf sjúkratímabils valdi sjúkdómur váttryggðs varanlegri örorku. Samkvæmt grein 2.1. nær váttryggingin ekki til sjúkdóms sem fyrst hafði sýnt einkenni áður en váttryggingin gekk í gildi, nema félagið hafi vitað um sjúkdóminn við gildistöku og veitt váttrygginguna þrátt fyrir það. Af læknisfræðilegum gögnum málsins er ljóst að margir þeir kvillar sem valda starfsorkumissi M voru til staðar fyrir töku tryggingarinnar sbr. grein 2.1. og aðrir kvilla falla utan gildissviðs hennar samkvæmt sérstöku skilmálaákvæði sem áritað er á skírteini váttryggingarinnar. Það er þó ekki unnt að horfa framhjá því að í fyrirbyggjandi læknisfræðilegum gögnum er getið um sjúkdóma ekki er að fullu ljóst að höfðu sýnt einkenni áður en váttryggingin gekk í gildi. Þá verður ekki talið að þeir sjúkdómar falli utan gildissviðs váttryggingarinnar á grundvelli áritunar á váttryggingarskírteinis. Má þar m.a. nefna sjúkdómanna POTS og PCOS. Með vísan til framangreinds er ekki fallist á að allir þeir sjúkdómar M hefur verið greind með hafi verið fyrir hendi fyrir töku váttryggingarinnar. Á M því rétt á bótum vegna varanlegrar örorku að því marki sem sýnt verður fram á slíkt tjón með örorkumati og að uppfylltum öðrum skilyrðum 3. gr. váttryggingarskilmálsans, vegna þeirra líkamlegru sjúkdóma sem komu til eftir gildistöku váttryggingarinnar.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta vegna varanlegrar örorku úr sjúkratryggingu sinni hjá V, að því marki sem sýnt verður fram slíkt tjón.

Reykjavík, 11. júlí 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 35/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Váttryggingartaki ábyrgðartryggingar (X)****Skaðabótaábyrgð. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 22. janúar 2024 ásamt fylgiskjali.
2. Bréf V dags. 31. janúar 2024.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 17. febrúar 2024.
4. Viðbótarathugasemdir M dags. 18. febrúar 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi, hinn 9. febrúar 2020, orðið fyrir líkamstjóni er hún datt um ávaxtabita sem var á gólfi verslunar X. Ávaxtabitinn hafi verið við enda rekka sem snúi að afgreiðslukösum og hafi því átt að vera vel sýnilegur starfsfólki X. M hafi látið kalla til vaktstjóra verslunarinnar og leitað á Læknavaktina samdægurs. M hafi einnig verið í samskiptum við það váttryggingafélag sem hún sé í viðskiptum við og hafi talið að það mundi annast samskipti við V. Dráttur hafi orðið á málinu þar sem M hafi veikt af Covid-19 og verið lengi fjarverandi. Í janúar 2022 hafi hún svo átt í samskiptum við starfsfólk X og í janúar 2023 hafi M leitað til lögmanns. V hafi þá haft samband við starfsfólk X sem þá virðist ekki kannast við málið.

Fyrir liggur bréf V til þáverandi lögmanns M, dags. 1. september 2023, þar sem fram kemur að samkvæmt upplýsingum frá X búi það ekki yfir neinum gögnum um umrætt atvik og hafi upplýsingar um það fyrst borist X með kröfu í ábyrgðartryggingu þess. Jafnvel þó atvikið teldist sannað verði ekki sú óraunhæfa krafa lögð á starfsfólk að það sjái til þess að ekkert falli á gólfið eða fylgist með því öllum stundum að ekkert sé á gólfum verslunarinnar og bregðist strax við með því að fjarlægja og þrifa upp eftir viðskiptavini. Máli sínu til stuðnings vísar V einnig til dóms Hæstaréttar í máli 29/2011.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram félagið hafi fyrst fengið tilkynningu um slys M hinn 14. ágúst 2023, eða um þremur og hálfu ári eftir að það atvikaðist. Kemur þá fram að ágreiningur aðila snúi að því annars vegar hvort X og starfsfólk þess hafi haft vitneskju um atvikið og hins vegar því hvort starfsfólk verslunarinnar beri ábyrgð á því sem er á gangvegum hennar og því að strax sé brugðist við með því að fjarlægja og þrifa upp eftir viðskiptavini. Afstaða V er sú að í fyrsta lagi liggi ekki fyrir fullnægjandi sönnun á atvikum. Jafnvel þó svo væri liggi ekkert fyrir um að starfsfólk X hafi haft vitneskju um ávaxtabitann á gólfinu og ekki brugðist við. Virðist því hafa verið um óhappatívik að ræða en ekki atvik sem X beri skaðabótaábyrgð vegna.

Í viðbótarathugasemdum M er ítrekað að vaktstjóri hafi haft vitneskju um slysið. Þá hafi hún tilkynnt um slysið til þess váttryggingafélags sem hún sé í viðskiptum við og hafi hún gert ráð fyrir að það félag hefði samband við V. Þegar hún komst að því að það hefði ekki verið gert hafi hún haft samband við tvo nafngreinda starfsmenn X í janúar 2022. Það sé ekki á hennar ábyrgð að þeir hafi ekki haft samband við V eða að þeir eða vaktstjóri hafi látið hjá líða að tilkynna um slysið. Búi hún þá enn við verki vegna afleiðinga slyssins.

Álit.

Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt. Það hvílir því á M að sýna fram á að hún hafi orðið fyrir slysi sé að rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis X eða starfsmanna þess eða annarra atvika eða aðstæðna sem X verði gert að bera skaðabótaábyrgð vegna. Gögn fyrir nefndinni um atvikið sem slíkt og aðstæður á slysdegi eru afar takmörkuð.

Gegn neitun X er því í sjálfu sér ósannað að M hafi slasast við að stíga á ávaxtabita á gólfi í verslun X, og engin gögn liggja fyrir er sýni fram á að X hafi haft vitneskju um slysið og atvik þess á slysdegi, en engar skýrslur, tilkynningar eða gögn um önnur samskipti aðila liggja fyrir nefndinni.

Jafnvel þó atvik sem slík teldust sönnuð hvíldi það eftir sem áður á M að sýna fram að starfsfólk X hefði sýnt af sér saknæmt athafnaleysi með því að fjarlægja ekki umræddan ávaxtabita. Fallast verður á það með V, sbr. og dóm Hæstaréttar í máli 29/2011, að ógerningur sé fyrir starfsfólk X að fylgjast svo nákvæmlega með að jafnan sé unnt að bregðast strax við þegar eitthvað fellur á gólf verslunarinnar. Það eitt að ávaxtabiti eða annar hlutur sé á gólfi verslunar leiðir því ekki sjálfkrafa til bótaskyldu.

Samkvæmt framansögðu verður að telja að ekki sé sýnt fram á að skilyrði skaðabótaskyldu séu uppfyllt og verður því að hafna kröfu M.

Niðurstaða.

M á ekki rétt úr bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 16. maí 2024.

rafræn undirskrift

Sóley Ragnarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 36/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila : (V1) og (V2).****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).****Sakarskipting.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 5. janúar 2024.
2. Bréf V1, dags. 15. febrúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
3. Bréf V2, dags. 14. febrúar 2024.
4. Viðbótarathugasemdir M, dags. 21. febrúar 2024.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi lögregluskýrslu varð árekstur með bifreiðunum A og B á Þjóðvegi 1 við Bakkaselsbrekku í Öxnadal þann 25. ágúst 2023. Veitti lögreglan því athygli að bremsuför byrjuðu um það bil 50 metrum eftir að óbrotna línan á veginum brotnar og heimilar framúrakstur. Bifreiðin A, sem er í eigu M, var með hjólhýsi í eftirdragi. Ökumaður A lýsir tildrögum árekstursins með þeim hætti að hann hafi ekið bifreið sinni á eftir bifreið með hjólhýsi í eftirdragi, ökumaður þeirrar bifreiðar hafi gefið stefnuljós til hægri þess merkis að ökumanni A væri óhætt að aka fram úr sér. Ökumaður A hafi þá gefið stefnuljós til vinstri til upplýsinga um að hann ætlaði að hefja framúrakstur en þar sem línan í götunni var ennþá „bein“ hafi hann beðið í stutta stund þar sem línan hætti að vera „bein“ skömmu seinna. Þá hafi hann litið í baksýnisspegilinn og fram á við til að tryggja að honum væri óhætt að hefja framúrakstur. Þegar hann ók inn á vinstri akrein til að hefja framúraksturinn leit hann í baksýnisspegilinn og sá hvar ökumaður vöruflutningabifreiðarinnar B var einnig farinn fyrir á vinstri akrein sem varð til þess að ökumaður B ók með hægri hliðarspegil bifreiðar sinnar utan í vinstri afturhlið hjólhýsisins með þeim afleiðingum að hjólhýsið „fór af stað“, dráttarkúla bifreiðarinnar brotnaði og hjólhýsið valt niður brekkuna. Ökumaður B segir í framburði sínum að hann hafi ekið niður Bakkaselsbrekku á eftir þremur öðrum bifreiðum. Sagði ökumann bifreiðar sem ók á undan honum hafa tekið fram úr tveimur fyrstu bifreiðunum og í kjölfarið hafi hann ákveðið að hefja framúrakstur og gefið stefnuljós til vinstri þess efnis. Þegar hann hafi ætlað að aka framúr bifreiðinni A hafi ökumaður hennar ekið í veg fyrir sig með þeim afleiðingum að hjólhýsið sem var í afturdragi A fór í hægri hliðarspegil bifreiðar hans og fór hjólhýsið í kjölfarið út af veginum.

Ágreiningur um sakarskiptingu var lagður fyrir tjónanefnd váttryggingafélaganna sem felldi alla sök á ökumann A fyrir að gæta ekki nægjanlega að umferð fyrir aftan sig áður en hann hóf framúrakstur. M eru ósammála þeirri niðurstöðu og leggja áherslu á að ökumaður B hafi ákveðið að hefja framúrakstur á beinni línu og ætlaði sér að aka fram úr þremur ökutækjum og tveimur hjólhýsum. Bremsuförin sem tiltekin eru í lögregluskýrslu eru eftir hjólhýsið en ekki vöruflutningabílinn. Telja M að óhappið hafi gerst þegar um 50 metrar voru búnir af brotinni línu sem þau telja að sýni að ökumaður B hafi verið löngu kominn yfir á öfugan vegarhelming, þ.e. á óbrotinni línu. Vísar M til fyrirbyggjandi vitnisframburðar ökumanns bifreiðar nr. 5 í bílaröðinni sem staðfestir að ökumaður A hafi hafið framúrakstur um leið og óbrotinni línu lauk. Þá vísar M einnig til framburðar ökumanns bifreiðar nr. 1 sem staðfestir í framburði sínum að enginn annar bíll hafi farið fram úr annar en B og að hann hafi farið fram úr á óbrotinni línu og hafi lent á hjólhýsinu.

V1 skilar ekki frekari athugasemdum í málinu. V2 vísar til þess að óumdeilt sé að ökumaður A hóf framúrakstur eftir að ökumaður B hafði þegar hafið framúrakstur. Telur V2 með öllu ósannað að ökumaður B hafi hafið framúrakstur yfir óbrotna línu líkt og M halda fram og sé sá framburður einhliða kominn frá M. Telur V2 ljóst að ökumaður A gerðist brotlegur við c-lið 2. mgr. 23. gr. umferðarlaga nr. 77/2019.

Álit.

Samkvæmt b-lið 2. mgr. 23. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 skal ökumaður sem ætlar fram úr ökutæki ganga úr skugga um að það sé unnt án hættu og athuga sérstaklega að sá sem á undan er hafi ekki gefið merki um að hann ætli að beygja til vinstri eða aka fram úr öðru ökutæki sem á undan er. Samkvæmt c-lið sömu greinar skal ökumaður athuga sérstaklega hvort ökumaður sem á eftir ekur hafi byrjað akstur fram úr honum. Samkvæmt fyrirbyggjandi lögregluskýrslu varð árekstur skömmu eftir að óbrotin miðlína endaði og fullbrotin miðlína tók við á veginum. Samkvæmt d-lið 23. gr. þágildandi reglugerðar um umferðarmerki og notkun þeirra nr. 289/1995 gefur fullbrotin miðlína til kynna að framúrakstur sé heimill sé fyllstu varúðar gætt. Samkvæmt a-lið sömu greinar gefur óbrotin lína til kynna að hættulegt sé að aka yfir hana og óheimilt nema brýna nauðsyn beri til. Þá segir í 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar að ef tjón hlýst af árekstri ökutækja skiptist tjónið á þau í réttu hlutfalli við sök þeirra sem hlut eiga að máli og með hliðsjón af atvikum öllum.

Með hliðsjón af þeim lagaákvæðum sem um framúrakstur gilda og nefnd eru hér að framan er rík aðgæsluskylda lögð á ökumenn við framúrakstur. Af gögnum málsins þykir sannað m.a. af framburði vitna að ökumaður A hóf framúrakstur er ökumaður B hafði þegar hafið framúrakstur og gætti ökumaður A þannig ekki að c-lið 2. mgr. 23. gr. umferðarlaga er hann hóf framúraksturinn og ber því meginsök á árekstrinum. Hvað háttsemi ökumanns B varðar þá verður að telja með vísan til framburðar vitna að hann hafi hafið framúrakstur áður en hann kom að fullbrotinni línu og braut hann þannig gegn a-lið 23. gr. þágildandi reglugerðar um umferðarmerki og notkun þeirra nr. 289/1995 enda hóf hann framúrakstur þar sem óbrotin miðlína var til staðar. Ber hann þannig einnig nokkra sök á umræddum árekstri. Meta verður sök hans með hliðsjón af aðstæðum öllum og er þá sérstaklega litið til þess að ökumaður fremstu bifreiðarinnar hafði hægt verulega á bifreið sinni til að gefa öðrum ökutækjum kost á framúrakstri og stutt var í fullbrotna miðlínu. Með hliðsjón af atvikum öllum, skal sök skiptast þannig að ökumaður A ber 2/3 hluta sakar og ökumaður B ber 1/3 hluta sakar á umræddum árekstri.

Niðurstaða.

Ökumaður bifreiðarinnar A ber 2/3 hluta sakar og ökumaður B ber 1/3 hluta sakar á umræddum árekstri.

Reykjavík, 28. maí 2024.
rafræn undirskrift

Póra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 38/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs****Nafn váttryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)****Skaðabótaábyrgð. Sveitarfélag.****Gögn.**

- Málskot móttakið 23. janúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V, dags. 20. febrúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Viðbótarathugasemdir M, dags. 4. mars 2024.
- Viðbótarathugasemdir V, dags. 11. mars 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 3. janúar 2024 um kl. 9.30 hafi M verið að aka bifreið sinni í Fjarðargötu, Hafnarfirði. Hafi hægra framdekk bifreiðarinnar hvellsprungið við að lenda ofan í stórrí holu á götunni. Hafði M strax samband við sveitarfélagið X og var tjáð að það væri meðvitað um umrædda holu og var M bent á að leita til V með kröfu vegna tjónsins. V hefur hafnað bótaskyldu með vísan til þess að tjón á bifreið M verði ekki rakið til skaðabótaskyldrar háttsemi starfsmanna X. Þeir hafi framkvæmt viðgerð á holunni, sem þó hafi ekki dugað til þegar á reyndi. M er ekki sáttur við afstöðu V og vísar til 43. gr. vegalaga nr. 80/2007 sem kveður á skyldu veghaldara til að bregðast fljótt við eftir að hann hefur fengið vitneskju um skemmdir á vegi. Óumdeild sé að starfsmenn X vissu af holunni og þeirri hættu sem stafaði af tilvist hennar á fjölfarinni umferðargötu bæjarins. Hafi X borið að tryggja að holan væri tryggilega viðgerð, eða í það minnsta merkt með áberandi hætti svo komast hefði mátt hjá tjóni eftir bestu getu.

Í svarbréfi V til nefndarinnar kemur fram að X ber ekki hlutlæga ábyrgð á tjóni sem hlýst á vegum sveitarfélagsins. Umrædd holla hafi myndast þann 22. desember 2022. Hafi starfsmenn X brugðist strax við þann dag og settu viðgerðarmalbik í holuna. Sökum veðurfars og því mikla álagi sem er á götunni var þörf á að setja viðgerðarmalbik aftur í holuna þann 2. janúar 2024. Sú viðgerð dugði skammt vegna slæms veðurfars og leysinga. Hefðu starfsmenn X ekki mátt vita að viðgerðarmalbikið hefði skolast úr holunni á einungis einum sólarhring. Eftir að tilkynningar bárust frá M, var farið á staðinn og fyllt aftur í holuna með viðgerðarmalbiki og svo var þann 4. janúar komið fyrir viðvörðunarskilti við holuna. Varanleg viðgerð var framkvæmd 5. janúar 2024. Telur V ósannað að tjónið sé tilkomið vegna saknæmrar háttsemi eða annarra atvika sem X getur borið skaðabótaábyrgð á.

Í viðbótarathugasemdum sínum vísar M til þess að X hafi verið í lófa lagið að merkja og setja viðvaranir við holuna, sér í lagi þar sem vitneskja lá fyrir um ástand hennar og fyrri tilraunir til viðgerðar höfðu ekki borið árangur. Einnig var hægt að framkvæma varanlega viðgerð á holunni eftir tilkynningu nr. 2 um tilvist holunnar.

Í viðbótarathugasemdum V er málalíbúnaði M hafnað og ítrekað að aðstæður höfðu verið og voru verulega slæmar til þess að framkvæma varanlega viðgerð á holunni þegar tjónið átti sér stað. Það hafði verið mikill klaki og leysingar.

Álit.

Samkvæmt 43. gr. vegalaga nr. 80/2007 ber veghaldari ábyrgð á því að vegi, sem opinn er almenningi til frjálstrar umferðar, sé við haldið með eðlilegum hætti miðað við þá umferð sem um veginn fer. Enn fremur skal veghaldari svo fljótt sem við verður komið eftir að hann hefur fengið vitneskju um skemmdir á vegi, sem hættulegar eru umferð, láta gera við þær eða merkja hina hættulegu staði þar til viðgerð hefur farið fram og skulu merkingar vera í samræmi við ákvæði umferðarlaga. Þá segir í 56. gr. laganna að veghaldari vegar sem opinn er almenningi til frjálstrar umferðar beri ábyrgð á tjóni sem hlýst af slysi á veginum þegar tjónið er að rekja til gáleysis veghaldara við veghaldið og sannað er að vegfarandi hafi sýnt af sér eðlilega varkárni. Þegar tjón verður getur sá sem verður fyrir tjóni sótt skaðabætur skv. ofangreindri bótareglu en skv. almennum sönnunarreglum verður sá hinn sami að

sýna fram á að skilyrði skaðabótaábyrgðar séu fyrir hendi. Í þessu tilviki felst það í því að það þurfa að koma fram sönnunargögn um að viðhaldi og/eða merkingu vegar hafi verið ábótavant. Í gögnum málsins liggja ekki fyrir upplýsingar um að önnur tjón hafi orðið á sama vegkafla á sama tíma né að starfsmenn X hafi sýnt af sér saknæma háttsemi með því að framkvæma viðgerðir með viðgerðarmalbiki í stað varanlegrar viðgerðar. Þá hefur ekki verið sýnt fram á að starfsmönnum X hafi verið kunnugt eða mátt vera kunnugt um að viðgerð sem framkvæmd var þann 2. janúar 2024, myndi ekki duga nema einn sólarhring. Með vísan til þess verður talið að M verði að bera hallan af sönnunarskortum um ófullnægjandi viðhald eða merkingu veghaldara. Þannig verður ekki fallist á kröfu M til greiðslu bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 23. apríl 2024.
rafræn undirskrift

Sóley Ragnarsdóttir

Jóhann Tómas Sigurðsson

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 39/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Tegund váttryggingar: Verktrygging og ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Váttryggingartaki verktryggingar (A)****Váttryggingartaki ábyrgðartryggingar (B)****Skaðabótaábyrgð.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 25. janúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 19. febrúar 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að vatn hafi streymt inn í íbúð M 26. ágúst 2023. Svalir hafi verið yfirfullar og komið hafi í ljós að stífla hafi verið í drenlögnum. Íslenska gámafélagið var fengið til að hreinsa stífluna og fara yfir lagnir og kom í ljós að steypubrot höfðu stíflað lagnirnar þannig að þær voru ekki að vinna eins og skyldi. Einnig voru rennur yfirfarnar og voru þær einnig stíflaðar víða af völdum steinbrota og málningarleifa. M hafi orðið fyrir verulegu tjóni. Meðal annars hafi þurft að taka upp allt gólfefni og skipta um fataskáp. M rekur tjónið til framkvæmda A á blokkinni árin 2019 og 2020 þar sem svalir voru brotnar niður og byggðar upp aftur. Þeim framkvæmdum sé ólokið þar sem ekki sé búið að klára lokaúttekt. Gerð hafi verið krafa í ábyrgðartryggingu atvinnureksturs A hjá V en A hafi ekki verið með slíka tryggingu og því hafi verið reynt að sækja bætur úr tryggingu eftirlitsaðila sem hafi verið tryggðir hjá V en bótakröfu hafi verið hafnað á grundvelli þess að ósönnuð væri saknæm og ólögmat háttsemi hjá fyrirtækinu eða starfsmönnum þess. M telur að váttryggingar eigi að bæta tjónið og telur báða aðila hafa verið með tryggingu hjá V.

Í bréfi V kemur fram að A sé ekki með ábyrgðartryggingu hjá félaginu og að bótaskyldu úr verktryggingu A hafi verið hafnað sem og bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu eftirlitsaðilans B. Fram kemur að M hafi ekki lagt fram gögn sem styðja málaltilbúnaðinn um að það hafi verið múrbrot og steypuafgangar sem starfsmenn A losuðu sig við í niðurföll húseignarinnar sem hafi valdið því að drenlagnir frá húseigninni stífluðust og valdið tjóninu. Það sé því ósannað að orsök tjónsins sé að rekja til þess. A hafi unnið verkið árið 2019 en tjónið hafi átt sér stað árið 2023. Varðandi verktryggingu A þá komi fram í skilmálum tryggingarinnar að félagið ábyrgist greiðslur á tjóni sem verkkaupi verður fyrir ef váttryggingartaki efni ekki skyldur sínar samkvæmt samningi váttryggingartaka og verkkaupa. Félagið telur ljóst að tjón þetta sé ekki komið til vegna vanefnda váttryggingartaka á samningi aðila heldur sé tjónið utan samninga og því fallið tjónið utan verndar verktryggingarinnar. Varðandi kröfur í ábyrgðartryggingu B þá þurfi M að sanna að tjónið sé að rekja til saknæmrar eða ólögmatrar háttsemi starfsmanna B sem hafi leitt til tjónsins. Sönnunarbyrði um það hvíli á M. Ekki verði annað ráðið en að sú ætlaða tjónsorsök sem M byggir á, þ.e. að starfsmenn A hafi losað sig við afganga af múrbroti og steypu í niðurföll húseignarinnar, komi ekki fram við hefðbundið eftirlit B vegna verksins. Það liggir því ekkert fyrir í málinu að tjónið sé tilkomið vegna saknæmrar háttsemi eða annarra atvika sem B geti borið skaðabótaábyrgð á. V telur því ekki bótarétt til staðar úr hvorugri váttryggingunni.

Álit.

Það liggur fyrir í málinu að A er ekki með ábyrgðartryggingu hjá V og er því ekki unnt að sækja tjón M í slíka váttryggingu hjá V. Hins vegar liggur fyrir að A var með verktryggingu vegna verksamnings M og A sem skyldi bæta galla sem kæmu fram á verki A eða til greiðslu á hvers konar kostnaði sem M yrði fyrir vegna vanefnda á verki A. Það liggur fyrir að tjón M er ekki að rekja til vanefnda á verksamningnum og fellur tjónið því utan verndar verktryggingarinnar. Hvað varðar kröfu í ábyrgðartryggingu B þá gera almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti ráð fyrir að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar

séu uppfyllt. M hefur ekki sýnt fram á það með gögnum í málinu að B hafi mátt vita að starfsmenn S hafi losað sig við múrbrot og steypuafgangi í niðurföll eins og M heldur fram. Með vísan til þess er V ekki bótaskyld.

Niðurstaða.

M á hvorki rétt á bótum úr verktryggingu A hjá V né ábyrgðartryggingu atvinnureksturs B hjá V.

Reykjavík, 23. apríl 2024.
rafræn undirskrift

Sóley Ragnarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 41/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nöfn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis (A)****Orsakatengsl. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 29. janúar 2024 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 16. febrúar 2024.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 1. mars 2024.
4. Viðbótargögn frá V dags. 22. maí 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 23. mars 2023 hafi M lent í umferðarslysi á gatnamótum Arnarhrauns og Sléttahrauns. Hafi M verið ökumaður bifreiðarinnar B, sem hafi verið kyrrstæð við gatnamótin þegar vörubifreiðinni A var ekið utan í vinstri hlið hennar. M hafi leitað til heilsugæslu daginn eftir og á Læknavaktina fjórum dögum síðar, hinn 28. mars 2023, vegna bakverkja í kjölfar slyssins. Hafi M fengið almennar ráðleggingar og beiðni vegna sjúkráþjálfunar. M hafi svo sótt reglubundna sjúkráþjálfun á tímabilinu 21. apríl 2023 til 4. október 2023, eða í alls tólf skipti. Meðferðin hafi borið takmarkaðan árangur og hafi M aftur leitað á heilsugæslu um haustið og hafi þá verið teknar röntgenmyndir af baki hans. Hafi þá komið í ljós fleyglögun á hrygg sem hafi verið staðfest með segulómun. Á grundvelli framangreinds hefur M krafist bóta úr ábyrgðartryggingu A, en V hafi, með bréfi dags. 12. apríl 2023, hafnað bótaskyldu. Hafi röksemdir V að meginstefnu byggt á PC-Crash skýrslu sem það hafi einhliða aflað og geti ein og sér ekki haft úrslitapýðingu varðandi það hvort umferðarslys hafi valdið líkamstjóni. Slík skýrsla sé aðeins eitt fjölmargra gagna sem tekin séu til skoðunar þegar lagt sé mat á varanlegar og/eða tímabundnar afleiðingar umferðarslysa. Þá hafi V kynnt afstöðu sína og hafnað bótaskyldu áður en M hafi átt þess kost að afla fullnægjandi læknisfræðilegra gagna sem kynnu að varpa ljósi á orsakatengsl milli líkamstjóns hans og slyssins. Í tilvikum sem þessum sé þá eðlilegra að váttryggingafélög fresti höfnun og komi að kostnaði við gagnaöflun, enda sé hún kostnaðarsöm og einstaklingar hafi í mörgum tilvikum ekki bolmagn til að standa að henni sjálfir. Í tilviki M sé þá einsýnt að hann hafi hlotið nokkurt líkamstjón af völdum slyssins.

Í bréfi V, sem var váttryggjandi A á tjónsdegi, til nefndarinnar er lýst þeirri afstöðu að fyrirbyggjandi gögn sýni ekki fram á að varanlegt heilsutjón hafi hlotist af atvikinu. Læknisfræðileg gögn byggi þá á þeirri lýsingu M að A hafi ekið á B en svo hafi ekki verið heldur um að ræða „hliðarstroku“ bifreiða sem gefi mun minna högg en áakstur. Einkenni M séu þá almenns eðlis og nokkuð ósamræmi í lýsingum hvað varði staðsetningu þeirra. Myndgreining hafi þá ekki leitt í ljós áverkamerki sem skýrlega tengist umræddu atviki. Sé bótaskyldu vegna varanlegs heilsutjóns því hafnað.

Í viðbótarathugasemdum M eru enn gerðar athugasemdir við fyrirbyggjandi PC-Crash skýrslu. Þá er áréttað að samtímalýsing M á atburðum sé til samræmis við upplifun hans, þ.e. að um harðan árekstur hafi verið að ræða, en mikill þyngdarmunur sé á A og B. Er þá skorað á V að leggja fram upplýsingar um viðgerðarkostnað eða tjónamat.

Tjónagreiðsluyfirlit vegna tjóns á B barst frá V í kjölfarið og má ráða af því að heildarkostnaður við viðgerðir á B hafi numið um 600.000 kr.

Álit.

Ágreiningur þessa máls varðar það hvort orsakatengsl séu milli árekstursins 23. mars 2023 og þeirra líkamlegra einkenna sem M rekur til hans. Þó svokölluð PC-Crash skýrsla lýsi litlum þyngdarkrafti árekstursins verða ekki dregnar víðtækar almennar ályktanir af henni án þess að litið sé heildstætt til gagna málsins og einkum læknisfræðilegra gagna, enda geta afleiðingar umferðaróhapps á heilsu fólks verið afar einstaklingsbundnar og ráðist af ýmsum þáttum þrátt fyrir að litlir kraftar kunni að hafa verið að verki. Af ljósmyndum af B og fyrirbyggjandi tjónagreiðsluyfirliti má þá einnig greina að nokkrar skemmdir hafi orðið á henni við áreksturinn.

Af fyrirbyggjandi lækisfræðilegum gögnum má ráða að M hafði samband við heilsugæslu daginn eftir atvikið og kvartaði undan verkjum frá baki. Hinn 28. mars 2023 leitaði M á Læknavaktina og lýsti eymslum og stirðleika aftanvert á vinstri síðu og milli herðablaða vinstra megin. Fékk hann þá beiðni um sjúkraþjálfun og samkvæmt fyrirbyggjandi yfirliti um meðferðir sótti hann sjúkraþjálfun alls ellefu sinnum á tímabilinu 21. apríl til 4. október 2023. Hinn 13. september 2023 leitaði M svo á heilsugæslu og lýsti þá verkjum hægra megin í brjóstbaki og vinstra megin í mjóbaki. Var M þá látinn gangast undir myndrannsókn vegna verkja við brjóstbak sem leiði niður að mjóbaki. Niðurstaða hennar, sem síðar var staðfest með segulómun, var sú að ekki væri um brot eða brjósklos að ræða en fleyglögun greindist á liðbol Th7. Var þá ráðgert að M héldi áfram í sjúkraþjálfun. Af fyrirbyggjandi lækisfræðilegum gögnum um fyrra heilsufar verður þá ekki ráðið að M hafi áður glímt við bakverki eða önnur stoðkerfiseinkenni.

Samkvæmt öllu framansögðu verður að telja meiri líkur en minni á að M hafi orðið fyrir varanlegu líkamstjóni við umferðarslysið 23. mars 2023 þó ekki liggi enn fyrir matsgerð um heildarafleiðingar þess. M telst þá eiga rétt til greiðslu bóta fyrir sjúkrakostnað skv. 1. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 vegna kostnaðar við gagnaöflun og matsgerðar um afleiðingar líkamstjóns hans.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum vegna líkamstjóns úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Reykjavík, 4. júní 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 42/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Fjölskyldutrygging.****Gildissvið váttryggingar.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 29. janúar 2024 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 23. febrúar 2024.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 5. mars 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi orðið fyrir líkamstjóni við hjólreiðaslys hinn 18. október 2022. Umrætt sinn hafi M dottið af hjóli er hann var á leið upp í Elliðaárdal. Hafi hann verið að hjóla sér til heilsubótar áður en hann héldi í vinnuna en eftir hjólaferðina í Elliðaárdal hafi hann hugst hjóla til vinnu sinnar í Efstaleiti, Reykjavík. M búi á Laugarásvegi og hafi ferð hans um morguninn hafist þar. Hinn 21. október 2022 hafi M tilkynnt V um slysið og farið fram á bætur vegna þess úr fjölskyldutryggingu sinni hjá V. Með bréfi dags. 30. janúar 2023 hafi bótaskyldu verið hafnað með vísad til skilmála váttryggingarinnar en þar komi fram að váttryggingin gildi aðeins í frístundum váttryggðs og slys sem verði á beinni leið til eða frá vinnu teljist slys í starfi. Hafi V því byggt höfnun sína á því að M hefði, eins og fram komi í bráðamóttökuskrá frá slysdegi, dottið af hjóli á leið til vinnu. M er ósammála þeirri afstöðu og byggir á því að M hafi ekki verið beinni leið til vinnu heldur hafi hann verið að sinna heilsurækt. Þegar slys M hafi orðið hafi hann verið nýbyrjaður að hjóla hring um Elliðaárdal, sem hafi verið aukahringur og lykkja á leið hans. Geti sú leið ekki verið skilgreind sem bein leið til vinnu. Leggur M m.a. fram skjáskot úr skráningarforritinu Strava, sem sýni leið þá er M fór að morgni 18. október 2022.

Í bréfi V segir að félagið telji ótækt að halda öðru fram en að M hafi verið á leið til vinnu er slysið atvikaðist. Breyti engu um þá niðurstöðu að M hafi ákveðið að fara lengri leið í vinnuna með það að markmiði að sækja sér aukna hreyfingu, enda hafi upphafsstaður verið heimili hann og eini áfangastaðurinn vinnustaður hans. Vísar V þá Hæstaréttardóms í máli 434/2017 þar sem fallist hafi verið á að um vinnuslys væri að ræða þrátt fyrir að tjónþoli hefði valið að fara óvenjulega leið frá vinnustað að heimili. Er því þá mótmælt að skjáskot þau sem M hafi lagt fram feli í sér sönnun þess hvar slys hans atvikaðist, enda sýni kort af hjólaleið M hinn 14. október 2022 aðra lykkju um Elliðaárdal en þá sem sést á hjólaleið hans á slysdegi. Sé því óvíst hvert M hafi ætlað að fara. Samkvæmt framansögðu breyti það þó engu um afstöðu V enda byggji hún á því að M hafi, óháð mögulegum viðbótarkrök, verið á beinni leið til vinnu í skilningi framangreinds skilmálaákvæðis.

Í viðbótarathugasemdum M er áréttað að M hafi vissulega verið á leið til vinnu umrætt sinn. Hann hafi hins vegar ekki verið á beinni leið þangað. Slysið hafi átt sér stað þegar hann var kominn inn í Elliðaárdal, hafi verið búinn að hjóla undir stofnbrautina og lagður af stað inn í dal, en eðli máls samkvæmt hafi hann snúið við eftir slysið, eins og sjáist af skjáskoti leiðarinnar. Engin önnur ástæða hafi verið fyrir hann að fara undir stofnbrautina en að sækja sér heilsurækt enda hafi krókurinn verið úr leið. Sé því ljóst að M hafi ekki verið á beinni leið til vinnu.

Álit.

Í 1.2 gr. þágildandi váttryggingarskilmála slysatryggingarliðar fjölskyldutryggingar M hjá V kemur fram að slys sem verði á beinni leið til og frá vinnu teljist slys í starfi og falli því utan váttryggingarsviðs þess kafla. Greinir aðila samkvæmt framansögðu um hvort M hafi verið á beinni leið til vinnu er slys hans atvikaðist.

Í málalíbúnaði sínum vísar V til Hæstaréttardóms í máli 434/2017, en þar var deilt um hvort umferðarslys sem tjónþoli lenti í hafi atvikast á beinni leið frá vinnu en fram kom að vegna umferðarpunga hafi tjónþoli kosið að aka ekki stystu leið. Leit héraðsdómur, sem staðfestur var með vísan til forsendna, svo á að ákvarðanir um að víkja af stystu leið væru hluti af eðlilegri háttsemi ökumanna. Sú leið sem tjónþoli valdi hafi þá að mati dómsins legið um umferðaræðar sem almennt

væru notaðar til að komast á milli þeirra bæjarfélaga sem M þurfti að aka á milli. Var slys hennar því talið hafa atvikast á „beinni“ leið frá vinnu. Verður ekki séð að atvik þessa máls sem hér er til umfjöllunar séu sambærileg atvikum að baki dóminum né að forsendur hans eða röksemdir taki af tvímæli um það hvort M hafi verið á „beinni“ leið til vinnu.

Er þá rétt að nefna hér dóm Hæstaréttar í máli 11/2023 þar sem sambærilegur ágreiningur var uppi. Var dómurinn skipaður fimm dómurum og tveir þeirra skiluðu sameiginlegu sératkvæði. Var þar deilt um hvort tjónþoli hefði verið á „eðlilegri“ leið frá heimili til vinnustaðar. Var það álit meirihluta dómara að leið sú sem tjónþoli ákvað að hlaupa frá vinnu og að heimili hafi ekki verið úr hófi löng, þegar mið væri tekið af því að tjónþoli kaus að hlaupa á göngu- og hlaupastígum fremur en gangstéttum. Þá hafi hann átt hlutfallslega stutta vegalengd eftir að heimili sínu er hann slasaðist. Var því talið um „eðlilega“ leið að ræða í skilningi þeirra reglna sem um slysatryggingu tjónþola giltu. Var þá tekið fram að svigrúmi starfsmanna til að velja sér leið til og frá vinnu væru sett ákveðin mörk þó ekki bæri að velja stystu eða beinustu leið. Í sératkvæði var hins vegar byggt á því að val tjónþola um leið hefði fyrst og fremst tekið mið af persónulegum áformum hans um að stunda líkamsrækt og hafi hann verið kominn af eðlilegri leið milli vinnustaðar og heimilis. Atvik þessa máls eru ekki að fullu sambærileg atvikum að baki dómnum enda snerist ágreiningurinn um það hvað væri „eðlileg“ leið en ekki „bein“ leið sem verður að telja nokkuð þrengra hugtak. Verður þá ekki séð að forsendur þær sem meirihluti dómsins byggði á séu til staðar í tilvikum M, en t.a.m. verður að byggja á því að M hafi átt langa leið fyrir höndum að vinnustað sínum er slys hans atvikaðist. Þess utan verður að meta fordæmisgildi dómsins með hliðsjón af fyrrnefndu sératkvæði.

Fyrir liggur að M býr á Laugarásvegi og að vinnustaður hans er í Efstaleiti. Samkvæmt skjáskoti úr Strava er sýnir hjólaleið M frá heimili og að vinnu að morgni slysdags hjólaði hann 8,15 kílómetra leið þann morgun, en stysta leið milli þessara tveggja staða er um þrjár kílómetrar. Sjá má af umræddu korti að M hjólaði meðfram Laugardalnum, Suðurlandsbraut að Mörkinni, þaðan að Reykjanesbraut og inn í Elliðaárdal. Þar virðist hann hafa hjólað stutta leið í norð-austur en svo snúið við að sögn hans eftir að slys hans atvikaðist, hjólað aftur undir Reykjanesbraut og Fossvogsdalinn að Fossvogsvegi og norður hann að Háaleitisbraut og inn í Efstaleiti. Verður umrædd leið, en ljóst er að til boða stóðu styttri hjólaleiðir milli þessara tveggja staða, ekki talin bein leið í skilningi fyrrgreinds skilmálaákvæðis. Þar sem M telst ekki hafa verið á beinni leið til vinnu er slys hans atvikaðist á hann því rétt til bóta úr fjölskyldutryggingu sinni hjá V.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta úr fjölskyldutryggingu sinni hjá V.

Reykjavík, 25. júní 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 43/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila 1 (V1)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs****Nafn váttryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)****Nafn varnaraðila 2 (V2)****Heiti váttryggingar: Kaskótrygging ökutækis****Skaðabótaábyrgð. Sveitarfélag.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 29. janúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 26. febrúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
3. Athugasemdir málsaðila, dags. 3. mars 2024, ásamt fylgiskjölum.
4. Athugasemdir V, dags. 12. mars 2024, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að kvöldið 7. desember 2023 hafi bifreiðinni EFL07 (A) verið ekið út af neðra bílaplani Seltjarnarneskirkju og til vinstri inn á Nesveg. Við vinstri beygjuna er bifreiðinni ekið yfir festingu (stubb) eftir umferðarskilti sem stóð upp úr umferðareyju þar við. Við það verður tjón á bifreiðinni. M, eigandi A, hefur krafist bóta vegna tjónsins úr ábyrgðartryggingu X hjá V1 á grundvelli sakarábyrgðar en einnig beinist málskotið að V2 þar sem bifreiðin er kaskótryggð. M hefur m.a. vísað til þess að ekki sé um umferðareyju að ræða heldur steiptan kant á milli akreina í beygjuni og að lýsingu hafi verið ábótavant. Bifreiðinni hafi því ekki verið ekið utan akstursleiðar. Þá vísar M til þess að starfsmenn X hafi áður sett keilu á festinguna (stubbinn), sem ekki var til staðar á tjónsdegi. Byggir M m.a. á því að starfsmenn X hafi átt að festa keiluna (eða aðra merkingu) tryggilega til að vara ökumenn við kanti/stubb svo ekki verði tjóni. Þannig sé um að ræða mistök og sinnuleysi starfsmanna X sem hafi valdið tjóninu.

V1 hefur hafnað bótaskyldu með vísan til þess að starfsmenn X hafi ekki sýnt af sér saknæma háttasemi. Starfsmenn X hafi sett keilu á festinguna (stubbinn) á umferðareyjunni til að vara við festingunni á meðan annað skilti var í pöntun, en annar ökumaur hafi ekið á skiltið nokkrum dögum áður. Starfsmenn X hafi því gert allt sem í þeirra valdi stóð til að forða tjóni á meðan X beið eftir nýju skilti til að setja á festinguna. Því megi ekki rekja tjónið til saknæmrar háttsemi starfsmanna X. Þá áréttar V1 að umferð ökutækja á umferðareyjum sé óheimil, sbr. m.a. 17. gr. umferðarlaga, nr. 77/2019. Af því leiði að ekki sé ekki hægt að gera þá kröfu á hendur X að hann tryggi að yfirborð umferðareyja séu þannig frágengin að gert sé ráð fyrir akstri ökutækja á þeim. Tjónið verði þannig eingöngu rekið til eigin háttsemi M sem gætti ekki nægilega að sér við akstur og ók upp á umferðareyju þar sem tjón varð á A. Loks vísar V1 til þess að ekkert í gögnum málsins bendi til eða sýni fram á að aðstæður hafi verið þannig að X hefði ekki átt að geta séð umferðareyjuna.

V2 lét sig ekki málið varða.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lítur að því hvort starfsmenn X hafi sýnt af sér saknæma háttsemi með því að hafa ekki gætt að því að festa keilu á ómerka festingu á umferðareyju þegar þeir fjarlægðu umferðarskilti af eyjunni. Í 17. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 segir að ökumenn skuli aka á akbraut og af því leiðir að ekki er hægt að ætlast til þess að starfsmenn X megi almennt sjá fyrir að ekið verði á umferðareyju. Af gögnum málsins má sjá að gangbraut er fyrir framan umferðareyjuna, ljósastaurar sitt hvorum megin og umferðareyjan um 4-5 metra frá því að beygt er út frá bílastæðinu. Þannig er ekkert í gögnum málsins sem sýni að aðstæður hafi verið þannig að M hefði ekki átt að geta séð umferðareyjuna. Því verður ekki séð að staðsetning festingarinnar eða aðrar aðstæður hafi verið með þeim hætti að starfsmenn X hafi mátt ætla að hætta væri á umferð ökutækja yfir umferðareyjuna. Með vísan til alls þessa verður ekki sýnt að aðstæður hafi verið með þeim hætti að starfsmenn X hafi þurft að gera sérstakar ráðstafanir til að festa keiluna eða merkja frekar festinguna, sem eftir var, þegar þeir

fjarlægðu umferðarskilti af umferðareyju. Þá verður ekki séð að X hafi vitað að keilan hafi verið farin af festingunni á umferðareyjunni á tjónsdegi. M á því ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V1.

Hvað varðar kröfu M á hendur V2 um bætur úr kaskótryggingu þá verður ráðið af gögnum málsins að M hafi þegar fengið tjón sitt að fullu bætt úr kaskótryggingu hjá V2 í samræmi við skilmála tryggingarinnar. Þegar af þeirri ástæðu kemur krafa M á hendur V2 ekki til frekari skoðunar.

Niðurstaða.

M, á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X, hjá V1.

Reykjavík, 23. apríl 2024

Sóley Ragnarsdóttir

Jóhann Tómas Sigurðsson

Guðmundur St. Martinsson

Mál nr. 45/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila : (V1) og (V2)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).****Sakarskipting. Sönnun.****Gögn.**

- Málskot móttakið 30. janúar 2024.
- Bréf V1, dags. 23. febrúar 2024.
- Bréf V2, dags. 22. febrúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Viðbótarathugasemdir M, dags. 29. febrúar 2024.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirbyggjandi lögregluskýrslu barst lögreglu tilkynning um árekstur á bifreiðastæði við Hafnargötu 90 í Reykjanesbæ hinn 3. febrúar 2023. Í viðræðum lögreglu við ökumenn á vettvangi kom fram að enginn ágreiningur væri milli ökumanna um hvað hefði gerst. Ökumaður A kvað ökumann bifreiðarinnar B hafa ekið utan í hlið A. Ökumaður B staðfesti að svo hefði verið. Var þeim boðið að klára málið með tjónaformi og þáðu ökumenn það. Nokkru síðar kom ökumaður A á lögreglustöðina og óskaði eftir skýrslu lögreglu vegna árekstursins þar sem ökumaður B fyllti ekki út tjónaformið. Hafði lögregla þá samband við ökumann B sem kvaðst hafa fyllt úr formið og að ökumaður A hafi tekið bæði formin og ætlað að skila þeim inn til V1. Í kjölfar þessa ákvað lögregla að skrá framburð ökumanna. Í framburði M sem var ökumaður A kom fram að hún hafi verið að aka hjá Íslandsbanka í átt að Njarðvík þegar bifreiðinni B var ekið inn í hliðina á sér. Sagði A bifreiðina B hafa verið ekið út af bifreiðastæði. Ökumaður B kvaðst hafa ekið einstefnugötu á bifreiðastæði við Hafnargötu 90 þegar bifreiðinni A var ekið í hliðina á honum. Kvaðst hann hafa verið á horninu á beygjunni þegar þetta gerðist. Í kjölfar þessara framburða gaf ökumaður A nýjan framburð eftir að lögregla hafði samband þar sem aðilar voru ekki sammála um staðsetningu atviksins. Sagði hún áreksturinn hafa orðið á bifreiðastæðinu þar sem ökumaður B sagði hann hafa átt sér stað. Hún hafi verið að aka fram hjá B þar sem hann var kyrrstæður fyrir framan verslun en þá hafi hann ekið af stað og utan í hliðina á bifreiðinni sinni.

Ágreiningur um sakarskiptingu var lagður fyrir tjónanefnd váttryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu í máli nr. 241/23 að hvor ökumanna bæri helming sakar á árekstrinum þar sem ósannað væri um stöðu ökutækja í aðdraganda áreksturs. M er ósátt við þessa sakarskiptingu og telur ökumann B bera alla sök á árekstrinum. Hann hafi viðurkennt fyrir lögreglu að vera í órétti en í kjölfarið ekki fyllt út tjónstilkynningu með réttum hætti.

V1 telur að leggja skuli upphaflegan framburð ökumanna til grundvallar þar sem báðir ökumanna sögðu áreksturinn hafa atvikast með þeim hætti að bifreiðinni B var ekið í hlið bifreiðarinnar A. Leggja skuli alla sök á ökumann B sem gætti ekki nægjanlega að sér í aðdraganda áreksturs og ók í hlið bifreiðarinnar A.

V2 telur ljóst að ósamræmis gæti í framburði beggja aðila málsins um staðsetningu og atvik málsins og þykir V2 ótækt að leggja framburð annars ökumannsins til grundvallar umfram framburð hins. Er V2 sammála niðurstöðu tjónanefndar um að skipta beri sök til helminga.

Álit.

Í málinu liggur fyrir lögregluskýrsla þar sem fram kemur að á vettvangi hafi enginn ágreiningur hafi verið milli ökumanna um hvað hafi gerst og viðurkenndi ökumaður B fyrir lögreglu að hafa ekið utan í hlið bifreiðarinnar A. Óljóst er hvers vegna ökumenn luku ekki við útfyllingu ökutækjaskýrslu á vettvangi en af seinni framburði ökumanna hjá lögreglu má ráða að ökumaður B tók viðurkenningu sína til baka og hélt því fram við lögreglu að ökumaður A hafi ekið inn í hlið bifreiðar sinnar. Gefur hann hvorki lögreglu né nefndinni skýringu á breyttum framburði sínum. Þrátt fyrir að einnig hafi verið misræmi í framburði ökumanns A fyrir lögreglu hvað varðar staðsetningu áreksturs, hefur það

ekki áhrif á sakarskiptingu enda verður að telja sannað hvar árekstur átti sér stað. Um var að ræða árekstur á einstefnugötu við Hafnargötu 90 í Reykjanesbæ. Hefur ökumaður A verið staðföst í sínum framburði hvað það varðar að ökumaður B hafi ekið inn í hlið bifreiðar sinnar. Hið sama verður ekki sagt um framburð ökumanns B líkt og fyrir greinir og hefur hann ekki gefið skýringu á breyttum framburði sínum. Að mati nefndarinnar verður hann því að bera hallan af sönnunarskorti í málinu. Verður því öll sök lögð á ökumann B sem viðurkenndi fyrir lögreglu að hafa ekið inn í hlið bifreiðarinnar A á einstefnugötu.

Niðurstaða.

Ökumaður bifreiðarinnar B ber alla sök á umræddum árekstri.

Reykjavík, 19. júní 2024.
rafræn undirskrift

Póra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 46/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).****Sakarskipting. Ekið aftur á bak.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 30. janúar 2024 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 14. mars 2024.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 9. apríl 2024 ásamt fylgiskjali.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 10. apríl 2024.

Málsatvik.

Hinn 8. janúar 2024 varð árekstur milli bifreiðanna A, sem M ók og B á bifreiðastæði. Aðilar fylltu ekki út sameiginlega tjónstilkynningu á vettvangi heldur skiluðu hvor um sig tjónstilkynningu til V, sem var váttryggjandi beggja bifreiða á tjónsdegi. Í tjónstilkynningu sinni lýsir M atvikum svo að hann „var rétt kominn út úr stæði“ og „B var að bakka úr öðru stæði“. Í sinni tjónstilkynningu lýsir ökumaður B atvikum svo „B er að bakka úr stæði og leggur á bílinn til vinstri. A er einnig að bakka og leggur á bílinn til hægri. Á milli þessara tveggja bíla var stór bíll sem veldur því að hvorugur bílanna sá hvorn annan.“ Ágreiningur um sakarskiptingu var lagður fyrir Tjónanefnd váttryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu að sök skyldi skipt til helminga þar sem hvorugur ökumanna hefði gætt nægilega að sér við akstur aftur á bak.

M fellir sig ekki við þau málalok þar sem hann telji sig hafa gætt fyllstu aðgæslu við aksturinn. A hafi verið komin vel á aðra bíllengd úr stæði sínu og hafi M hugst taka vinstri beygju fram hjá bifreiðastæðum. Engin bifreið hafi sést fyrir aftan A og hafi áakstur B því verið óvæntur og engan veginn í sjónfæri M. Þá kannist M ekki við að hafa lagt sérstaklega á bifreiðina til hægri, enda hafi vinstri beygja af stæðinu verið fyrirhuguð, og engin stór bifreið sem hindrað hafi útsýni B hafi verið sjáanleg né megi greina hana af ljósmyndum af vettvangi. Telji M því að ökumaður B hafi ekki gætt nægilega að sér við akstur aftur á bak. Málskoti fylgja ljósmyndir sem sýni bifreið A óhreyfða eftir áreksturinn og B sem hafi verið hreyfð eftir áreksturinn og lagt í stæði sem sé mögulega ekki það sama og henni var upphaflega ekið úr. Þá leggur M áherslu á að hann hafi ekið mjög hægt og ekki orðið B var í speglum eða myndavél. Möguleg sjónlína B hafi ekki verið trufluð af öðrum bifreiðum eða annarri fyrirstöðu og hljóti áreksturinn því að verða rakinn til óvarkárni hans.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að ekki verði annað séð af tilkynningum ökumanna og ljósmyndum af vettvangi en að báðum bifreiðum hafi verið ekið aftur á bak í aðdraganda áreksturs. Virðist því sem hvorugur ökumanna hafi gætt nægilega að áskilnaði 1. mgr. 20. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 og því hafi komið til áreksturs.

Í viðbótarathugasemdum M vísar hann til yfirlitsmyndar sem hann hafi jafnframt sent V og skýri mun betur afstöðu bifreiðanna við áreksturinn. Þá áréttar M að hann hafi verið með hreina sjónlínu aftur fyrir sig og ekki haft möguleika á að forðast ákeyrslu B frá hlið. Þá áréttar M athugasemdir sínar vegna frásagnar B í tjónstilkynningu.

Í viðbótarathugasemdum V er áréttuð sú afstaða að hvorugur ökumanna hafi gætt nægilega að sér við aksturinn. A hafi verið ekið aftur á bak úr stöðureit í veg fyrir bifreiðina B sem einnig var ekið aftur á bak úr stöðureit.

Álit.

Eins og fram er komið fylltu ökumenn ekki út sameiginlega tjónstilkynningu á vettvangi og ekki liggja fyrir neinar yfirlýsingar vitna að atvikinu. Af tjónstilkynningum ökumanna til V má ráða að bæði A og B hafi verið ekið aftur á bak í aðdraganda áreksturs. Þá virðist jafnframt óumdeilt að hvorugur ökumanna hafi orðið hins var í aðdraganda áreksturs. Tjónstilkynningar aðila til V eru að öðru leyti ekki mjög ítarlegar og ekki er meðal gagna málsins t.a.m. afstöðumynd sem báðir ökumenn hafa sammælt um. Þá liggur ekki fyllilega fyrir úr hvaða bifreiðastæði B ók í aðdraganda áreksturs.

Afstöðumynd M og framlagðar ljósmyndir teknar fjórum dögum eftir umrætt atvik teljast þá ekki samtímagögn og verður að meta þær í því ljósi.

Það er álit nefndarinnar að það hafi ekki úrslitaáhrif þó M hafi mögulega verið kominn lengra úr stæði sínu en B eða hvort hann hafi hugsanlega stöðvað A áður en til árekstrar kom til að undirbúa vinstri beygju, enda verður ekki ráðið annað en að þá hafi einungis verið um augnabliksstöðvun að ræða. Í 1. mgr. 20. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 er kveðið á um að ökumaður skuli, áður en hann snýr ökutæki eða ekur því aftur á bak, ganga úr skugga um að það sé unnt án þess að skapa hættu eða óþægindi fyrir aðra. Verður að miða við að hvorugur ökumanna hafi gætt nægilega að þessum áskilnaði umrætt sinn. Samkvæmt því, sbr. og 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar, verður sök skipt til helminga.

Niðurstaða.

Ökumenn A og B, bera hvor um sig helming sakar á umræddum árekstri.

Reykjavík, 29. apríl 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 47/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn váttryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)****Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 30. janúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 27. febrúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 7. mars 2024.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 2. apríl 2024, ásamt fylgiskjölum og myndbandi.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi hinn 1. febrúar 2022 slasast við störf sín hjá X. Slysið varð með þeim hætti að M var að vinna við slátrun á löxum í starfsstöð X. Verkið var unnið með þeim hætti að M átti að leiða fiskana, sem sturtað var lifandi inn í gegnum lúgu og lentu á vinnslulínu, inn að rotara við hinn enda borðsins. M var að teygja sig yfir vinnslulínuna í því skyni að ýta fisk, sem var við hinn enda línunnar og rotarans. Þegar M var að losa fiskinn við rotarann, kom mikið magn fisks inn á línuna utan frá sem helltist yfir hann og olli því að hann missti jafnvægið. Á sama tíma rann lágrestur vinnupallurinn, sem hann stóð á, undan honum og festist stakkurinn sem hann klæddist, í samskeytum á vinnslulínunni. Við það hékk M fastur þar til hann náði að losa sig. Hlaut hann við það áverka á vinstri öxl. Vegna slyssins hefur M gert kröfu í ábyrgðartryggingu X á grundvelli þess að tjóninu hafi verið valdið með saknæmri háttsemi af hálfu X, m.a. vegna ófullnægjandi vinnuadstæðna og vanbúnaðar á aðbúnaði vinnslulínunnar og pallsins. Vísar M til ákvæða laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum, reglugerðar nr. 367/2006 um notkun tækja og reglugerðar 1005/2009 um vélar og tæknilegan búnað. Bendir M einnig á að slysið hafi ekki verið tilkynnt til Vinnueftirlits ríkisins fyrr en tæpum tveimur mánuðum eftir slysið og því hafi tildrög slyssins ekki verið rannsökuð með ítarlegum hætti. M leitaði samdægurs til læknis vegna slyssins og fékk óvinnufærnisvottorð að hluta. Þá fékk hann óvinnufærnisvottorð að fullu þann 1.3.2022.

V hefur hafnað bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X vegna slyssins í fyrsta lagi þar sem ósannað þykir að atvikið hafi gerst með þeim hætti sem lýst er í afstöðubeiðni og málskoti M og í öðru lagi þykir ekki sýnt að það hafi verið rakið til sakar af hálfu X eða atvika eða aðstæðna sem hann verður látinn bera skaðabótaábyrgð á gagnvart M. Hafnar V lýsingu M á tildrögum slyssins. Aldrei á rúmlega 15 ára tímabili hafi orðið vinnuslys við rotarann. Hópur á vegum Vinnueftirlitsins hafi komið og gert ítarlega vinnustaðaúttekt 7. júní 2022 og voru engar athugasemdir gerðar við vinnslurýmið og uppstillingu þar. M var orðinn mjög vanur og þjálfaður í þessu verki og var honum í lófa lagið að stoppa flæði fisks á borðinu tímabundið og laga uppstillinguna, hafi hún verið ófullnægjandi. Pallurinn sem M stóð á er á gúmmifótum og stendur því öruggur og stöðugur á steypu gólfi, jafnvel í bleytu og hafði starfsmönnum er stóðu á honum ekki tekist að færa hann með alls kyns hreyfingum eftir meint atvik þegar leitast var við að reyna að framkalla sams konar atburðarás og lýst er í afstöðubeiðni og málskoti. Atvikið var ekki tilkynnt til Vinnueftirlitsins þar sem M gaf samstarfsfélögum eingöngu þær upplýsingar að hann hefði farið úr axlarlið en upplýsti ekki um neitt slysaatvik. Þá mætti M til vinnu daginn eftir og lýsti því að hann hefði farið úr axlarlið, án frekari skýringa. Hafi hann upplýst X við ráðningu um fyrri sögu um axaráverka. Það var ekki fyrr en þremur vikum síðar sem M veitir X aðrar upplýsingar um atvikið, nánar tiltekið 20. febrúar.

Í viðbótarathugasemdum sínum vísar M til þess að V verði látið bera hallan af mögulegum sönnunarskorti um þau atriði sem geta haft áhrif á sakarmat og eru talin óljós þar sem látið var hjá líða að tilkynna slys M til Vinnueftirlitsins. M hafnar því að hann hafi ekki tilkynnt verkstjóra á útisvæði samstundis um vinnuslysið. M lýsti því strax skýrlega hvernig það atvikaðist.

Í viðbótarathugasemdum V kemur fram að ekkert í vinnuferlum geri kröfu á að starfsfólk teygi sig eftir fiskum yfir borðið. Sláturborðið bæði hallar og þrengist að rotaranum þannig að fiskurinn kemur að starfsmanninum. Háu kantarnir á borðinu mynda rennu þannig að starfsmaður við borðið á

eingöngu að leiða fiskana sem eru beint fyrir framan hann inn í rotarann og telja þá. Vísar V til meðfylgjandi myndbandsupptöku til útskýringa á umræddum verkþætti.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort tjón M megi rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis af hálfu X eða starfsmanna þess, þannig að bótaskylda stofnist úr ábyrgðartryggingu X hjá V. Samkvæmt 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 skal atvinnurekandi án ástæðulausrar tafar tilkynna til Vinnueftirlits öll slys þar sem starfsmaður deyr eða verður óvinnufær í einn eða fleiri daga, auk þess dags sem slysið varð. Slys þar sem líkur eru á að starfsmaður hafi orðið fyrir langvinnu eða varanlegu heilsutjóni skal tilkynna Vinnueftirlitinu eigi síðar en innan sólarhrings. Ráða má af læknisfræðilegum gögnum að M hafi orðið óvinnufær strax eftir slysið en hafi þrátt fyrir það mætt hluta úr degi, daginn eftir slysið og tilkynnt X um veikindi næstu daga. Telja verður af gögnum málsins að það sé nægjanlega sannað að M hafi orðið fyrir líkamstjóni við vinnu sína hjá X þann 1. febrúar 2022. Hann hætti störfum samstundis og leitaði til læknis samdægurs. Í sjúkraskrá er skráð að M hafi verið að vinna við slátrun, verið með vinstri höndina fasta og dottið þannig að mikið tog kom á öxlina. Í sjúkragögnum er ekki getið um fyrri sögu um áverka á vinstri öxl. Þá liggur fyrir staðfesting frá eldisstjóra sem var staðgengill verkstjóra á slysdegi, um að hann hafi fengið upplýsingar um að M hafi farið heim vegna meiðsla á vinstri öxl. Á grundvelli þessa verður að telja að X hafi borið að tilkynna slysið til Vinnueftirlitsins án ástæðulausrar tafar. Þessa gætti X ekki að þar sem slysið var ekki tilkynnt til Vinnueftirlitsins fyrr en 29. mars 2022.

Verður X því að bera hallan af sönnunarskortum um málsatvik að því leyti sem þau eru óljós og aðila greinir á um þau. Það verður þó ekki jafnað til sönnunar bótaábyrgðar.

M er einn til frásagnar um tildrög slyssins. Er lýsing M á vinnuaðstæðum og vanbúnaði vinnslulínu og palls sem hann stóð á, ekki í fullu samræmi við önnur gögn málsins. Hefur V lagt fram verklýsingu á því verki sem M vann er hann slasaðist og notuð hefur verið við þjálfun nýrra starfsmanna. Þá liggur einnig fyrir myndband sem búið var til eftir slysið og sýnir það verk sem M var að vinna er hann slasaðist. Verður af þeim gögnum ekki ráðið að slátrunarborðið eða pallur sá er M stóð á, hafi á nokkurn hátt verið vanbúin eða að vinnuaðstæður, verklag, vinnupallur eða uppstilling og staðsetning á vinnslulínu hafi verið ábótavant eða í andstöðu við ákvæði laga nr. 46/1980 og öryggisfyrirmæli reglugerðar nr. 367/2006. Verður samkvæmt framansögðu að telja að um óhappatilvik og/eða eigin aðgæsluleysi M hafi verið að ræða. M á því ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 29. apríl 2024
rafræn undirskrift.

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 48/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs****Nafn váttryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)****Skaðabótaábyrgð. Sveitarfélag.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 30. janúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 22. febrúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 28. febrúar 2024.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 12. mars 2024, ásamt tölvupóstsamskiptum milli X og V.
5. Viðbótarupplýsingar sendar eftir beiðni nefndar með tölvupósti frá V dags. 6. og 27. maí 2024

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 11. janúar 2024 um kl. 17.30 hafi M ekið bifreið sinni ofan í holu á malbiki á við hringtorg á Kaldárselsvegi í Hafnarfirði með þeim afleiðingum að hægra framdekk bifreiðarinnar eyðilagðist. Fyrstu upplýsingar frá bæjarverkstjóra X til M voru þær að viðgerð á holunni hefði farið fram 12. janúar 2024 og aftur hinn 16. janúar 2024. En í öðrum gögnum málsins er staðfest af hálfu X að tilkynnt hafi verið um holu á sama stað hinn 10. janúar kl. 13.05 og sex frekari tilkynningar hafi borist um holuna að morgni 12. janúar 2024. Einnig kemur fram í bréfi frá starfsmanni X dags. 15. janúar 2024 að svokallað viðgerðarmalbik hafi verið sett í holuna að morgni 11. janúar 2024 og aftur daginn eftir „...sökum þess að skolast hafði upp úr viðkomandi holu í malbiki.“ Í tölvupósti starfsmanns X dags. 17. janúar 2024 kemur síðan fram að viðgerð á umræddri holu var fyrst milli kl. 9 og 11 að morgni 11. janúar 2024 og síðan aftur að morgni 12. Janúar milli kl. 10 og 12 þar sem „...viðgerðarefnið [hafi] ekki náð nægilegri bindingu við fasta malbikið.

M telur að X beri skaðabótaábyrgð á tjóni á bifreið hennar og vísar til 43. gr. vegalaga nr. 80/2007 um að X sem veghaldari beri ábyrgð á því að veginum sem viðhaldið með eðlilegum hætti og að hann þurfi að láta gera við skemmdri eða merkja hættulega staði. M vísar til þess að starfsmenn X hafi vitað af holunni við Kaldárselsveg og því átt að bregðast við henni með fullnægjandi hætti. M telur að viðbrögð starfsmanna X hafi ekki verið fullnægjandi. M vísar til ljósmynda sem teknar hafi verið að kvöldi 11. janúar 2024 þar sem viðgerðarefni sjáist ekki í holunni auk þess sem M vísar til þess að bæjarverkstjóri X hafi sagt að ekki hafi verið gert við holuna fyrr en 12. janúar 2024. M vísar einnig til tilgreindra úrskurða nefndarinnar í málum nr. 122/2022 og 145/2022.

Í svarbréfi V til nefndarinnar kemur m.a. fram að ágreiningur sé um hvort viðbrögð starfsmanna X hafi verið fullnægjandi eftir að X fékk vitneskju um holuna hinn 10. janúar 2024. V telur að viðbrögð starfsmanna X hafi verið fullnægjandi með því að setja viðgerðarmalbik í holuna að morgni 11. janúar 2024. Vegna slæms veðurfars og leysinga hafi það viðgerðarmalbik ekki dugað til en starfsmenn X ekki vitað af því að hola hefði aftur myndast þegar tjón M varð kl. 17.30 sama dag. V vísar til þess að ruglingur hafi orðið í samskiptum vegna tímasetninga viðgerða en réttar upplýsingar hafi síðan komið fram um viðgerð að morgni 11. janúar. V telur að starfsmenn X hafi gert ráðstafanir í samræmi við háttænisreglu 43. gr. vegalaga og hafi þeir ekki mátt vita að viðgerð sem framkvæmd var að morgni 11. janúar myndi ekki endast út þann dag. V vísar einnig til þess að á ljósmyndum sem M hafi sent með málskoti sjáist viðgerðarmalbik sem upp úr holunni hafi komið og vísar því á bug að slík ummerki sjáist ekki, eins og M hafi haldið fram. Einnig vísar V til þess að M hafi ekið of hratt miðað við aðstæður, sbr. 36. umferðarlaga nr. 77/2019 og eigi ábyrgð X sem veghaldara því að falla niður vegna gáleysis hennar, sbr. ákvæði 56. vegalaga.

Í viðbótarathugasemdum M kemur m.a. fram að upplýsingar hafi verið misvísandi frá X varðandi viðbrögð við djúpri og stórrí holu og vísar M um það til ljósmynda af vettvangi. M telur að X hafi átt

að tryggja fullnægjandi viðbrögð í samræmi við 1. og 2. mgr. vegalaga og telur að X verði að bera hallann af sönnunarskorti um að viðbrögð hafi verið fullnægjandi auk þess sem ekki liggi fyrir að veðurfar hafi verið slæmt hinn 11. janúar eða að ekki hafi verið unnt að setja upp skilti til viðvörunar. Einnig vísar M því á bug að hún hafi ekki sýnt af sér eðlilega varkárni við akstur og fullyrðingar um að hún hafi ekið of hratt séu með öllu ósannaðar. Einnig vísar M til þess að það standi X nær að leggja fram gögn um að brugðist hafi verið við með fullnægjandi hætti m.v. hættueiginleika þeirrar holu sem myndaðist hafði.

V ítrekar fyrir röksemdir sínar í viðbótarathugasemdum sínum til nefndarinnar og vísar til þess að gögn frá byggingatæknifræðingi sem starfar hjá X sýni að ýmsar ástæður séu fyrir því að almennt sé notast við kalt viðgerðarmalbik eins og hafi verið fyrir sama dag og tjón M varð. V telur að X hafi ekki mátt vita að viðgerðin myndi ekki duga út sólarhringinn.

Álit.

Samkvæmt 43. gr. vegalaga nr. 80/2007 ber veghaldari ábyrgð á því að vegi, sem opinn er almenningi til frjálsrar umferðar, sé við haldið með eðlilegum hætti miðað við þá umferð sem um veginn fer. Enn fremur skal veghaldari svo fljótt sem við verður komið eftir að hann hefur fengið vitneskju um skemmdir á vegi, sem hættulegar eru umferð, láta gera við þær eða merkja hina hættulegu staði þar til viðgerð hefur farið fram og skulu merkingar vera í samræmi við ákvæði umferðarlaga. Þá segir í 56. gr. laganna að veghaldari vegar sem opinn er almenningi til frjálsrar umferðar beri ábyrgð á tjóni sem hlýst af slysi á veginum þegar tjónið er að rekja til gáleysis veghaldara við veghaldið og sannað er að vegfarandi hafi sýnt af sér eðlilega varkárni. Þegar tjón verður getur sá sem verður fyrir tjóni sótt skaðabætur skv. ofangreindri bótareglu en skv. almennum sönnunarreglum verður sá hinn sami að sýna fram á að skilyrði skaðabótaábyrgðar séu fyrir hendi. Í þessu tilviki felst það í því að það þurfa að koma fram sönnunargögn um að viðhaldi og/eða merkingu vegar hafi verið ábótavant.

Tjón M varð hinn 11. janúar 2024 um kl. 17.30 og ljóst er af skýringum X að gert hafði verið við holu á sama stað og tjón M varð fyrir daginn hinn 11. janúar 2024.

Nefndin óskaði við meðferð málsins eftir upplýsingum um svokölluð holutjón hjá X í janúar 2024 og af þeim viðbótargögnum má sjá að 10 slík tjón hafi orðið á sama stað og bifreið M varð fyrir tjóni. Þar af eru a.m.k. sjö tjón vegna atvika sem áttu sér stað 12. janúar 2024. Auk þessara sjö atvika er tjón M sem og annað tjón sem upplýst var um að hefði átt sér stað 10. janúar 2024 og leiddi til viðgerða að morgni 11. janúar 2024. Þannig er óljóst um tímasetningu eins annars tjóns á sama stað. Verður ekki ráðið af þessu að umrædd hola hafi leitt til tjóna á bifreiðum í umtalsverðum mæli áður en tjón varð á bifreið M. Ekki liggur heldur fyrir, t.d. með mati sérfróðs aðila eða öðrum þess háttar gögnum, að það viðgerðarmalbik sem starfsmenn X notuðu til að fylla í holur á þessum tíma árs hafi verið með öllu ófullnægjandi efni. Verður því ekki, af þeim gögnum sem liggja fyrir í málinu, nægilega sýnt fram á að starfsmenn X hafi sýnt af sér saknæma háttsemi með því að framkvæma viðgerðir með viðgerðarmalbiki í stað varanlegrar viðgerðar. Þá hefur ekki verið sýnt fram á með nokkrum gögnum að starfsmönnum X hafi verið kunnugt eða mátt vera kunnugt um að viðgerð sem framkvæmd var að morgni 11. janúar 2024, myndi ekki duga.

Sönnunarbyrði hvílir skv. almennum sönnunarreglum á þeim sem heldur því fram að annar beri skaðbótaábyrgð á tjóni sínu og að skilyrði skaðabótaréttar séu uppfyllt. Til þess að sönnunarbyrði snúist við eða aðrar sönnunarreglur séu lagðar til grundvallar geta aðstæður verið þannig að tjónvaldur geti einn upplýst um atvik og geri það ekki eða þegar skorað er á viðkomandi að leggja fram upplýsingar og hann gerir það ekki. Einnig má vísa til beitinga sönnunarreglna varðandi málsatvik þegar tjónvaldur hefur vanrækt tilkynningarskyldu sína með einhverjum hætti. Í þessu máli er óheppilegt að rangar upplýsingar hafi verið gefnar af hálfu starfsmanns X í upphafi málsins um viðbrögð við tilkynntri holu hinn 10. janúar 2024, en með vísan til frekari upplýsinga frá X verður að líta svo á að þær upplýsingar hafi strax verið leiðréttar. V hefur upplýst um viðbrögð starfsmanna sinna og frekari tjón á sama stað og M varð fyrir tjóni. Af þeim sökum verður ekki litið svo á að hægt sé að beita sönnunarreglum á annan hátt en almennar reglur gera ráð fyrir. Með vísan til þess verður M að bera halla af sönnunarskorti um ófullnægjandi viðhald eða merkingu veghaldara, X, eða að viðbrögð starfsmanna X með því að nota viðgerðarmalbik hafi verið gáleysisleg.

Þannig verður ekki fallist á kröfu M til greiðslu bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 11. júní 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Jóhann Tómas Sigurðsson

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 49/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Sjúkdómatrygging.****Takmörkun ábyrgðar váttryggingafélags. Upplýsingaskylda váttryggðs.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 31. janúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V2 dags. 5. mars 2024, ásamt afrit úr sjúkraskrá M.
3. Tölvupóstur lögmanns M dags. 13. júní 2024.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að M greindist með kransæðastíflusjúkdóm í byrjun janúar 2023. V viðurkenndi bótaskyldu úr sjúkdómatryggingu M í kjölfar þessa, en sú trygging tók gildi 28. nóvember 2022 hjá V. Með bréfi V til M dags. 24. mars 2023 var M tilkynnt að V myndi takmarka ábyrgð sína við útgreiðslu bóta þannig að hann fengi 70% af heildarbótafjárhæð váttryggingarinnar greidda þar sem M hefði ekki gefið félaginu réttar upplýsingar um heilsufar sitt við töku tryggingarinnar.

M telur að takmörkun ábyrgðar við 70% af bótafjárhæð sé ekki tæk og að M hafi gert sitt besta til að svara spurningalistum V við töku sjúkdómatryggingar sinnar, án þess að fá aðstoð við að skilja þær eða fá aðstoð túlks. Um sé að ræða ítarlega spurningalista á íslensku um flókin læknisfræðileg málefni og hann hafi ekki verið í stöðu til að skilja allar spurningarnar sökum þess að hann sé frá Póllandi og tali litla sem enga íslensku. M vísar til þess að hann hafi svarað spurningum heiðarlega, meðal annars gefið upplýsingar um reykingar sínar og vísar einnig til þess að hann hafi veitt V aðgang að sjúkraskrárgögnum sínum við töku tryggingarinnar.

V hefur takmarkað ábyrgð félagsins og vísar meðal annars til þess að M hafi svarað ranglega spurningu um hvort hann hafi fengið óeðlilega niðurstöðu rannsókna, t.d. hækkun blóðfitu í umsókn um sjúkdómatryggingu og þannig veitt rangar og ófullnægjandi upplýsingar um heilsufar sitt og vísar um það til 83. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004. V vísar til sjúkraskrárgagna sem sýni að saga um hækkada blóðfitu hjá M hafi verið skráð allt aftur til janúarmánaðar 2018 og að í júní 2021 hafi eiginkona M haft miklar áhyggjur af heilsufari hans sem og hafi M verið í yfirþyngd. Einnig vísar V til þess að blóðprufur í lok október og byrjun nóvember 2022 hafi borið með sér mjög hækkada blóðfitu hjá M og honum verið ávísuð blóðfitulækkandi lyf. Einnig er vísað til sjúkraskráfærslu frá 4. nóvember 2022 þar sem komi fram að M hafi fengið „létt shock“ við síðustu læknisheimsókn, þegar honum var gert grein fyrir í hve mikilli aukinn hættu hann væri gagnvart kransæðasjúkdómum. V bendir á að umsókn um sjúkdómatryggingu hafi verið undirrituð af M hinn 28. nóvember 2022, rétt eftir að hann fékk fyrrnefndar upplýsingar. Einnig vísar V til þess að M hafi svarað ranglega spurningum um vandamál eða einkenni frá æðakerfi, háan blóðþrýsting, óeðlilegar niðurstöður rannsókna t.d. hækkun blóðfitu og hvort hann hafi gengist undir lyfjameðferð. V telur vanrækslu M ekki óverulega, sbr. 83. gr. laga um váttryggingarsamninga og að honum hafi mátt vera ljóst að réttar upplýsingar skiptu verulegum máli frir V. Einnig vísar V til þess að ef réttar upplýsingar hefðu verið veittar hefði V veitt váttryggingu með 125% iðgjaldaálagi og þannig hafi M aðeins greitt 72,4% af því iðgjaldi sem hann með réttu hefði átt að greiða og með vísan til þess hafi V takmarkað ábyrgð sína um 30%. V bendir einnig á að það telji spurningar í umsókn um váttryggingu ekki flóknar og ekki hafi komið fram af hálfu M að hann hafi ekki skilið efni hennar, auk þess sem það standi honum nær að kynna sér efni hennar. Að lokum vísar V til upplýsinga úr kerfi endurtryggjenda vegna staðfestingar tillögu um 125% iðgjaldaálag og hafnar því jafnframt að þörf sé að vísa til kerfisins í skilmálum, enda sé það einungis til leiðbeiningar fyrir áhættumat félagsins og einnig mikilvægt til að gæta samræmis og jafnræðis í niðurstöðum.

Álit.

Þegar litið er til þeirra gagna sem liggja fyrir í málinu liggur fyrir að M veitti ekki réttar upplýsingar um heilsufar sitt fyrir töku sjúkdómatryggingar hjá V hinn 28. nóvember 2022. Af gögnum málsins

verður ráðið að stuttur tími hafi liðið frá því að M fékk lyf við hækkaðri blóðfitu þar til hann fyllti út umsókn hjá V og að samskipti hans og læknis hefðu einnig átt sér stað stuttu áður þar sem rætt hafi verið um auknar líkur á hjarta- og æðasjúkdómum hjá M. Að þessu sögðu telst M hafa vanrækt upplýsingaskyldu sína þannig að sök hans sé ekki óveruleg, sbr. 2. mgr. 83. gr. vsl.

Við mat á því hversu mikið V getur takmarkað ábyrgð sína verður skv. 3. mgr. 83. gr. vsl. að líta til þess að sök M telst vera nokkur, þ.e. að hafa ekki greint frá því að blóðfita hans hafi mælst yfir viðmiðunarmörkum og að hann hafi fengið lyf til lækka blóðfitu skömmu áður en hann fyllti út umsókn um sjúkdómatryggingu hjá V, en M mátti vera ljóst að slíkar upplýsingar skiptu máli við áhættumat V, auk þess sem honum var skylt að veita rétt og tæmandi svör um heilsufar sitt skv. fyrirmælum í 82. gr. vsl. Ekki liggja fyrir sönnunargögn í málinu um að tungumálaerfiðleikar hafi verið fyrir hendi við útfyllingu spurningalista né að M hafi látið vita af slíku. Þessi vanræksla M hafði nokkra þýðingu fyrir áhættu V og skýr orsakatengsl eru líka milli umræddra einkenna og þess að M veiktist skömmu eftir að váttryggingin tók gildi. Ekki er vísað til viðmiðunarreglna endurtryggjenda í váttryggingarskilmálum V og verður tilvísun til þeirra ekki talin ráða úrslitum við mat á takmörkun ábyrgðar V í hlutfallslegum skilningi. Þrátt fyrir það verður, með hliðsjón af sök, orsakatengslum og þýðingu vanrækslu fyrir V við mat á áhættu sem og atvikum öllum, rétt að takmarka ábyrgð V um 30% hluta bóta sem leiðir til þeirrar niðurstöðu að M á rétt á bótum úr sjúkdómatryggingu sinni hjá V sem nemur 70% hluta bótafjárhæðar, sem hann hefur nú þegar fengið greiddar m.v. gögn málsins.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til frekari bótagreiðslna úr sjúkdómatryggingu sinni hjá V.

Reykjavík, 11. júlí 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 50/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila : (V1) og (V2).****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).****Sakarskipting.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 18. janúar 2024.
2. Bréf V2, dags. 19. febrúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
3. Bréf V1, dags. 19. mars 2024, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Tjón varð á bifreiðinni A, sem M ók, hinn 27. desember 2023 er henni var ekið upp á kant milli akreina og á grindverk á gatnamótum Sæbrautar og Dalbrautar til að forðast árekstur við bifreiðina B. Fyrirtækið Aðstoð & öryggi tók framburðarskýrslur af ökumönnum. Framburður M er á þann veg að hann hafi komið akandi að gatnamótunum á u.þ.b. 40 km/klst. Var hann á leið beint yfir gatnamótin og hafi bifreiðinni B verið ekið í veg fyrir hann. Sveigði hann frá til að lenda ekki í árekstri og lenti á grindverki. Umferðarljós hafi orðið gul logandi þegar hann var að koma að gatnamótunum og gat hann ekki stöðvað. Framburður ökumanns B er á þann veg að hann hafi verið kyrrstæður á gatnamótunum á leið til vinstri inn á Sæbraut frá Sundagörðum. Sá hann bifreiðina A koma að gatnamótunum þegar umferðarljósið varð gult. Fannst honum að ökumaður A hefði nægan tíma til að stöðva. Þegar hann ók af stað aftur sá hann bifreiðina A koma inn á gatnamótin. Kveðst hann hafa ekið í veg fyrir bifreiðina.

Ágreiningur um sakarskiptingu var lagður fyrir tjónanefnd váttryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu í máli nr. 7/24 að M bæri alla sök á umræddum árekstri þar sem honum bar að nema staðar við gult umferðarljós sem logaði gegn akstursstefnu hans. Telur M að hann hafi ekki getað stöðvað bifreið sína í tíma vegna aðstæðna á veginum sem var þakinn snjó. Hafi hann til að forðast árekstur reynt að stöðva en runnið a.m.k. 10 metra.

V1 telur að ætla megi að M hefði getað skapað stórhættu fyrir umferð fyrir aftan hefði hann snarhemað er 10 metrar voru að gatnamótunum, en það taki einungis um eina sekúndu að aka 10 metra á 40 km/klst. Telur V1 að ekki sé hægt að meta það M til sakar að hafa ekið inn á gatnamótin í umrætt sinn gegn gulu umferðarljósi. Vísar V1 til 1. mgr. 19. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 máli sínu til stuðnings.

V2 tekur undir álit tjónanefndar að telur að sök hafi réttilega verið lögð öll á M. Óumdeilt sé að M hafi ekið inn á gatnamótin gegn gulu umferðarljósi. Vísar V2 til 2. mgr. 7. gr., 10. mgr. 26. gr. og 36. gr. umferðarlaga máli sínu til stuðnings.

Álit.

Samkvæmt 1. mgr. 26. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 skal ökumaður hafa sérstaka aðgát við vegamót og samkvæmt 1. mgr. 36. gr. laganna skal ökuhraða jafnan miða við aðstæður og með sérstöku tilliti til öryggis annarra. Óumdeilt er að gult ljós logaði gegn akstursstefnu M þegar hann ók að gatnamótunum og fór hann því inn á gatnamótin gegn gulu ljósi. Samkvæmt 2. mgr. 7. gr. umferðarlaga merkir gult umferðarljós eitt og sér að numið skuli staðar. Það gefur til kynna að brátt skipti yfir í rautt ljós en hefur að öðru leyti sömu merkingu og rautt ljós. Ökumaður skal þó ekki nema staðar ef hann, þegar skipt er úr grænu ljósi í gult, er kominn það nálægt umferðarljósi að stöðvun mun hafa í för með sér hættu. Sambærilegt ákvæði var að finna í 34. gr. þágildandi reglugerðar um umferðarmerki og notkun þeirra nr. 289/1995. Af gögnum málsins þykir ekki sýnt að stöðvun bifreiðarinnar A hefði haft í för með sér hættu né að ökumaður bifreiðarinnar A hafi gætt að fyrrgreindum ákvæðum 1. mgr. 26. gr. og 1. mgr. 36. gr. í umrætt sinn. Með vísan til þessa ber ökumaður A alla sök á tjóninu.

Niðurstaða.

M, ökumaður A, ber alla sök á umræddu tjóni.

Reykjavík, 25. júní 2024.
rafræn undirritun

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 51/2024.**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn váttryggingartaka (X)****Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 1. febrúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 26. febrúar 2024.
3. Tölvupóstur M dags. 13. maí 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi verið við vinnu sína hjá X hinn 17. október 2019, við að bræða þakpappa með gaslampa, þegar eldur hafi gosið fyrirvaralaust upp úr gashylki (gaskút) þannig að M hlaut brunasár, aðallega á höndum. Í læknisfræðilegum gögnum kemur fram að M hafi farið strax á bráðamóttöku Landspítala háskólasjúkrahúss og hafi þar verið greindur með 2. stigs brunasár á úlnliðum og höndum og orðið óvinnufær strax á slysdegi. Í tilkynningu M til Sjúkratrygginga Íslands og V dags. 11. apríl 2023 kemur fram að M hafi verið að hita þakpappa þegar gashylki stóð í loga og telji M viðbrögð sín hafa verið rétt og að gashylkið hafi verið gallað.

M telur að X beri skaðabótaábyrgð á líkamstjóni hans vegna slyssins hinn 17. október 2019 vegna óforsvaranlegra vinnuáðstæðna á tjónsdegi, nánar tiltekið að skilyrði laga nr. 46/1980 og reglugerða hafi ekki verið uppfyllt varðandi þann gaskút eða gashylki sem hann var að vinna með. Vísar M til 13. og 37. gr. laganna um að gæta eigi fyllsta öryggis á vinnustað sem og 50. gr. laganna um að sérstaklega skuli hugað að slysavörnum vegna eldfimra efna. M vísar einnig til 6. gr. reglugerðar nr. 553/2004 um verndun starfsmanna gegn hættu á heilsutjóni af völdum efna á vinnustöðum varðandi það að X hafi verið skylt að hafa eldfim efni eins og gas í öruggum umbúðum. M bendir á að engin rannsókn hafi farið fram af hálfu X eða Vinnueftirlitsins á því hvað orsakaði eldinn í umrætt sinn og að sjálfstæð skylda hvíli á atvinnurekendum skv. lögum nr. 46/1980, 6. gr. fyrrnefndrar reglugerðar nr. 553/2004 sem og 9. gr. reglugerðar nr. 2018/2013 um færanlegan þrýstibúnað að geyma hættuleg efni í tryggum umbúðum óháð söluaðila þess búnaðar. Einnig vísar M til þess að hann hafi ekki fengið viðeigandi upplýsingar, leiðbeiningar og þjálfun varðandi aðbúnað, öryggi og hollustuhætti á vinnustaðnum af hálfu X og skrifleg áætlun um öryggi og heilbrigði á vinnustað byggð á áhættumati hafi ekki verið aðgengileg starfsmönnum, sbr. 65. 65.gr.a og 66. gr. laga nr. 46/1980. Auk þessa að X hafi verið skylt skv. 14. gr. laga nr. 46/1980 að gera starfsmönnum ljósa slysa-hættu við störf sín auk frekari skyldna varðandi meðhöndlun hættulegra efna. Öllu þessu hafi X ekki sinnt nægilega og eigi því að bera skaðabótaábyrgð á afleiðingum líkamstjóns M. Einnig vísar M til þess að slys hans hafi ekki verið tilkynnt til Vinnueftirlitsins, sbr. skyldu X til slíkrar tilkynningar skv. 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980. Óvinnufærni M hafi verið ljós á slysdegi, forsvarsmáður X hafi ekið M á bráðamóttöku auk þess sem tímabil óvinnufærni hafi verið tilgreint í tilkynningu X til V sjö dögum eftir atvikið. Vegna vanrækslu á tilkynningarskyldu hafi gashylki sem M hafi verið að vinna við ekki verið rannsökuð sérstaklega eftir slysið og verði X að bera hallann af sönnunarskortum um að umbúnaður þess hafi verið í samræmi við lög og reglur.

V hefur hafnað bótaskyldu og vísar til þess að gaskútur sá sem M var að vinna með á slysdegi hafi verið keyptur af viðurkenndum söluaðila og eftir slys M hafi gaskúturinn verið notaður aftur og ekkert í útbúnaði hans reynst gallað. Í bréfi V er vitnað til upplýsinga frá X um að ekkert hafi bent til þess að gaskúturinn hafi verið gallaður fyrir notkun hans og að M hafi heldur ekki tekið eftir slíkum galla. Þannig telur V að eldur hafi ekki getað borist í gaskútinn nema frá gaslampa þeim sem M var að vinna með þegar eldurinn kom upp og þannig hafi hann sjálfur borið eld að gaskútinum. V hafnar því sem ósönnuðu að frágangur á gaskútinum eða umgjörð hans hafi með einhverjum hætti brotið gegn ákvæðum laga nr. 46/1980 eða reglna settra með stoð í þeim lögum. Einnig sé ósannað að forsvarsmenn X hafi vitað af ætluðum galla í gaskúti. Auk þessa vísar V til þess að M hafi unnið hjá X frá árinu 2017 og hlotið alla viðeigandi þjálfun frá þeim tíma, auk þess sem hann hafi oft fyrir

slysdag unnið með gaslampa við sömu aðstæður. Einnig vísar V til þess að M hafi ekki brugðist við í samræmi við almenna skynsemi né verklagsreglur. V vitnar til lýsinga lögmanns M í tjónstilkynningu fyrir hönd M þar sem segi að M hafi gert allt rétt og sé það í ósamræmi við þær fullyrðingar að M hafi ekki fengið hjálfun og vitað hvað hann átti að gera. Einnig bendir V á að vanræksla á tilkynningarskyldu skv. 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 hafi þær afleiðingar að sönnunarstaða breytist þannig að frásögn M sé lögð til grundvallar málsatvikum. Sú frásögn sýni hins vegar ekki fram á að skilyrði skaðabótaréttar séu uppfyllt gagnvart X.

Í tölvupósti lögmanns M dags. 13. maí 2024 kemur fram að ekki verði gerðar frekari athugasemdir vegna málsins.

Álit.

Í málinu er ágreiningur um skaðabótaskyldu X sem vinnuveitanda M, þegar M slasaðist við að eldur varð laus í gashylki / gaskút sem hann var að vinna með, nánar tiltekið í gaslampa sem notaður var til að bræða þakpappa á húsi. Í fyrsta lagi er ljóst af gögnum málsins að M varð óvinnufær á slysdagi og varði óvinnufærni hans vegna afleiðinga slyssins í lengri tíma. Við þær aðstæður bar X sem atvinnurekanda að tilkynna um slys M til Vinnueftirlitsins, sbr. 1. mgr. 79. gr. laga um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum nr. 46/1980. Það að slík tilkynningarskylda sé vanrækt þýðir að rannsókn Vinnueftirlitsins skv. 81. gr. sömu laga getur ekki beinst að orsök slyssins, vegna þess að hún fer ekki fram án fyrrnefndrar tilkynningar.

Í dómaframkvæmd hefur vanræksla á slíkri tilkynningarskyldu almennt verið metin þannig að frásögn tjónþola sé lögð til grundvallar málsatvikum og þar með orsökum slysa og jafnvel hefur í dómaframkvæmd verið gengið svo langt að meta óvissu um orsök vinnuslysa þannig að sönnunarbyrði um orsökina sé snúið við, sbr. Hrd. 151/2017.

Þar sem óvissa er um orsök vinnuslyss M, sem leggja verður til grundvallar að ráðist af því að X hafi ekki sinnt tilkynningarskyldu sinni eða með öðrum hætti tryggt sér sönnun á að gashylki hafi verið í lagi, verður að snúa sönnunarbyrði um orsökina við og fella skaðabótaábyrgð á líkamstjóni M á X. Í því mati er einnig litið til þess að engin gögn liggja fyrir af hálfu X um skriflegt áhættumat vegna áhættuþátta í því sem M starfaði við, sbr. 65. gr. a laga nr. 46/1980 og þannig óljóst hvernig X uppfyllti skyldur sínar skv. almennum reglum 13., 14., 37. og 50. gr. laganna. Með þessu hefur þá skapast réttur M til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 23. maí 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 53/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Slysáttrygging ökumanns****Skráningarnúmer ökutækis (X)****Tilkynningarfrestur.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 3. febrúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 26. febrúar 2024.
3. Bréf M dags. 1 mars 2024.
4. Tölvupóstur V dags. 7. mars. 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi orðið fyrir líkamstjóni þann 26. júní 2021. Er atvikum lýst með þeim hætti að hann hafi ekið mótorkrosshjóli í Bolöldu þegar hann rak hægri fótinn út til hægri í akstri þannig að fóturinn fór utan í stein. Kveðst M hafa fengið þungt högg á fótinn og tekið sér stutta pásu frá akstrinum vegna verkja. Hann hafi svo haldið áfram akstri eftir slysið en þurft að hætta fljótlega vegna mikils sársauka í hægri fæti. Fóturinn hafi bólgnað upp við höggið og hann hafi því tekið bólgueyðandi lyf til að ná bólgunni niður. Tjónstilkynning M til V er dagsett þann 9. febrúar 2022. Þar kemur fram að M hafi leitað til læknis þann 3. júlí 2021. M kveðst hafa leitað sér aðhlyningar á læknavaktina en ekkert vottorð liggur fyrir um heimsóknina í gögnum málsins. M kveðst hafa verið hvellaumur yfir grunnlið stórutáar á ákveðnum punkti þegar ýtt var á af lækni læknavaktarinnar. Í kjölfarið leitaði M til heilsugæslunnar á Sólvangi þar sem hann var enn með verk. Í málgögnum liggja fyrir samskipti M við heilsugæslulækni frá 1. mars 2022, þar sem fram kemur að lækniinn telur heppilegast að M leiti frekara mats á vandamálinu hjá bæklunarlækni. Enn fremur kemur fram í samskiptunum að niðurstaða úr röntgenmyndatöku hafi sýnt vökva í MTP lið 1 en að öðru leyti sé ekki greinanlegir áverkar og ástand að mestu óbreytt frá röntgenrannsókn sem fram fór á árinu 2008. Í vottorði frá bæklunarskurðlækni, dags. 7. júlí 2022 kemur fram að M hafi leitað til hans þann 16. júní 2022 og lýst því að hann hafi fengið áverka á stóru tá þegar hann var að keyra mótorkrosshjól fyrir ári síðan, hann hafi sett niður fótinn og fengið högg. Hann hafi verið aumur í kring um grunnlið stóru táar og segulóm skoðun sem sýndi bólgubreytingar. Einnig hafi verið tekin tölvusneiðmynd sem sýndi engin merki um brot og eðlilega beingerð. Fram kemur að bæklunarskurðlækniinn hafi álitid að um mjúkvefjaáverka hafi verið að ræða og M hafi verið upplýstur um að við slæm einkenni væri hugsanlega hægt að gera aðgerð en árangur af slíku inngripi væri óviss. Var niðurstaðan sú að M taldi einkenni ekki það slæm að hann teldi ástæðu til skurðinngrips og voru frekari endurkomur ekki ráðgerðar.

V hafnaði bótaskyldu úr slysáttryggingu ökumanns með bréfi til lögmans M, dags. þann 7. september 2022. Byggði niðurstaðan á því að samkvæmt váttryggingarskilmála tryggingarinnar gildi váttryggingin ekki þegar ökutækið er notað í öðrum tilgangi en sem ökutæki eða þegar ökutæki tekur þátt í aksturskeppni á lokuðu, afmörkuðu eða skilgreindu svæði sem leyfi hefur fengist fyrir skv. 39. gr. umferðarlaga nr. 77/2019, sbr. 2. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatrýggingar. Þá vísaði V til þess að slysið hafi átt sér stað á keppnisbraut Bolöldu og að M sé skráður í VÍFA og því ljóst að hann keppi í mótorkross. Í bréfi V kemur enn fremur fram að unnt sé að skjóta afstöðu þess til úrskurðarnefndar í váttryggingamáli eða til dómstóla innan árs, annars glattist réttur til bóta sbr. 51. og 124. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004.

Þann 25 apríl 2023 sendi lögmaður M bréf til V þar sem óskað var eftir endurskoðun á bótaskyldu félagsins. Tilgreinir lögmaðurinn m.a. að M sé ósammála túlkun V á skilmálaákvæðum. Byggir hann á því að rangt sé að slysið hafi átt sér stað í keppnisbraut og að skráning í aðildarfélagið VÍFA geri menn ekki sjálfkrafa að keppnismönnum í mótorkrossi. Þá byggir hann á því að V beri sönnunarbyrðina fyrir því að hann hafi verið við keppni hinn 26. júní 2021 og að ökutækið hafi ekki

verið notað í öðrum tilgangi en sem ökutæki. V svaraði erindi M með tölvupósti þann 22. maí 2023 þar sem fram kemur að V hafi tekið málið til skoðunar á ný og að fyrri afstaða félagsins standi. Þá bendir félagið á að M hafi ekki kallað til lögreglu í samræmi við 2. mgr. 14. gr. laga nr. 77/2019 og að félagið telji tjónið af þeim sökum ósannað.

Í málskoti M eru áréttáðar þær röksemdir sem fram koma í bréfi M til V frá 7. september 2022. Enn fremur lagði M fram yfirlýsingu frá kunningja sínum þar sem fram kemur að hann hafi verið að hjóla með M í Bolöldu þennan dag. Þegar hann hafi tekið sér stutta pásu hafi M haldið áfram en svo komið til baka haltrandi á hægri fæti. Kveður hann M hafa sagt að hann hafi sparkað í grjót í brautinni. Þeir hafi svo haldið áfram að hjóla en þurft að stoppa vegna þess hversu verkjaður M var í fætinum. Telur M þ.a.l. liggja fyrir að orsakasamband sé fyrir hendi milli einkenna M og slyssins. Þá vísar M til þess að M hafi leitað til læknis vegna einkenna í fæti sem hann var ekki með fyrir slysið. Með vísan til þessa og framburðar vitnis telur byggir M á því að orsakasamband sé milli einkenna M og slyssins og gerir kröfu um að V verði gert að bæta tjónið úr slysatryggingu ökumanns.

Í bréfi V til nefndarinnar, dags. 26. febrúar 2024 vísar félagið til þess að bótaskyldu í málinu hafi verið hafnað með bréfi dags. 7. september 2022. Í afstöðubréfinu hafi komið fram að afstöðu V væri hægt að skjóta til Úrskurðarnefndar í váttryggingamálum innan árs, annars glattist réttur til bóta skv. 51. og 124. laga um váttryggingarsamninga. Meira en ár hafi liðið frá því að afstöðubréfið var sent til M þar til málinu var skotið til Úrskurðarnefndar í váttryggingamálum og hafi M þar af leiðandi glatað rétti sínum vegna tómlætis skv. framangreindum ákvæðum laga um váttryggingarsamninga.

Í athugasemdum M við bréf V kemur fram að M telur að ákvæði 51. og 124 gr. laga um váttryggingarsamninga ekki eiga við í málinu þar sem V hafi sent frá sér nýja og endanlega afstöðu með tölvupósti þann 22. maí 2023 þar sem fram komu frekari röksemdir fyrir höfnuninni sem ekki hafði verið byggt á í afstöðu V þann 7. september 2022.

Í viðbótarathugasemdum V til nefndarinnar byggir félagið á því að félagið hafi hafnað bótaskyldu með formlegum hætti þann 7. september 2022 þar sem fram kemur að hægt sé að skjóta afstöðunni til úrskurðarnefndar eða til dómstóla innan árs. Í bréfi félagsins frá 22. maí 2023 hafi komið fram að fyrri afstaða félagsins stæði óbreytt og að félagið hafi ekki sent frá sér nýja afstöðu heldur einungis ítrekað fyrri afstöðu sína.

Álit.

Í 2. mgr. 124. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga, kemur fram að váttryggður glati rétti til bóta ef hann hefur ekki höfðað mál eða skotið máli til úrskurðarnefndar innan árs frá því að váttryggingarfélag sannanlega hafnar kröfu hans í heild eða hluta. Fyrir liggur að V hafnaði bótakröfum M með bréfi dags. þann 7. september 2022 þar sem vísað var til þess að M hefði árs frest til lögfræðilegra aðgerða skv. ákvæðum 2. mgr. 124. gr. laga um váttryggingarsamninga. Uppfyllti bréfið þ.a.l. formaskilyrði laganna um tilvísun til ársfrestsins. Eins og málum er hér háttáð verður ekki litið svo á að ársfresturinn hafi byrjað að líða að nýju þegar V ítrekaði fyrri afstöðu sína með tölvupósti til M þann 22. maí 2023. Að teknu tilliti til framangreinds er því ljóst að árs frestur M til lögfræðilegra aðgerða skv. 124. gr. laga um váttryggingarsamninga var liðinn þegar málskot M barst nefndinni þann 3. febrúar 2024. Þegar af þeim sökum er ljóst að allur mögulegur bótaréttur M niður fallinn vegna tómlætis og verður þ.a.l. ekki tekin afstaða til annarra ágreiningsatriða.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr slysatryggingu ökumanns X hjá V.

Reykjavík, 23. apríl 2024.
rafræn undirskrift

Sóley Ragnarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Guðmundur Stefán Martinsson

Mál nr. 54/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Slysáttrygging launþega.****Nafn váttryggingartaka (X)****Slyshugtak váttryggingaréttar.****Gögn.**

1. Málskot dags. 5. febrúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 28. febrúar 2024.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 6. mars 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að þann 30. ágúst 2022 hafi M ásamt öðrum starfsmanni X verið að flytja langa og stóra plötu sem átti að setja á lista á gólfinu. M gekk aftur á bak með plötuna en vinnufélagi hans sneri fram. Byrjaði vinnufélaginn að snúa í aðra áttina til að koma plötunni á réttan stað og hélt M áfram að ganga aftur á bak en rakst í lista á gólfinu. Við það hrasaði hann en féll ekki. Rykktist vinstri handleggur hans niður með þeim afleiðingum að hann slasaðist. Leitaði M samdægurs á bráðamóttöku LSH en sökum tungumálaörðugleika gat hann ekki lýst nákvæmlega hvað hefði komið fyrir hann. M er af erlendu bergi brotinn og talar litla íslensku og ensku. Vegna tjónsins hefur M gert kröfu um bætur úr slysáttryggingu launþega sem vinnuveitandi hans, X, hafði hjá V á slysdegi. Bótaskyldu var hafnað af hálfu V á þeim grundvelli að ekki hafi verið um utanaðkomandi atburð að ræða og vísar V til samtímagagna frá bráðamóttökunni máli sínu til stuðnings. Fyrir liggja yfirlýsing frá vinnufélaga M þar sem hann staðfestir að atvik voru með þeim hætti sem M lýsir í málskoti. Telur M ljóst að öll skilyrði slyshugtaksins séu uppfyllt þ.e. að um utanaðkomandi atburð hafi verið að ræða.

V telur að á grundvelli fyrirliggjandi samtímagagna verði ekki annað séð en að tilvik það sem hér er til athugunar falli ekki undir skilgreiningu 1.4. gr. slysáttryggingar enda sé ekki um utanaðkomandi atburð að ræða sem veldur meiðslum.

Álit.

Í grein 1.4. í váttryggingarskilmála slysáttryggingar launþega hjá V er hugtakið slys skilgreint með þeim hætti að um sé að ræða „skyndilegan utanaðkomandi atburð, sem veldur meiðslum á líkama váttryggðs og gerist sannanlega án vilja hans“. Hvað atvikalýsingu varðar, verður að byggja á frumgögnum málsins nema frekari gögn, t.a.m. læknisfræðileg gögn eða framburður vitna, styðji afdráttarlaust við síðar til komna atvikalýsingu. Í þessu máli liggur fyrir atvikalýsing vitnis sem er samstarfsmaður M sem staðfestir frásögn M um að hann hafi hrasað um lista á gólfinu er hann gekk aftur á bak með stóra plötu. Í bráðamóttökuskrá LSH þann 30. ágúst 2022 er annars vegar skrifað: „...var að lyfta þungum hlut í morgun, heyrði smell.“ og hins vegar: „...var við vinnu í morgun, var að lyfta upp steinplötu með vinstri handlegg og styður við hana með hægri. Heyrir svo skyndilegan smell, fær stingandi verk í vi. upphandlegg og bicep cislocerast.“ Af þessari lýsingu má ráða að orsök slyss M sé að rekja til innra álags eða veikleika. Þegar bornir eru saman annars vegar framburður M og vitnis og svo hins vegar lýsing á tjónsatviki í samtímagögnum verður ekki talið að um tvær ólíkar atvikalýsingar sé að ræða. Atvikalýsing M og vitnis eru ítarlegri en ekki í beinni andstöðu við það sem fram kemur í frumgögnum. Þá hefur ekkert komið fram í málinu sem gerir framburð vitnis ótrúverðugan. Eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni er því að mati nefndarinnar sýnt fram á að M hafi hlotið meiðsli við að hrasa um lista á gólfi og þar af leiðandi sé um að ræða slys í skilningi skilmálaákvæðis V. Telst M því eiga rétt á bótum úr slysáttryggingu launþega.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum úr slysáttryggingu launþega hjá V.

Reykjavík, 4. júní 2024.

rafræn undirskrift

Póra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 56/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Tegund váttryggingar: Slysáttrygging launþega og slysáttrygging í frítíma.****Gildissvið váttryggingar.****Gögn.**

- Málskot móttakið 5. febrúar, ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V, dags. 11. mars 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi lent í slysi 22. ágúst 2023 þegar hann var í sk. "try-out" hjá körfuboltadeild F og fékk högg á hæ. þumalfingur. Ekki hafi verið um formlega æfingu að ræða og M hafi ekki verið búinn að fá inngöngu í lið F þegar þetta gerðist. M hafi verið óvinnufær síðan þetta gerðist. Bótaskyldu var hafnað á þeim grundvelli að M hafi verið við æfingar hjá félaginu sem hafi íþróttakeppni að tilgangi þegar hann meiddist og var ákvörðunin rökstudd með tilvísun til skilmála F-plús 3 fjölskyldutryggingar og slysáttryggingar launþega. Fram kemur hjá M að um óformlegan tíma hafi verið að ræða þar sem margir aðilar hefðu mætt til að spila og sprikla aðeins og enginn þjálfari hefði séð um tímamann. Vísað er til svars þjálfara Fylkis þar sem fram kemur að þessi æfing hafi verið opin æfing. M telur slysið falla undir slysáttryggingu í frítíma samkvæmt skilmála F-plús 3 fjölskyldutryggingar hans og slysáttryggingu launþega samkvæmt skilmálum félagsins. M bendir á að váttryggingaskilmálarnir séu staðlaðir og samdir einhliða af félaginu og þess vegna verði við túlkun skilmálanna sérstaklega að horfa til þess að skýra óljós og umdeilanleg sammingsákvæði sem ágreiningi valda þeim aðila í óhag sem samdi þau einhliða. M mótmælir því að óumdeilt sé að hann hafi slasast á körfuboltaæfingu hjá meistaraflokki Fylkis í körfuknattleik. Hann sé ekki í meistaraflokknum og hafi ekki verið á formlegri æfingu heldur hafi hann mætt á æfinguna til að spila og sprikla aðeins. Því er sérstaklega mótmælt að M hafi verið mættur til að undirbúa sig fyrir þátttöku í keppni.

Í bréfi V kemur fram að málsatvik séu óumdeild og að M hafi slasast á fingri á körfuboltaæfingu hjá meistaraflokki F í körfuknattleik. Það liggja fyrir í gögnum málsins að þjálfari hafi stjórnað æfingunni, annars vegar í samtali starfsmanns V við þjálfarann og hins vegar í pósti þjálfara til M þar sem hann reki hvernig skipulag æfingarinnar var. Ágreiningur snúi því eingöngu að því hvort undanþágureglur c-liðar gr. 3.5. í skilmála V nr. GH20 og a-liðar gr. 6.5 í skilmála V nr. SP20 eigi við um æfinguna sem M tók þátt í. Samkvæmt a-lið 3.5. í skilmála GH20 greiði V ekki bætur vegna slysa sem verða í keppni eða við æfingar til undirbúnings fyrir keppni í hvers konar íþróttum ef tryggður hefur náð 16 ára aldri. Með íþróttum sé átt við einstaklings- eða liðsíþróttir sem séu æfðar reglulega undir leiðsögn þjálfara á vegum félaga eða samtaka sem hafa íþróttakeppni að tilgangi. Í gr. 9.6 í skilmála SP20 kemur fram að félagið greiði ekki bætur vegna slyss í keppni eða við æfingar til undirbúnings fyrir keppni í hvers konar íþróttum, sjá þó gr. 9.1.3. Með íþróttum sé hér átt við einstaklings- eða liðsíþróttir sem æfðar eru reglulega undir leiðsögn þjálfara á vegum félaga eða samtaka sem hafa íþróttakeppni að tilgangi. Ákvæði skilmálans séu skýr og afdráttarlaus um það að þegar einstaklingur tekur þátt í æfingu til undirbúnings fyrir keppni í hvers konar íþrótt þá séu slys undanþegin frá bótasviði váttryggingarinnar. Jafnframt sé hugtakið íþrótt skilgreint með skýrum og afdráttarlausum hætt sem einstaklings- eða liðsíþrótt sem æfð sé reglulega undir leiðsögn þjálfara á vegum félaga eða samtaka sem hafa íþróttakeppni að tilgangi. Grundvallaratriði sé eðli æfingarinnar sem M tók þátt í þegar hann slasaðist og þannig gildi undanþágúakvæðið ef váttryggður tekur þátt í æfingu sem sé til undirbúnings fyrir keppni í hvers konar íþrótt óháð því hvort hann hafi í hyggju að taka sjálfur þátt í keppni á vegum íþróttafélags eða ekki. Fyrir liggja að tilgangur meistaraflokka íþróttafélaga í íþróttum sé þátttaka í keppnum. Hér hafi því bersýnilega verið um æfingu að ræða til undirbúnings fyrir keppni í liðsíþrótt sem æfð var reglulega undir leiðsögn þjálfara. Eðli æfingarinnar skipti ekki máli.

Álit.

Í málinu er ágreiningur um það hvort æfingin sem M var á þegar hann slasaðist hafi verið formleg æfing á vegum íþróttafélags eða hvort um óformlega æfingu hafi verið að ræða. Það liggur fyrir að um svokallaða „try-out“ æfingu var að ræða. Samkvæmt gögnum málsins eru „try-out“ æfingar stundaðar þrisvar sinnum í viku undir leiðsögn þjálfara og megin tilgangur æfinganna gengur út á að velja leikmenn í keppnisliðið. Uppbygging æfinganna sé upphitun, skot- og tækniæfingar, leikspil og teygjur. Það liggur fyrir að það var þjálfari á æfingunni og samkvæmt yfirlýsingu hans var um spilæfingu að ræða í umrætt skipti. Með vísan til framangreinds og þess að um var að ræða æfingu hjá meistaraflokki þar sem þjálfari var viðstaddur er ekki unnt að líta öðruvísi á en að æfingin hafi verið til undirbúnings keppni enda var tilgangur æfingarinnar að velja leikmenn í keppnisliðið eins og fyrr kom fram. Slys M fellur því undir undanþáguákvæði c-liðar gr. 3.5. í skilmála frítímaslysaftryggingar og gr. 9.6 í skilmála slysaftryggingu launþega og er V því ekki bótaskyld.

Niðurstaða.

M á hvorki rétt á bótum úr frítímaslysaftryggingu né slysaftryggingu launþega hjá V.

Reykjavík, 23. apríl 2024.
rafræn undirskrift

Sóley Ragnarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 58/2024

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Húsvagnatrygging.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Gildissvið váttryggingar.

Gögn.

1. Málskot móttakið 5. febrúar 2024 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 23. febrúar 2024 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 28. febrúar 2024.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 7. mars 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að í júní 2020 hafi M keypt húsvagnatryggingu vegna hjólhýsisins A. Hafi átt að vera um mjög góða tryggingu að ræða sem tæki m.a. til þess ef hjólhýsið fyki á plani. Við endurnýjun váttryggingarinnar á árinu 2022 hafi skilmálum váttryggingarinnar verið breytt þannig að ekki var lengur tryggt fyrir foktjóni frá 1. október til 30. apríl. Hafi M hvorki verið tilkynnt um þessa breytingu né hafi honum verið boðin viðbótartrygging sem tæki til foktjóns að vetrarlagi. Hafi hann því verið í góðri trú um að umrædd váttrygging tæki til foktjóns. Fyrir liggur tjónstilkynning M til V, þar sem fram kemur að hinn 25. janúar 2024 hafi hjólhýsið fokið fram af plani á geymslustæði. Í svari V, dags. 26. janúar 2024, við tjónstilkynningunni kemur fram að tjón af þessu tagi bætist ekki skv. skilmálum váttryggingarinnar.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að nýr skilmáli umræddrar váttryggingar hafi verið gefinn út 1. maí 2022. Komi þar fram í k-lið gr. 5.1 að foktjón séu undanskilin frá 1. október til 1. apríl nema húsvagn sé geymdur inni í húsnæði. Hinn 21. maí 2022 hafi M fengið senda endurnýjunarkvittun vegna váttryggingarinnar og á henni hafi verið sérstök áritun þar sem upplýst var um umrædda breytingu. Hafi það verið til samræmis við áskilnað 3. mgr. 18. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga. Sömu upplýsingar hafi komið fram í endurnýjunarkvittun sem send var M hinn 13. maí 2023. Jafnframt hafi verið skorað á M að kynna sér skilmála váttryggingarinnar. Undanþágan komi með skýrum hætti fram í skilmálum váttryggingarinnar og þar sem fylgt hafi verið áskilnaði um upplýsingaskyldu sé V heimilt að bera umrætt undanþáguákvæði skilmálanna fyrir sig.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að forsenda kaupa hans á váttryggingunni, og endurnýjun hennar, hafi verið sú að hjólhýsið væri tryggt fyrir foktjóni. Þá mótmælir hann því sem röngu að V hafi upplýst hann um umrædda breytingu enda hafi aðeins komið fram á endurnýjunarkvittun almenn tilvísun til breytinga. Þá hafi M aldrei verið boðin sérstök foktjónstrygging sem V selji. Hafi V því í raun engan áhuga á að tryggja fyrir foktjóni heldur aðeins að því að fá greiðslu frá fólki sem telji sig hafa slíka tryggingu. Gerir M einnig athugasemdir við framsetningu upplýsinga í upplýsingaskjali váttryggingarinnar og telur að umræddri skilmálabreytingu hafi verið laumað inn með lítt áberandi hætti í von um að ekki yrði eftir henni tekið.

Í viðbótarathugasemdum V er sérstaklega áréttað að áskilnaði 3. mgr. 18. gr. laga um váttryggingarsamninga hafi verið mætt og tekið fram að engin skylda hvíli á félaginu að bjóða aðrar váttryggingar þegar skilmálum er breytt við endurnýjun.

Álit.

Óumdeilt er að foktjón var ekki undanskilið bótasviði skilmála umræddrar váttryggingar þegar M keypti hana fyrst á árinu 2020. Þá er óumdeilt að í nýjum skilmálum váttryggingarinnar sem tóku gildi hinn 1. maí 2022, kemur fram að foktjón séu undanskilin frá 1. október til 30. apríl, nema húsvagn sé geymdur inni í húsnæði. Tjón á húsvagni M átti sér stað á því tímabili og var kröfu hans hafnað með vísan til fyrrgreindrar undanþágu.

Framlagðar endurnýjunarkvittanir, en ekki liggur fyrir hvort M fékk þær sendar sérstaklega, eða hvort þær voru honum aðeins aðgengilegar á svæði hans á heimasíðu V, bera með sér sérstakar áritanir um að foktjón á tilgreindu tímabili séu undanskilin. Verður að telja að með þeirri tilhögun hafi V uppfyllt áskilnað 3. mgr. 18. gr. laga um váttryggingarsamninga en þar er kveðið á um að við innheimtu

iðgjalda við endurnýjun skuli afhenda váttryggingartaka eintak nýrra skilmála og gera grein fyrir breytingum frá fyrra váttryggingartímabili. Ekki verður því byggt á lokamálslið þeirrar málsgreinar um að félag geti ekki borið fyrir sig skilmálabreytingu eigi slík tilkynning sér ekki stað.

Hins vegar verður jafnframt að líta til 12. gr. d. laga um váttryggingarsamninga en þar kemur fram að við endurnýjun váttryggingar skuli félagið upplýsa um nýja valkosti í váttryggingum þeim sem um ræðir eða viðbótarvernd sem það getur veitt og er tilkomin eftir að váttrygging er tekin eða endurnýjuð síðast. Staðhæfingu M um að viðbótartrygging sem tekur til foktjóna á umræddu tímabili standi váttryggingartökum til boða hjá V hefur ekki verið mótmælt. Þá er fullljóst að V gætti ekki að umræddum áskilnaði við endurnýjun og er beinlínis fullyrt af hálfu þess að engin skylda fylgi á félaginu að bjóða aðrar váttryggingar þegar skilmálum er breytt við endurnýjun.

Er það því mat nefndarinnar að V hafi eins og atvikum hér er háttað ekki uppfyllt upplýsingaskyldu sína við endurnýjun váttryggingar. Með hliðsjón af atvikum öllum, markmiðum laga nr.61/2019 um breytingu á lögum um váttryggingarsamninga og þeim aðstöðumun sem er milli aðila er það þá álit nefndarinnar að félagið geti ekki borið fyrir sig skilmálabreytingu gagnvart M. Á hann því rétt á að fá tjón sitt bætt með sama hætti og hefði það atvikast áður en umrædd breyting tók gildi.

Niðurstaða.

M á rétt til þess að tjón á A verði bætt til samræmis við þá váttryggingarskilmála sem giltu fram til 1. maí 2022 um húsvagnatryggingu hans hjá V.

Reykjavík, 23. apríl 2024.
rafræn undirskrift

SóleyRagnarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 59/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila: (V1) og (V2).****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis: (A) og (B)****Sakarskipting.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 5. febrúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V2, dags. 29. febrúar 2024, ásamt fylgiskjölum merktum 1.-3.
3. Bréf V1 dags.[17. ágúst 2023], ásamt fylgiskjölum merktum 1.-2.
4. Viðbótarathugasemdir M dags. 5. mars 2024, ásamt tjonstilkynningu.
5. Tölvupóstur V2 dags. 14. mars 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að árekstur hafi orðið með bifreiðum A og B hinn 27. september 2023. Bifreiðin B var kyrrstæð á bifreiðastæði þegar bifreið A var ekið í bifreiðastæði við hliðina og lenti við það á hurð bifreiðar B.

Í tjonstilkynningu M, sem ökumanns bifreiðar B, sem send var samdægurs til V2 kom fram eftirfarandi lýsing: „Ökumaður B var kyrrstæður í bílastæði, afturhurð bílsins opin og barn á leið út úr bíl. Ökumaður A keyrir á hurðina.“ Ekki var gerð sameiginleg tjonstilkynning ökumanna vettvangi. Í síðar fenginni skýrslu frá Aðstoð&Öryggi (árekstur.is) kemur fram að ökumönnum beri ekki saman um atburðalýsingu. Í lýsingu M, sem ökumanns bifreiðar B, kemur fram að bifreið hennar hafi verið kyrrstæð og í gangi í bílastæði og M hafi litið í baksýnisspegil og hliðarspegla áður en hún gaf dóttur sinni leyfi til að opna afturhurð og augnabliki síðar hafi bifreið A verið ekið á hurð bifreiðar B. M telur að hurð hafi verið opin og orðin kyrr þegar árekstur varð. Í framburði ökumanns bifreiðar A kemur fram að hún hafi verið að aka inn í bílastæði við hlið bifreiðar B og við það hafi hún fundið högg koma á bifreiðina. Ökumaður bifreiðar A telur að hurð á bifreið B hafi verið opnuð utan í bifreið A þar sem ákoma sé aftarlega á hlið bifreiðar A og telur að ef hurð á bifreið B hafi verið opin þegar hún ók inn í bílastæðið hefðu hún séð það.

M vísar til þess í málskoti að ökumaður bifreiðar A hafi viðurkennt á vettvangi að sökin væri hennar þar sem hún hefði verið óvenju utan við sig og verið að flýta sér. M bendir á að hurð á bifreið hennar hafi verið opin eftir að fjögurra ára dóttir hennar hafi fengið leyfi til að opna, eftir að M hafði athugað hvort það væri óhætt. M kveðst hafa haft samband við árekstur.is á vettvangi tjóns og fengið þær upplýsingar að enginn kæmi á staðinn frá þeim þar sem enginn ágreiningur hafi verið um málsatvik og leiðbeint ökumönnum um að tilkynna rafrænt um tjónið. M vísar til þess að ökumaður bifreiðar A hafi sjálf sent rafræna tilkynningu um áreksturinn til Aðstoðar&Öryggis og því ætti að leggja hana til grundvallar atvikalýsingu, en ekki lýsingu ökumanns bifreiðar A í seinni skýrslu Aðstoðar&Öryggis, þar sem hún hafi breytt framburði sínum. Í lýsingu M í umræddri seinni skýrslu kemur fram að hún hafi leyft dóttur sinni að opna afturhurð bifreiðarinnar eftir að hafa athugað hvort það væri óhætt og augnabliki síðar hafi verið ekið á hurðina.

V1 telur alla sök vera á M sem ökumanni bifreiðar B þar sem hurð hafi verið opnuð á bifreið hennar án þess að gæta nægilega að hátternisreglu 5. mgr. 28. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 um að opna skuli dyr ökutækis þannig að ekki valdi hætti eða óþarfa óþægindum. Hvað varðar skýringar M á því að ökumaður bifreiðar A hafi breytt framburði sínum telur V1 að sú huglæga afstaða sem mögulega hafi komið fram á tjónsstað og M lýsir einhliða vegi ekki þyngra en fyrrnefnd hátternisregla. Einnig vísar V1 til viðbótarframburðar ökumanns bifreiðar A með tölvupósti dags. 14. febrúar 2024 en þar kemur fram að hún telur að það mikið bil hafi verið milli bifreiða þegar árekstur varð að ómögulegt hafi verið að hún hafi ekið á bifreið B auk þess sem ákoma sé þannig að líkur séu á því að farþegi bifreiðar B hafi opnað hurð inn í bifreið A.

V2 telur alla sök liggja hjá ökumanni bifreiðar A og vísar til framburðar hennar í tjonstilkynningu þar sem hún segist ekki hafa tekið eftir því hvort hurð á bifreið B hafi verið opin eða hvort hún var opnuð þegar hún var að aka inn í bifreiðastæðið og ekki eigi að leggja til grundvallar síðar skýringar hennar

á því hvað hún telji líklegast að hafi gerst. V2 telur að leggja eigi framburð M til grundvallar um að hurð hafi verið opin þegar ökumaður bifreiðar A hafi ekið inn í bílastæðið og áreksturinn megi eingöngu rekja til ógætni ökumanns bifreiðar A að hafa ekki tekið eftir hurðinni. V2 vísar til eldri úrskurða nefndarinnar máli sínu til stuðnings.

Álit.

Í máli þessu er ágreiningur um sakarskiptingu þegar árekstur varð með bifreið A og bifreið B á bílastæði hinn 27. september 2023. Ekki liggur fyrir sameiginleg tjónstilkynning ökumanna á tjónsstað eða nægilega ljóst hver hafið samið texta sem sendur af hálfu ökumanna á þeim tíma. Verður því að líta til þess sem kemur fram í lýsingum ökumanna á tjónsatvikinu, eins og þær koma fram í skýrslu Aðstoðar&Öryggis og hafðar eru eftir þeim í síma en ekki á tjónsstað. Þar kemur fram að M, sem ökumaður bifreiðar B, leyfði fjögurra ára dóttur sinni að opna hurð á bifreið B og kvaðst hafa athugað hvort það væri óhætt áður en hurðin var opnuð en augnabliki eftir að dóttir hennar opnaði hurðina hafi ökumaður bifreiðar A ekið á hurðina. Sérstök aðgæsluskylda hvílir á þeim sem opnar hurð við akbraut skv. 5. mgr. 28. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 og telst M ekki hafa sýnt fram á að hún hafi gætt þess nægilega vel með þeirri háttsemi að hafa leyft fjögurra ára dóttur sinni að opna hurðina, þó hún hafi skömmu áður sjálf athugað um umferð þá verði að meta þá hættu greinilegar þegar fjögurra ára barni er leyft að opna hurð á bílastæði þar sem ljóst er af lýsingum M sjálfar að mikil umferð sé um og þröngt um bifreiðar. Einnig er vísað til þess að í framburði M kemur fram að einungis augnablik hafi liðið frá því að hurð hafi verið opnuð þar til áreksturinn varð. Telst M, sem ökumaður bifreiðar B, því bera sök á árekstri við bifreið A. Þó framburður ökumanns A eftir að árekstur varð bendi til þess að hún hafi ekki áttað sig á því fyllilega á því hvort eða hvenær hurð hafi verið opnuð þá vísast aftur til framburðar M sjálfar að einungis augnablik hafi liðið og verður framburður ökumanns bifreiðar A ekki metinn þannig að hún hafi ekið ógætilega í greint sinn, en ekki liggur fyrir framburður vitna eða önnur gögn sem staðfesta það. Öll sök verður því lögð á ökumann bifreiðar B.

Niðurstaða.

Öll sök á ökumann bifreiðar B.

Reykjavík, 28. maí 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 60/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Fjölskyldutrygging.****Gildissvið váttryggingar. Undanþáguákvæði váttryggingarskilmála.****Gögn.**

- Málskot dags. 6. febrúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V dags. 28. febrúar 2024 ásamt fylgiskjölum.
- Viðbótarathugasemdir M dags. 15. mars 2024 ásamt fylgiskjali.
- Viðbótarathugasemdir V dags. 10. apríl 2024.

Málsatvik.

Í málskoti og fylgigögnum kemur fram að M hafi keypt pakkaferð fyrir sig og eiginkonu sína, X, hjá ferðaskrifstofu hinn 16. október 2023, en ferðin var fyrirhuguð frá 16. til 20. nóvember sama ár. Í málskoti kemur fram að X hafi veikst skyndilega hinn 7. nóvember og þau orðið að hætta við ferðina vegna þess. Á grundvelli þess krafðist M bóta úr fjölskyldutryggingu sinni vegna óendurkræfs ferðakostnaðar. Fyrirliggjandi er læknisvottorð, dags. 16. nóvember 2023, sem er ritað á þar til gert eyðublað frá V og var sent samhliða tjónstilkynningu. Kemur þar fram að veikindi X hafi borið að með skyndilegum hætti og að um hafi verið að ræða skyndilega versnun kviðverkja með ógleði og uppköstum. Spurningu um hvort núverandi veikindi séu í tengslum við fyrri veikindi eða sjúkdóma er svarað játandi. Spurningu um hvort viðkomandi hafi verið í meðferð í tengslum við veikindin sl. 12 mánuði er einnig svarað játandi og fram kemur að X hafi verið í lyfjameðferð frá því í mars 2021. Í vottorðinu kemur einnig fram að viðkomandi læknir sé ekki heimilislæknir X en hafi sinnt henni sem læknir og verið í sambandi við hana veikinda. Ekki hafi verið talin þörf á aðgerð en stefnt sé að magaspeglun innan þriggja mánaða. V hafnaði bótaskyldu úr ferðatryggingarliði fjölskyldutryggingar M, en X er þar einnig meðváttryggð, með tölvupósti dags. 29. nóvember 2023 á grundvelli þess að veikindi X hefðu verið til staðar áður en M og X keyptu umrædda ferð. Í málskoti segist M skilja þessa höfnun sem svo að V telji að þau hjónin hafi mátt gera ráð fyrir því að líklegt væri að þau þyrftu að hætta við ferðina vegna veikinda X. Svo hafi þó alls ekki verið enda hafi þau ferðast án vandkvæða haustið 2022 og vorið 2023. Ferðin hafi því verið keypt í góðri trú þrátt fyrir að X hafi tekið magalyf sem algengt væri að fólk tæki að staðaldrí vegna vægra einkenna frá maga. Skyndilegt verkjakast X hinn 7. nóvember 2023 hafi því komið þeim í opna skjöldu en gert það að verkum að þau hafi ekki séð sér annað fært en að afpanta ferðina.

Í bréfi V til nefndarinnar er vísað til þess að um forfallatryggingu segi í skilmálum að tryggingin bæti ekki fyrirframgreiddan ferðakostnað vegna sjúkdóms, meðferðar eða veikinda sem voru fyrir hendi áður en tryggingin var tekin, staðfestingargjald greitt eða ferðakostnaður var greiddur. Með vísan til þess sem fram komi í áður nefndu vottorði hafi X verið í lyfjameðferð vegna sjúkdóms síns þegar ferðakostnaður var greiddur og sé bótaþrófu M og X því hafnað.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að X hafi tekið lyf við magabólgu frá því á árinu 2021. Hún hafi þó ekki áður fengið eins kröftugt verkjakast og það sem leiddi til þess að afpanta þurftu ferðina. Eftir það verkjakast hafi lyfjameðferð haldist óbreytt og minni háttar óþægindi verið viðvarandi þar til M fékk annað kast 13. febrúar 2024. Hafi X þá verið greind með ristilkrampa og verið ávísað sértæku lyfi vegna þeirra með góðum árangri. Því hafi orsök veikindanna 7. nóvember 2023 verið ristilkrampi en ekki magabólgu sem X hafi þjáðst af frá árinu 2021. Hafi veikindaföröllin því verið óvænt og réttur til bóta til staðar.

Í viðbótarathugasemdum V er vísað til þess að ekki liggi fyrir læknisvottorð er staðfesti það að þau veikindi X sem ollu forföllum M og X séu önnur en þau sem hún þjáðist af fyrir greiðslu ferðakostnaðar. Af fyrirliggjandi gögnum telji V ljóst að svo sé ekki og bótaskylda því ekki fyrir hendi.

Álit.

Eins og rakið er í athugasemdum V bætir félagið, skv. gr. 1.1 í skilmálum ferðatryggingarliðar umræddrar váttryggingar, fyrirframgreiddan ferðakostnað vegna ferðar til útlanda sem tryggður á samkvæmt samningi ekki rétt á að fá endurgreiddan ef hann neyðist til að hætta við ferð sína vegna t.a.m. skyndilegra veikinda hans sjálfs eða skyndilegra alvarlegra veikinda maka. Í a) lið gr. 1.2 kemur þá fram að tryggingin bæti ekki fyrirframgreiddan ferðakostnað vegna sjúkdóms, meðferðar eða veikinda sem voru fyrir hendi áður en tryggingin var tekin, staðfestingargjald greitt eða ferðakostnaður var greiddur. Aðila greinir samkvæmt framansögðu á um hvort umrætt undanþáguákvæði eigi við.

Í fyrirbyggjandi læknisvottorði, dags. 16. nóvember 2023, kemur fram að veikindi þau sem ollu því að X komst ekki í ferðina séu í tengslum við fyrri veikindi eða sjúkdóma og að M hafi verið í meðferð í tengslum við veikindin frá marsmánuði 2021. Jafnvel þó um versnun einkenna hafi verið að ræða og M hafi verið ferðafær á tímabilinu frá mars 2021 til nóvember 2023 verður því á grundvelli vottorðsins að telja að um sé að ræða veikindi sem voru fyrir hendi áður en ferðin var greidd.

Hvað varðar málatilbúnað M í viðbótarathugasemdum hans um að orsök forfallanna megi rekja til annarra veikinda en X var til meðferðar vegna við greiðslu ferðakostnaðar þá liggur ekki fyrir nefndinni læknisvottorð er staðfesti það. Verður M að bera hallann af því.

Niðurstaða.

M og X eiga ekki rétt til bóta úr fjölskyldutryggingu sinni, hjá V.

Reykjavík, 29. apríl 2024.
rafræn undirskrift

Póra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 61/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila: (V1) og (V2).****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).****Skaðabótaábyrgð****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 6. febrúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V1, dags. 4. mars 2024, ásamt fylgiskjölum.
3. Athugasemdir V2, dags. 25. mars 2024, ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir M, dags. 15. apríl 2024.
5. Viðbótarathugasemdir V2, dags. 19. apríl 2024.

Málsatvik.

Í málskoti og gögnum málsins kemur fram að hinn 9. janúar 2024 hafi bifreiðin B runnið í hálku á bifreiðina A þar sem hún var biluð og ógangfær í bifreiðastæði við Brúðarhlöð í Biskupstungum. Hafði dráttar bifreiðin B verið send á staðinn til þess að sækja A. M sem er eigandi A, var ekki á staðnum og er ökumaður B einn til frásagnar. Lýsir hann atvikum á þann veg að hann hafi ekið inn á bifreiðastæðið og byrjar bifreiðin þá að renna og stoppar um einn metra frá bifreiðinni A. Fer ökumaður B þá út úr bifreiðinni og hugðist sanda í kringum sig svo hann komist frá bifreiðinni A. Rann bifreiðin þá áfram og næstum því á ökumann B og lendir utan í bifreiðinni A. Tjón hafi aðallega orðið á A eftir að ökumaður B var að reyna að komast frá bifreiðinni A. M sem er eigandi bifreiðarinnar A hefur gert kröfu um bætur vegna tjóns á bifreið sinni úr ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar B hjá V2 sem hefur hafnað bótaskyldu á þeim grundvelli að tjónið megi ekki rekja til notkunar á bifreiðinni B. M er ósáttur við túlkun V2 á „notkun ökutækis“ með tilliti til aðstæðna. Ökumaður B hafi ekið inn á ísilagt bifreiðastæði og rann heillanga leið að A. Allar aðstæður benda til þess að B hafi aldrei staðnæmst fyllilega enda rennur bifreiðin langa leið og á endanum alveg að A. Ökumaður hefði aldrei átt að yfirgefa bifreið sína þegar hann taldi sig hafa staðnæmst enda ökutækið augljóslega á hreyfingu og tjón á A sýna greinilega ummerki um að ekið hafi verið eftir hlið bifreiðarinnar og þá er ökumaður svo sannarlega í bifreiðinni og akandi. Vísar M til ákvæða laga umferðarlaga nr. 77/2019 og dóms Hæstaréttar í máli nr. 150/2006 máli sínu til stuðnings.

V1 er váttryggingafélag bifreiðarinnar A og telur óumdeilt að árekstur hafi orðið á milli ökutækjanna og að um bótarétt fari eftir sakarskiptingaákvæði 5. gr. laga um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019. Vísar V1 til þess að árekstur hafi orðið í beinu framhaldi af því að bifreiðin rann í hálku í kjölfar aksturs. Telur V1 að tjónið verði rakið til aðgæsluleysis ökumanns B sem hafi ekið vanbúinn og/eða of hratt inn á bifreiðastæðið eða í öllu falli án nægrar aðgæslu og þannig valdið umræddum árekstri.

V2 vísar til þess að ljóst sé að bifreiðin B var kyrrstæð og mannlaus er hún rann af stað til hliðar vegna hálku. Ástæða þess að hún rann af stað verðu hvorki rakin til hraða hennar né vélarafls. Ekki hafi verið sýnt fram á orsakatengsl milli þyngdar ökutækisins og þess að hún rann af stað í umrætt sinn. Vísar V2 til úrskurðar nefndarinnar í máli nr. 143/2012 máli sínu til stuðnings og telur að um óhappatilvik hafi verið að ræða sem fæst ekki bætt úr ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar B. Tjónið verði þannig ekki rakið til notkunar bifreiðarinnar B. Þá telur V2 að allar líkur séu á því að bifreið M hafi orðið fyrir umtalsverðu tjóni við það eitt að bifreiðin B lenti á bifreið M. Við það að ökumaður B ók bifreið sinni frá bifreiðinni A varð tjón á sömu hlutum bifreiðarinnar A og varð þegar bifreiðarnar lentu saman. Telur V2 að M hafi ekki orðið fyrir frekara fjárhagslegu tjóni við það að bifreiðarnar voru færðar í sundur, umfram það sem þá þegar var orðið á bifreið hans og hafnar einnig bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu B vegna þessa.

Álit.

Ágreiningur málsins hverfist um það hvort M eigi rétt á bótum vegna tjóns á bifreiðinni A, úr ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar B. Samkvæmt 1. mgr. 6. gr. laga um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019 ber eigandi (umráðamaður) ökutækis ábyrgð á því og er fébótaskyldur skv. 4 og 5. gr. laganna. Í 4. gr. laganna er að finna hina hlutlægu ábyrgðarreglu laganna þar sem fram kemur að eigandi (umráðamaður) ökutækis skuli bæta tjón sem hlýst af notkun þess þótt tjónið verði ekki rakið til bilunar eða galla í ökutækinu eða ógætni ökumanns. Í 5. gr. er að finna svokallaða árekstrarreglu þar sem segir að ef tjón hlýst af árekstri ökutækja skiptist tjónið á þau í réttu hlutfalli við sök þeirra sem hlut eiga að máli og með hliðsjón af atvikum öllum. Óumdeilt er að bifreiðin A var kyrrstæð og mannláus er tjónið varð og að bifreiðin B rann mannláus í hálku á bifreiðina A. Verður ekki hjá því komist að líta svo á að árekstur hafi orðið með bifreiðunum í skilningi 5. gr. laga um ökutækjatrýggingar.

Samkvæmt framburði ökumanns B var hann nýstíginn út úr bifreið sinni þegar hún rann aftur af stað á eftir honum og næstum því á hann. Ökumaður B vissi af hálkunni og hafði að eigin sögn beðið í fimm daga með að sækja bifreiðina vegna mikillar hálku. Þegar hann ók inn á bifreiðastæðið var fljúgandi hálka sem leiddi til þess að hann rann áfram og að bifreiðinni A. Í framburði sínum getur hann þess ekki að hafa athugað aðstæður áður en hann ók inn á bifreiðastæðið þrátt fyrir að full ástæða hafi verið til að gæta fyllstu varúðar. Þegar litið er til háttsemi ökumanns B í aðdraganda áreksturs, verður ekki talið að hann hafi gætt fyllstu varúðar við akstur í aðdraganda áreksturs. Samkvæmt 36. gr. umferðarlaga ber ökumanni að miða ökuhraða við aðstæður og haga akstri þannig að hann hafi fullt vald á ökutækinu og geti stöðvað það á þeim hluta vegar sem fram undan er og hann sér yfir og áður en komið er að hindrun. Samkvæmt sömu lagagrein hvílir sérstök skylda á ökumanni að aka nægilega hægt miðað við aðstæður m.a. þegar vegur er blautur eða háll. Þá verður talið að augnabliksstöðvun bifreiðarinnar B leiði ekki til þess að tjónið verði talið hafa orðið vegna óhappatilviljunar enda var sú stöðvun í beinu framhaldi af akstri bifreiðarinnar þar sem ökumaður gætti ekki nægjanlegrar varúðar sbr. ofangreint. Með vísan til alls ofangreinds ber ökumaður B alla sök á árekstri bifreiðanna.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar B hjá V2.

Reykjavík, 16. maí 2024.

rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 62/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnurekstrar.****Nafn váttryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)****Skadabótaábyrgð. Þjónusta.****Gögn.**

- Málskot móttakið 7. febrúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V dags. 22. febrúar 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 23. apríl 2023 hafi M orðið fyrir líkamstjóni er hún rak fótinn í misfelli sem hafði myndast á mótum gangstéttarhellna og timburramps á göngustíg fyrir utan húsnæði X og féll við. M hafi haft samband við fyrirsvarsmenn X vegna málsins og í tölvupósti X til M dags. 17. júní 2023 komi fram að misfellur í hellulögn hafi myndast í vætutíð þá um vorið og hafi úrbætur verið gerðar. M telur að X beri skadabótaábyrgð vegna tjóns hennar enda hafi það leitt af saknæmum aðbúnaði á slysstað. Í höfnunarbréfi V, dags. 18. október 2023, sé á því byggt að X hafi fyrst fengið upplýsingar um umrædda misfelli eftir að tjón M atvikaðist. M byggir á því að X beri ríka ábyrgð á aðstæðum við húsnæðið og hvíli á því skylda til að tryggja öryggi þeirra sem eigi þar leið um, enda sé um að ræða starfsemi þar sem almenningur venju komur sínar. Þá hafi umrædd gönguleið ekki uppfyllt ákvæði byggingarreglugerðar nr. 112/2012 sem áskilji að aðkoma að byggingu skuli greiðfær og greinileg og að hæðarmun skuli jafna svo allir sem ætla má að fari að inngangi byggingar komist auðveldlega um. Þá skuli ganga þannig frá að ekki skapist slyshætta. Hafi frágangur hellulagnarinnar fyrir utan húsnæði X verið í andstöðu við framangreint. Eftir slys M hafi þá verið gerðar ráðstafanir til að varna slysum og verði að telja þær aðgerðir fela í sér viðurkenningu þess að aðbúnaður hafi verið ófullnægjandi og haft í för með sér slyshættu.

Í bréfi V, sem var váttryggjandi X á tjónsdegi, til nefndarinnar kemur fram að X hafi ekki haft vitneskju um að hellurnar hefðu sigið fyrr en eftir slys M. Hafi hellulögnin þá strax verið lagfærð. Svo virðist sem jarðvegur undir hellunum hafi gefið sig í frosti eða vætutíð en slíkt geti gerst í þeirri tíð sem var þegar slys M atvikaðist. Það að hellurnar hafi í kjölfarið verið lagaðar leiði ekki til skadabótaábyrgðar X heldur sýni það fram á að X hafi verið í mun um að halda gönguleiðum eins öruggum og hægt er. Að mati V hafi því verið um óhapp að ræða sem engum verði um kennt.

Álit.

Svo bótaskylda sé fyrir hendi úr ábyrgðartryggingu X þarf að mega rekja tjón M til saknæmra athafna eða athafnaleysis af hálfu þess, starfsmanna þess, annarra aðstæðna eða atvika sem því verði gert að bera skadabótaábyrgð vegna. Sönnunarbyrði þess hvílir á M.

Af ljósmyndum af vettvangi má sjá hvar hellulögn og timburrampur mætast og má sjá að hæðarmunur er milli þeirra. Að öðru leyti verður ekki annað séð en að lögnin sé í ágætis ástandi og er ekki sýnt fram á annað en að hæðarmismunur hafi komið til vegna tíðarfars þá um veturinn eða vorið svo sem X heldur fram. Er því ekki sýnt fram á að frágangur lagnarinnar hafi frá öndverðu verið ófullkominn eða í andstöðu við lög og reglur. Gegn neitun X er þá ekki sýnt fram á að því eða starfsfólki þess hafi verið kunnugt um umrædda misfelli fyrir slys M, þannig að stofnast hafi skylda til sérstakra aðgerða af þess hálfu. Það að brugðist hafi verið við og úrbætur framkvæmdar í kjölfar slyssins verður þá ekki metið X til sakar.

Samkvæmt framansögðu og eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni verður því ekki talið að M hafi axlað þá sönnunarbyrði sem á henni hvílir og verður því að hafna kröfu hennar.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 16. júlí 2024.

rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 63/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila: (V1) og (V2)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B)****Sakarskipting.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 7. febrúar 2024.
2. Bréf V1 dags. 1. mars 2024 ásamt fylgigögnum.
3. Bréf V2 dags. 28. maí 2024 ásamt fylgigögnum.
4. Viðbótarathugasemdir M dags. 13. júní 2024.

Málsatvik.

Hinn 11. desember 2023 varð árekstur milli A og B, sem M ók, við gatnamót Holtagarða og Vatnagarða í Reykjavík. Í skýrslu Aðstoðar og öryggis vegna atviksins er haft eftir ökumanni A að hann hafi ekið norður Vatnagarða við Holtagarða og séð B koma frá Holtagörðum frá hægri. B hafi verið komin frá biðskyldunni en ekki mikið og hafi staðnæmst. A hafi hemlað en bifreiðin runnið áfram inn á gatnamótin vegna hálfu, hann hafi þá misst stjórn á A og hafnað á B. A telji þá að hann hafi verið á u.þ.b. 50-55 kílómetra hraða á klukkustund. Haft er eftir M að hún hafi verið komin fram hjá biðskyldunni en ekki inn á Vatnagarða þegar hún hafi séð A koma akandi eftir Vatnagörðum. Hún hafi hemlað og stöðvað við gatnamótin en séð A koma á miklum hraða. Hún hafi flautað en þá hafi B verið ekið á A.

Ágreiningur um sakarskiptingu var lagður fyrir Tjónanefnd váttryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu að B bæri alla sök á umræddum árekstri þar sem henni hefði borið að veita allri umferð um Vatnagarða forgang samkvæmt biðskyldu.

M fellir sig ekki við þau málalok og telur A eiga sök á umræddum árekstri þar sem hann hafi ekið of hratt og misst stjórn á bifreiðinni. Ekkert tillit sé tekið til þess af hálfu tjónanefndarinnar.

Í bréfi V1, sem var váttryggjandi A á tjónsdegi, er lýst þeirri afstöðu að B beri alla sök á árekstri aðila þar sem hún hefði ekki virt forgang samkvæmt biðskyldu, en óumdeilt sé að hún hafi ekið frá biðskyldu í veg fyrir A. Ekki sé þá tilefni til þess að leggja hluta sakar á A, en sjá megi af myndbandi af atvikunu að um 2 til 3 sekúndur hafi liðið frá því B ók frá biðskyldu og þar til árekstur varð. Ekki verði því með sanngirni ætlast til þess að A hafi átt að geta brugðist við.

Í bréfi V2, sem var váttryggjandi B á tjónsdegi er tekið undir sjónarmið M enda sýni gögn málsins að meginorsök slyssins hafi ekki verið sú að B hafi ekki virt biðskyldu heldur sú að A hafi misst stjórn á bifreið sinni í aðdraganda áreksturs. Hafi B þá ekki verið komin inn á gatnamótin þegar árekstur varð og sé því ekki með réttu hægt að halda því fram að hún beri sök á árekstrinum fyrir að hafa ekki virt biðskyldu.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að mikil hálfka hafi verið á vettvangi. Hún hafi beðið við biðskyldu eftir að önnur bifreið færi fram hjá og svo ekið aðeins áfram enda hafi hún ekki séð neina bifreið. Þá hafi A komið á miklum hraða og ekið á B. Gerir M þá margvíslegar athugasemdir við skýrslugerð Aðstoðar og öryggis á vettvangi, en m.a. hafi bremsuför og akstursleið A ekki verið skoðuð. Telur hún að þau sýni fram á að B hafi ekki verið í akstursleið A heldur hafi A beygt af réttri akrein og ekið á B þar sem hún hafi verið kyrrstæð.

Álit.

Fyrirliggjandi er myndband úr mælaborðsmýndavél B. Má greina af því að M hafi beðið við biðskyldu meðan óþekkt bifreið ók fram hjá eftir Vatnagörðum. Ók B svo aftur af stað og verður ekki betur séð en að hún hafi verið að einhverju leyti komin inn á akbrautina þar sem hún staðnæmdist að nýju en um tveimur sekúndum síðar varð árekstur milli A og B.

Samkvæmt 2. mgr. 26. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 skal ökumaður, þegar ekið er inn á veg eða yfir veg, veita umferð ökutækja, gangandi og hjólandi á þeim vegi forgang ef það er gefið til kynna með

umferðarmerki um biðskyldu eða stöðvunarskyldu. Það er mat nefndarinnar að M hafi ekki gætt nægilega að þessum áskilnaði umrætt sinn er hún ók af stað að nýju frá biðskyldumerki.

A verður þá að mati nefndarinnar ekki metið það til sakar að hafa ekki getað afstýrt árekstri bifreiðanna. Hefur þá ekki verið sýnt fram á að aksturslag hans hafi að öðru leyti verið slíkt að rétt sé að leggja hluta sakar á hann og eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni verður M að bera hallann af sönnunarskorti hvað það varðar.

Niðurstaða.

Ökumaður B ber alla sök á umræddum árekstri.

Reykjavík, 11. júlí 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 65/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Tegund vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Vátryggingartaki (A)****Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.****Gögn.**

- Málskot dags. 11. janúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V, dags. 11. mars 2024, ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi verið að vinna í töfluherbergi stöðvarhússins í Lagarfossvirkjun og þegar hann hafi komið út úr herberginu hafi hann fallið í gegnum opinn hlera á gönguleið og lent á steingólfi í vélasal virkjunarinnar og slasast. Samkvæmt fyrirliggjandi matsgerð er varanleg læknisfræðileg örorka hans 20%. M telur að slysið megi fyrst og fremst rekja til þess að hlerinn hafi verið opnaður og að gleymst hafi að láta hann vita. M var starfsmaður R. M telur að skylda hafi hvílt á A sem eftirlitsaðila með framkvæmdunum að tryggja að fyllsta öryggis og góðs aðbúnaðar og hollustuhátta væri gætt við framkvæmd vinnu og varðandi aðbúnað á vinnustað, sbr. 13., 37. og 42. gr. laga nr. 46/1980, um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum. Þá byggir M á því að aðstæður í virkjuninni á slysdegi hafi ekki verið í samræmi við reglur um húsnæði vinnustaða nr. 581/1995. Í 4. mgr. 3. gr. reglnanna sé mælt fyrir um að ganga skuli m.a. frá opnun þannig að ekki sé hættu á að starfsfólk eða aðrir geti fallið niður og slasast. Þá komi fram í 5. mgr. 39. gr. reglnanna að ef hættusvæði sé á vinnustöðum þar sem starfsmenn geti fallið skuli afgirða þau til að koma í veg fyrir aðgang óviðkomandi starfsmanna.

Í bréfi V kemur fram að verkið sem um ræði hafi snúið að því að sinna viðhaldi á einni af eldri vélum stöðvarhússins. Samkvæmt upplýsingum frá A var hlutverk fyrirtækisins við verkið ráðgjöf og að sinna faglegu eftirliti ásamt ýmsum hönnunarpáttum. Í eftirlitinu hafi falist að fylgjast með gæðum verksins, stýra verkfundum, halda utan um kostnað og fylgja eftir tímaáætlunum. Umsjón með verkefninu hafi verið í höndum aðalverktaka ásamt verkkaupa. Það hafi því ekki verið í verkahring A að sjá um öryggiseftirlit á verkstað og A hafi heldur ekki verið með daglegt eftirlit. A hafi ekkert komið að verklegum framkvæmdum verksins heldur hafi verktakar alfarið séð um þær. Það hafi því ekki verið í verkahring A að fylgjast með því hvort búið væri að tryggja hlera við hífingar heldur í verkahring verktaka. V getur því ekki fallist á að A beri þær skyldur sem lagðar eru á atvinnurekendur í lögum nr. 46/29810 og slys M sé ekki að rekja til atriða sem A beri skaðabótaábyrgð á að lögum.

Álit.

Í máli þessu er ágreiningur um það hvort A beri ábyrgð á því að M hafi ekki vitað hlerinn var opinn og hann hafi fallið niður í vélasalinn og slasast. Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni hans verður að sanna að skilyrði skaðabótaréttar séu uppfyllt. Í þessu máli ber M sönnunarbyrði fyrir því að slys hans sé að rekja til saknæmra og ólögðra athafna eða athafnaleysis A eða annarra atvika eða aðstæðna sem það eða starfsmenn þess bera ábyrgð á. Í gögnum málsins liggur ekki fyrir samningur um verklýsingu A við verkið en það kemur fram í tölvupósti frá A að A hafi ekki séð um öryggiseftirlit og ekki heldur verið með daglegt eftirlit og það hafi því ekki verið hluti af verkefni A að fylgjast með hvort borðar hafi verið settir fyrir opinn mannop. Það liggur því ekki fyrir nein sönnun á því að A hafi átt að sjá um öryggiseftirlit á staðnum. Halla af slíkum sönnunarskortum ber M með hliðsjón af fyrrnefndum sönnunarreglum. Með vísan til þess ber V ekki bótaábyrgð á tjóni M.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu atvinnureksturs A hjá V.

Reykjavík, 11. júlí 2024.
rafræn undirskrift

Sóley Ragnarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 66/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis (A)****Orsakatengsl. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 9. febrúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 6. mars 2024, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, ódags.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 4. apríl 2024.

Málsatvik.

Í málskoti og fyrirbyggjandi gögnum kemur fram að þann 6. febrúar 2023 var bifreiðinni A ekið utan í bifreið M á Hafnarfjarðarvegi við Kópavogslæk, Við áreksturinn slasaðist M og varð tjón á báðum bifreiðum við áreksturinn. M leitaði til læknis á heilsugæslu þann 13. febrúar 2023 vegna meiðsla af völdum slyssins og svo þann 15. mars 2023 fékk M tilvísun til sjúkraþjálfara vegna bakverkja í kjölfar árekstursins. M hefur sótt sjúkraþjálfun í 15 skipti á tímabilinu frá 17. mars 2023 til 20. nóvember 2023. M tilkynnti um líkamstjón sitt til V sem hafnaði greiðsluskyldu með tölvupósti dags. 28. apríl 2023 á þeim grundvelli að orsakatengsl væru ósönnuð milli atviksins og einkenna M, bæði í ljósi fyrri heilsufarssögu og einnig þess að áreksturinn var afar vægur og vart til þess fallinn að valda teljandi líkamstjóni. Hafnaði V að kosta frekari gagnaöflun í málinu að svo stöddu. M telur að PC-crash skýrsla sem höfnun V byggir að meginstefnu til á, sé haldin verulegum annmörkum enda eru forsendur útreiknings einungis byggðar á frásögn annars ökumanns. V hafi hafnað bótaskyldu án þess að afla hafi verið og/eða M gefinn kostur á að afla fullnægjandi læknisfræðilegra gagna sem kynnu að varpa ljósi á orsakatengsl milli líkamstjóns M og umferðarslyssins 6. febrúar 2023. M telur einsýnt að ekki eigi að leggja á tjónþola, í slysum sem þessum, að standa einan að allri gagnaöflun til að sýna fram á orsakatengsl á milli tjónsatburðar og líkamstjóns. Gríðarlegur aðstöðumunur sé milli einstaklinga sem verða fyrir tjóni og váttryggingafélaga. Vísar M til gagna málsins sem sönnun fyrir því að M hafi hlotið nokkurt líkamstjón af völdum umferðarslyssins. Það sé aðeins á valdi hæfra og óvilhallra matsmanna að skera úr um hvort orsakatengsl séu á milli slyssins og þeirra meiðsla sem M glímir við.

V vísar til þess að ágreiningur snúist eingöngu um það hvort sýnt hafi verið fram á að M hafi orðið fyrir líkamstjóni af völdum slyssins eða gert nægjanlega líklegt að um orsakatengsl sé að ræða og hvort V beri fyrirfram skylda til þess að standa straum af kostnaði M við sönnunarfærslu. Höggið af árekstrinum var vægt eins og ráða má af ljósmyndum og útreikningi á hraða bifreiðanna og þeim kröftum sem verkuðu á þær við áreksturinn. Vísar V til færslna í fyrirbyggjandi sjúkraskrá M og telur að ekkert liggi fyrir sem tengi einkenni M við bílslysið annað en frásögn hennar sjálftrar um bakverki. Sjúkraskrá beri með sér að hún hafi þjáðst af bakverkjum fyrir slysið einnig, bæði bakverkir sem tengjast álagi við umönnunarstörf aldraðra og fatlaðra og einnig leiðniverkir frá kviðarholi. Tekur V undir með M að það sé aðeins á færi matsmanna og dómstóla að skera endanlega úr um orsakatengsl milli líkamstjóns og tjónsatburðar. M hefur ekki lagt fram viðhlítandi sönnunargögn að þessu leyti og því ekki axlað sönnunarbyrði sína í málinu.

Álit.

Ágreiningur þessa máls varðar það hvort sýnt sé fram á að orsakatengsl séu milli einkenna M og umferðarslyssins þann 6. febrúar 2023. Einnig hverfist ágreiningur um það hvort V beri skylda til þess að greiða fyrir gagnaöflun sem miða að því að sýna fram á umfang tjónsins. Samkvæmt almennum sönnunareglum ber M sönnunarbyrði um að hún hafi hlotið líkamstjón í árekstrinum. Af skýrslu um hraðaútreikning dags. 29. mars 2023, sem V aflaði, má ráða að áreksturinn var vægur. Líkt og M bendir á í málskoti þá byggir útreikningurinn á mjög takmörkuðum gögnum og í raun engum samtímagögnum öðrum en ljósmyndum af bifreiðum. Líta verður heildstætt á öll þau gögn sem liggja fyrir, einnig læknisfræðileg gögn þegar tekin af afstaða til þess hvort M hafi orðið fyrir líkamstjóni í árekstrinum. Slíkt mat er einstaklingsbundið og ræðst af fjölda þátta hverju sinni. Af þeim

læknisfræðilegu gögnum sem liggja fyrir nefndinni má ráða að M hafi ítrekað leitað til læknis vegna stoðkerfisverkja og þar á meðal bakverkja frá upphafi ársins 2021 og fram að slysdegi þann 6. febrúar 2023. Eftir umferðarslysið hafði M fyrst samband við lækni í gegnum síma þann 13. febrúar 2023 og lýsti þar verkjum í baki. Sömu einkenni voru til staðar daginn eftir við komu til hjúkrunarfræðings á heilsugæslu en þá var talað um að M væri bæði að vinna með fötluðum og á hjúkrunarheimili og að mikið álag á efri hluta líkama hennar. Sama dag, þann 14. febrúar 2023 er gerð tilvísun til meltingarlæknis vegna kviðverkja sem leiða í bak. Talað er um króníska verki. Eftir þetta eru margar komur til heimilislæknis vegna ýmist almennra veikinda eða kvið- og bakverkja.

Samkvæmt læknisfræðilegum gögnum hafði M fyrir umferðarslysið þann 6. febrúar 2023, a.m.k. tveggja ára sögu um stoðkerfisverki sem tengdir voru miklu vinnuálagi. Þá hafði M alloft leitað til læknis vegna krónískra kviðverkja með leiðni út í bak. Meginreglur um sönnun í skaðabóta- og vátryggingarétti gera ráð fyrir því að tjónþoli verði að sýna fram á tjón sitt og leggja fram fullnægjandi gögn því til sönnunar. Ekki verður talið að M hafi tekist á grundvelli fyrirbyggjandi gagna að sýna fram á að varanleg líkamstjón hafi hlotist í árekstrinum þann 6. febrúar 2023. Ekki er um almenna skyldu vátryggingafélags að ræða til að standa að gagnaöflun umfram það sem leiða má af ákvæðum skaðabótalaga nr. 50/1993 eða eftir atvikum lögum um vátryggingarsamninga nr. 30/2004 og verður því ekki fallist á að greiðsluskylda V vegna gagnaöflunar M sé fyrir hendi.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum fyrir líkamstjón úr ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar A hjá V.

Reykjavík, 23. apríl 2024.
rafræn undirskrift

Sóley Ragnarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 68/2024

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn váttryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)

Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 12. febrúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 11. mars 2024, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi hinn 20. desember 2022 slasast við störf sín hjá X á Keflavíkurflugvelli. Hafi M verið sem stjórnandi sérútbúinnar bifreiðar til eldsneytisafgreiðslu verið að afgreiða flugvél í stæði á vellinum. Er dælingu var lokið notaði M lyftu (körfu) sem er hluti af bifreiðinni til að færa sig aftur upp að eldsneytisinntakinu. Fann hann þá að vindhraði, sem hafði verið mjög mikill, jókst svo mikið að hann tók að hristast í körfunni. Náði hann að aftengja barkann og loka búnaðnum og lækka körfuna niður í lægstu stöðu. Þegar hann steig út úr körfunni, niður í fyrsta þrepið, fékk hann gríðarlegan vind sem sneri honum þannig að hann missti grip á handfangi sem hann hélt sér í. Við þetta féll hann niður og skall harkalega utan í búnað ökutækisins og síðan í jörðina. Lét hann vinnuveitanda sinn vita af slysinu strax í kjölfarið og leitaði lækniaðstoðar á HSS. Tók M skjáskot af netsíðu sem sýnir að vindhraði mældist allt að 49 hnútum (um 25 metrar á sekúndu) á þeim tíma sem slysið varð. Telur M að vindhviðurnar þegar slysið varð hafi farið yfir 50 hnúta. Slysið var tilkynnt til Vinnueftirlitsins þann 27. desember 2022, einni viku eftir að það átti sér stað. Telur M tilkynningu X til eftirlitsins vera ónákvæma. Með bréfi dags. 24. febrúar 2023 gerði M kröfu um bætur úr ábyrgðartryggingu X hjá V vegna slyssins. V hefur hafnað bótaskyldu úr tryggingunni. Telur M að X sé bótaskyld vegna líkamstjóns síns á grundvelli vinnuveitendaábyrgðar og sakarreglunnar. Telur M að það hafi verið óforsvaranlegt af X að senda hann í umrætt verkefni við þessar slæmu veðurastæður. Á körfu bifreiðarinnar er skilti sem framleiðandi kom fyrir þar sem kemur skýrt fram að búnaðinn skuli ekki nota þegar vindstyrkur nær 40 hnútum (c.a. 21 m/sek). Það liggja fyrir í málinu að vindhviður fóru langt yfir 40 hnúta þegar slysið átti sér stað. Telur M að varúðarmerkingin eigi við um alla notkun körfunnar, þ.á.m. þrep og handföng sem notuð eru þegar farið er í og úr körfunni. Vísar M máli sínu til stuðnings til nánar tilgreindra ákvæða laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og reglna og reglugerða sem settar eru á grundvelli þeirra laga.

V hefur hafnað bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X vegna slyssins á grundvelli þess að ekki hafi verið sýnt fram á sök X í málinu. Ekki verði talið að veður hafi verið með þeim hætti að það hafi verið óforsvaranlegt að senda starfsmenn út á stæði. Hvað varúðarskilti varðar þá vísar V til þess að samkvæmt upplýsingum frá X sé um að ræða hámarksvindhraða þegar karfan er fullútrétt. Ekki var um að ræða slíkt í þessu tilviki. Þá verði ekki fallist á að skiltið eigi að túlka á þann veg að það eigi við um alla notkun og undir öllum kringumstæðum. Telur V að veðurspá hafi ekki þýðingu í málinu þar sem vinna sem fram fer hjá X sé umfangsmikil og aðstæður mjög breytilegar. Þegar spáin er með þeim hætti að líkur er á því að meðalvindur fari í eða yfir 40 hnúta er veðuraðgerðarstjórn Keflavíkurflugvallar virkjuð sem stýrir aðgerðum vegna slæmra veðra. Samkvæmt óveðursreglum sem X hefur sett kemur fram að afgreiða má eldsneyti á flugvélar upp að 49 hnútum, hæsta hviða á 10 mínútna tímabili. Samkvæmt gögnum frá veðurstofunni sem V óskaði eftir var mesti 10 mínútu meðalvindhraði frá klukkan 12-13 á bilinu 17-18 m/s. Þar að auki sýni skjáskot sem M leggur fram að meðalvindhraði er undir viðmiðinu, en aðeins má sjá á einum stað að hæsta hviða á 10 mínútna tímabili nái 49 hnútum, sem er þó innan marka. Ekki verði af hálfu V fallist á það með M að búnaður eða öryggisráðstafanir hafi verið ábótavant. Lyftan er sérútbúin fyrir þetta verk og uppfyllir íslenskar kröfur um handrið, hnélista og fótlista. Handriði eru sitt hvorum megin við tröppurnar, svo kallað þriggja punkta grip, en einnig er neðst í tröppunum læst hlið sem kemur í veg fyrir að starfsmenn geti dottið niður stigaopið. Með hliðsjón af ofangreindu geti V ekki fallist á að slysið megi rekja til vanrækslu eða gáleysis X.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort tjón M megi rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis af hálfu X eða starfsmanna þess, þannig að bótaskylda stofnist úr ábyrgðartryggingu. Sönnunarbyrði hvílir á M að sýna fram á að svo hafi verið. Af gögnum málsins verður ekki annað ráðið en að M hafi slasast við vinnu sína hjá X er hann fékk á sig mikinn vind sem sneri honum þannig að hann missti grip á handfangi og skall utan í bifreið og þaðan í jörðina. Slysið var ekki tilkynnt samdægurs til Vinnueftirlitsins og upplýst er að enginn frá eftirlitinu kom á slysstað til úttektar. Í ljósi þess að M varð óvinnufær strax eftir slysið verður ekki annað séð en að X hafi vanrækt tilkynningarskyldu sína til Vinnueftirlitsins skv. 79. gr. laga nr. 46/1980. Eins og málið liggur fyrir nefndinni verður það þó ekki talið hafa áhrif á almennar reglur um sönnunarbyrði, enda greinir aðila ekki á um málsatvik. Á grundvelli laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum ber atvinnurekanda að tryggja að gætt sé fyllst öryggis og góðs aðbúnaðar og hollustuhátta á vinnustað. Hefur X á grundvelli þessa sett þær vinnureglur að starfsmenn megi sinna því starfi sem M var að sinna í umrætt sinn í vindi allt upp að 49 hnútum (um 25 m/sek) ef miðað er við hæstu kviðu á 10 mínútna tímabili. Samkvæmt fyrirliggjandi gögnum Veðurstofunnar er vindhraði í m/sek á bilinu frá 20-30 m/sek skilgreindur á þann veg að þá sé mjög hvasst og fólk þurfi að gá að sér. Samkvæmt fyrirliggjandi veðurgögnum frá Veðurstofunni sem V lagði fram í málinu sést að vindhraði á 10 mín. meðalgildi var á slysdegi á bilinu frá 15,4 – 18,4 m/sek. Mesta vindhviða á þeim tíma sem slysið átt sér stað var skv. skjáskoti af vefsíðu með veðurupplýsingum á Keflavíkurflugvelli sem M lagði fram í málinu var á bilinu frá 45-49 hnútum á þeim tíma sem slysið átt sér stað. Ekki hefur verið sýnt fram á að X hafi verið það kunnugt áður en slysið átti sér stað að vindhviður væru komnar að öryggismörkum sem sett höfðu hvað vinnu við eldsneytisafgreiðslu sem krafist hefði aðgerða af þeirra hálfu til að tryggja öryggis starfsmanna við umrætt starf. Hefur ekki að öðru leyti verið sýnt fram á að aðbúnaður eða öryggi á vinnustað hafi verið í andstöðu við ákvæði laga nr. 46/1980 eða að verklag á vinnustað hafi verið ábótavant. Þá verður ekki heldur talið að sýnt hafi verið fram á að bifreið sú sem M vann á eða búnaður hennar hafi á nokkurn hátt verið vanbúin. Verður samkvæmt framansögðu að telja að um óhappatilvik hafi verið að ræða. M á því ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 16. júlí 2024.

rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 69/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn váttryggingartaka ábyrgðartryggingar(X)****Skaðabótaábyrgð.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 9. febrúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 11. mars 2024, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 9. júní 2024, ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 20. júní 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 18. júlí 2023 hafi bifreið M skemmst vegna lausrar olúsíu sem leiddi til alvarlegrar bilunar vélar bifreiðarinnar. Verkstæði sem skoðaði bifreiðina staðfesti að olúsían var laus sem leiddi til úrbræðslu. Síðasta smurning var framkvæmd af X fyrri hluta ársins 2023. Viðmið fyrir næstu spurningu var 9000 km en bifreiðin var um 2000 km yfir því viðmiði þegar vélin skemmdist. Vegna tjónsins hefur M gert kröfu um bætur úr ábyrgðartryggingu bifreiðaverkstæðisins X hjá V. Byggir M kröfu sína á fyrirliggjandi gögnum, þar með talið upplýsingum frá óháðum sérfræðingum og lýsingu frá verkstæði og telur að þau gögn styðji þá staðhæfingu að tjónið stafi af mistökum við smurningu sem framkvæmd var af starfsmönnum X.

V hafnar bótaskyldu og vísar til þess að ekkert í gögnum málsins bendi til þess að atvikið sé að rekja til saknæmrar eða ólögðrætrar háttsemi starfsmanna X eða annarra atvika sem hann geti borið skaðabótaábyrgð á. Ekki liggja fyrir sönnun um að tjónið á vélinni sé að rekja til þess að starfsmaður X festi ekki olúsíuna við smurningu á vélinni þar sem of langur tími leið frá því bifreiðin var í smurningu hjá X þar til tjónið átti sér stað. Tjónið átti sér stað 18. júlí 2023 en bifreiðin var í smurningu hjá X þann 17. janúar 2023. Um sé að ræða gamla bifreið sem var 16 ára á tjónsdegi og ekin 359.000 km. Hafði bifreiðinni verið ekið 2000 km fram yfir þann tíma sem hún hefði átt að fara í næstu smurningu. Telur V að ef olúsían hefði verið laus hefði olían farið hratt af bifreiðinni og sprautast með þeim afleiðingum að olía hefði legið yfir öllu vélarrúminu. Olían hefði ekki einungis lekið niður af mótornum líkt og raunin var samkvæmt umsögn verkstæðis.

Í viðbótarathugasemdum M er athugasemdum V mótmælt og áréttar M að gögnin sýni að olúsían var laus og að hægur olfuleki varð sem leiddi til skemmda á vélinni.

Í viðbótarathugasemdum V kemur fram að V telji útilokað að tjónið sé að rekja til þess að starfsmaður X hafi ekki fest olúsíuna þar sem liðnir voru sex mánuðir og bifreiðinni hafði verið ekið 11.140 km frá því hún var í smurningu hjá X. Ef olía hefði lekið hægt af bifreiðinni hefði M mátt vera við að sex lítrar af olíu lækju af bifreiðinni, t.a.m. hefði olía eða olíupollur myndast undir bifreiðinni þegar hann var lagt í stæði sem hefði gefið M vísbandingu um að olía lækji af vélinni.

Álit.

Ágreiningur þessa máls hverfist um það hvort tjón á vél bifreiðar M megi rekja til saknæmra athafna eða athafnaleyfis af hálfu X eða starfsmanna þess þannig að bótaskylda stofnist úr ábyrgðartryggingu X hjá V. Samkvæmt almennum sönnunarreglum í skaðabótarétti ber sá sönnunarbyrði um atvik og aðstæður sem telur annan bera skaðabótaábyrgð á sínu tjóni. Slíka sönnunarbyrði ber M í þessu máli. Hefur hann annars vegar lagt fram svör tæknistjóra hjá bifreiðaumboði og svo hins vegar álit frá verkstæði sem framkvæmdi bilanagreiningu á bifreiðinni. Fylgdi afrit af reikningi verkstæðis með gögnum málsins. Styðja þessi gögn það að olúsían hafi ekki verið fest með fullnægjandi hætti er bifreiðin var smurð hjá X þann 17. janúar 2023 og að olía geti við þær aðstæður lekið hægt af vélinni. Hefur V ekki lagt fram nein gögn sem hnekkja því sem fram kemur í umræddum gögnum og þá sér í lagi því sem tæknistjóri bifreiðaumboðsins heldur fram um hvernig olía geti lekið hægt af bifreið vegna lausrar olúsíu. Þá liggur ekkert fyrir um í málinu sem gefur tilefni til að ætla að tjónið megi rekja til þess að bifreiðin var ekin 2000 km umfram það sem telja verður hefðbundinn akstur milli

smurninga. Með hliðsjón af fyrirbyggjandi gögnum telst M því eiga rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V. Engin efni eru til að telja að eigin sök sé til staðar hjá M fyrir að hafa ekki tekið eftir að olía eða olíupollar hafi mögulega myndast undir bifreiðinni.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 11. júlí 2024.
rafræn undirskrift

Póra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 70/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn váttryggingartaka (X)****Umfang tjóns.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 31. janúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 5. júní 2024, ásamt fylgiskjölum.
3. Bréf M dags. 20. júní 2024, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að mistök voru gerð af hálfu starfsmanna X sem leiddu til tjóns á íbúð M. V hefur viðurkennt bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X en ágreiningur er um fjárhæð bótagreiðslna. Í gögnum málsins má meðal annars finna mat tveggja einstaklinga frá 11. desember 2023 á ástandi parkets og skemmdum, auk mats eins einstaklings frá 27. janúar 2024 sem og mat löggilts fasteignasala á áhrifum parketskemmda og mögulegra viðgerða á söluhæfi og verð íbúðar við fyrirhugaða sölu hennar.

M telur að umfang tjóns þeirra felist í því að skipta þurfi um parket á allri íbúð þeirra þar sem ekki sé hægt að gera við skemmdir sem séu á um 30-40 fm svæði af um 190 fm gólfleti. M telur þær tillögur sem V hefur sett fram varðandi bótagreiðslur óframkvæmanlegar og M yrðu verr sett með þær. M óskar eftir álit nefndarinnar á umfangi tjónsins, þ.e. hversu mikið af parketi íbúðar þurfi að endurnýja. Einnig óskar M í málskoti eftir álit nefndarinnar á því hvernig sanngjarnt og eðlilegt geti talist að hlutfallsskipta kostnaði við endurnýjun parkets á milli tjónþola og ábyrgðartryggingar V. M telur einsýnt að um altjón á parketi sé að ræða og vísar til þess að íbúð M sé þannig skipulögð að í henni sé stórt opin rými sem blasi við öllum sem í íbúðina koma og tjón hafi orðið á þeim stað. Einnig sé parket samfelld og flæði um íbúðina án þröskulda. Auk þessa sé parketið nú ófáanlegt og því sé ekki hægt að lagfæra skemmdir eins og bótatilboð V gangi út á. M vísa til niðurstöðu nefndarinnar í máli nr. 164/2007 þar sem fallist hafi verið á að bættur yrði allur kostnaður við endurnýjun parkets í heild sinni þar sem lekatjón var bundið við eitt rými. Einnig bendir M á að þau hafi ætlað að setja íbúðina á sölu eftir þakviðgerðir en löggiltur fasteignasali hafi ekki talið skynsamlegt að setja hana í söluferli með lekaskemmt parket. Þannig séu M nauðbeygð til að ráðast í kostnaðarsamar og tímafrekar lagfæringar á parketi sem munu, að mati fasteignasala, hafa lítil áhrif á verð eignarinnar.

V vísar til mats tveggja sérfræðinga á tjóni M og hefur boðið M 1.295.800 króna bótagreiðslu vegna tjóns þess sem M hafi orðið fyrir. Rökstuðningur V byggir á því að skipt sé um parket á samtals 30 fm fleti og allur flötur íbúðarinnar slípaður saman (um 190 fm), en gert sé ráð fyrir bótagreiðslum sem nema 50% af kostnaði sem af því hlytist sökum aldurs parketsins sem sé um 30 ára gamalt. V vísar til þess að bótagreiðslur taki mið af þeirri meginreglu skaðabótaréttar að tjónþoli megi ekki hagnast á tjóni og að sönnunarbyrði hvíli á tjónþola um hvert tjón hans er. V vísar til álits fasteignasala um að nýtt parket á íbúð M myndi ekki hafa mikil áhrif á virði eignarinnar til hækkunar. Einnig vísar V til álits tveggja smiða sem hafi tekið út parket M og þeirra niðurstaða hefði verið sú að spónn í parketinu hafi verið um 2 mm þykkur og það benti til þess að parketið hefði verið slípað eða að parketið hefði í upphafi verið í slökum gæðum. Einnig hafi þeir komist að niðurstöðu um að ekki væri hægt að slípa parketið aftur þar sem spónninn væri of þunnur sem og að líming spænis við undirlag hafi verið orðin léleg eftir ágang sólarljóss í um 30 ár. Einnig komi fram í áliti þeirra að skemmdir á parketi hafi verið víðar og ástand parketsins slæmt. Einnig vitnar V til álits sem M hafi lagt fram frá húsasmíðameistara og matsfræðingi um að hægt sé að gera við parket, matt lakk og lakka að nýju. V vitnar einnig til þess að á fyrstu verkfundum vegna þakskipta árið 2023 hafi komið fram að íbúð M hafi legið undir skemmdum í sjö ár áður en framkvæmdir við þakskiptin hófust, en M hefðu margoft beðið húsfélagið um úrbætur án árangurs.

Í athugasemdum M við bréf V kemur fram að M telur málatilbúnað V ganga út á að tala niður ástand parkets og íbúðar fyrir tjón M telur að V hafi ekki fært fram rök gegn því að um altjón á parketi sé að ræða og bregðist ekki við ábendingum um að viðgerð á því sé óframkvæmanleg, þrátt fyrir að sérfræðialit liggi fyrir um að svo sé. M telur að ljósmyndir sem V vísar til sýni ekki ástand parkets fyrir tjón heldur eftir það, staðhæfingar um að parket hafi verið óviðgerðarhæft eftir tjón eða komið á seinni hluta líftíma síns séu í ósamræmi við sérfræðialit sem og að V misskilji mat óháðs aðila um að hægt væri að gera við parket á þeim hluta sem skemmdist. M vísar til fylgiskjals frá 19. júní 2024 því til stuðnings að ekki sé hægt að matta lakk og lakka tjónaða hluta parketsins.

Álit.

Ágreingur sá sem nefndin getur tekið afstöðu til í málinu er um fjárhæð tjóns, sbr. 3. mgr. 3. gr. samþykktu fyrir nefndina frá 1. janúar 2022. Að því gefnu að fjárhæð sem ágreiningur er um fari ekki yfir 5.000.000 króna getur nefndin fjallað um slíkan ágreining að beiðni málskotsaðila, ella þarf samþykki allra aðila til þess að nefndin fjalli um ágreininginn. Þó kröfur M í málskoti lúti að því að nefndin taki afstöðu til þess hversu mikinn hluta parkets þurfi að skipta um og hvort hlutfallsskipta eigi kostnaði, verður að minna á að nefndin getur einungis fjallað um slík atriði innan þess ágreinings sem er um fjárhæðir.

Almennar reglur skaðabótaréttar gera ráð fyrir því að tjónþoli beri sönnunarbyrði um hvert umfang tjóns hans er. Í þessu máli liggur annars vegar fyrir mat tveggja sérfræðinga í húsasmíði frá 11. desember 2023 og hins vegar liggur fyrir mat eins sérfræðings í húsasmíði og matsfræðings frá 27. janúar 2024, sbr. tölvupóstur hans dags. 19. júní 2024. Verður ekki annað séð á orðalagi þessara matsgerða að álit matsmanna á ástandi parkets á íbúð M sé ekki það sama. Í mati frá 11. desember 2023 kemur fram að parket sé óviðgerðarhæft en fyrir hafi verið skemmdir sökum leka frá gluggum, upplitun vegna sólaráhrif, gæði parketsins og almennrar notkunar, en parketið sé rúmlega 30 ára gamalt. Í mati frá 27. janúar kemur hins vegar fram að eldri skemmdir á parketi hafi einungis verið á tveimur stöðum og auðvelt að gera við þær. Auk þess kemur það fram að hægt sé að matta lakk á parketinu sem sé harðviðarparket sem hafi langan endingartíma. Í hvorugu matinu kemur fram hvert umfang tjóns M sé í krónum og nokkur óvissa er því um umfang tjóns M umfram það sem V hefur þegar boðið til greiðslu. Ekki liggur fyrir annað mat á umfangi tjóns M en tilvísun til þeirra matsgerða sem vísað er til hér að ofan, auk mats löggilts fasteignasala á söluhæfi íbúðar og áhrifa parketskemmda og viðgerðar á verð hennar.

Sönnunarstaðan er sem fyrr segir þannig að tjónþoli ber sönnunarbyrði um umfang tjóns síns. Af gögnum málsins verður ekki ráðið að M hafi lagt fram gögn sem sýni með skýrum hætti umfang tjóns hans gegn þeim vafa sem er á því hvort tjón M teljist fullbætt með tilboði V um bótagreiðslu. Hallann af sönnunarskorti um annað ber M með vísan til áður nefndrar sönnunarstöðu. Verður því ekki fallist á að tjón V sé að hærri fjárhæð en V hefur boðið, eða 1.295.800 krónur, miðað við þau gögn sem liggja fyrir í málinu.

Niðurstaða.

M eiga ekki rétt á frekari bótagreiðslum en sem nemur 1.295.800 krónum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 11. júlí 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 72/2024

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Tegund vátryggingar: Slysátrygging ökumanns

Skráningarnúmer ökutækis A

Gildissvið vátryggingar. Upplýsingaskylda vátryggingafélags.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 14. febrúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 11. apríl 2024.
3. Bréf M, dags. 23. apríl 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi hlotið líkamstjón 28. ágúst 2022 þegar hann var að keppa í endurokeppni á bifhjóli A. M taldi sig tryggðan með keppnisviðauka ökutækjatrýggingar fyrir A. V telur M ekki tryggðan skv. skilmálum félagsins B-1 þar sem keppnisviðaukinn nái aðeins til ábyrgðartryggingar bifhjólsins en ekki slysátryggingar ökumanns og eiganda. Fram kemur í málskoti að M hafi verið að aka eftir keppnisbraut við Bolöldu og hafi hjól hans lent á steini með þeim afleiðingum að hann féll af hjólinu og lenti illa. M vísar til tölvupóstsamskipta um að hann sé tryggður með keppnisviðauka og hafi því verið slysátryggður er slys hans varð. Hann vísar til tölvupóstsamskipta 28. maí 2020 til 16. júní 2020 þar sem fram komi að starfsmaður V hafi hringt og útskýrt að slysátryggingin félli undir þessa skilmála og væri því í fullu gildi á akstursæfingum og keppnum ef viðaukinn væri keyptur. M hafi því réttilega staðið í þeirri trú að hann væri slysátryggður með keppnisviðauka á akstursæfingum og keppnum. 4 júní 2021 hafi M óskað eftir staðfestingu í tölvupósti á því að hann væri slysátryggður á keppnum/æfingum og hafi hann fengið þá staðfestingu samdægurs. Máli sínu til stuðnings vísar M til reglna um upplýsingaskyldu í lögum 30/2004 um vátryggingarsamninga og að allan vafa beri að túlka V í óhag sem bar að upplýsa M um gildissvið vátryggingarinnar.

Í bréfi V kemur fram að félagið telji atvikið ekki bótaskyldt skv. 12. gr. skilmála um ökutækjatrýggingar B-1. Gildissvið tryggingarinnar takmarkaðist við aksturskeppni og M sem sé lögfræðingur að mennt hefði mátt vera ljóst að ráðgjöf sölumanns var röng. Fram kemur að upplýsingagjöf hafi verið röng við töku tryggingar á hjólinu B en krafa M beinist að tryggingu vegna A. M hafi nefnt í samskiptum að færa keppnisviðauka B yfir á A en sú nálgun standist ekki. Um sé að ræða nýjan vátryggingarsamning sem M geri við félagið og engin samskipti liggja fyrir um ranga ráðgjöf af hálfu félagsins vegna A.

Álit.

Í máli þessu er ágreiningur um það hvort keppnisviðauki við ökutækjatrýggingu B-1 gildi um slys M. Fram kemur í gögnum málsins að M hafi verið í samskiptum við V vegna keppnisviðaukans og kemur þar fram að starfsmaður V hafi staðfest við M að keppnisviðaukinn væri í gildi á akstursæfingum og keppnum. Það kemur einnig fram í gögnum málsins að M biður sérstaklega um það í tölvupósti að keppnisviðaukinn sé færður frá bifhjóli B yfir á bifhjól A. Fram kemur í bréfi V að upplýsingagjöf hafi verið röng við töku tryggingar á hjólinu B en ekki hjólinu A. Þrátt fyrir að M sé lögfræðingur að mennt gat honum ekki verið ljóst að ráðgjöf sölumanns V var röng. V verður að bera hallan af því enda bar V skv. lögum nr. 30/2004, um vátryggingarsamninga, að upplýsa M um tryggingavernd hans. M mátti því gera ráð fyrir að sömu upplýsingar gildu um vátryggingarsamning hans vegna bifhjólsins A og hann hafði haft vegna bifhjóls B. Með vísan til þess er V bótaskyld.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum úr slysatryggingu ökumanns hjá V.

Reykjavík, 16. júlí 2024.
rafræn undirskrift

Sóley Ragnarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 73/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Tegund vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs****Vátryggingartaki (A)****Skaðabótaábyrgð. Sönnun.****Gögn.**

- Málskot móttakið 15. febrúar, ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V, dags. 27. febrúar 2024, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi verið hafnað um bætur á tjóni á ökutæki hans sem hafi orðið í kjölfar viðgerðar á sjálfskiptingu þegar millikassi losnaði frá og olli skemmdum á öxlum, drifskaftri og festingum á millikassa. M hafi orðið fyrir tjóninu 22. nóvember 2023 en A hafi gert við sjálfskiptinguna á lok febrúar 2023. M hafi stöðvað ökutækið á gatnamótum og þegar hann hafi tekið af stað hafi heyrst smellur þegar millikassinn hafi snúist og skemmt drifskaftri upphengju og öxla og allt farið að titra. M vísar til umsagnar A til V um að verkstæðið hafi reynslu af því að boltar sem festa millikassa hafi verið að losna í þessari tegund bifreiða og að verkstæðið viti hvaða ástæður séu fyrir því. Verkstæðinu hafi þannig verið sérstaklega kunnugt um vandamál af þessum toga í bifreiðum sem þessum. Það væri því rétt að gera þeim sem kaupir dýra viðgerð á sjálfskiptingu þar sem millikassinn er fjarlægður grein fyrir því að æskilegt geti verið að skipta um upphengju enda blasi við að hún hafi verið léleg þegar viðgerðin fór fram og vísað er til þessa tjónið hafi orðið um 5 þúsund km eftir viðgerð. Þá hefði verið rétt að ganga frá boltunum í millikassa með þeim hætti að límdir væru eins og venja sé með bolta sem eru sérstaklega viðkvæmir fyrir því að losna.

Í bréfi V er vísað til tölvupósts A til félagsins þar sem fram kemur að A hafi farið yfir myndir sem hann hafi fengið sendar. Hans mat sé að tjónið felist í brotnum festingum á millikassa við sjálfskiptinguna sem hann skrúfaði úr bifreiðinni og aftur í. Einnig séu farnar öxulhosur og öxulupphengja og drifskaftri til afturdrifs. Allir þessir hluti hafi verið í lagi þegar hann hafi skilað bifreiðinni af sér. Þannig telur A að tjónið sé ekki að rekja til mistaka hans heldur að líklegasta skýringin sé að upphengja á öxli hafi gefið sig með þeim afleiðingum að "víbringur" hafi myndast sem hafi svo leitt til þess að boltarnir hafi losnað. Fram kemur í bréfinu að engin gögn liggi fyrir sem sýni fram á orsök tjónsins og að gegn neitun A verði að teljast ósannað að A hafi vanhert bolta sem héldu sjálfskiptingunni uppi eða að tjónið verði að öðru leyti rakið til mistaka við vinnu hans.

Álit.

Ágreiningur málsins snýst um það hvort tjón á ökutæki M sem varð 22. nóvember 2023 sé að rekja til viðgerðar A á sjálfskiptingu í ökutækinu í lok febrúar 2023. Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni hans verði að sanna að skilyrði skaðabótaréttar séu uppfyllt. Í þessu máli ber M sönnunarbyrði fyrir því að tjón á bifreið hans sé rakið til saknæmra og ólögmatra athafna eða athafnaleysis A eða annarra atvika eða aðstæðna sem hann ber á.

Það liggja ekki fyrir nein gögn í málinu sem sýna hverjar voru orsakir þess að millikassinn losnaði frá í nóvember 2023. Ekki liggur heldur fyrir úttekt á vinnu A eða mat óháðra aðila um orsakir tjónsins. Hallan af slíkum sönnunarskorti ber M með hliðsjónum af fyrrnefndum sönnunarreglum. Með vísan til þess ber V ekki bótaábyrgð á tjóni M.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Reykjavík, 23. apríl 2024.
rafræn undirskrift

Sóley Ragnarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 75/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Tegund vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis A****Skráningarnúmer ökutækis B****Orsakatengsl. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 15. febrúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 8. mars 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að 9. nóvember 2021 hafi bifreiðinni B verið ekið á bifreið A sem M ók. M hafi orðið fyrir meiðslum og leitað á heilsugæsluna 23. nóvember 2021 vegna stífleika og verkja í hryggsúlu og hálsi. M hafi leitað áfram til heimilislæknis vegna sömu einkenna. V hafi síðan hafnað að hlutast til um frekari gagnaöflun og greiðslu þar sem það hafi ekki verið talið líklegt að varanlegt heilsutjón hafi hlotist af slysinu. M telur að klár orsakatengsl séu á milli umferðarslyssins og þeirra einkenna sem hann býr við í dag. Vísar hann til þess að sönnunargildi PC-Crash skýrslu sé lítið og að það sé ekki á færi reikniforrítsins að skera úr um það hversu umfangsmiklar afleiðingar slyss eru fyrir einstaklinga enda sé einungis tekið mið af áætlaðri þyngd ökumanna og vigt ökutækja en ekki tekið tillit til þátta eins og kyns tjónþola, aldurs, fyrri heilsufarssögu eða í hvaða líkamsstillingu viðkomandi var er hann varð fyrir árekstri. M telur að fara þurfi fram heildarmat á afleiðingum slyssins og að það mat eigi að vera í höndum óvilhallra matsmanna en ekki V.

Í bréfi V kemur fram að höggið af árekstrinum hafi verið vægt eins og sjá megi af myndum af ökutækjunum í skýrslu A&Ö dags. 9. nóvember 2021 og PC-Crash skýrslu dags. 28. apríl 2022. Fram kemur að M hafi leitað til heilsugæslunnar 23. nóvember 2021 en fyrir slysið hafi M kvartað undan sambærilegum verkjum hjá lækni, þ.e. miklum verkjum í hálsi ásamt leiðniverkjum. V telur orsakatengsl milli umferðarslyssins og einkenna sem M rekur til þess ósönnuð. Fram kemur að áreksturinn hafi verið mjög vægur og ekki til þess fallinn að valda tímabundnum eða varanlegum einkennum. Þá hafi M ekki aflað ítarlegs vottorðs bæklunarlæknis eða örorkumats sem staðfesta orsakatengsl á milli slyssins og einkenna M.

Álit.

Ágreiningur þessa máls varðar það hvort líkamleg einkenni M megi rekja til árekstursins 9. nóvember 2021. Hvað varðar hraða- og höggútreikning í svokallaðri PC-Crash skýrslu verður ekki litið fram hjá því að hennar er einhliða aflað af V. Þó skýrslan lýsi litlum þyngdarkrafti árekstursins verða ekki dregnar víðtækar almennar ályktanir af sönnunargagni sem er einhliða aflað án þess að litið sé til annarra gagna. Samkvæmt almennum sönnunarreglum ber M sönnunarbyrði um að hann hafi hlotið líkamstjón í árekstrinum. Í málinu liggur fyrir að M leitaði á heilsugæsluna 23. nóvember 2021 vegna árekstursins og liggur fyrir samskiptaseðill þar um. Það liggur einnig fyrir að M var á parkóðin forte vegna verkja þegar slysið varð og fékk hann lyfjaendurnýjun vegna þess eftir slysið. Í samskiptaseðli heilsugæslunnar kemur fram 23. febrúar 2022 að M hafi langa sögu um bakverki sem séu verstir frá hálsi og leiði niður bak. Einnig kemur fram þá að hann hafi fengið höfuðhögg og hnykk á hálsinn við vinnu fyrir rúmu ári og svo aftur um haustið. Það liggur ekki fyrir í málinu heildstætt mat á áhrifum árekstursins á M, hvorki frá sjúkraþjálfara, heimilislækni, bæklunarlækni eða álits- eða matsgerð hæfra og óvilhallra aðila og þá hvort verkir í baki M séu tilkomnir vegna árekstursins. Eins og þetta mál liggur telst því ekki sannað að orsakatengsl séu á milli árekstursins og einkenna M. Með vísan til þess er V ekki bótaskyld

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu B hjá V.

Reykjavík, 4. júní 2024.
rafræn undirskrift

Sóley Ragnarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 76/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis (X)****Skaðabótaábyrgð váttryggingafélags. Umfang tjóns.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 8. janúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 5. apríl 2024, ásamt fylgiskjölum merktum 1.-8.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 11. apríl 2024, ásamt gögnum.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 19. apríl 2024.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að bifreið M varð fyrir tjóni hinn 7. september 2023 vegna áreksturs sem rakinn var til sakar ökumanns ökutækisins X. V féllst á bótaskyldu vegna tjónsins úr ábyrgðartryggingu ökutækisins X. Mat á tjóninu átti sér stað hjá tveimur matsaðilum og greiddi V bætur til M á grundvelli samkomulags að fjárhæð 1.465.449 krónur hinn 19. september 2023, með fyrirvara um greiðslu fyrir viðbóartjón kæmi það fram. Einnig voru greiddar 431.000 krónur af hálfu V hinn 17. janúar 2024 vegna skemmda á vatnskassa og að hluta vegna lögfræðiaðstoðar sem M nýtti sér. Þær bætur voru greiddar án viðurkenningar á greiðsluskyldu af hálfu V.

Af málatilbúnaði M verður helst ráðið að M telji sig hafa orðið fyrir sérstöku tjóni „...með furðulegri málsmeðferð og mistökum frá fyrsta degi.“ auk þess sem V hafi brotið gegn eigin siðareglum. Einnig gerir M kröfu í málskoti um að honum séu m.a. bættir varahlutir og efni auk vinnu við ísetningu, flutningskostnaður vegna viðbótarbátar á tjóni og kostnaði við þau, tjón vegna afnotamissis, fyrirhafnar og vinnu við að sanna tjón og orsakasamhengi, aðkomu lögfræðings annað tjón er kann að hafa hlotist af málsmeðferð og mistökum V sem og bætur vegna virðisaukaskatts af samkomulagsbótum sem greiddar hafi verið í september 2023 og janúar 2024.

Í gögnum málsins er farið yfir samskipti M og lögfræðings hans við starfsmenn V. Samandregið vísar M til þess að eftir uppgjör samkomulagsbóta hinn 19. september 2023, sem hafi verið með fyrirvara um viðbóartjón, hafi komið fram viðbóartjón á bifreið hans. Hinn 3. október 2023 hafi verið tilkynnt um viðbóartjón á vatnskassa bifreiðar M og farið með bifreiðina á verkstæði í Þorlákshöfn sem staðfest hafi viðbóartjónið. Starfsmenn V hafi ekki viðurkennt þá tjónaskoðun, þar sem verkstæðið hafi ekki verið svokallað „Cabaverkstæði“ og því hafi M farið með bifreiðina til Reykjavíkur til frekari skoðunar. Þegar það mat hafi verið framkvæmt í lok nóvember 2023 hafi starfsmenn V ekki látið M vita um niðurstöðu þess og að orsakatengsl væru milli þess tjóns og árekstursins 7. september 2023. Einnig hafi komið fram misskilningur um verð á varahlut, þ.e. vatnskassa sem skemmdist, og hafi það tafið málið frekar. Eftir þetta hafi starfsmenn V óskað eftir viðbótarbati á orsakatengslum og hafi það tafið málið enn frekar. Auk þessa er vísað til þess að starfsmenn V hafi gert lítið úr vinnu lögfræðings M við að ná fram tjónagreiðslum fyrir M, en kr. 300.000 krónur hafi síðan verið greiddar án viðurkenningar á bótaskyldu, auk 131.000 króna fyrir nýjan vatnskassa í stað þess sem tjón varð á. Engar skýringar hafi komið fram af hálfu V á greiðslu 300.000 króna þrátt fyrir beiðni um skýringar á þeirri greiðslu.

M telur V bera skaðabótaábyrgð á því tjóni sem M varð fyrir vegna afgreiðslu V á upphaflegu tjóni sem bætt var úr ábyrgðartryggingu bifreiðar X. M vísar til þess að V hljóti að hafa ábyrgðartryggingu stjórnar og stjórnenda og þannig eigi að greiða bætur úr þeirri tryggingu vegna saknæmrar háttsemi starfsmanna. M vísar bæði til sakarreglu íslensks skaðabótaréttar sem og reglunnar um húsbóndaábyrgð. M telur að ákvarðanir starfsmanna V hafi verið í bága við góða viðskiptahætti og ekki í samræmi við afgreiðslu sambærilegra mála hjá öðrum tryggingafélögum.

Einnig gerir M kröfu um bætur sem nema virðisaukaskatti af samkomulagsbótafjárhæð sem greidd var í september 2023 og vísar um það til rökstuðnings í máli nefndarinnar nr. 289/2023. Ekki verður annað séð af málatilbúnaði M en að sú krafa sé gerð í ábyrgðartryggingu ökutækisins X.

V hefur hafnað því að greiða frekari bætur vegna tjóns á bifreið M og vísar almennt til sönnunarreglna skaðabótaréttar um að tjónþoli beri sönnunarbyrði um hvaða tjóni hann verður fyrir og eigi slíkar reglur við um uppgjör bóta úr lögboðinni ábyrgðartryggingu bifreiðar X, sem vátryggt var hjá V á tjónsdegi. V vísar til þess að almennt sé sýnt fram á fjártjón tjónþola við þessar aðstæður með mati á tjóni hjá viðurkenndu verkstæði og síðan sé gengið til samninga við tjónþola um hvernig best sé að háttu uppgjóri. Algengast sé að það sé gert annað hvort með viðgerð á viðurkenndu verkstæði eða greiðslu bóta sem nemur verðmætarýrnun á bifreiðinni og í einhverjum tilvikum kaupum á hinni tjónuðu bifreið. V vísar til þess að ítrekað hafi komið fram í samskiptum starfsmanna V og M að M vildi ekki að gert yrði við bifreiðina með fullnaðarviðgerð á verkstæði heldur að hann fengi greiddar samkomulagsbætur vegna tjónsins. V vísar til þess að M hafi ekki verið sáttur við mat á bifreiðinni hjá fyrsta viðurkennda tjónamatsaðila sem hann leitaði til og hafi verið samkomulag milli M og V að leita annars mats sem hafi síðan leitt til samkomulags um greiddar bætur upp á 1.465.449 kr. hinn 19. september 2023. Þegar M hafi síðan farið að gera við bifreið sína sjálfur hafi komið í ljós gat á innri vatnskassa bifreiðar hans, sem ekki hafi komið í ljós við tjónaskoðun hjá þeim tveimur aðilum sem höfðu framkvæmt slíkt mat áður. V vísar til þess að á myndum sem teknar höfðu verið áður hefði ekkert komið fram sem benti til gats á innri vatnskassa og taldi því rétt að M legði fram frekari gögn fyrir því að fá greiddar bætur vegna þessa. Í frekari skoðun starfsmanna V hafi komið fram þeim myndist ósennilegt að tjón á innri vatnskassa hefði orðið við árekstur 7. september 2023, en eftir samtöl og umræður hafi verið ákveðið að leyfa M að njóta vafans og greiddar bætur fyrir vatnskassa upp á 131.000 krónur sem og 300.000 krónur sem áttu að ná yfir „...ýmsan kostnað sem kynni að hafa fallið til vegna málsins, svo sem aðstoð lögfræðings, kostnað vegna flutnings á bifreið M o.s.frv.“ V telur að með samkomulagi frá 19. september 2023 milli M og V um greiðslu bóta hafi ekki verið gerður fyrirvari við bótafjárhæð m.t.t. virðisaukaskatts og þannig hafi M með slíku samkomulagi fyrirgert frekari rétti sínum til greiðslu slíkra bóta og ítrekar að M hafi ekki sýnt fram á frekari tjón en það sem bætt hafi verið með tveimur greiðslum af hálfu V, 19. september 2023 og 17. janúar 2024, samtals 1.896.449 krónur.

Í viðbótarathugasemdum M eru fyrri röksemdir ítrekaðar. M leggur áherslu á að tilkynnt hafi verið strax í byrjun október 2023 um viðbóartjón, gat á innri vatnskassa bifreiðar sinnar, en tjón vegna þessa hafi ekki verið greitt nema að hluta í janúar 2024. Á þeim tíma sem leið þarna á milli hafi starfsmenn V ekki sinnt starfi sínu réttilega og hafi M því haft ærna fyrirhöfn af því að sýna fram á viðbóartjón sitt. Einnig bendir M á að greiðsla V í janúar 2024 hafi ekki verið samþykkt af hálfu M sem fullnaðargreiðsla heldur innborgun inn á tjón hans og hafi athugasemdir verið gerðar ítrekað við vinnubrögð starfsmanna V. M telur að V eigi ekki að geta ákveðið bætur eftir eigin geðþótta.

Í viðbótarathugasemdum V eru fyrri röksemdir V einnig ítrekaðar og bent á að M hafi fengið tjón sitt að fullu bætt og hafi sönnunarbyrði um ef hann telji svo ekki vera.

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýst fyrst og fremst um hvort M hafi sýnt fram á frekara tjón en greiddar hafa verið bætur vegna af hálfu V vegna tjóns á bifreið hans 7. september 2023.

Annars vegar má ráða af málatilbúnaði M að krafa sé gerð í ábyrgðartryggingu stjórnar og stjórnenda V. Ekki liggur fyrir að slík ábyrgðartrygging sé í gildi hjá V þar sem félagið sjálft er vátryggt, eða hvert gildissvið slíkrar vátryggingar væri. Ekki liggur heldur fyrir að M hafi gert kröfu í slíka vátryggingu hjá V. Getur nefndin því ekki tekið frekari afstöðu til bótaskyldu úr slíkri vátryggingu.

Í 3. gr. samþykktu fyrir nefndina frá 17. desember 2021 kemur fram að undir starfssvið nefndarinnar heyri meðal annars mál sem varði réttarágreiningu um vátryggingarsamninga, dreifingu vátrygginga og vátryggingastarfsemi. Telst nefndin því geta tekið afstöðu til mögulegrar skaðabótaábyrgðar vátryggingafélags ef ágreiningur tengist vátryggingastarfsemi og verða störf starfsmanna M við tjónsuppgjör talin vera þess eðlis. Við mat á því hvort háttsemi starfsmanna V hafi verið saknæm verður meðal annars að líta til þess hvaða reglur gildi um slíka háttsemi. Í 12. gr. b. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004 kemur fram að vátryggingafélag skuli sjá til þess að tjónþoli fái fullnægjandi upplýsingar um bótarétt sinn og sundurliðun á því hvernig bætur til hans eru ákveðnar. Í gögnum málsins eru samskipti M, lögfræðings M og starfsmanna V rakin. Þegar lítið er til þeirra má sjá að einhver ágreiningur hafi verið um fjárhæð bóta sem og hvort orsakatengsl hafi verið milli tiltekins hluta tjóns á bifreið M og áreksturs hinn 7. september 2023. Þegar lítið er til þeirra samskipta

Í heild verður ekki séð að starfsmenn V hafi sýnt saknæma háttsemi við afgreiðslu tjónsins þó nokkrir samskiptaerfiðleikar hafi verið uppi. Telst skaðabótaábyrgð V því ekki fyrir hendi.

Verður að lokum að fjalla um kröfu M um hærra bætur vegna tjóns síns úr ábyrgðartryggingu ökutækisins X, þar sem hann heldur fram að við uppgjör samkomulagsbóta hinn 19. september 2023 hafi ekki verið tekið tillit til greiðslu virðisaukaskatts og vísar M til úrskurðar nefndarinnar í öðru máli, nánar tiltekið 289/2023. Í því máli var ágreiningur um greiðslu bóta úr kaskótryggingu, auk þess sem það lágu fyrir aðrar upplýsingar um málskotsaðila en liggja fyrir í þessu máli. Ekki verður annað ráðið en að viðgerð hafi þá þegar farið fram á bifreið M, en ekki liggur fyrir í gögnum sem fylgdu málskoti hans að greiddur hafi verið virðisaukaskattur af þjónustu eða vörukaupum í tengslum við þá viðgerð. Verður því ekki talið sannað að þær bætur sem greiddar voru sem samkomulagsbætur hinn 19. september 2023 hafi verið lægri en fullar bætur fyrir það fjártjón sem þá var metið. Fyrirvari sem M setti við móttöku þeirra bóta laut einungis að viðbótartjóni og kemur ekki fram í gögnum málsins að slíkt tjón hafi orðið, umfram það sem nú þegar hefur verið bætt með viðbótargreiðslu af hálfu V hinn 17. janúar 2024.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til frekari bótagreiðslna úr ábyrgðartryggingu ökutækis X hjá V né heldur er viðurkennd skaðabótaábyrgð V vegna meðferðar tjónamáls hans.

Reykjavík, 23. maí 2024.

rafræn undirskrift

Póra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 77/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila: (V1) og (V2)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).****Sakarskipting. Ekið aftur á bak.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 17. febrúar 2024 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V2 dags. 13. mars 2024 ásamt fylgiskjali.
3. Bréf V1 dags. 4. apríl 2024.
4. Viðbótarathugasemdir M dags. 9. apríl 2024.

Málsatvik.

Hinn 3. janúar 2024 varð árekstur milli A og B á bifreiðastæði. Aðilar fylltu ekki út sameiginlega tjonstilkynningu á vettvangi en skiluðu hvor um sig tjonstilkynningu til síns váttryggingafélags. Í tjonstilkynningu M, en hann er eigandi A sem X ók umrætt sinn, kemur fram að A hafi verið kyrrstæð og við það að leggja af stað áfram eftir að hafa bakkað úr stæði, þegar B hafi verið bakkað úr mótliggjandi stæði og aftan á A. Hafi X ekki getað aðhafst neitt til að koma í veg fyrir tjónið. Í tjonstilkynningu ökumanns B segir að hún og annar ökumaður hafi bakkað úr stæði á sama tíma, ekki séð hvor aðra og hafi það endað með því að A og B lentu saman.

Ágreiningur um sakarskiptingu var lagður fyrir Tjónanefnd váttryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu að skipta bæri sök til helminga þar eð hvorugur ökumanna hefði gætt nægilega að sér við akstur aftur á bak. M fellir sig ekki við þau málalok og áréttar í málskoti að A hafi verið kyrrstæð miðja vega milli mótliggjandi stöðureita þegar B hafi bakkað úr hliðstæðum stöðureit og á A. Sé fyrirliggjandi yfirlýsing vitnisins Y sem staðfesti þessa röð atburða. Vitnið segi þannig að A hafi verið kyrrstæð og komin í akstursstefnu þegar B byrjaði að bakka. Hafi B svo bakkað um 1,5 metra þar til hún rakst á A. Að mati M hefði það átt að veita ökumanni B nægt ráðrúm til að verða A vör. X hafi þá verið stöðug í framburði sínum og skýr hvað atvikalýsingu varði.

Í bréfi V2, sem var váttryggjandi B á tjónsdegi, er vísað til þess að hvergi komi fram hversu lengi A hafi verið kyrrstæð í aðdraganda áreksturs og sé ekkert í samtímagögnum sem bendi til annars en að um augnabliksstöðvun hafi verið að ræða, en sönnunarbyrði um annað hvíli á M. Sé þá, í ljósi tengsla vitnisins Y við M, ekki unnt að leggja framburð hans til grundvallar. A grundvelli alls þessa verði að byggja á því að hvorugur ökumanna hafi gætt nægilega að áskilnaði 1. mgr. 20. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 og beri þar af leiðandi að skipta sök til helminga.

Í bréfi V1, sem var váttryggjandi A á tjónsdegi, til nefndarinnar kemur fram að tekið sé undir málalýsingu M en að mati félagsins hafi tekist að sýna fram á að A hafi verið kyrrstæð þegar B var ekið aftur á bak á hana. Framburður X hafi frá upphafi verið afar skýr um það atriði og megi einnig greina það af fyrirliggjandi samskiptum B og Y að Y telji ljóst að A hafi verið kyrrstæð við áreksturinn. Beri B því alla sök á árekstrinum.

Í viðbótarathugasemdum M er því mótmælt að tengsl Y við M valdi því að framburður Y sé ótrúverðugur enda sé ljóst að Y tengist báðum aðilum auk þess sem ökumaður B hafi haft samband við Y til að fá framburð hans. Þá er enn ítrekað að A hafi verið kyrrstæð, og sé umfjöllun V2 um augnabliksstöðvun hafnað. A hafi verið kyrrstæð og ökumaður hennar hafi með engu móti getað vitað að B mundi hefja akstur aftur á bak. Hafi ökumanni B þá borið að sýna sérstaka aðgát enda sé B sendibifreið og útsýni frá henni skert. Ítrekar M þá afstöðu sína að B beri alla sök á árekstrinum.

Álit.

Eins og fram er komið fylltu ökumenn ekki út sameiginlega tjonstilkynningu á vettvangi. Ekki liggja heldur fyrir ljósmyndir af vettvangi eða afstöðumyndir er sýni nánar fyrirkomulag umrædds bifreiðastæðis eða staðsetningu A og B í aðdraganda áreksturs. Er því ýmislegt óljóst hvað varðar staðsetningu þeirra og akstursleiðir. Þá verður að meta sönnunargildi framburðar vitnisins Y í því ljósi að hann mun vera góður félagi M.

Af tjónstilkynningum ökumanna má ráða að bæði A og B hafi verið ekið aftur á bak í aðdraganda áreksturs þó að X segist hafa verið orðin kyrrstæð. Þá virðist jafnframt óumdeilt að hvorugur ökumanna hafi orðið hins var í aðdraganda áreksturs.

Það er álit nefndarinnar að það hafi ekki úrslitaáhrif þó M hafi hugsanlega stöðvað A áður en til árekstrar kom, enda verður ekki ráðið annað en að þá hafi einungis verið um augnabliksstöðvun að ræða. Liggur þannig ekkert fyrir um hve lengi A hafi verið kyrrstæð og staðsetning hennar og akstursleið eins og áður segir ekki fyllilega upplýst.

Í 1. mgr. 20. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 er kveðið á um að ökumaður skuli, áður en hann snýr ökutæki eða ekur því aftur á bak, ganga úr skugga um að það sé unnt án þess að skapa hættu eða óþægindi fyrir aðra. Verður að miða við að hvorugur ökumanna hafi gætt nægilega að þessum áskilnaði umrætt sinn. Samkvæmt því, sbr. og 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjategyggingar, verður sök skipt til helminga.

Niðurstaða.

Hvor ökumanna ber helming sakar á umræddum árekstri.

Reykjavík, 4. júní 2024.

rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr.79/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Fjölskyldutrygging.****Slyshugtak váttryggingaréttar. Gildissvið váttryggingar.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 22. febrúar 2024 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 2. apríl 2024.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 9. apríl 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 5. desember 2022 hafi M orðið fyrir frítímaslysi en í tjonstilkynningu til V, dags. 8. desember 2023, sé atvikum lýst svo: „Var á leiðinni upp í rúm að fara að sofa. Studdi mig við hægri handlegg, lagði líkamsþunga á hægri olnboga/öxl, við það að fá þungann á sig gaf sig eitthvað í öxlinni, það small í og ég fann strax mikinn verk.“ Niðurstöður segulómunar hinn 9. desember 2022 hafi verið „Áberandi bjúgur og fyrirferðarukning í supraspinatus vöðvanum eins og eftir áverka; Væg tendinosa í supraspinatus sin og grunur um örlytla partial rifur í festunni; Fiturík fyrirferð dorsalt við infraspínatus vöðva. V hafi hafnað bótaskyldu úr fjölskyldutryggingu M með þeim rökum að ekki væri um utanaðkomandi atburð að ræða sem valdið hefði meiðslum á líkama M og væru skilyrði slyshugtaks váttryggingaréttar því ekki uppfyllt.

M er ósammála þeirri afstöðu og vísar til þess að samkvæmt skilmálum váttryggingarinnar sé þess aðeins krafist að um skyndilegan atburð, en ekki utanaðkomandi, sé að ræða þegar um sé að tefla meiðsli á útlimum og tannbrot. Öxlin tilheyri handleggnum og sé því um meiðsli á útlím að ræða. Vísað er til þess að samkvæmt anatómískum skilgreiningum séu bein, liðbönd og vöðvar axlargrindarinnar svo og axillan á milli þeirra hluti af efri útlímum. Þeir vöðvar sem hafi orðið fyrir áverka teljast þá til vöðva handleggsins og vísar M til læknisfræðilegra skilgreininga því til stuðnings. Vilji V skilgreina útlími með öðrum hætti en tíðkist samkvæmt almennum málskilningi og innan læknisfræði verði þess að vera sérstaklega getið í skilmálum, en ítarlegri skilgreiningu sé að finna í skilmálum annars tiltekins váttryggingafélags. Verði V að bera hallann af því.

Í bréfi V til nefndarinnar er vísað til þess að í skilmála váttryggingarinnar sé slyskilgreint sem skyndilegur, utanaðkomandi atburður sem veldur meiðslum á þess sem tryggður er og gerist án vilja hans. Við meiðsli á útlímum og vegna tannbrota sé þess þó aðeins krafist að um skyndilegan atburð sé að ræða sem veldur meiðslum á líkama tryggðs og gerist án vilja hans. Gögn málsins beri með sér að um axlar meiðsl sé að ræða en ekki meiðsli á útlím. Þurfi því skilyrðið um utanaðkomandi atburð jafnframt að vera uppfyllt. Svo sé ekki og bótaskylda því ekki fyrir hendi. Vísar V þá til úrskurðar nefndarinnar í máli nr. 289/2019 þar sem staðfest sé að öxl sé ekki útlímur.

Í viðbótarathugasemdum M er áréttað að hefðbundin skilgreining slyshugtaksins eigi ekki við í þessu tilviki og sérstaklega vísað til þess að í miskatöflu örorkunefndar séu áverkar á öxl nánar sundurliðaðir í kafla VII sem sé titlaður „útlímaáverkar“. Styðji það einnig þá afstöðu að um meiðsli á útlím sé að ræða.

Álit.

Í 4. kafla skilmála fjölskyldutryggingar M hjá V sem fjallar um slysatryggingu í frítíma kemur fram að með slysi sé átt við „skyndilegan, utanaðkomandi atburð sem veldur meiðslum á líkama þess sem váttryggður er og gerist án vilja hans.“ Jafnframt kemur fram í greininni að við meiðsli á útlímum sé þess eingöngu krafist að um „skyndilegan atburð sé að ræða sem veldur meiðslum á líkama váttryggðs og gerist án vilja hans.“ Ágreiningur aðila hverfist aðeins um það hvort um meiðsli á útlím sé að ræða en óumdeilt virðist að ekki hafi verið um utanaðkomandi atburð að ræða. Kemur þá til skoðunar hvort um meiðsli á útlím hafi verið að ræða.

Hvað varðar tilvísun til úrskurðar nefndarinnar í máli 289/2019 er rétt að áréttað að varhugavert getur verið að draga víðtækar ályktanir af einstöku fordæmi hennar enda verður að taka afstöðu til fyrirbyggjandi gagna, atvika og málatilbúnaðar hverju sinni.

Meðal gagna sem M leggur fram er útprentuð grein um líffærafræði beina, vöðva, tauga o.fl., sem er skrifuð af dr. Jill Seladi-Schulman og ber það með sér að hafa verið ritrýnd af öðrum lækni. Meðal þess sem þar kemur fram er að öxl teljist hluti upphandleggs. Þá liggur fyrir útprentun af vef alfræðiorðabókarinnar Britannica þar sem fram kemur að þeir vöðvar sem M hlaut áverka á, þ.e. supraspinatus og infraspinatus séu hluti upphandleggsins. Af hálfu M er þá vísað til þess að í miskatöflu örorkunefndar sé fjallað um axlaráverka í kafla sem ber heitið „útlímaáverkar.“ Allt framangreint bendir til þess tækt sé að túlka áverka M sem meiðsli á útlím. Lausleg skoðun nefndarinnar, en rétt er að taka fram að nefndarmenn eru lögfræðimenntaðir og búa ekki yfir sértækri læknisfræðilegri þekkingu, virðist þá benda til þess að tækt sé að telja öxl annað hvort til handleggs eða búks, og séu því tvær skilgreiningar færar. Virðist þá viðurkennt að þau bein sem finna má í öxlinni séu hluti baksins en að axlarvöðvar tengist handleggnum og teljist þá jafnframt til hans, þ.e. útlíms. Virðist skoðun nefndarinnar því benda til þess að umræddir vöðvar teljist hluti upphandleggs, þrátt fyrir að það virðist ekki í algeru samræmi við almennan málskilning að telja öxl hluta útlíms. Virðist þá sem a.m.k. infraspinatus vöðvinn náí til þess svæðis líkamans sem í almennu máli er nefndur upphandleggur, þ.e. útlímur.

Verður í þessu samhengi einnig að líta til þess að í skilmálum V, sem eru einhliða samdir af félaginu, er ekki að finna nánari skilgreiningu á „útlím“ en telja verður að V væri í lófa lagið að setja fram ítarlegri skilgreiningu. Skilmála váttryggingafélaga ber samkvæmt 1. mgr. 36. gr. b., sbr. 1. mgr. 36. gr. a, samningalaga nr. 7/1936, að túlka neytanda í hag sé uppi vafi um merkingu þeirra. Í þessu tilviki er það mat nefndarinnar að slíkur vafi sé uppi. Hefur röksemdum M hvað varðar læknisfræðilegar skilgreiningar og umfjöllun um miskatöflu örorkunefndar þá ekki verið hnekkt. Í ljósi alls framangreinds, og eins og atvik þessa máls liggja fyrir nefndinni, verður að telja nægilega sýnt fram á að um skyndileg meiðsli á útlím sé að ræða og er bótskylda því fyrir hendi.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta úr fjölskyldutryggingu sinni, hjá V.

Reykjavík, 11. júlí 2024.

rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 80/2024.**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Hundatrygging.****Gildissvið váttryggingar.****Gögn.**

- Málskot móttakið 22. febrúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V dags. 18. mars 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Viðbótarathugasemdir M, dags. 15. apríl 2024 ásamt fylgiskjali.
- Viðbótarathugasemdir V, dags. 19. apríl 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M sé eigandi tíkurinnar X. Tíkin sé ættbókarfærð og ætlunin hafi verið að nýta hana til ræktunar. M hafi þá keypt hundatryggingu ásamt valkvæðri afnotamissistryggingu vegna X. Fyrirliggjandi eru tvær tjónstilkynningar vegna X. Í fyrsta lagi tilkynning dags. 17. ágúst 2023 þar sem fram kemur að X hafi greinst með brot í hægri mjaðmakúlu sem hafi í kjölfarið verið fjarlægð með aðgerð. Í öðru lagi tjónstilkynning dags. 6. febrúar 2024 þar sem fram kemur að X hafi greinst með óafturkræfa blindu á vinstra auga. Í málskoti kemur fram að vegna þessa sé X ekki lengur ræktunarhæf og því telji M að réttur til bóta úr afnotamissistryggingu sé til staðar. Vísar M m.a. í auglýsingu um váttrygginguna þar sem segi að ef hundur sé tryggður afnotamissistryggingu fái eigandi bætur tapi hundurinn eiginleikum sínum til kynbótaræktunar. Fyrir liggur að V hefur hafnað kröfu M á grundvelli þess að í skilmálunum sé tæmandi talið hvaða atvik leiði til bótaskyldu og blinda falli ekki þar undir. Í viðbótarathugasemdum sínum áréttar M að tíkin hafi verið valin sem ræktunartík og tryggingin tekin ef eitthvað kæmi upp sem ylli því að ekki væri hægt að setja á hana og rækta undan henni. Það sé nú orðin raunin, ekki aðeins vegna blindu heldur einnig brots á mjaðmakúlu og tíkin sé nú ekki einu sinni sýningarhæf.

Í svörum V til nefndarinnar kemur fram að í skilmálum séu taldar upp með tæmandi hætti þær ástæður sem leiði til bótaskyldu komi til þess að hundur tapi eiginleikum sínum til kynbótaræktunar. Blinda og brot í mjaðmakúlu séu ekki þar á meðal og sé bótaskylda því ekki fyrir hendi. Hvað blinduna varði liggja þess utan ekki fyrir hvort hún sé meðfædd, en félagið greiði ekki bætur vegna atvika sem komu til fyrir gildistöku váttryggingar.

Álit.

M byggir kröfu sína á því að X sé nú óhæf til ræktunar og hljóti bótaskylda úr afnotatryggingu því að vera fyrir hendi. Í skilmálum afnotamissistryggingar hundatryggingar M hjá V er gildissvið hennar afmarkað nánar. Þar kemur fram í gr. 1.3 að V greiði hlutabætur vegna ræktunarhunds sé staðfest af dýralækni að nánar tilgreind tilvik eigi við. Er þar í fyrsta lagi, í stafliðum a) - c) um að ræða atriði er varða frjósemi sem slíka. Í d) lið kemur fram að hlutabætur greiðist sé hundur óhæfur í ræktun vegna mjaðmaloss eða liðbólgu í mjaðmalið að nánari skilyrðum uppfylltum. Í e) lið kemur fram að hlutabætur greiðist sé hundur óhæfur í ræktun vegna misvaxtar í olnboga eða liðbólgu í olnboga að nánari skilyrðum uppfylltum. Verður að túlka skilmála afnotamissistryggingarinnar svo að bótagreiðsla vegna þess að ræktunarhundur nýtist ekki eins og fyrirhugað var komi aðeins til falli tjónsatvik undir skilgreiningu framangreindra stafliða. Váttryggingin nái því ekki fortakslaust til afnotamissis ræktunarhunds heldur sé gildissvið hennar nánar afmarkað í stafliðum a) – e). Þar sem ekki verður séð að tilvik X falli undir neinn framangreindra liða hefur M því ekki sýnt fram á rétt sinn til bóta.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr afnotamissistryggingu hundatryggingar hjá V.

Reykjavík, 16. maí 2024.

rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 81/2023**Nafn málskotsaðila (M)****Nöfn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis (A)****Orsakatengsl. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 7. mars 2023 ásamt fylgiskjölum.
2. Viðbótargögn M dags. 12. september 2023.
3. Bréf V dags. 26. september 2023 ásamt fylgigögnum.
4. Viðbótarathugasemdir M dags. 19. febrúar 2024.
5. Viðbótarathugasemdir V dags. 28. febrúar 2024.
6. Viðbótarathugasemdir M dags. 9. apríl 2024.

Málsatvik.

Í málskoti og fylgigögnum þess kemur fram að hinn 14. desember 2020 hafi orðið árekstur með bifreiðum A og B sem M ók. Áreksturinn hafi orðið með þeim hætti að A var ekið aftan á B þar sem hún var kyrrstæð og virðist ekki ágreiningur um að ökumaður A beri sök á honum. Daginn eftir, eða 15. desember, sbr. fyrirliggjandi læknisvottorð dags. 25. mars 2022, leitaði M til læknis þar sem hún kvartaði undan verkjum neðarlega í baki og frá hálsi og út í herðar. Var hún þá greind með tognun og ofreynslu á hálsþrygg, brjósthrygg og lendahrygg. Fékk hún jafnframt gefna út beiðni um sjúkraþjálfun og fyrirliggjandi er skýrsla sjúkraþjálfara, dags. 28. mars 2022, um meðferð sem M hafi sótt frá 19. ágúst 2021. Með bréfi lögmanns M til V, dags. 24. mars 2021, var gerð krafa um staðfestingu bótaskyldu af hálfu V. Með bréfi dags. 11. mars 2022 lýsti V því yfir að fyrirliggjandi gögn bentu ekki til þess að varanlegt heilsutjón hefði hlotist af atvikinu þar sem nánast engar ákomur væru á B.

Í kjölfarið gekkst M undir örorkumat vegna afleiðinga slyssins og liggur matsgerð dags. 1. desember 2022, fyrir nefndinni. Var því sérstaklega beint til matsmanna af hálfu V að fyrri heilsufar M væri skoðað við mat á orsakatengslum, en fyrir lægi að M hefði fyrir slysið glímt við vöðvabólgur og mígreni. Niðurstaða matsmanna var sú að varanlegur miski skv. 4. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 væri enginn og varanleg örorka skv. 5. gr. sömu laga engin.

M óskaði þá, á grundvelli 10. gr. skaðabótalaga, eftir álitgerð örorkunefndar, og lá hún fyrir hinn 26. maí 2023. Var niðurstaða hennar sú að varanlegur miski M væri 5 stig og varanleg örorka 5 stig. Með bréfi, dags. 25. september 2023, krafðist V, á grundvelli 1. tl. 1. mgr. 24. gr. stjórnsýslulaga nr. 37/1993, endurupptöku á ákvörðun nefndarinnar um varanlega örorku, enda hefði ákvörðunin byggst á röngum eða ófullnægjandi upplýsingum um málsatvik. Þannig hafi ranglega komið fram í álitgerð nefndarinnar að M hafi minnkað við sig starfshlutfall eftir slysið, þegar hið rétta sé að M hafi verið í 90% starfshlutfalli frá 1. september 2019 og til 1. september 2021, en þá hafi það hækkað í 95%. Staðhæfing nefndarinnar um að M hafi minnkað við sig vinnu vegna slyssins sé því röng. Með bréfi dags. 31. janúar 2024 tilkynnti nefndin um að niðurstaða hennar um varanlega örorku stæði óhögguð, enda verði að skoða framangreint í því ljósi að stytting vinnuvikunnar hafi komið til tveimur vikum eftir slysið. Verði að skoða hækkun starfshlutfalls í því ljósi að annars vegar hafi verið um óvenjulegar og tímabundnar aðstæður að ræða vegna Covid-faraldurs, en M starfi sem hjúkrunarfræðingur og hins vegar þess að stytting vinnuviku um 10% jafni út hið aukna vinnuframlag sem hækkun starfshlutfalls hefði haft í för með sér.

Í málskoti gerir M athugasemdir við niðurstöður matsgerðarinnar sem lá fyrir 1. desember 2022. Sé of mikið lagt upp úr fyrri heilsufari M, gert of mikið úr mígreni sem hún hafi verið með en köst hafi verið tengd við blæðingar og því ekki vikuleg eins og byggt sé á í matsgerðinni. Þá hafi verið litið fram hjá því að hún hafi almennt verið heilsuhraust um ævina og ekki orðið fyrir öðrum slysum. Í viðbótarathugasemdum M, sem bárust nefndinni eftir að álitgerð örorkunefndar lá fyrir, kemur fram að M telji hana fela í sér réttari niðurstöðu um umfang varanlegra afleiðinga en kom fram í matsgerðinni. Það sé enda lögbundið hlutverk örorkunefndar, sbr. 10. gr. skaðabótalaga, að

endurskoða fyrri álit um örorku og/eða miskastig og það eitt og sér veiti álitum nefndarinnar aukið vægi við sönnun. Auki það enn frekar á vægi og styrk álitssgerða örorkunefndar að hana skipi þrjár aðilar. Verði því ekki litið fram hjá álitssgerð nefndarinnar nema annmarkar séu á henni, en engu slíku sé hér til að dreifa. Vísar M þá til þess að samtals fimm matsmenn hafi komist að þeirri niðurstöðu að M hafi orðið fyrir varanlegu tjóni í skilningi skaðabótalaga, þó tveir þeirra hafi komist að þeirri hæpnu niðurstöðu að umfang þess væri slíkt að það réttlætti ekki mat á miska eða örorku.

Í bréfum V til nefndarinnar kemur fram að það telji niðurstöðu örorkunefndar ekki í samræmi við fyrirbyggjandi gögn um tekjusögu M og aðrar upplýsingar um áhrif slyssins á tekjuöflun hennar til framtíðar. Félagið telji að mat á varanlegri örorku eigi að byggjast á tekjusögu og læknisfræðilegum gögnum sem gætu bent til þess að tekjuöflunarhæfni verði skert til framtíðar. Að mati V sé ljóst að ekki muni koma til skerðingar á tekjuöflunarhæfni og séu röksemdir örorkunefndar því ekki til samræmis við framangreind sjónarmið. Þá séu forsendur nefndarinnar um að hækkun starfshlutfalls í 95% sé vegna tímabundinna aðstæðna rangar, enda liggi fyrir að M hafi verið í 95% starfi í yfir tvö ár. Telji félagið því álitssgerð örorkunefndar haldna slíkum ágöllum að ekki sé hægt að byggja bótauppgjör á henni og feli matsgerð dags. 1. desember 2022 í sér réttara mat á varanlegum afleiðingum. Hafi M samkvæmt framansögðu ekki lagt fram fullnægjandi sönnun fyrir umfangi tjóns síns.

Álit.

Fyrir liggur að M bar sérfræðilegt álit um örorku- og miskastig undir örorkunefnd á grundvelli 1. mgr. 10. gr. skaðabótalaga. Niðurstaða örorkunefndar var sú að M gæti sinnt hjúkrunarstörfum áfram þrátt fyrir afleiðingar slyssins en þá helst þeim sem krefðust minni líkamlegra átaka. Var það því mat nefndarinnar að afleiðingar slyssins hafi dregið úr möguleikum M á að afla sér atvinnutekna. Í matsgerð dags. 1. desember 2022 var hins vegar komist að þeirri niðurstöðu að M hefði ekki orðið fyrir varanlegum miska eða örorku af völdum slyssins enda hafi áverkar sem hlutust af því verið vægir.

Í skaðabótalögum er ekki tekið fram með skýrum hætti hver staða álitssgerða örorkunefndar skuli vera. Í frumvarpi því sem varð að lögum 37/1999 um breyting á skaðabótalögum segir þó svo: „Í því skyni að léttu álagi af örorkunefnd er lagt til að 1. mgr. 10. gr. laganna verði breytt þannig að horfið verði frá þeirri meginreglu að örorkunefnd sé matsaðili á fyrsta stigi. Aðalreglan verði sú að málsaðilar afli sjálfir sérfræðilegs álits um örorku- og/eða miskastig og þá læknisfræðilegu hætti sem meta þarf skv. 2. og 3. gr. laganna til þess að ljúka megi bótauppgjöri. Sérfræðilegt mat, sem annar málsaðila aflar, geti tjónþoli eða sá sem krafinn er bóta borið undir örorkunefnd. Með þessu breytist hlutverk örorkunefndar og hún verður fyrst og fremst matsaðili á síðara stigi. ... Sætti annar málsaðila sig ekki við niðurstöðu örorkunefndar getur hann freistað þess að fá henni breytt eða hrundið með því að leita til dómstóla.“

Af heildstæðu mati allra gagna málsins, þ.á m. fyrri sjúkrasögu, svo og upplýsingum um núverandi einkenni, ásamt skýringum örorkunefndar við enduruptöku, er það mat nefndarinnar að leggja eigi álitssgerð örorkunefndar til grundvallar við mat á líkamstjóni M. Þannig telst sannað að M hafi orðið fyrir líkamstjóni sem hafi haft varanlegar læknisfræðilegar afleiðingar í för með sér eins og kemur fram í álitssgerð örorkunefndar. Varanleg örorka er, sbr. 1. mgr. 5. gr. skaðabótalaga, varanleg skerðing á getu tjónþola til að afla vinnutekna og er það mat nefndarinnar að álitssgerð og síðar enduruptaka örorkunefndar á málinu, sé rökstudd með þeim hætti að byggja megi á henni hvað þetta varðar. Þá telur nefndin rétt að fallast á skýringar varðandi það að í raun sé um skert vinnuþrek að ræða þegar tekið er tillit til styttingar vinnuviku en fyrir liggur að M er ekki í 100% starfi og ætla má að með breytingum á vinnutíma sé starfshlutfall hennar í raun minna en fyrir umrætt slys.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum til samræmis við álitssgerð örorkunefndar dags. 26. mars 2023, úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Reykjavík, 29. apríl 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 82/2024.**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Hundatrygging.****Gildissvið váttryggingar.****Gögn.**

- Málskot móttakið 27. febrúar 2024.
- Bréf V dags. 19. mars 2024, ásamt fylgiskjöllum.

Málsatvik.

Í málskoti og gögnum málsins kemur fram að M sé eigandi hundsins X. Hundurinn lenti í slysi þann 19. júní 2021 þegar hann fékk högg á höfuðið. Í því slysi brotnaði vígtönn sem tekin var með aðgerð. Í röntgenmyndatöku í febrúar 2024 hafi komið í ljós að tönn væri í nefholi sem talin er hafa kýlst upp í nefholið í fyrrgreindu slysi. M gerði kröfu í sjúkrakostnaðartryggingu hundsins hjá V vegna sjúkrakostnaðar en með bréfi dags. 23. febrúar 2024 var bótaskyldu hafnað af hálfu V. Telur M að um sé að ræða slys sem falli undir trygginguna og andmælir því sem fram kemur í höfnunarbréfi V þar sem talað er um að kostnaðurinn tengist sjúkdómum í tannholdi, tannhirðu, tannviðgerðum eða galla í tönnum eða biti. Vísar M til vottorðs dýralæknis máli sínu til stuðnings.

V segir höfnun sína í afstöðubréfi dags. 23. febrúar 2024 byggja á vottorði þar sem fram kom sú sjúkdómsgreining að tönn sé ranglega staðsett. Hafi M þá upplýst að tönnin hafi kýlst upp í nefholið í slysinu þann 19. júní 2021. Á þeim tíma var M ekki með sjúkrakostnaðartryggingu vegna hundsins hjá V. Tók tryggingin ekki gildi fyrr en 21. júní 2021. Fellur slysið af þeim sökum því utan verndar tryggingarinnar. Vísar V til greinar 1.8 í váttryggingarskilmálum tryggingarinnar.

Álit.

Af fyrirliggjandi gögnum má ráða að sjúkrakostnaðartrygging hundsins X hjá V hafi ekki tekið gildi fyrr en 23. júní 2021 og fellur því slys hundsins X þann 19. júní 2021 utan gildistíma tryggingarinnar. Þegar af þeirri ástæðu á M ekki rétt á bótum úr hundatryggingu vegna sjúkrakostnaðar sem tengist slysi hundsins X þann 19. júní 2021.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr hundatryggingu hjá V.

Reykjavík, 16. júlí 2024.

rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 83/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Starfsábyrgðartrygging fasteignasala.****Váttryggingartaki (X)****Skaðabótaábyrgð.****Gögn.**

1. Málskot dags. 29. febrúar 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 22. mars 2024.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 29. apríl 2024.

Málsatvik.

Í málskoti og fylgiskjölum þess kemur fram að M telji sig eiga rétt til bóta úr starfsábyrgðartryggingu fasteignasölnunnar X. M hafi, fyrir milligöngu fasteignasalans Y, sem starfi hjá X, fest kaup á fasteigninni Z, með kaupsamningi dags. 27. febrúar 2023. Fljótlega eftir afhendingu hafi M orðið vör við galla á eigninni og meðan viðræður stóðu yfir vegna þeirra galla hafi skólp byrjað að flæða úr sturtubotni í Z. Við myndun frárennslislagna hafi komið í ljós að þær væru ónýtar, götóttar og nærliggjandi tré skotið rötum um þær. Þurfi því að endurnýja allar frárennslislagnir. Þetta hafi komið M í opna skjöldu þar sem tekið var fram í söluyfirliti vegna eignarinnar að lagnir væru að sögn eiganda í lagi auk þess sem yfirlitsblað seljanda hafi gefið í skyn að ekkert benti til annars en að lagnir væru í lagi. M og seljandi hafi komist að samkomulagi um afslátt af kaupverði, að fjárhæð 2.174.417 kr., vegna lagnanna og hafi afsal vegna eignarinnar verið gefið út 4. ágúst 2023. M hafi fengið nokkur tilboð í verkið og hafi það hagstæðasta hljóðað upp á 3.500.000 kr. auk vsk. Það tilboð taki hins vegar aðeins til endurnýjunar lagnanna en ekki til endurnýjunar á gólfefnum og fjarlægingar á trjám sem standi við fasteignina. Sé því ljóst að tjón M sé mun meira en sem nemur fyrrgreindum afslætti af kaupverði. M krefjast bóta úr starfsábyrgðartryggingu fasteignasölnunnar X á grundvelli þess að Y hafi vanrækt þær skyldur sem á henni hvíli samkvæmt lögum nr.70/2015 um sölu fasteigna og skipa, og er sérstaklega vísað til 1. mgr. 12. gr., 2. mgr. 12. gr., 1. mgr. 13. gr. og 1. mgr. 15. gr. laganna. Um störf fasteignasala gildi þá strangt sakarmat og beri hann ábyrgð á því tjóni sem hann eða starfsmenn hans hafa valdið af ásetningi eða gáleysi, sbr. 27. gr. laganna. Telja M að gáleysi hafi falist í því að segja í söluyfirliti að lagnir væru að sögn seljanda í lagi, enda hafi samkvæmt upplýsingum í yfirlitsblaði frá seljanda legið fyrir að hann hafi í raun ekkert vitað um ástand lagnanna. Þar hafi aðeins komið fram að lagnirnar hafi síðast verið myndaðar fyrir nokkuð mörgum árum og ekkert komið upp síðan. Hefði fasteignasala því borið að segja í söluyfirliti að ástand lagna væri óþekkt eða ekki vitað. Hafi því verið um rangar og villandi upplýsingar að ræða enda engin haldbær gögn sem studdu þá staðhæfingu að lagnir væru í lagi. Sé bótaskylda úr starfsábyrgðartryggingu X samkvæmt öllu framansögðu til staðar.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að félagið hafi hafnað kröfu M með bréfi dags. 21. ágúst 2023. V telur þá að Y hefði þurft að hafa greiðan aðgang að betri upplýsingum en fram komu í umræddu yfirlitsblaði svo orðalag söluyfirlits verði metið henni til gáleysis. Ekki verði gerðar þær kröfur til fasteignasala að þeir sannreyni ástand lagna sem ekki séu sýnilegar. Þá vísar V til þess að fyrir liggi fremur ítarleg lýsing seljanda á ástandi eignarinnar og hafi sú lýsing verið söluyfirlitinu til fyllingar. Þar komi fram að lagnirnar hafi verið myndaðar fyrir nokkrum árum og hafi verið lagi þá. Liggi því fyrir sönnun þess að upplýsingar í söluyfirliti séu í samræmi við þær upplýsingar sem seljandi hafi veitt og talið réttar. Verði upplýsingar í söluyfirliti því ekki metnar Y til gáleysis.

Í viðbótarathugasemdum M er áréttað að skv. 1. mgr. 12. gr. laga nr. 70/2015 beri fasteignasala að afla sjálfur þeirra upplýsinga sem fram koma í söluyfirliti, og sé sú skylda óháð upplýsingaskyldu seljanda. Beri fasteignasala því að sannreyna þær upplýsingar sem stafa frá seljanda og sé það ekki unnt beru engu að síður að skoða þær upplýsingar með gagnrýnum huga og meta hvort aðstæðum sé rétt lýst. M telji þannig ekki að Y hafi borið að sannreyna ástand lagnanna heldur hafi henni mátt vera ljóst að myndataka lagna fyrir „nokkuð mörgum árum“ gæfi ekki endilega rétta mynd af ástandi þeirra

við söluna og hefði orðalag söluyfirlitsins átt að endurspeгла það. Hefði ástandi lagnanna verið réttilega lýst sem „óþekktu“ hefði það enda skapað tilefni til ástandsskoðunar af hálfu M.

Álit.

Samkvæmt 1. mgr. 11. gr. laga nr. 70/2015 skal fasteignasali gæta þess vandlega að á söluyfirliti komi fram öll grundvallaratriði um eiginleika og ástand eignarinnar sem, ásamt skoðun kaupanda á eign þegar við á, má ætla að geti verið grundvöllur ákvörðunar hans um hvort hann kaupir eignina og hvaða verð hann er tilbúinn að greiða fyrir hana. Í 1. mgr. 12. gr. segir að fasteignasali skuli afla upplýsinga sem fram eiga að koma í söluyfirliti, og skuli sækja upplýsingar í opinberar skrár og skýrslur ef unnt er en ástand eignarinnar, gerð hennar og búnað skuli hann kynna sér af eigin raun. Í 2. mgr. 12. gr. kemur svo fram að fasteignasali beri ábyrgð á því ef upplýsingar í söluyfirliti reynast rangar eða ófullnægjandi, enda sé um að kenna gáleysi hans eða þeirra er starfa í hans þágu. Í 13. gr. kemur þá fram að fasteignasali skuli við kynningu á eign gæta þess að upplýsingar og lýsingar á henni séu réttar og í sem bestu samræmi við eiginleika og ástand eignarinnar svo og að gæta skuli hófs í lýsingum á henni. Í 27. gr. laganna segir svo m.a. að fasteignasali beri ábyrgð á tjóni sem hann eða starfsmenn hans valda af ásetningi eða gáleysi og að um sakarmat og sönnun gildi reglur skaðabótaréttar. Um mat á sök fasteignasala gildir svo strangt sakarmat enda um að ræða útselda sérfræðipjónustu.

Fyrirliggjandi er annars vegar söluyfirlit, sem ber það með sér að hafa verið prentað út hinn 24. janúar 2023, og hins vegar ódags. yfirlit seljanda um ástand Z. Ekki verður annað ráðið af málflutningi M en að yfirlýsingin hafi fylgt söluyfirliti við kynningu á eigninni gagnvart þeim. Í söluyfirliti segir um ástand frárennslislagna að þær séu „að sögn eiganda í lagi“. Í umræddu yfirliti segir nánar um þetta atriði: „Skólplagnir voru myndaðar fyrir nokkuð mörgum árum og voru í lagi. Ekkert sem bendir til annars en að svo sé enn.“ Þess verður ekki krafist af fasteignasala eða seljanda fasteignar að ástand lagna sé sérstaklega sannreynt eða rannsakað ítarlega í aðdraganda sölu. Framangreinda lýsingu ber að túlka í því ljósi, þ.e. að ekkert við daglega notkun hafi bent til þess að lagnirnar væru í ólagi og að þær hafi verið myndaðar „fyrir nokkuð mörgum árum.“ Þó fallast megi á það með M að nákvæmara hefði verið að segja í söluyfirliti að ástand lagna væri óþekkt þykir framangreind lýsing seljanda þó samræmast því að lagnir séu „að sögn eiganda í lagi“ en í slíku orðalagi verður ekki talin felast afdráttarlaus staðhæfing um að lagnir séu í lagi. Þegar jafnframt er litið til þess að M fengu yfirlit seljanda í hendur, og máttu því átta sig á því á hverju álit seljanda um lagnirnar byggði verður ekki talið að um hafi verið að ræða rangar eða ófullnægjandi upplýsingar í skilningi 2. mgr. 12. gr. laga nr. 70/2015. Hefur því ekki verið sýnt fram á að skilyrði bótaskyldu séu uppfyllt og verða M að bera hallann af því.

Að fenginni þessari niðurstöðu er ekki tilefni til að taka málflutning aðila um skyldu til tjónstakmörkunar eða ágreining um hvort M hafi þegar fengið tjón sitt að fullu bætt úr hendi seljanda til frekari skoðunar, enda falla þau lögskipti utan verksviðs nefndarinnar.

Niðurstaða.

M eiga ekki rétt á bótum úr starfsábyrgðartryggingu fasteignasölunnar X hjá V.

Reykjavík, 23. maí 2024.
rafræn undirskrift

Sóley Ragnarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 85/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Lausafjár- og rekstrarstöðvunartrygging.****Takmörkun ábyrgðar váttryggingafélags.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 7. mars 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 10. apríl 2024, ásamt fylgigögnum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 18. apríl 2024.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 22. apríl 2024.

Málsatvik.

Af gögnum málsins má ráða að M hafi orðið fyrir tjóni þann 11. september 2023 er eldur kviknaði í húsnæði fyrirtækisins og tjón varð á vörubirgðum, innréttinum, áhöldum, tækjum og öðrum rekstartengdum lausafjarmunum. Atvikum er lýst nánar í fyrirliggjandi skýrslum lögreglu þar sem m.a. kemur fram að A, stjórnarformaður M, hafi verið nýbúinn að yfirgefa húsnæðið er neyðarlínu var tilkynnt um eld í húsnæðinu. Einnig kemur þar fram að hann hafið verið að nota rafsuðutæki í húsnæðinu skömmu áður í þeim tilgangi að gera við bilaðan járnstiga á hjólum. Fyrir liggur rannsóknarskýrsla lögreglunnar á höfuðborgarsvæðinu þar sem fram kemur eftirfarandi niðurstaða um eldsupptök: „Opinn eldur, íkveikja eða glóð. Líklegt má telja að glóð frá rafsuðutæki hafi komist í eldsmat í geymslunni en rafsuðutækið hafði verið í notkun skömmu fyrir brunann.“ Þá liggur einnig fyrir rannsóknarskýrsla Húsnæðis- og mannvirkjastofnunar dags. 8. nóvember 2023. Niðurstaða hennar er eftirfarandi: „Mögulega hefur neisti frá rafsuðu eða röng meðhöndlun rafsuðuvélar getað orsakað brunann, ekki er þó hægt að útiloka aðra möguleika sem ekki eru rafmagnstengdir.“

Vegna tjónsins hefur M gert kröfu um bætur úr lausafjár- og rekstrarstöðvunartryggingu sinni hjá V. Með tölvupósti þann 14. desember 2023 hafnaði V bótaskyldu úr tryggingunum á þeim grundvelli að A, stjórnarformaður M, hafi valdið váttryggingaratburðinum af ásetningi eða stórfelldu gáleysi. M fer fram á að viðurkennd verði bótaskylda V úr eignatryggingu lausafjár og rekstrarstöðvunartryggingu M hjá V. Jafnframt krefst M þess að viðurkennt verði að bótaskylda V úr lausafjártryggingu vegna tjóns á vörulager, innréttinum, áhöldum og tækjum sem nemi kr. 166.000.413. Rekstrarstöðvun stendur enn yfir og ekki er vitað hversu lengi hún mun standa yfir. M vísar til þess að þann 28. desember 2023 hafi lögregla tilkynnt um niðurfellingu sakamálarannsóknar á grundvelli 4. mgr. 52. gr. laga um meðferð sakamála nr. 88/2008, á þeim forsendum að ekki hafi verið grundvöllur fyrir þeim grun sem A lá undir. Í kjölfar þess óskaði M eftir því að V endurskoðaði ákvörðun sína og féllist á bótaskyldu. Með tölvupósti þann 26. janúar 2024 tilkynnti V að það héldi sig við fyrri afstöðu og hafnaði bótaskyldu. Byggir M kröfu sína á því að um váttryggingaratburð sé að ræða, sem leiðir til bótaskyldu V. Það liggi fyrir að M hafi tryggt rekstrarstöðvun og eignatryggingu lausafjár hjá V. Ekkert liggi fyrir sem hönd er á festandi um upptök eða orsök eldsvoðans. Því síður er sannað að stjórnarformaður M hafi verið viðstaddur upptök eldsvoðans og látið hjá líða að bæði bregðast við honum og tilkynna um hann. Í skýrslu um brunarannsókn lögreglu er ljóst að eldsupptök eru ekki staðfest. Þá er því hafnað að þær lýsingar sem A veitti hjá lögreglu séu með nokkrum hætti ósannar eða haldnar innbyrðis ósamræmi. Telur M ljóst að V hafi enga tilraun gert til þess að axla sönnunarbyrði fyrir því að skilyrði séu fyrir hendi til þess að skerða rétt M til váttryggingabóta, hvað þá alfarið. Óumdeilt sé að V, sem váttryggingafélag, beri sönnunarbyrði fyrir því að skilyrði séu uppfyllt fyrir því að synja M, sem váttryggingataka, um greiðslu bóta á grundvelli ákvæða skilmála um lækkun bóta vegna sakar M, að öðrum skilyrðum uppfylltum. Einfalt gáleysi dugi ekki til að skerða bótarétt M, heldur ber V að sanna hvort tveggja að A hafi í fyrsta lagi valdið eldsvoðanum og í öðru lagi að hann hafi gert það af ásetningi eða stórkostlegu gáleysi.

V vísar til 3. mgr. 3. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefndina og lýsir því yfir að ekki verði fallist á að nefndin fjalli um fjárkröfur í málinu enda hafi V ekki tekið afstöðu til þeirra krafna og gagna þeim tengdum. Er því farið fram á að þeim þætti málsins verði vísað frá nefndinni. Af hálfu V er bótarétti

hafnað bæði úr brunatryggingu lausafjár vegna tjóns á vörulager, innréttingum, áhöldum og tækjum og úr rekstrarstöðvunartryggingu með vísan til þess að tjóninu hafi verið valdið með íkveikju af ásetningi eða stórfelldu gáleysi með því að framkvæma suðuvinnu inni á vörulager fullum af eldfimur fatnaði. Í athugasemdum sínum tilgreinir V nánar tiltekin rök fyrir þeirri afstöðu sinni að tjóninu hafi verið valdið af ásetningi eða stórfelldu gáleysi A. Þá vísar V til 23. gr. almennra skilmála og 27. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga, sbr. einnig 14. gr. skilmála rekstrarstöðvunartryggingar en samkvæmt þeim getur ábyrgð V samkvæmt váttryggingarsamningi skerst eða fallið niður hafi váttryggður orðið valdur váttryggingaratburði af ásetningi eða stórfelldu gáleysi. Af 24. gr. almennra skilmála leiði einnig að háttsemi forsvarsmanns og eiganda fyrirtækisins verði jafnað við háttsemi váttryggðs sjálfs með sama hætti og háttsemi stjórnenda og starfsmanna þess. Þá ber váttryggður almenn skylda til þess að fara með váttryggða muni þannig að sem minnst tjónshætta stafi af auk þess sem vísað er til c-liðar 2. gr. skilmála eignatryggingar lausafjár, þar sem fram kemur að váttryggingin bæti ekki tjón sem hlýst af því að váttryggðum hagsmunum er „af ásettu ráði stofnað í hættu af eldi eða hita við upphitun, þurrkun, suðu, bræðslu eða öðru þess háttar [...]“.

Í viðbótarathugasemdum sínum gerir M athugasemdir við það sem fram kemur í greinargerð V og vísar til þess að öll afstaða V sem snýr að meintum ásetningi A til þess að valda sjálfur því tjóni sem varð, byggi á örökstuddum og ósönnuðum ágiskunum og ásökunum V sem eiga sér enga haldbæra stoð í gögnum málsins. Áréttað er að niðurfelling lögreglu á rannsókn málsins grundvallaðist ekki á því að sönnun hafi ekki tekist í skilningi laga um meðferð sakamála, heldur voru ekki einu sinni taldar forsendur fyrir því að gefa út ákæru eða svo mikið sem halda rannsókn áfram. M hafnar einnig alfarið að tjóninu hafi verið valdið af stórfelldu gáleysi. Það sé rangt og ósannað og áréttar M sönnunarbyrði V fyrir slíkum fullyrðingum.

Í viðbótarathugasemdum V kemur fram að í brunatjónum sé sönnunarstaða almennt erfið þar sem sönnunargögn eru brunninn og það er einmitt ástæða þess að slík mál leiða í fáum tilvikum til ákæru. Þegar litið sé til þeirra gagna sem fyrir liggja telur V að þau styðji eindregið þá ályktun að eldur hafi verið borinn viljandi að húsnæðinu eða hið minnsta hafi A sýnt af sér stórfellt gáleysi sem valdið hafi brunanum. Sönnunarstöðu, þ.á.m. sönnunarbyrði V, verði að meta í ljósi þess að um einkamál er að ræða en ekki sakamál og því ekki sömu kröfur til sönnunar.

Álit.

Ágreiningur lýtur að því hvort tjón það sem varð á vörubirgðum, innréttingum, áhöldum, tækjum og öðrum rekstrartengdum lausafjarmunum í eigu M, sé bótaskyldt úr eignatryggingu lausafjár og rekstrarstöðvunartryggingu M hjá V. Ágreiningslaust er að tjónsatburðurinn sem slíkur falli undir gildissvið skilmála fyrrgreindra trygginga. Ágreiningur lýtur að heimild V til þess að fella niður bótarétt að fullu á þeim grundvelli að tjóninu hafi verið valdið af ásetningi eða stórfelldu gáleysi, sbr. 27. gr. laga um váttryggingarsamninga. Samkvæmt 1. mgr. 27. gr. laganna ber félagið ekki ábyrgð ef váttryggður hefur af ásetningi valdið því að váttryggingaratburður varð. Samkvæmt 2. mgr. losnar félagið úr ábyrgð í heild eða hluta hafi váttryggður valdið váttryggingaratburði með háttsemi sem telja verður stórkostlegt gáleysi. Þegar um slíka takmörkun á ábyrgð váttryggingafélags er að ræða ber váttryggingafélag almennt sönnunarbyrði um að slík háttsemi hafi átt sér stað.

Líkt og fram hefur komið var niðurstaða rannsóknarskýrslu Húsnæðis- og mannvirkjastofnunar á þann veg að mögulega hafi neisti frá rafsúðu eða röng meðhöndlun rafsúðuvéla getað orsakað brunann en ekki sé þó hægt að útloka aðra möguleika sem ekki eru rafmagnstengdir. Niðurstaða rannsóknar lögreglu var sú að líklega megi telja að glóð frá rafsúðutæki hafi komist í eldsmat í geymslunni. Með bréfi dags. 29. desember 2023 var A tilkynnt að rannsókn málsins væri hætt þar sem ekki var talinn grundvöllur til að halda henni áfram. Kæruliður var: „Brenna, íkveikja þar sem mönnum mundi vera af því bersýnilegur lífsháski búinn eða eldsvoðinn mundi hafa í för með sér augljósa hættu á yfirgripsmikilli eyðingu á eignum annarra manna.“ Þessi niðurstaða lögreglu liggur fyrir eftir ítarlega rannsókn og vitnaskýrslur.

Hefur V ekki lagt fram nein önnur gögn en þau sem lögregla byggði sína rannsókn á. Verður ekki séð að í lögregluskýrslum eða öðrum gögnum málsins hafi komið fram fullnægjandi sönnun um að tjóninu hafi verið valdið af ásetningi eða stórfelldu gáleysi A. Af því leiðir að fallast verður á greiðsluskyldu V úr eignatryggingu lausafjár og rekstrarstöðvunartryggingu.

Ágreiningur um bótafjárhæðir getur komið til úrskurðar úrskurðarnefndar í váttryggingamálum skv. 3. mgr. 3. gr. núgildandi samþykktu fyrir nefndina, án samþykkis váttryggingafélags, ef fjárhæð

ágreiningsins nær að lágmarki 25.000 króna upp að hámarki fimm milljóna króna. Sú fjárhæð sem M hefur lagt til grundvallar kröfu sinni á herðar V er utan þeirra marka og liggur fyrir að V samþykkir ekki að nefndin fjalli um fjárkröfur í þessu máli. Er þeim þætti því vísað frá nefndinni sbr. c-lið 1. mgr. 4. gr. samþykta nefndarinnar.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum úr lausafjár- og rekstrarstöðvunartryggingu sinni hjá V.

Reykjavík, 16. maí 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 86/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis (A)****Orsakatengsl. Sönnun.****Gögn.**

- Málskot mótttekið 6. mars 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V, dags. 9. apríl 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M var hinn 3. febrúar 2022 farþegi í bifreið sem bifreiðin A ók aftan á. M kveðst hafa hlotið hnykk á háls, öxl og mjöðm við áreksturinn. Leitaði M á bráðamóttöku daginn eftir áreksturinn og kvartaði undan fyrrgreindum einkennum. Samkvæmt vottorði heimilislæknis dags. 16. febrúar 2023 finnast engar nótur þess efnis að M hafi áður kvartað undan verkjum á þeim stöðum sem hún hlaut eymsli af í kjölfar árekstursins. Hefur M gert kröfu um bætur fyrir líkamstjón sitt úr ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar A hjá V. Hefur V hafnað bótaskyldu. Telur M óforsvaranlegt að V taki afstöðu án frekari athugunar. Augljóst sé að orsakatengsl séu til staðar og sé hún nú tveimur árum síðar ekki búin að ná sér. Telur M nauðsynlegt að fram fari mat á tjóni hennar sem framkvæmt verði af tveimur óvilhöllum og óháðum matsmönnum sem meti afleiðingar slyssins og þeir taki til þeirra bótaþátta sem tilgreindir eru í lögum nr. 50/1993. Telur M að hún eigi rétt á fullum bótum vegna tjóns síns.

V hefur hafnað greiðsluskyldu úr ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar A á þeim grundvelli að ósannað sé að orsakatengsl séu milli umrædds slyss og meintra einkenna M í dag. Samkvæmt meginreglu skaðabótaréttar fellur það í hlut M að sanna tjón sitt og að tjónið megi rekja til bótaskylds atburðar. Samkvæmt gögnum málsins telur V að sú sönnun hafi ekki tekist. Hefur M ekki óskað mats á meintum afleiðingum slyssins og liggur því ekki fyrir matsgerð þar sem tekin er afstaða til orsakatengsla milli slyssins og einkenna M.

Álit.

Ágreiningur þessa máls hverfist um það hvort líkamleg einkenni M megi rekja til árekstursins þann 3. febrúar 2022. Samkvæmt almennum sönnunarreglum ber M ber sönnunarbyrði um að hún hafi hlotið líkamstjón í árekstrinum. Í málinu liggja fyrir nótur úr sjúkraskrá frá slysdegi til 16. febrúar 2023 ásamt vottorði heimilislæknis dagsett sama dag. Þar kemur fram að engar nótur finnast í sjúkraskrá M fyrir slysið þar sem talað er um verki frá þeim stöðum sem hún hefur fundið mest til eftir slysið. Þá er eingöngu að finna eina komu til heimilislæknis eftir komu á bráðamóttöku daginn eftir slysið en það er koma þann 9. febrúar 2022. Liggja þannig ekki fyrir nein gögn líkt og læknisvottorð eða álits- eða matsgerð hæfra og óvilhallra aðila sem staðfesta að einkennum M hafi haldist stöðug frá því stuttu eftir slysið til dagsins í dag. M ber hallan af sönnunarskorti um að líkamstjón hennar megi rekja til árekstursins þann 3. febrúar 2022 þar sem meginreglur um sönnun í skaðabóta- og váttryggingarétti gera ráð fyrir því að tjónþoli verði að sýna fram á tjón sitt og leggja fram fullnægjandi gögn því til sönnunar. Að virtum þeim gögnum sem liggja fyrir í málinu hefur ekki verið sýnt fram á að M hafi orðið fyrir líkamstjóni vegna áreksturs þann 3. febrúar 2022.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum fyrir líkamstjón úr ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar A hjá V.

Reykjavík, 11. júlí 2024.
rafræn undirskrift

Póra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 88/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nöfn varnaraðila: (V1) og (V2).****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B)****Sakarskipting.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 6. mars 2024.
2. Bréf V1, dags. 4. apríl 2024.
3. Bréf V2, dags. 3. apríl 2024, ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir M, dags. 15. apríl 2024.

Málsatvik.

Árekstur varð með bifreiðunum A, sem váttryggð er hjá V1 og B, sem váttryggð er hjá V2, á Bæjarhrauni við útakstur bifreiðastæðis við hús nr. 2, þann 2. febrúar 2024. Í tjónaskýrslu frá Aðstoð&Öryggi er haft eftir M, sem var ökumaður A, að hann hafi ekið á bifreiðaplaninu og stöðvað við útkeyrslu bifreiðaplansins, séð B koma á mikilli ferð út úr ytri hring hringtorgsins inn á Bæjarhraun. Hafi B verið beygt að bifreiðaplaninu, á hans bifreið. Haft er eftir ökumanni B að hann hafi ekið út úr hringtorgi inn á Bæjarhraun, séð A koma á ferð frá bifreiðaplaninu og fundist hann vera að fara að aka í veg fyrir sig. Hafi hann því beygt til hægri að bifreiðaplaninu svo hann myndi ekki aka á hina bifreiðina. Hann hafi hemlað en bifreiðin hans hafi runnið vegna hálku á bifreiðina A.

Ágreiningur um sakarskiptingu var lagður fyrir tjónanefnd váttryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu í máli nr. 123/24 að M sem var ökumaður A, bæri alla sök á árekstrinum þar sem honum bar að veita allri umferð um Bæjarhraun forgang. M er ósáttur við þá niðurstöðu og telur sig vera í fullum rétti þar sem bifreið hans var kyrrstæð þegar óhappið átti sér stað. Ökumaður B hafi tekið furðulega ákvörðun sem leiddi til óþarfa óhapps þar sem hann taldi bifreiðina A vera fyrir sér. Hann hafi beygt snögglega til að koma í veg fyrir ímyndaðan árekstur.

V1 telur meginorsök árekstursins vera þá að ökumaður B gætti ekki nægjanlega að sér í aðdraganda áreksturs. Hefði hann haldið sinni akstursstefnu og ekki tekið beygju inn Bæjarhraunið þar sem skyggni var slæmt og færðin vond, hefði áreksturinn ekki orðið.

V2 vísar til 3. mgr. 26. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 þar sem fram kemur að ökumaður skulu veita umferð forgang hvarvetna þar sem ekið er inn á veg m.a. frá bifreiðastæði. Af ljósmyndum megi ráða að bifreiðin A hafi verið komin inn á akbraut Bæjarhrauns og þannig í veg fyrir akstursleið bifreiðarinnar B. Hafi ökumaður A því brotið gegn fyrrnefndu lagaákvæði og með þeirri háttsemi verið valdur að umræddum árekstri.

Álit.

Af fyrirliggjandi ökutækjaskýrslu og myndum af vettvangi má ráða að vetrarfærð hafi verið á vettvangi, hálka og snjócoma. Samkvæmt 3. mgr. 26. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 skal ökumaður veita umferð forgang hvarvetna þar sem ekið er inn á veg af bifreiðastæði, lóð eða landareign, bensínstöð eða svipuðu svæði utan vegar eða af vegslóða, stíg, göngugötu, vistgötu, heimreið, vegöxl eða yfir gangstíg, gangstétt eða hjólastíg. M kveðst hafa verið kyrrstæður er árekstur átti sér stað og hafi því virt forgang umferðar um Bæjarhraun. Af myndum á vettvangi verður ekki annað ráðið en að M hafi verið komin með framhluta bifreiðar sinnar út á Bæjarhraun er árekstur átti sér stað. Þá verður ekki talið að M, sem var ökumaður A, hafi stöðvað bifreið sína það löngu fyrir árekstur að telja megi að hann hafi verið búinn að veita umferð um Bæjarhraun forgang. Þegar litið er til háttsemi ökumanns B í aðdraganda áreksturs, verður ekki heldur talið að hann hafi gætt fyllstu varúðar við akstur í aðdraganda áreksturs. Samkvæmt 36. gr. umferðarlaga ber ökumanni að miða ökuhraða við aðstæður og haga akstri þannig að hann hafi fullt vald á ökutækinu og geti stöðvað það á þeim hluta vegar sem fram undan er og hann sér yfir og áður en komið er að hindrun. Samkvæmt sömu lagagrein hvílir sérstök skylda á ökumanni að aka nægilega hægt miðað við aðstæður m.a. í þéttbýli og þegar vegur er

blautur eða háll. Þessa gætti ökumaður B ekki að í aðdraganda áreksturs sem leiddi til þess að hann missti stjórn á bifreið sinni og hún rann í hálku á bifreið M. Miðað við gögn málsins þykir nægilega sýnt að hvorugur ökumanna sýndi næga aðgæslu í umrætt sinn. Sök skiptist til helminga.

Niðurstaða.

Ökumenn A og B bera hvor um sig helming sakar á umræddum árekstri.

Reykjavík, 29. apríl 2024
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 91/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis****Umfang tjóns. Skaðabótalög.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 4. apríl 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 12. apríl 2024.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 23. apríl 2024.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 26. apríl 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi orðið fyrir líkamstjóni vegna úmferðarslyss hinn 2. mars 2022. Hinn 9. október 2023 þurfti M að sækja matsfund vegna mats á afleiðingum slyssins og þurfti hann að ferðast frá heimili sínu til Reykjavíkur þann dag. Ágreiningslaust er að ferðakostnaður vegna ferðalagsins hefur verið greiddur af hálfu V en ágreiningur er um greiðslu tjóns sem M rekur til missis launatekna umræddan dag. Í gögnum málsins liggur fyrir staðfesting launafulltrúa vinnuveitandans um greiðslur sem M hefði fengið þennan dag, hefði hann verið við vinnu.

M telur að hann hafi sýnt fram á fjárhæð tjóns (41.615 kr.) sem hann varð fyrir þar sem hann fékk ekki laun þann dag sem hann sótti matsfund til Reykjavíkur hinn 6. október 2023. M vísar til yfirlýsinga yfirmanns og launafulltrúa þess fyrirtækis sem hann starfi hjá um að hann hafi ekki fengið greidd laun vegna þess dags. Vísar M til 1. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 og ólögfesta reglna skaðabótaréttarins um að tjónþoli eigi rétt á að fá fjárhagslegt tjón sitt að fullu bætt. M vísar til þess að nauðsynlegt hafi verið fyrir hann að sækja matsfund og þær aðstæður séu í beinu sambandi við tjónsatvik og þannig eigi það fjárhagslega tjón sem af því hlaut að vera bætt að fullu af hálfu V.

V hefur hafnað greiðslu frekari bóta og telur að ekki sé nægilega sannað að M hafi orðið fyrir frekara tjóni við að mæta á matsfund 9. október 2023. V vísar til þess að ekki sé sannað að M hafi þurft að taka launalaust leyfi vegna ferðar á matsfund né að hann hafi fengið greidd lægri laun vegna ferðarinnar. V vísar auk þess til þess að M sé launþegi hjá einkahlutafélagi og ekki sé sýnt að réttur hans skv. 5., sbr. 10. gr. laga nr. 19/1979 hafi verið tæmdur hjá vinnuveitanda og hann þannig getað takmarkað tjón sitt.

M vísar til þess í viðbótarathugasemdum sínum að staðfesting liggja fyrir frá yfirmanni M og launafulltrúa fyrirtækis hans að M hafi misst einn dag úr vinnu og ekki fengið greidd laun. Einnig vísar M til þess að hann hafi ekki verið veikur og því ekki getað nýtt veikindarétt sinn til greiðslu launa í veikindaforföllum skv. 5. gr. laga nr. 19/1979. Einnig vísar M til þess að hann hafi verið í fæðingarorlofi fyrir matsfund og ekki átt marga orlofsdaga hjá vinnuveitanda, auk þess sem ekki sé hægt að ætlast til að slíkir dagar séu nýttir í þágu V. M telur einnig að aðstæður í málinu falli ekki undir tjónstakmörkunarskyldu tjónþola.

Í viðbótarathugasemdum V eru fyrri röksemdir félagsins ítrekaðar.

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýst fyrst og fremst um hvort sýnt hafi verið fram á að M hafi orðið fyrir fjárhagslegu tjóni með því að hafa ekki getað sótt vinnu hinn 9. október 2023, þegar hann þurfti að sækja matsfund hinn vegna afleiðinga úmferðarslyss.

Ein af þýðingarmiklum ólögfestum reglum íslensks skaðabótaréttar er að tjónþoli eigi rétt á fullum bótum fyrir sitt fjárhagslega tjón. Vegna líkamstjóna er einnig kveðið á um rétt tjónþola til greiðslu svokallaðs annars fjártjóns í skilningi 1. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993, en í lögskýringargögnum kemur fram að annað fjártjón sé það tjón sem fellur á tjónþola strax eða fljótlega eftir að tjónsatburð bar að höndum og fellur ekki undir hugtakið sjúkrakostnað. Önnur þýðingarmikil regla skaðabótaréttar er að tjónþoli skuli takmarka tjón sitt.

Mat M á því hvort tjón M geti takmarkast af mögulegum rétti hans til greiðslna launa frá sínum vinnuveitanda vegna forfalla verður að taka mið af lágmarksrétti til greiðslu launa í forföllum, eftir atvikum skv. ráðningarsamningi, kjarasamningum eða lögum. Af gögnum málsins er ekki ljóst hvort M átti rétt til greiðslu launa í forföllum skv. ráðningarsamningi eða kjarasamningum, þar sem ekki er upplýst um ákvæði þeirra. Í 5. gr. laga nr. 19/1979 um rétt verkafólks til uppsagnarfrests frá störfum og til launa vegna sjúkdóms- og slysaforfalla segir orðrétt í 1. mgr.: „Allt fastráðið verkafólk, sem ráðið hefur verið hjá sama atvinnurekanda í eitt ár samfellt, skal er það forfallast frá vinnu vegna sjúkdóma eða slysa eigi missa neins í af launum sínum, í hverju sem þau eru greidd, í einn mánuð.“ Í 2. mgr. 5. gr. er síðan kveðið á um frekari rétt til launa. Orðalag 5. gr. laga nr. 19/1979 tekur ekki af tvímæli um að réttur til greiðslu launa í forföllum sé einungis bundinn við forföll þar sem launþegi er óvinnufær vegna veikinda eða slysa, heldur segir að þau verði að vera vegna þeirra. Þau gögn sem liggja fyrir í málinu taka ekki af tvímæli um að réttur M til greiðslu launa hjá sínum vinnuveitanda hafi ekki verið fyrir hendi vegna forfalla við að sækja matsfund vegna slyss. Til þess að sýna fram á að M hafi takmarkað tjón sitt verður að liggja fyrir með meira afgerandi hætti að slíkur réttur sé ekki fyrir hendi. Með hliðsjón af fyrrnefndum gögnum, eða skorti á gögnum verður að telja tjón M að fjárhæð 41.615 kr. ósannað.

Niðurstaða.

M hefur ekki sýnt fram á rétt til greiðslu frekari bóta úr ábyrgðartryggingu ökutækis hjá V.

Reykjavík, 16. maí 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 93/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis (X)****Orsakatengsl. Sönnun.****Gögn.**

- Málskot mótttekið 8. apríl 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V, dags. 23. apríl 2024.
- Viðbótarathugasemdir lögmanns M dags. 29. apríl 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að bifreiðinni X var hinn 6. maí 2022 ekið af hægri akrein Flatahrauns í Hafnarfirði, yfir á þá vinstri án nægjanlegrar aðgæslu með þeim afleiðingum að úr varð árekstur. Ók M bifreið sinni á vinstri akrein Flatahrauns og fékk við áreksturinn slink á líkamann, einkum á hægri öxl og háls. M tilkynnti um líkamstjón til V hinn 16. maí 2022 en bótaskyldu var hafnað af hálfu V 20. mars 2023. Vísaði V til hraða- og höggútreikningsskýrslu (PC-Crash) til stuðnings því að varanlegt heilsutjón geti ekki hafa hlotist af atvikinu. Hafnaði V að hlutast til um frekari gagnaöflun eða greiðslu fyrir hana en samþykkti án viðurkenningar á greiðsluskyldu að koma að greiðslu kostnaðar vegna sannanlegra tímabundinna afleiðinga sem falla til á fyrstu þremur mánuðum eftir slys.

M fer fram á að viðurkennd verði full og óskert bótaábyrgð úr ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar X, sem tryggð er hjá V, vegna tjóns sem M varð fyrir í umferðaróhappinu þann 6. maí 2022. Telur M að enginn vafi leiki á að hann búi við varanlegar afleiðingar af völdum slyssins. Áréttar M að læknar hafa í þriggja greint hann með tognun í háls hrygg, hann hafi ítrekað sótt meðferð hjá sjúkraþjálfara og sérfræðingur í heimilislækningum segir að vel geti verið að ástand M sé varanlegt. Bendir M á að hraða- og höggútreikningsskýrsla A&Ö hafi ekkert sönnunargildi í líkamstjónamálum, hvorki að forminu til né efni.

V hefur hafnað bótaskyldu og telur með hliðsjón af höggútreikningsskýrslu (PC-Crash) að umferðaróhappið sem M rekur einkenni sín til hafi alls ekki næga krafta til þess að valda varanlegu líkamstjóni og því sé ósannað að einkenni M verði rakin til umrædds umferðaróhapps. Bendir V á að M ber sönnunarbyrðina fyrir því að sanna tjón sitt, þ.m.t. hvort orsakatengsl séu fyrir hendi milli núverandi einkenna og slyssins sem um ræðir. M hafi í a.m.k. tveimur öðrum slysum hlotið áverka á háls og öxl og hefur verið metinn til samtals 12 miskastiga vegna þeirra einkenna. Hefur M ekki lagt fram með málskoti fullnægjandi gögn til sönnunar á orsakatengslum milli slyssins og einkenna sem hann telur sig búa við í dag. Slík orsakatengsl verða einungis sönnuð með framlagningu matsgerðar sérfróðra og óvilhallra matsmanna.

Í viðbótarathugasemdum lögmanns M er vísað til þess að misskilnings virðist gæta í málalíbúnaði og úrvinnslu V á afgreiðslu málsins. Á fyrri stigum hafi V borið fyrir sig að bótaskylda væri ekki fyrir hendi. Fyrir nefndinni er aftur á móti fullyrt að bótaskylda sé fyrir hendi. Ekki er útskýrt í skrifum V hvers vegna hafnað er að standa sameiginlega að gagnaöflun vegna slyssins þegar bótaskylda vegna afleiðinga þess er fyrir hendi.

Álit.

Ágreiningur þessa máls hverfist um það hvort líkamleg einkenni M megi rekja til áreksturs hinn 6. maí 2022 og ef svo er hvort V sé skylt að greiða fyrir gagnaöflun og mat á fjárhæð líkamstjóns M. Samkvæmt almennum sönnunarreglum ber M ber sönnunarbyrði um að hann hafi hlotið líkamstjón í árekstrinum. Af skýrslu um hraðaútreikning dags. 9. júní 2022, sem V aflaði, má ráða að áreksturinn var vægur. Benda myndir af ökutækjum einnig til þess að ekki hafi komið mikið högg á bifreið M. Líta verður heildstætt á öll þau gögn sem liggja fyrir, einnig læknisfræðileg gögn þegar tekin er afstaða til þess hvort M hafi orðið fyrir líkamstjóni við áreksturinn. Slíkt mat er einstaklingsbundið og ræðst af fjölda þátta hverju sinni.

Af þeim læknisfræðilegu gögnum sem liggja fyrir nefndinni má ráða að M leitaði samdægurs til læknis og kvartaði undan einkennum frá hægri öxl, hálsi og mjóbaki. Leitaði hann svo aftur til læknis þann 24. maí 2022 vegna sömu einkenna og var þá vísað til sjúkraþjálfara. Ekki liggur fyrir skýrsla sjúkraþjálfara en af yfirliti yfir meðferðir sjúkraþjálfara má sjá að M hefur á tímabilinu frá 30. júní 2022 til 9. júní 2023 mætt í 23 skipti til sjúkraþjálfarans. Við komu til læknis 10. ágúst 2023 lýsir M verkjum í hálsi og mjóbaki. Hvað fyrra heilsufar M varðar, er í gögnum málsins að finna matsgerð dags. 19. febrúar 2020 vegna vinnuslyss árið 2016 og umferðarslyss árið 2018. Þá er í þeirri matsgerð einnig getið um umferðarslys árið 2014. Vegna þessara slysa hefur M verið samtals metinn til 12 stiga varanlegs miska og 10% varanlegrar læknisfræðilegrar örorku. Er um að ræða tognunaráverka á háls og hægri öxl sem metin hafa verið til 8 stiga varanlegs miska, rof á upparmstvíhöfða hægra megin ásamt áverka á hægri öxl og axlargeting sem metinn hefur verið til 10% varanlegrar læknisfræðilegrar örorku og svo tognunaráverka á háls og axlir sem metinn hefur verið til 4 stiga miska. Þrátt fyrir að M hafi áður haft einkenni frá hálsi útilokar það ekki að hann sé þannig viðkvæmari fyrir því að slík einkenni versni vegna árekstursins 6. maí 2022. Benda fyrirbyggjandi gögn ekki til þess að M hafi áður haft einkenni frá mjóbaki. Samkvæmt framansögðu verður talið sýnt fram á að meiri líkur en minni séu á að M hafi orðið fyrir einhverju líkamstjóni við áreksturinn 6. maí 2022 þó ekki liggi enn fyrir matsgerð um heildarafleiðingar líkamstjónsins. M telst því eiga rétt til greiðslu bóta fyrir sjúkrakostnað skv. 1. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 vegna kostnaðar við gagnaöflun og matsgerð vegna afleiðinga líkamstjóns hans.

Niðurstaða.

Viðurkenndur er réttur M til greiðslu bóta vegna matsgerðar og kostnaðar vegna gagnaöflunar skv. 1. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 úr ábyrgðartryggingu ökutækisins X hjá V.

Reykjavík, 23. maí 2024.
rafræn undirskrift

Póra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 95/2024

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Tegund vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Vátryggingartaki (A)

Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.

Gögn.

1. Málskot, mótttekið dags. 8. apríl 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 26. apríl 2024, ásamt fylgiskjölum.
3. Bréf M, dags. 21. maí 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi verið að ganga á vinnusvæði þegar starfsmaður á gröfu sneri gröfunni með þeim afleiðingum að hún fór í M og hann féll niður þrjá metra ofan í holu á verkstað og varð fyrir meiðslum. V hafnaði bótaskyldu á grundvelli þess að slys M yrði ekki rakið til saknæmrar háttsemi af hálfu starfsmanna A eða annarra atvika eða aðstæðna sem A verði látin bera skaðabótaábyrgð á. M telur að A beri skaðabótaábyrgð á tjóninu á grundvelli sakarreglunnar og reglunnar um vinnuveitendaábyrgð. M byggir á því að starfsmaður A hafi sýnt af sér gáleysi með því að hafa ekki gætt að öryggi annarra starfsmanna er hann sneri gröfunni með tilheyrandi afleiðingum fyrir M. Ljóst sé skv. lögregluskýrslu að starfsmaður A hafi ekki vitað að M hafi verið fyrir aftan gröfuna og fram komi í tilkynningu til Vinnueftirlitsins að gröfumaður hafi ekki orðið var við starfsmanninn. M telur ljóst að slysið sé að rekja til þess að starfsmaður A hafi ekki gætt að þeim almennum skyldum sem mælt sé fyrir um í 37. og 42. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum. Í seinna bréfi M er bent á að það sé hlutverk gröfustjórnanda að vera á varðbergi gagnvart vegfarendum á vinnusvæðum samkvæmt áhættumati A og það sé í samræmi við lið 2.1 í 2. kafla II. Viðauka við reglugerð nr. 367/2006, um notkun tækja, en þar kemur fram að sjálfknúnum tækjum skuli einungis ekið og stjórnað af starfsmönnum sem hafa fengið viðeigandi þjálfun til að aka þeim og stjórna af fyllsta öryggi. Í þetta sinn hafi gröfustjórnandinn brugðist lögbundnum skyldum sínum þar sem hann gætti ekki að öryggi annarra starfsmanna er hann sneri gröfunni umrætt sitt.

Í bréfi V kemur fram að bótaskyldu hafi verið hafnað þar sem fyrirliggjandi gögn bendi til þess að slysið sé ekki að rekja til saknæms gáleysis gröfustjórnanda umrætt sinn eða annarra atvika eða aðstæðna sem A verði látinn bera skaðabótaábyrgð á. Í lögregluskýrslu komi fram framburður vitnis sem lýsi atviki þannig að M hafi verið fyrir aftan gröfuna og gröfustjórnandi sem hafi verið að snúa gröfunni við hafi ekki vitað af honum bakvið gröfuna. Sömu lýsingu gefi gröfustjórnandinn sjálfur í lögregluskýrslu en hann kveðst ekki hafa vitað af M fyrir aftan sig. Sama lýsing sé í skýrslu Vinnueftirlitsins. Af þessu megi sjá að M gerði gröfustjórnanda ekki viðvart um ferðir sínar á bakvið gröfuna. Samkvæmt upplýsingum frá A voru haldnir reglulega öryggisfundir og var þar alltaf aðalatriði að menn þurftu að ná athygli vélastjórnanda áður en gengið væri nálægt vinnuvél. Allir á vinnusvæðinu hafi verið meðvitaðir um þá vinnureglu. Sérstaklega hafi þetta verið áréttað við M vegna fyrra háttalags hans. Áhættumat dags. 11. júlí 2022 styðji þessar upplýsingar frá vátryggingartaka en þar sé áréttað að starfsmenn skuli halda sig a.m.k. 3 m frá vinnuvélum og tryggja eigi augnsamband við stjórnanda vinnuvélar. M eigi að vera kunnugt um gildandi reglur á vinnusvæðinu og að það væri lykilatriði að ná augnsambandi við stjórnanda vinnuvélar áður en farið væri nálægt vinnuvél. Því er mótmælt að brotið hafi verið gegn reglum reglugerðar nr. 367/2006 enda liggi fyrir að gröfustjórnandinn hafði hlotið viðeigandi þjálfun og hafi verið með réttindi til að stjórna gröfunni og verið með tilskilinn réttindi. Þá hafi hann fylgt vinnulagi og reglum er giltu á vettvangi. V telur að ekki sé við gröfustjórnandann að sakast eða að slysið sé að rekja til annarra atvika eða aðstæðna sem A verði látinn bera skaðabótaábyrgð á heldur verði fremur að líta til þess að slysið sé að rekja til eigin gáleysis M eða óhappatilviljunar.

Álit.

Í máli þessu er ágreiningur um það hvort A beri ábyrgð á því að gröfustjórnandinn ók á M sem varð til þess að hann slasaðist. Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni hans verður að sanna að skilyrði skaðabótaréttar séu uppfyllt. Í þessu máli ber M sönnunarbyrði fyrir því að slys hans sé að rekja til saknæmra og ólögðra athafna eða athafnaleyfis A eða annarra atvika eða aðstæðna sem það eða starfsmenn þess bera ábyrgð á. Það liggur fyrir að gröfunni var ekið á M. Samkvæmt viðauka II reglugerðar nr. 367/2006, um notkun tækja, skal tæki notað þannig að sem minnst hætta stafi af fyrir þá sem nota það og aðra starfsmenn og sjálfknúnum tækjum skal einungis ekið og stjórnað af starfsmönnum sem hafa fengið viðeigandi þjálfun til að aka þeim og stjórna af fyllsta öryggi. Þá skal gera ráðstafanir til að skipuleggja vinnu þannig að gangandi starfsmenn séu ekki á ferli inni á svæði þar sem sjálfknúin tæki eru notuð. Ef ekki er unnt að vinna verk nema gangandi starfsmenn komi þar að skulu gerðar viðeigandi ráðstafanir til að koma í veg fyrir að þeir hljóti skaða af tækinu. Það liggur því ljóst fyrir að stjórnandi tækis ber ábyrgð á því að nota tæki þannig að sem minnst hætta verði fyrir aðra starfsmenn. Þá ber gröfustjórnanda alltaf að vera á varðbergi gagnvart vegfarendum á vinnusvæðinu eins og kemur fram í upplýsingum frá A. A ber því ábyrgð gagnvart M þar sem gröfustjórnandi gætti ekki að því hvort hætta gæti stafað af tækinu gagnvart honum.

Í reglugerðinni kemur einnig fram að fram að atvinnurekandi beri ábyrgð á því að gert sé áhættumat á vinnustað. Í gögnum málsins liggur fyrir áhættumat sem A hefur gert. Þar kemur fram að starfsmaður skuli halda sig a.m.k. 3 metra frá vinnuvélum og tryggja augnsamband við stjórnanda vinnuvélar. Út frá áhættumatinu og því að M sótti sannanlega öryggisnámskeið átti honum að vera ljóst að hann þurfti að halda sig frá vinnuvélinni og ná augnsambandi við stjórnanda tækisins til að láta vita um ferðir sínar. Það gerði M ekki og verður að líta svo á að M sýnt af sér stórkostlegt gáleysi sem hafi verið meðorsakandi þáttur í slysinu. Með vísan til alls framangreinds ber V bótaábyrgð á slysinu en þar sem M fór ekki að reglum samkvæmt áhættumatinu þykir rétt að hann beri helming sakar skv. 1. mgr. 23. gr. a skaðabótalaga nr. 50/1993.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum fyrir líkamstjón úr ábyrgðartryggingu atvinnureksturs A hjá V, en bætur skerðast um helming vegna meðábyrgðar skv. 1. mgr. 23. gr. skaðabótalaga.

Reykjavík, 16. júlí 2024.
rafræn undirskrift

Sóley Ragnarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 99/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila : (V1) og (V2)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).****Sakarskipting. Hringtorg.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 8. apríl 2024.
2. Bréf V1, dags. 23. apríl 2024, ásamt tjonaskýrslu.
3. Bréf V2, dags. 8. maí 2024, ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir M, dags. 22. maí 2024.
5. Viðbótarathugasemdir V1, dags. 29. maí 2024.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirliggjandi ökutækjaskýrslu frá fyrirtækinu Aðstoð & öryggi, varð árekstur á hringtorgi á gatnamótum Nýbýlavegar og Auðbrekku í Kópavogi hinn 26. janúar 2024 milli bifreiðanna A sem er í eigu M, og B. Báðum bifreiðum var ekið austur Nýbýlaveg að hringtorginu. Framburður ökumanns A í ökutækjaskýrslu er á þann veg að hann hafi ekið í ytri hring og ætlað út úr hringtorginu áfram austur Nýbýlaveg. Er hann var að keyra framhjá arminum upp Auðbrekku var bifreiðinni B beygt úr úr hringtorginu og inn í vinstri hlið bifreiðarinnar, aftan á A. Í framburði ökumanns B kemur fram að hann hafi ekið inn á innri hring hringtorgsins og verið að beygja út úr hringtorginu til hægri, upp Auðbrekku en sá ekki A sem var á ytri hring.

Ágreiningur um sakarskiptingu var lagður fyrir tjonanefnd váttryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu í máli nr. 163/24 að ökumaður B beri helming sakar fyrir að aka út af innri akrein á fyrsta útakstri og ökumaður A ber einnig helming sakar fyrir að veita ekki umferð um innri hring forgang.

M er ósáttur við þessa sakarskiptingu og telur að sonur hans sem var ökumaður A hafi aldrei fengið tækifæri til að veita B forgang þar sem hann var talsvert fyrir framan B og ekki mögulegt að sjá að hann ætlaði sér að fara út úr hringtorginu. Auk þess gerði ökumaður A ráð fyrir því að B yrði ekki beygt út þar sem það er bannað samkvæmt umferðarlögum. Telur M að ökumaður B beri alla sök á árekstrinum.

V1 telur með hliðsjón af 6. mgr. 19. gr. umferðarlaga og réttshæð sérreglna gagnvart almennum reglum laganna að ökumaður B skuli bera alla sök á árekstri bifreiðanna. Ákvæði 2. mgr. 19. gr. sé sérregla fyrir umferð um innri hring hringtorgs, þar sem lögð er sú skylda á ökumenn sem ætla að aka út úr hringtorgi á fyrstu gatnamótum, að aka inn í hringtorgið á ytri hring. Má gagnálykta frá því ákvæði að akstur út úr innri hring hringtorgs við fyrstu gatnamót sé óheimilaður.

V2 vísar til háttænisreglu 6. mgr. 19. gr. umferðarlaga og telur ljóst að báðir ökumenn hafi brotið gegn háttænisreglum ákvæðisins. Telur V2 rétt að sök verði skipt til helminga og vísar til úrskurða nefndarinnar máli sínum til stuðnings.

Álit.

Í 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjatriyggingar segir að ef tjon hlýst af árekstri ökutækja skiptist tjonnið á þau í réttu hlutfalli við sök þeirra sem hlut eiga að máli og með hliðsjón af atvikum öllum. Við mat á sök ökumanna er litið til háttænisreglna umferðarlaga nr. 77/2019. Í 2. málslíð 6. mgr. 19. gr. umferðarlaga segir að í hringtorgi sem skipt er í tvær akreinar skuli ökumaður velja hægri akrein, ytri hring, ætli hann að aka út úr hringtorginu á fyrstu gatnamótum. Enn fremur segir í 3. málslíð sömu málsgreinar að ökumaður á ytri hring skuli veita þeim sem ekur á innri hring forgang út úr torginu. Þar sem B ætlaði út úr hringtorginu á fyrstu gatnamótum eftir að hann ók inn í hringtorgið bar honum að aka á hægri akrein, ytri hring, um hringtorgið. Þessa gætti ökumaður B ekki. Hins vegar bar ökumanni A að víkja fyrir umferð úr innri hring er hann ók fram hjá fyrstu gatnamótunum, að Auðbrekku, sbr. 3. málslíð sömu málsgreinar. Verður ráðið af gögnum málsins að ökumaður A hafi ekki gætt nægilega að þessum áskilnaði umrætt sinn. Þessu til viðbótar verður einnig að líta til þess að

ökumaður B kveðst í framburði sínum ekki hafa séð bifreiðina A sem var á ytri hring hringtorgsins og það þrátt fyrir að bifreiðunum hafi verið ekið samhliða inn í hringtorgið og ákoma er á aftari hluta bifreiðarinnar A. Með því braut hann einnig gegn aðgæsluskyldu 1. mgr. 19. gr. laganna þar sem segir að ökumaður vélknúins ökutækis sem ætlar að beygja á vegamótum skuli ganga úr skugga um að það sé unnt án hættu eða óþarfa fyrir aðra. Meta verður sök ökumanna með hliðsjón af framangreindum lagaákvæðum og aðstæðum öllum og skiptist sök þannig að ökumaður A ber 1/3 hluta sakar og ökumaður B ber 2/3 hluta sakar á umræddum árekstri.

Niðurstaða.

Ökumaður bifreiðarinnar A ber 1/3 hluta sakar og ökumaður B ber 2/3 hluta sakar á umræddum árekstri.

Reykjavík, 11. júní 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 100/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nöfn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis (A)****Orsakatengsl. Sönnun.****Gögn.**

- Málskot móttakið 10. apríl 2024 ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V dags. 19. apríl 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 9. ágúst 2022 hafi M lent í umferðarslysi á Reykjanesbraut rétt norðan við Álftanesveg. Hafi M verið ökumaður bifreiðarinnar B, sem hafi verið kyrrstæð við umferðarljós þegar dráttar bifreiðinni A var ekið aftan á hana. M hafi leitað læknis samdægurs vegna stífleika í hálsi og baki og út í hægri öxl og handlegg. Hafi hann næst leitað til læknis hinn 25. ágúst 2022 og þá verið greindur með tognun og ofreynslu á háls hrygg og fengið beiðni í sjúkraþjálfun. Við komu til læknis hinn 9. janúar 2023 hafi M enn verið að glíma við kraftminnkun í hægri hendi, auk þess sem hann hafi verið með verki í kringum hægra herðablað og hægra megin í hálsi og fundið fyrir dofa. Hafi niðurstaða myndgreiningar, dags. 11. janúar 2023, verið sú að líttill beinbjúgur var á liðbol C6 canialt til hægri. Þá sé fyrirbyggjandi skýrsla sjúkraþjálfara en M hafi sótt vikulega sjúkraþjálfun á tímabilinu september til desember 2022 en síðan og til dagsins í dag hafi meðferð farið fram með tveggja til þriggja vikna millibili. Skýrsla sjúkraþjálfara sýni fram á að M sé enn að kljást við afleiðingar slyssins og verði að telja þær varanlegar. Á grundvelli framangreinds hefur M krafist bóta úr ábyrgðartryggingu A, en V hafi hafnað bótaskyldu með vísan til PC-Crash skýrslu sem sýni lítinn þyngdarkraft árekstursins. M gerir ýmsar athugasemdir við þann málflutning og tekur fram að læknisfræðilegt tjón skuli metið eftir læknisfræðilegum gögnum og upplýsingum. Þannig komi höfnun bótaskyldu á grundvelli slíks útreiknings aðeins til álita þegar talið sé hafið yfir allan vafa að líkamstjón hafi ekki getað hlotist af atviki. Þá sé A tæp 49 tonn að þyngd en bifreið M 1.385 kíló. Eðli máls samkvæmt hafi höggið af árekstrinum því verið töluvert. M áréttar þá að fyrir liggi sjúkragögn sem staðfesti að M hafi orðið fyrir líkamstjóni við slysið og að orsakatengsl séu milli þess og árekstursins.

Í bréfi V, sem var váttryggjandi A á tjónsdegi, til nefndarinnar kemur fram að samkvæmt tjónstilkynningu ökumanns A hafi báðir ökumenn haldið því fram að þeir væru kyrrstæðir, en önnur bifreiðin hafi runnið á hina með þeim afleiðingum að bifreiðarnar rákust saman. Hafi plaststuðarakápa á B rispast við ákomuna. Að mati V séu orsakatengsl milli árekstursins og þeirra einkenna sem M reki til hans ósönnuð. Höggið hafi verið vægt og aðeins örlítil rispa á B. V telur þá fyrirbyggjandi læknisfræðileg gögn ekki hafa sönnunargildi í málinu enda byggji þau á verulega ýktum lýsingum M á atvikum. Þannig hafi hann lýst því fyrir lækni að um 60 tonna trukkur hafi ekið aftan á hann og að höggið hafi verið talsvert. Fyrir sjúkraþjálfara hafi hann lýst því að höfuð hans hafi skolið fast í hnakkapúðann við áreksturinn og hann hafi fengið mikinn hnykk á hálsinn. Einkenni M séu þá almenns eðlis og ýmislegt, annað en þessi vægi árekstur, sem gæti hafa orsakað þau. Þá liggi ekki fyrir ítarlegt vottorð bæklunarlæknis eða örorkumat sem staðfesti slík orsakatengsl. Sé bótaskylda því ekki fyrir hendi.

Álit.

Ágreiningur þessa máls varðar það hvort líkamleg einkenni M megi rekja til árekstursins hinn 9. ágúst 2022. Í málflutningi V er jafnframt gefið í skyn að ágreiningur sé uppi varðandi það hvort A eða B hafi færst úr stað í aðdraganda áreksturs. Í því samhengi verður ekki litið fram hjá því að í bréfi V til M dags. 15. apríl 2024 virðist gengið út frá því að A beri sök á umræddum árekstri. Er það einnig í samræmi við sameiginlega tjónstilkynningu aðila þar sem merkt er við að um aftanáakstur hafi verið að ræða. Kemur það atriði því ekki til frekari skoðunar heldur aðeins það hvort nægilega sé sýnt fram á orsakatengsl umrædds áreksturs og þeirra einkenna sem M rekur til hans.

V lét vinna skýrslu um um útreikninga á hraða og höggkrafti árekstursins, svokallaða PC-crash skýrslu, og liggur hún fyrir nefndinni. Þó sú skýrsla lýsi litlum þyngdarkrafti árekstursins verða ekki dregnar víðtækar almennar ályktanir af henni án þess að litið sé heildstætt til gagna málsins og einkum læknisfræðilegra gagna enda geta afleiðingar umferðaróhapps á heilsu fólks verið afar einstaklingsbundnar og ráðist af ýmsum þáttum, þrátt fyrir að litlir kraftar kunni að hafa verið að verki og ákoma á bifreiðar minni háttar.

Af fyrirliggjandi læknisvottorði dags. 22. september 2022 má ráða að M leitaði til læknis strax á slysdegi og lýsti þá stífleika í hálsi og baki og aðeins út í hægri öxl. Hann leitaði svo aftur á heilsugæslu hinn 25. ágúst 2022 og lýsti þá sömu einkennum, auk þess sem máttleysi í öxl og handlegg færi vaxandi, og þá fyndi hann fyrir dofa í framhandlegg. Fékk M þá beiðni vegna sjúkraþjálfunar og fyrirliggjandi er skýrsla sjúkraþjálfara, dags. 29. ágúst 2023 um meðferðina. Kemur þar fram að M hafi fyrst komið til sjúkraþjálfara hinn 5. september 2022, og hafi meðferðartímar verið einu sinni í viku til að byrja með en svo á tveggja til þriggja vikna millibili. Hafi meðferðin skilað ákveðnum árangri en kraftleysi í handlegg, aukin vöðvaspenna og verkir hægra megin við herðablað og inn að brjóstbaki séu enn til staðar. Þá kemur fram að við myndrannsókn í janúar 2023 hafi M greinst með beinmar neðarlega í háls hrygg. Samkvæmt fyrirliggjandi læknisvottorði dags. 13. september 2023 leitaði M til læknis 9. janúar það ár og kvartaði undan verkjum frá hálsi með leiðni kringum hægra herðablað og gekkst í kjölfar þess undir fyrrgreinda myndrannsókn. Af upplýsingum um fyrra heilsufar í fyrirliggjandi gögnum verður þá ekki séð að M hafi áður haft einkenni frá háls hrygg eða brjóstbaki eða svæðinu þar í kring.

Samkvæmt framansögðu verður að telja meiri líkur en minni á að M hafi orðið fyrir líkamstjóni við áreksturinn 9. ágúst 2022 þó ekki liggi enn fyrir matsgerð um heildarafleiðingar þess. M telst þá eiga rétt til greiðslu bóta fyrir sjúkrakostnað skv. 1. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 vegna kostnaðar við gagnaöflun og matsgerð vegna afleiðinga líkamstjóns hans.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum vegna líkamstjóns úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Reykjavík, 28. maí 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 102/2024.

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Fjölskyldutrygging.

Tilkynningarfrestur.

Gögn.

- Málskot mótttekið 20. mars og 17. apríl 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V dags. 26. apríl 2024.
- Viðbótarathugasemdir M dags. 26. apríl 2024.
- Athugaemdir V við viðbótarathugaemdir M dags. 30. apríl 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 1. maí 2022 hafi M slasast, nánar tiltekið hlotið áverka á tönn, eftir að barnabarn hennar sparkaði í plastflösku sem var staðsett við andlit M með þeim afleiðingum að plastflaskan rakst í tönnina. Hinn 10. mars 2024 tilkynnti M um slysið til V og lét þá fylgja með tjónstilkynningu reikninga fyrir tannlæknakostnaði. Í læknisfræðilegum gögnum málsins kemur fram að daginn eftir slysið hafi þurft að fjarlægja tönn og bráðabirgðapartur hafi verið settur í stað tannarinnar hinn 18. maí 2022. Í nóvember 2022 og ágúst 2023 hafi síðan verið komið fyrir tannplanta og plantakrónu í sama skarð.

M telur að hún hafi tilkynnt V tímanlega um kröfu sína og vísar til óvissu sem mál hennar hafi verið í og þess að henni hafi ekki verið fullkunnugt um afleiðingar tjónsins fyrr en hún borgaði síðasta reikning vegna þess hinn 28. mars 2023. Ársfrestur til tilkynningar tjóns hafi því ekki verið útrunninn hinn 10. mars 2024. M vísar til þess að henni þyki afstaða V ekki sanngjörn um að hafna því að greiða henni bætur.

V hefur hafnað bótaskyldu og telur að upphaf ársfrests 1. mgr. 124. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004 hafa verið á slysdegi 1. maí 2022 og þannig hafi ársfrestur sama ákvæðis til tilkynningar tjónsins runnið út 1. maí 2023 og hafi því verið útrunninn þegar V fékk tilkynningu um slysið hinn 1. mars 2024. V metur það svo að M hafi mátt vera fullljóst um afleiðingar slyssins á slysdegi og vísar til þess að fjarlægja hafi þurft tönn úr M daginn eftir slysið eða 2. maí 2022 og ljóst hefði verið stuttu eftir það að „tannplanti“ yrði settur í stað þeirrar tannar. Þannig telur V að M hafi mátt vita um atvik að baki kröfu sinni strax á slysdegi þannig að tilkynning um tjónið hefði átt að berast félaginu innan árs frá þeim tímapunkti, en gerði það ekki fyrr en 10. mars 2024.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að græða hafi þurft bein í góm hennar til að laga hann eftir slysið og óvissa hafi verið um hvort hægt væri að setja innplant í stað tannarinnar sem fjarlægð var. M telur auk þess að V eigi að taka tilliti til þess að hún sem viðskiptavinur hafi staðið í skilum í áratugi og ekki sé við hæfi að neita greiðslu til hennar sem tryggs viðskiptavinar auk þess sem málið hafi sérstöðu vegna ígræðslu beins.

Í viðbótarathugasemdum V eru fyrri röksemdir félagsins ítrekaðar.

Álit.

Í málinu er ágreiningur um upphaf ársfrests til tilkynningar tjóns skv. 1. mgr. 124. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004 (vsl.). Þar kemur fram að sá sem á rétt til bóta úr slysatryggingu glatar þeim rétti ef krafa er ekki gerð um bætur til félagsins innan árs frá því að hann fékk vitneskju um þau atvik sem krafan er reist á.

Rétt er að áréttu að um er að ræða frest til þess að tilkynna um tjónsatburð, þ.e. atvik sem krafa er reist á, en ekki ákvæði um fyrningu kröfunnar sjálfrar. Með hliðsjón af dómaframkvæmd vegna 1. mgr. 124. gr. vsl. verður að líta til gagna í hverjum máli fyrir sig við mat á því hvenær tjónþola má eða má vera ljóst að atvik sem krafa hans er reist á hafi orðið.

Í þessu máli liggur fyrir, skv. slysavottorði tannlæknis dags. 12. febrúar 2024, að sá tannlæknir hafi skoðað M daginn eftir tjónsatburðinn, eða 2. maí 2022 og við þá skoðun hafi komið fram að tiltekin

tönn væri ónýtt og frekari meðferð með implant og implantakrónu væri fyrirhuguð. Á þeim tímapunkti verður að líta svo á að M hafi mátt vita um atvik sem krafa hennar er reist á, þó ekki hafi verið ljóst á þeim tímapunkti hvað meðferðin myndi endanlega kosta.

Verður því að líta svo á að ársfrestur 1. mgr. 124. gr. vsl. hafi byrjað að líða í síðasta lagi 2. maí 2022 þegar M fékk greiningu á áverka og var hann því liðinn hinn 10. mars 2024 þegar M tilkynnti um tjón sitt til V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr slysatryggingu fjölskyldutryggingar hjá V.

Reykjavík, 23. maí 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 105/2024.**Nafn málskotsaðila: (M1) og (M2).****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Fjölskyldutrygging.****Gildissvið váttryggingar.****Gögn.**

- Málskot mótttekið 10. apríl 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V dags. 30. apríl 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Viðbótarathugasemdir M, ódags.
- Viðbótarathugasemdir V, dags. 21. maí 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hjónin M1 og M2 fóru í ferðalag til Indlands hinn 29. janúar 2024. Viku eftir að út var komið veiktust þau bæði af lungnabólgu og leið þeim illa í aðstæðum þarna úti. Lofthiti var 32-35°C og rakastigið var yfir 65%. Leituðu þau til læknis sem ráðlagði þeim að snúa aftur heim og fara úr þessum aðstæðum til að forðast að lungnabólgan yrði enn verri. Þurftu þau að kaupa nýja flugmiða auk þess sem þau fóru á hótél í fjórar nætur áður en flogið var. Vegna þessa hafa M1 og M2 gert kröfu í ferðarofstryggingu fjölskyldutryggingar sem þau hafa hjá V. Telja þau sig eiga rétt á endurgreiðslu kostnaðar vegna nýrra flugmiða og hótélgingar sbr. grein 6.1.3. í skilmálum tryggingarinnar. V hefur hafnað bótaskyldu á þeim grundvelli að ekki lá fyrir staðfesting frá lækni þess efnis að veikindin væru svo alvarleg að tafarlaus heimferð væri nauðsynleg. Geta M1 og M2 þess í málskoti að nokkra daga tók að fá staðfestingu læknis og lá hún ekki fyrir í fyrstu tilkynningu þeirra til V. Eftir að hún lá fyrir hafnaði V endurskoðun á afstöðu sinni. Vísa M til staðfestingar læknisins um að nauðsynlegt hafi verið að rjúfa ferðina. Í vottorðið sé ritað nafn M2 þrátt fyrir að þau hafi bæði fengið lungnabólgu og lyf til að meðhöndla hana.

Í bréfi sínu til nefndarinnar vísar V til greinar 6.1.3. í skilmála váttryggingarinnar þar sem fjallað er um sjúkraflutning og skilyrði þau sem uppfylla þarf svo kostnaður fáiast endurgreiddur. Vísar V til þess að í greininni sé eingöngu verið að vísa til aukakostnaðar líkt og aukasæti eða dýrara farrými. Í tilviki M sé ekki um að ræða slíkan kostnað, heldur hafi M1 og M2 keypt nýtt heimflug. Það er því skýrt að þau hefðu þurft að leita ráðlegginga V og hefði skrifleg staðfesting ráðgefandi læknis V á því að tafarlaus heimferð væri nauðsynlegt þurft að liggja fyrir áður en til hennar kæmi. Vísar V ennfremur til þess að hvergi í læknisgögnum sé kveðið á um að um svo alvarlegan sjúkdóm sé að ræða að tafarlaus heimferð væri nauðsynleg. Það hafi verið vegna loftlagsins á Indlandi sem M og læknir vildu stytta ferð. Heimför hafi ekki verið fyrir en 13. febrúar, heilum sex dögum eftir fyrstu komu til læknis.

Í viðbótarathugasemdum sínum vísa M til þess m.a. að þau hafi gert allt rétt í samræmi við skilmála V. Ekki hafi verið hægt að breyta flugmiða frá Indlandi til Amsterdam og urðu þau því að kaupa nýja miða fyrir þann legg en þau gátu breytt flugmiða frá Amsterdam til Íslands en greiða fyrir dýrara farrými. Sjá þau engan mun á þessu tvennu því þau hafi valið ódýrustu leið heim. Ekki hafi verið laust sæti fyrir en 13. febrúar. Krafa V um að þau hafi átt að leita til SOS standist á við eigin upplýsingar V á heimasíðu og í grein 6.1.3.

V ítrekar fyrri afstöðu í viðbótarathugasemdum sínum og vísar til þess að engin gögn staðfesti veikindi M1 og hafnar V því bótaskyldu vegna kostnaðar hans. Þá bendi ekkert í læknisgögnum til þess að tafarlaus heimferð væri nauðsynleg. Hvergi er kveðið á um svo alvarlegan sjúkdóm að tafarlaus heimferð væri nauðsynleg. M verði að bera hallan af því að hafa ekki gengið úr skugga um hvernig loftslag mætti búast við á Indlandi og tryggja að gisting þeirra væri með loftræstingu.

Álit.

Ágreiningur málsins hverfist um það hvort heimferð M1 og M2 falli undir gildissvið greinar 6.1.3. í váttryggingarskilmálum V sem fjallarð um sjúkraflutning. Þar segir: „Telji læknir sá sem annast hefur tryggða vegna veikinda eða slyss á ferðalagi að tafarlaus heimferð sé nauðsynleg og geti orðið með venjulegum hætti, nægir [V] skrifleg staðfesting læknisins. Í slíkum tilvikum greiðast aukaútgjöld vegna heimferðarinnar, t.d. aukasæti eða dýrara farrými. Ef um svo alvarlegan sjúkdóm eða slys er að ræða að læknirinn telur að flytja verði tryggða heim með öðrum hætti þarf skriflega staðfestingu

ráðgefandi lækni [V] á flutningnum.“ Verður orðalag ákvæðisins ekki túlkað á þá vegu að þar undir geti ekki fallið kostnaður vegna kaupa á nýjum flugmiða að öðrum aðstæðum uppfylltum enda felst í orðalaginu „t.d. aukasæti eða dýrara farrými“ að ekki sé um tæmandi upptalningu kostnaðarþátta að ræða.

Ágreiningslaust er að fullnægjandi gögn liggja fyrir um veikindi M2 á Indlandi. Engin gögn liggja hins vegar fyrir um sambærileg veikindi M1 og verður þegar af þeirri ástæðu að hafna rétti hans til bóta úr fjölskyldutryggingu hjá V. Hvað veikindi M2 varðar þá liggur fyrir læknisvottorð dags. 11. mars 2024 þar sem fram kemur að M2 hafi leitað á sjúkrahús með hósta og hita og að hún hafi verið með öndunarfærasýkingu. Hafi hún fengið ávísuð sýklalyf ásamt fleiri lyfjum. Þar sem hún hafi kvartað undan heitu og röku veðri, mælti læknirinn með að þau skyldu stytta dvölinu í Indlandi og fara aftur heim. Ekkert í gögnum málsins eða fyrrgreindu vottorði bendir til þess að tafarlaus heimferð hafi verið nauðsynleg þó svo læknirinn mælt með að M2 stytta dvölinu í Indlandi vegna aðstæðna. Fyrirnefnd skilyrði greinar 6.1.3. um nauðsyn tafarlausrar heimferðar M2 eru skv. fyrrgreindu ekki uppfyllt og hefur því ekki stofnast greiðsluskylda úr tryggingunni vegna endurgreiðslu flug- og hótélkostnaðar M2. Með vísan til alls ofangreinds, eiga M1 og M2 ekki rétt á bótum úr fjölskyldutryggingu sinni hjá V.

Niðurstaða.

M1 og M2 eiga ekki rétt á bótum bótum úr fjölskyldutryggingu sinni hjá V.

Reykjavík, 4. júní 2024.

rafræn undirskrift

Póra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 107/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis: (A) og (B).****Sakarskipting.****Gögn.**

- Málskot mótttekið 16. apríl 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Tölvupóstur V dags. 17. apríl 2024.
- Tölvupóstur M dags. 5. júní 2024.

Málsatvik.

Í lögregluskýrslu kemur fram að hinn 25. nóvember 2023 var bifreið A ekið á kerru, sem dregin var af bifreið B, á Norðurlandsvegi við bæinn Akurbrekku. Í sömu lögregluskýrslu kemur fram að búið hafi verið að færa bifreiðarnar af veginum þegar lögregla kom á staðinn og að myrkur hafi verið á vettvangi og mikil hálka. Haft er eftir ökumanni bifreiðar A að hann hafi ekið suður eftir Norðurlandsvegi á um 90 km/klst hraða þegar hann sá kyrrstæða bifreið (B) á akrein á móti en ekki séð kerru aftan í bifreiðinni þar sem engin ljós hefðu verið sjáanleg á henni. Ökumaður bifreiðar A kveðst ekki hafa náð að sveigja frá kerrunni þar sem hún hafi skagað langt yfir miðlínu og yfir á öfugan vegarhelming og því ekið á kerruna. Ökumaður bifreiðar B kveðst hafa ekið þeirri bifreið með óskráða snjósleðakerru í eftirdragi norður Norðurlandsveg og ætlað að taka vinstri beygju heim að bænum Akurbrekku. Ökumaður bifreiðar B kveðst hafa stöðvað á hægri akrein þar sem umferð hafi komið úr gagnstæðri átt og í þann mund sem bifreið A hafi ekið framhjá honum hafi hann fundið fyrir höggi og áttað sig á að bifreið A hafi lent á kerrunni. Ökumaður bifreiðar B kvað ljós hafa verið virk á kerrunni sem og að glitmerki hafi verið á vinstri hlið kerrunnar fyrir áreksturinn, en að þau hafi farið af við áaksturinn. Með gögnum M vegna málsins fylgir einnig ódagsett skýrsla vitnis sem var farþegi í bifreið A um að hann hafi séð að kerra aftan í bifreið B hafi verði á miðjum vegi fyrir framan þá.

M telur að stærð bifreiðar B sem og stór framljós hafi komið í veg fyrir að ökumaður bifreiðar A hafi séð kerru aftan í bifreið B. Einnig vísar M til þess að kerran hafi verið komin vel yfir á rangan vegarhelming þegar bifreið A lenti á henni. M bendir á og vísar til ljósmyndar af Norðurlandsvegi þar sem tjónsatvikið var og bendir á að vegurinn sé þar beinn. Einnig vísar M til þess að hálka hafi verið á veginum og myrkur á vettvangi og þar sem kerra aftan í bifreið B hafi verið óskráð þá séu líkur á því að ljós og glitmerki hafi ekki verið virk. Einnig telur M ómögulegt að þær skemmdir sem urðu á bifreið A hafi getað orðið við þær aðstæður að ökumaður bifreiðar A var að sveigja frá kerrunni. Einnig bendir M á að ökumaður bifreiðar B hafi ekki andmælt því að kerran hafi farið yfir á rangan vegarhelming og enginn ágreiningur séu uppi í málinu um að kerran hafi verið þannig staðsett.

V gerir ekki sérstakar athugasemdir vegna málsins.

Álit.

Í lögregluskýrslu vegna tjónsatviks þess sem hér er deilt um koma fram skýrslur beggja ökumanna af aðdraganda þess að bifreið A var ekið á kerru sem var aftan í bifreið B. Í framburði ökumanns bifreiðar A kemur fram að bifreiðin hafi verið á röngum vegarhelmingi en ekki verða dregnar þær ályktanir af framburði ökumanns bifreiðar B að hann telji að kerran hafi verið á röngum vegarhelmingi. Ekki liggur fyrir í þeirri lögregluskýrslu framburður vitnis og verður ódagsett og óundirrituð skýrsla vitnis, sem var farþegi í bifreið A og fylgdi með gögnum M fyrir nefndina, lögð til grundvallar sem óyggjandi sönnun á staðsetningu kerrunnar þegar tjónsatvikið varð.

Þannig verður að telja ósannað að staðsetning kerru aftan í bifreið B hafi verið þannig að hægt sé að meta hana ökumanni bifreiðar B til sakar. Almennar sönnunarreglur gera ráð fyrir því að sá beri sönnunarbyrði sem heldur tilteknum atvikum fram, eins og þeim atvikum að kerra aftan í bifreið B hafi verið ranglega staðsett á vegi, verið án ljós og glitmerkja eða með öðrum hætti skapað hættu fyrir umferð sem á móti ók. Slík sönnunargögn liggja ekki fyrir með óyggjandi hætti og ber M hallann af slíkum sönnunarskorti með vísan til fyrrnefndra sönnunarreglna. Verður ökumaður bifreiðar A því

talinn bera alla sök á áakstri við kerru aftan í bifreið B í greint sinn og á M því ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu bifreiðar B hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu bifreiðar hjá V. Öll sök vegna áreksturs á kerru er á ökumanni bifreiðar A.

Reykjavík, 19. júní 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 110/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Fasteignatrygging.****Umfang tjóns.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 10. apríl 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 22. apríl. 2024, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 29. apríl 2024, ásamt ljósmyndum.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 6. maí 2024.

Málsatvik.

Í gögnum málsins er málavöxtum lýst með þeim hætti að sprunga hafði myndast í heitavatnsröri í skriðkjallara fasteignar M. Uppgötvaðist tjónið þann 3. júlí 2023 og haft var samband við pípara sem stöðvaði strax lekann. Tilkynntu M tjónið til V sem samþykkti bótaskyldu úr fasteignatryggingu M og greiddi bætur í samræmi við tjónamatsgerð dags. 8. september 2024. Undirrituðu M tjónamatsgerðina m.a. með þeim fyrirvara að M áskildi sér rétt til að krefja V um mismun ef raunkostnaður af tjóninu og skemmdir væru meiri en áætlað er. Í kjölfar tjónamatsgerðarinnar fengu M verktakann A til að framkvæma viðgerðir og keyptu M allt efnið en verktakinn útvegaði vinnumenn og verkfæri. Samtals voru verktakanum greiddar kr. 2.038.725 fyrir verkið í tveimur greiðslum, sú fyrri með peningum þann 18. september 2023 og hin síðari með bankamillifærslu þann 20. september 2023. Eru reikningar verktakans hærri en tjónamatsgerðin og hafa M gert kröfu um frekari bætur úr fasteignatryggingu sinni sem nemur mismuni að fjárhæð kr. 641.286. Vísa M til 35. gr. laga nr. 30/2004 sem kveður á um að váttryggður eigi rétt á fullum bótum fyrir fjártjón sitt ef ekki erum annað samið í váttryggingarsamningi. M telja að þau fái ekki fullar bætur fyrir tjón sitt ef einungis verður fallist á að M fái tjón sitt bætt samkvæmt tjónamatsgerð. M telja sig hafa með framlagningu reikninga og tilkynningar til V, lagt fram fullnægjandi upplýsingar fyrir V til þess að hann geti greitt út váttryggingabætur til þeirra á grundvelli 47. gr. laga nr. 30/2004.

V vísar í bréfi sínu til nefndarinnar til þess að V hafi ekki samþykkt fyrirvara M sérstaklega, enda ljóst að starfsmaður V undirritaði ekki matsgerðina né heldur fyrirvara sem ritaður var á hana. Fyrirvarinn sé því einhliða yfirlýsing frá M um að hann áskilji sér rétt til að gera frekari kröfur. V vísar til þess að engin tímaskýrsla með sundurliðun á því hvenær vinnan fór fram eða hvaða vinna var framkvæmd hafi verið lögð fram samhliða handskrifuðum greiðslukvittunum. Afar óljóst sé af þeim gögnum sem liggja fyrir hvaða vinna var framkvæmd, hversu margir tímar liggja að baki, hvert tímakaupið var og hvort vinnan hafi einskorðast við þá þætti sem tjónamat V náði yfir. Enn fremur vekur athygli að ekkert kemur fram í gögnum málsins hvort A sé fagmenntaður eða hvort hann hafi reynslu eða þekkingu af smíðum. Eðli málsins samkvæmt má gera ráð fyrir því að ófaglærður og óreyndur aðili þurfi töluvert lengri tíma en faglærður og reyndur smíður. Þá liggja ekki fyrir kvittanir fyrir efniskaupum eða myndir sem sýna hvað var framkvæmt. Enn fremur liggja engin gögn fyrir um að M hafi aflað tilboða eða reynt með einhverjum hætti að takmarka kostnað við verkið. Telur V ósannað að tjónskostnaður M hafi í reynd verið meiri en sem nemur kostnaðarmati V. V vekur athygli á að óútskýrð skekkja sé í útreikningum af frádrætti virðisaukaskatts í tjónamati og munar því 23 krónum á því. Er V reiðubúið að leiðrétta þessa villu og greiða þær 23 kr. sem út af standa.

Í viðbótarathugasemdum sínum vísar M til þess að V hafi ekki hreyft við neinum andmælum við fyrirvaranum eða gildissviði hans í kjölfar tjónamatsgerðarinnar. Er hér um að ræða fyrstu andmæli V vegna fyrirvarans sem gerður var 8. september 2023, eða fyrir meira en hálfu ári síðan. Vísa M til þess að samkvæmt 1. mgr. 6. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggæringa, fólst í fyrirvara M nýtt tilboð þess efnis að þau samþykktu í raun ekki tjónamatsgerðina að því er laut að fjárhæð vegna viðgerða á tjóninu og fór uppgjórið fram að teknu tilliti til fyrirvarans. Þá mótmælir M hugrenningum V hvað verktakann A varðar og þeirra greiðslukvittana sem hann gaf út. Ekki hefur annað verið leitt í ljós en að A sé faglærður smíður.

Álit.

Eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni og lesa má af málgögnum greinir málsaðila á fjárhæð tjónabóta vegna tjóns sem varð á húseign M hinn 3. júlí 2023. Um bótafjárhæðir í skaðatryggingum, þ.á.m. útreikning bóta og vátryggingarverðmæti, er fjallað í 35. gr. laga nr. 30/2004 um vátryggingarsamninga. Samkvæmt þeirri grein á vátryggður rétt á fullum bótum fyrir fjártjón sitt. Ef ákveða á bætur í samræmi við viðgerðarkostnað eða endurkaupsverð getur vátryggður krafist bóta fyrir slíkan kostnað þótt viðgerð eða endurkaup hafi ekki átt sér stað. Þetta gildir þó ekki ef annað leiðir af vátryggingarskilmálum eða lögum. Fyrir liggur að V hefur þegar greitt M bætur á grundvelli tjónamatsgerðar dags. 8. september 2023. Er sú tjónamatsgerð undirrituð af lögmanni M með fyrirvara sem orðast svo: „Af hálfu tjónþola er gerður sá fyrirvari við samþykkt tjónamatsgerðar þessarar að ef raunkostnaður af tjóninu og skemmdir meiri en áætlað er, sem og/eða efniskostnaður og/eða vinna við umskipti er hærri en tjónamatsgerð þessi gerir ráð fyrir, er áskilinn réttur til að krefja félagið um mismuninn sem því nemur“. Mátti V vera ljóst að af hálfu M var ekki um að ræða fullnaðaruppgjör ef ákveðin atvik raungerðust. Gera M kröfu um að V greiði mismun á raunkostnaði og áætluðum viðgerðarkostnaði skv. tjónamatsgerð. Það eitt að raunkostnaður M varð hærri en sem nemur bótagreiðslu V leiðir ekki sjálfkrafa til þess að M eigi kröfu á herðar V fyrir mismuni þar á. Hafa M lagt fram tvær greiðslukvittanir frá smið sem þau réðu til þess að framkvæma viðgerðir á húsnæði sínu í kjölfar lekans. Fjárhæð greiðslukvittana eru samtals 2.038.725. Samkvæmt tjónamati fengu M greiddar bætur vegna vinnuliðar uppgjörins að fjárhæð kr. 1.352.840 að frádræginni 35% af útreiknuðum virðisaukaskatti kr. 91.644. Mismunur þessa nemur kr. 685.885, að teknu tilliti til 35% endurgreiðslu virðisaukaskatts. Þá hafa M einnig lagt fram ljósmyndir sem teknar voru fyrir og eftir vinnu við skriðkjallara fasteignarinnar.

M ber sönnunarbyrði fyrir því að umfang tjónsins sé meira en V þegar þegar fallist á að greiða. Í málinu liggja eingöngu fyrir tvær greiðslukvittanir frá aðila sem M segja hafa unnið verkið ásamt nokkrum ljósmyndum. Hvað greiðslukvittanirnar varðar þá bera þær ekki með sér tímagjald eða fjölda tíma sem liggja að baki þeim greiðslum né umfang verks. Þá liggur ekki fyrir hvort M hafi leitað tilboða víðar og hafi þannig reynt að takmarka tjón sitt. Þá liggja ekki heldur fyrir skýrslur eða matsgerðir sem sýna fram á að umfang tjónsins nemi hærri fjárhæð en þeirri sem fram kemur í tjónamati V. Með vísan til alls ofangreinds verður að telja að M hafi ekki tekist sönnun um að umfang tjónsins sé meira en V hefur þegar fallist á að greiða þ.m.t. leiðrétting á óútskýrðum mismun á útreikningum að fjárhæð kr. 23.

Niðurstaða.

M eiga ekki rétt á frekari bótum en þeim hafa verið boðnar úr fasteignatryggingu hjá V.

Reykjavík, 28. maí 2024.
rafræn undirskrift

Póra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 111/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Tegund váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis A****Orsakatengsl. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 11. apríl 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 29. apríl 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi þann 24. júlí 2021 misst stjórn á ökutækinu A í mikilli bleytu með þeim afleiðingum að það lenti á staur. V hafnaði bótaskyldu á þeim grundvelli að frestur til þess að tilkynna slysið væri runninn út og að orsakatengsl milli atburðar og tjóns væri ekki fyrir hendi. M telur að upphaf eins árs frests skv. 1. mgr. 124. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004 eigi að miða við hvenær sá sem orðið hefur fyrir varanlegu líkamstjóni hafi raunverulega gert sér grein fyrir að það hafði varanlegar afleiðingar fyrir hann og M telur því að miða beri upphaf tilkynningarfrests við það tímamark sem hún fór í sjúkraþjálfun, enda hafi hún ekki verið búin að gera sér grein fyrir afleiðingunum fyrr en á þeim tímapunkti. Þá megi sjá af ljósmyndum að ökutækið hafi orðið fyrir töluverðu tjóni og að ljósastaurinn sé skemmdur. M hafi leitað til heilsugæslu vegna versnandi verkja eftir slysið 14. september 2021 og að samkvæmt sjúkraskrá 24. júlí 2011 til 18. janúar 2024 séu engar komur skráðar vegna einkenna frá baki. M hafnar því þeirri staðhæfingu V að hún hafi glímt við verki í baki síðan hún var ung.

Í bréfi V kemur fram að félagið telji að M hafi mátt vera kunnugt um afleiðingar slyssins þegar hún leitaði á heilsugæslu tveimur mánuðum eftir slysið eða þann 14. september 2021. Læknir hafi þá vísað M í sjúkraþjálfun. Síðan hafi M óskað eftir að fá aðra beiðni 17. október 2022 þar sem henni hafi ekki litist á fyrri staðinn þar sem hún fór í sjúkraþjálfun. V hafnar þeim röksemdum að miða skuli upphaf fyrningarfrests við það tímamark þegar M fór til seinni sjúkraþjálfara af tveimur og að tilkynningarfrestur M til að tilkynna tjón sitt til V hafi verið liðinn þegar hún tilkynnti slysið 26. janúar 2023. V bendir á að M verði að sýna fram á tjón sitt og leggja fram fullnægjandi gögn því til sönnunar. V telur að ósannað sé að orsakatengsl séu til staðar milli slyssins og þeirra áverka sem M telur sig vera að glíma við eftir slysið. Þá telur V að þau einkenni sem M telji sig vera að glíma við séu ekki sérstæk fyrir áverka vegna umferðarslyss. Einkennin séu almenns eðlis og þurfi ekki að koma til sérstakra atvika í lífi einstaklings til þess að slík einkenni geti gert vart við sig. Fram kemur að samkvæmt tjonstilkynningu M hafi hún ekki fundið fyrir meiðslum strax eftir slysið. Áverkar hafi því ekki verið staðfestir með læknisskoðun stuttu eftir slysið og fram komi í sjúkraskrá að M hafi verið með verki í baki síðan hún var ung. Þá hafi M ekki leitað aftur til læknis fyrr en tæplega tvö ár voru frá slysinu eða 6. mars 2023 þegar hún lýsir því að finna fyrir bakverkjum af og til og ekki liggi fyrir matsgerð hæfra og óvilhallra matsmanna um líkamstjón af völdum slyssins. V telur því að M hafi ekki sýnt fram á fullnægjandi gögn til sönnunar því að hún hafi orðið fyrir tjóni.

Álit.

Í málinu er ágreiningur um það hvort M hafi tilkynnt tjón sitt innan þess frests sem hún hafði frá því að hún vissi um atvik það sem krafa hennar er reist á sbr. tilkynningarfrestur 1. mgr. 124. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004 en þar kemur fram að sá sem á rétt til bóta samkvæmt slysatryggingu glati þeim rétti ef krafa er ekki gerð um bætur til félagsins innan árs frá því að hann fékk vitneskju um þau atvik sem hún er reist á eða því hefur ekki borist tilkynning um váttryggingaratburð með öðrum hætti. Í máli þessu liggur fyrir að M leitaði til heilsugæslu 14. september 2021 vegna verkja og fór til sjúkraþjálfara í framhaldi sem hún hætti hjá. Hún óskaði aftur eftir beiðni um sjúkraþjálfun 17. október 2022 vegna verkjanna. Það er hins vegar ekki unnt að sjá af

gögnum málsins að M hafi mátt gera sér grein fyrir því í september 2021 að verkirnir gætu verið afleiðingar slyssins og hún ætti af þeim sökum að tilkynna tjón til V. Verður því að miða tilkynningarfrestartinn við það þegar M óskaði eftir beiðni um sjúkraþjálfun í október 2022 enda liggur fyrir að hún sótti þá meðferðartíma hjá sjúkraþjálfara og liggur vottorð sjúkraþjálfara fyrir í málinu.

Liggur þá fyrir að meta hvort orsakatengsl séu á milli verkja M og slyssins 24. júlí 2021. Það kemur fram í vottorði sjúkraþjálfara og í beiðni læknis um sjúkraþjálfun M að um sé að ræða unga konu sem hafi verið með verki í baki síðan hún var ung og síðan hafi hún verið með versnandi verki síðan. Taka verður undir með V að verkirnir í baki eru almenns eðlis og eru einir og sér ekki endilega afleiðing slyssins. Það liggur ekki fyrir matsgerð hæfra og óvilhallra matsmanna um að verkir M stafi af slysinu. Meginreglur um sönnun í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að tjónþoli verði að sýna fram á tjón sitt og leggja fram fullnægjandi gögn því til sönnunar til að sýna fram á orsakatengsl tjóns við slys. Í þessu máli liggur slík sönnun ekki fyrir. Af þeim sökum er V ekki bótaskyld.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Reykjavík, 4. júní 2024.
rafræn undirskrift

Sóley Ragnarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 112/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V):****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis (A)****Sönnun tjónsatviks.****Gögn.**

- Málskot móttakið 11. apríl 2024 ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V dags. 29. apríl 2024.
- Viðbótarathugasemdir M dags. 9. maí 2024.
- Viðbótarathugasemdir V dags. 10. maí 2024.

Málsatvik.

Samkvæmt málskoti varð bifreiðin B, sem er í eigu M, fyrir grjótkasti frá bifreiðinni A á þjóðvegi 1 hinn 19. febrúar 2024. Hafi atvikið valdið lakkskemmdum á vélarhlíf B og því að sprunga myndaðist á framrúðu hennar. V hafi, hinn 5. mars 2024, hafnað bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu A þar sem ökumaður hennar hafni því að gangast við tjóninu og ósannað sé að tjón á B verði rakið til notkunar A. Kröfu sinni til stuðnings vísar M til myndbands af atvikinu þar sem sjá megi steinkast koma frá A sem hafi verið ekið á undan B. Séu því yfirgnæfandi líkur þess að grjótkastið sem olli tjóni á B hafi stafað frá A.

Í bréfi og viðbótarathugasemdu V, sem var váttryggjandi A á tjónsdegi, er vísað til þess að sönnunarbyrðin fyrir því að tjón hafi orðið á B og að það tjón verði rakið til notkunar A, hvíli á M. Í fyrirliggjandi myndbandi megi sjá að þrjár bifreiðar hafi ekið fyrir framan B. Af myndbandinu sé ekki ljóst hver þessara bifreiða hafi valdið því að steinar köstuðust upp af veginum, né hvort steinarnir hafi lent á B eða farið yfir hana. Ökumaður A hafni því þá að notkun A hafi valdið umræddu tjóni. Sé því ósannað að tjón á B verði rakið til notkunar A.

Í viðbótarathugasemdu M er bent á að afar ólíklegt sé að grjótkastið hafi getað komið frá annarri bifreið en A. A hafi verið ekið það nálægt bifreiðinni á undan að hefði grjót hrokkið frá þeirri bifreið hefði það hafnað á A en ekki B. Þá megi sjá af myndbandinu að grjót lenti á bifreið B.

Álit.

Hvað varðar hugsanlega bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu A hjá V þá lýtur ágreiningur aðila að því hvort sýnt sé að tjón á B megi rekja til notkunar A en sönnunarbyrði þess hvílir á M. Af fyrirliggjandi myndbandi má sjá að þremur bifreiðum var ekið fyrir framan B og að afar stutt bil virðist hafa verið milli A og bifreiðarinnar fyrir framan hana, auk þess sem sú síðarnefnda virðist af myndbandinu að dæma hafa farið að einhverju leyti yfir miðlínu akbrautarinnar. Á myndskaiðinu má einnig sjá steina fljúga í átt að B en ekki er hægt að greina af myndskaiðinu hvaðan þeir koma og virðist ekki útilokað að þeir stafi frá bifreiðinni framan við A. Verður því ekki fullyrt að umrætt grjótkast hafi stafað frá A. Þegar litið er til gagna málsins, þ.á m. er varðar aðstæður á vettvangi, er það mat nefndarinnar að ekki hafi verið nægilega sýnt fram á að tjón á B megi rekja til notkunar A. Verður M að bera hallann af þeim sönnunarskortum.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Reykjavík, 23. maí 2024.

rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 115/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V1)****Nafn varnaraðila (V2)****Tegund váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis A****Skráningarnúmer ökutækis B****Sakarskipting. Opnuð hurð.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 11. apríl 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V1, dags. 29. apríl 2024, ásamt fylgiskjölum.
3. Bréf V2, dags. 24. maí 2024, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi orði fyrir líkamstjóni í umferðarslysi 6. febrúar 2023 þegar hún var að setja son sinn í barnabílstól í ökutæki A og ökutæki B sem hafi ætlað að leggja í stæðið við hlið A hafi þá komið og ekið á opna hurð A þannig að M slasaðist. M tekur fram að hurðin hafi verið opin allan tímann. M hafi leitað til læknis daginn eftir slysið og kvartað undan verkjum í herðum, baki og hálsi. Hún hafi verið í samskiptum við lækni 15. febrúar 2023 og fengið beiðni í sjúkráþjálfun vegna verkja. Hún hafi verið í sjúkráþjálfun vegna verkjanna og leitað áfram til heimilislæknis og verið hjá Virk. V1 hafnaði bótaskyldu á þeim grundvelli að M hafi ekki verið við stjórn bifreiðarinnar og því sé slysið ekki rakið til notkunar ökutækisins A. V2 hafnaði einnig bótaskyldu og í úrskurði nefndarinnar í máli 200/2023 var niðurstaðan sú að M ætti ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu ökutækis B. M telur það mál hafa náð yfir munatjón en önnur sjónarmið eigi við um líkamstjón. Þá kemur fram í málskoti að fallist nefndin ekki á bótarétt vegna líkamstjóns úr ökutækjatrýggingu B þá hljóti bótaréttur að vera til staðar úr ökutækjatrýggingu A hjá V1. M vísar til þess að hún hljóti að uppfylla skilyrði 9. gr. laga um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019 að hafa verið við stjórn bifreiðar og að hún hafi verið í notkun. Það hafi þá verið hættueiginleikar A sem olli líkamstjóni hennar þegar A hreyfðist við það að B ók á A.

Í bréfi V1 kemur fram að félagið telji að M eigi ekki bótarétt þar sem hún hafi ekki verið við stjórn ökutækisins, sbr. 1. mgr. 9. gr. laga um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019. Þá hafi hún hvorki verið farþegi í eigin ökutæki eða slysið orðið að völdum ökutækis hennar sbr. 2. mgr. 9. gr. sömu laga. Slysið verði ekki rakið til notkunar ökutækis A enda bifreiðin kyrrstæð og vélin ekki í gangi þegar slysið varð. Slysið verði því ekki rakið til hættueiginleika A.

Í bréfi V2 kemur fram að nefndin hafi þegar fjallað um málið í úrskurði nr. 200/2023 þar sem niðurstaðan hafi verið afdráttarlaus um að M ætti ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu ökutækisins B. Ekki séu komnar fram nýjar upplýsingar í málinu sem geti orðið til þess að málið verði endurupptekið. V2 telur því skilyrði endurupptöku ekki til staðar.

Álit.

Í úrskurði nefndarinnar í máli nr. 200/2023 var farið yfir að 5. gr. laga nr. 30/2019, um ökutækjatrýggingu, skyldi beitt við sakarskiptingu vegna áreksturs ökutækjanna og að M bæri ábyrgð á því að hafa verið með opna hurð. Niðurstaðan var að M ætti því ekki bótarétt úr ábyrgðartryggingu ökutækis B hjá V2. Sömu skilyrði gilda um sakarskiptingu hvort sem um muna- eða líkamstjón sé að ræða. Í 12. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefndina kemur fram að nefndin geti tekið ákvörðun um að mál sem úrskurðað hefur verið í af nefndinni verði tekið fyrir aftur ef fram koma nýjar upplýsingar sem ekki var unnt að afla eða koma á framfæri þegar málið var tekið fyrir og séu þess eðlis að hefðu þær legið fyrir við uppkvaðningu úrskurðar gætu hafa leitt til annarrar niðurstöðu. Slík gögn liggja ekki fyrir í þessu máli og eru því ekki skilyrði til að endurupptaka mál 200/2023.

Varðandi það hvort M eigi bótarétt úr ábyrgðartryggingu A þá ber að líta til skilyrða 9. gr. laga nr. 30/2019, um ökutækjatrýggingu þar sem M var ökumaður ökutækis A. Í 1. mgr. 9. gr. kemur fram að

að váttryggingin skuli tryggja bætur fyrir líkamstjón af völdum slyss sem ökumaður verði fyrir við stjórn ökutækisins. Það liggur fyrir að M varð ekki fyrir líkamstjóni sem stjórnandi ökutækisins og eru skilyrði ákvæðisins því ekki fyrir hendi. Þegar af þeirri ástæðu ber V2 ekki bótaábyrgð gagnvart M.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu A hjá V1.

Reykjavík, 11. júní 2024.
rafræn undirskrift

Sóley Ragnarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 116/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn váttryggingartaka (X)****Skaðabótaábyrgð. Umbúnaður fasteignar.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 11. apríl 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 29. apríl 2024, ásamt fylgiskjölum.
3. Bréf lögmanns M dags. 17. maí 2024, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að hinn 21. október 2023 hafi M heimsótt húsnæði X. Í heimsókninni hafi M verið að ganga frá salernisaðstöðu á 1. hæð, sem ætluð sé gestum, og hafi þá gengið út á dimmt svæði að svipast um eftir fatahengi sem hún hafi skilið eftir yfirhöfn í. Þegar hún sá hvar fatahengið var hafi hún gengið í átt til þess en þá stigið niður þrep í tjörn sem hafi verið full af vatni og við það fallið og slasast. Með gögnum málsins fylgir myndband af atvikinu sem nefndarmenn hafa skoðað.

M telur að X beri skaðabótaábyrgð á líkamstjóni sem varð við fallið. M telur að aðbúnaður hafi verið ófullnægjandi af hálfu X og öryggisráðstafanir og varnir við falli hafi skort, þrátt fyrir skyldu X til að tryggja öryggi gesta. M vísar til þess að lýsing hafi verið dræm á slysstað en afmörkun milli hæðarflata hafi verið sett upp eftir slysið með sérstökum borða. M bendir á að ríkar skyldur hvíli samkvæmt dómaframkvæmd á X sem stundi þjónusturekstur í húsnæði sínu og eigi því að gera ráðstafanir sem tryggja öryggi gesta. Einnig telur M að aðstæður á slysstað hafi ekki verið í samræmi við ákvæði byggingarreglugerðar nr. 112/2012 varðandi umferðarleiðir og merkingar vegna hæðarmun gólfplatara og vísað til ákvæða í tilteknum ákvæðum byggingarreglugerðarinnar um merkingar á hæðarbreytingum, skyldu til að setja handrið á tiltekna staði og merkingar. Auk þessa vísar M til ákvæða um lýsingu í sömu byggingarreglugerð og að X hafi ekki sinnt skyldum sínum í ljósi þess að birtuskilyrði hafi verið takmörkuð og lítil lýsing á svæðinu. Einnig vísar M til þess að húsnæði X sé vinsæll áfangastaður ferðamanna og hönnun húsnæðis eigi að taka mið af því að tryggja öryggi þeirra. Einnig vísar M til þess að sú tjörn sem hún steig í hafi áður verið með áberandi gosbrunni í og þannig sýnilegri heldur en nú og því hafi ekki áhrif að ekki hafi verið tilkynnt um slys við tjörnina áður, eins og V hafi borið við. Einnig vísar M til þess að vatnsyfirborð geti haft villandi áhrif á þá sem ganga um það svæði sem M gekk um.

V hefur hafnað bótaskyldu og telur að X hafi ekki farið gegn ákvæðum byggingarreglugerðar nr. 112/2012 vegna merkinga og varnir gegn falli. V bendir að skv. upplýsingum frá X sé ekki um að ræða gönguleið í skilningi þeirrar reglugerðar heldur sé um að ræða augljósa tjörn og sérstakar merkingar hafi verið óþarfar auk þess sem lýsing hafi verið eins á svæði við tjörnina og annars staðar, auk þess sem ljóskastari lýsi tjörnina upp. Auk þessa vísar V til upplýsinga frá X um að ekki hafi verið tilkynnt áður um tjón á sama stað, en tjörninn hafi verið í sama húsnæði í 32 ár, en tugþúsundir gesta heimsæki húsnæðið ár hvert.

M bendir á í viðbótarathugasemdum sínum að í byggingarreglugerð séu hugtökin umferðarleið eða gönguleið ekki skilgreind sérstaklega en slys M hafi átt sér stað á gólfleti þar sem M gerði ekki greinarmun á gólfi og tjörn. Takmarkað rými hafi verið til að athafna sig og þeim mun meiri ástæða hafi verið til að merkja hæðarmun á gólfleti og setja fallvarnir. Einnig telur M að ekki hafi verið augljóst að vatn hafi verið á hreyfingu í tjörninni né að brún tjarnar hafi verið sjáanleg gestum. Auk þessa gerir M athugasemdir við fullyrðingar X um að ekki sé kunnugt um alvarleg slys þar sem M slasaðist þar sem X hafi ekki verið leigutaki öll þau ár sem húsnæðið hafi verið í notkun, heldur einungis frá árinu 2016. Auk þessa vísar M til myndbands frá árinu 2015 af sama stað og hún slasaðist þar sem aðbúnaður hafi verið annar og augljósara þá að um tjörn sé að ræða en nú eftir að breytingar hafi verið gerðar á húsnæðinu. Einnig ítrekar M athugasemdir varðandi lýsingu á vettvangi og bendir

á breytingar frá árinu 2015. Að lokum bendir M á að ráðstafanir hafi verið gerðar eftir slys M þar sem handrið hafi verið sett upp sem og hafi vatn verið tæmt og flötur málaður með ljósum lit. Þannig sé sýnt að X hafi átt að vera búinn að gera slíkar ráðstafanir fyrr og þannig tryggja öryggi gesta.

Álit.

Ágreiningur er um hvort aðstæður í húsnæði X hafi verið með þeim hætti að fyllsta öryggis gesta væri ekki gætt þar sem tjörn var komið fyrir í gólfi húsnæðisins þar sem M féll og hlaut líkamstjón. Af fyrirliggjandi myndum og myndböndum af aðstæðum verður ekki séð að tjörninni hafi verið komið þannig fyrir að erfitt hafi verið að sjá hana. Ekki verður heldur séð að lýsingu hafi verið ábótavant eða staðsetning tjarnarinnar hafi verið þannig að gestum hafi ekki mátt vera ljós staðsetning hennar með eðlilegri aðgæslu. Ekki er talið sannað að aðbúnaðurinn hafi farið gegn þeim ákvæðum byggingarreglugerðar nr. 112/2012 sem vísað er til í málskoti eða athugasemdum M. Þrátt fyrir breytingar sem gerðar hafa verið á húsnæði X frá árinu 2015 til þess dags sem M slasaðist telst ekki nægilega sannað að þær breytingar hafi falið í sér sérstaklega hættulegar aðstæður fyrir gesti. Auk þess verður að vísa til þess að síðan X tók við húsnæðinu og gerði þær breytingar sem M vísar til í röksemdum sínum, liggja ekki fyrir upplýsingar um sambærileg slys og það sem M varð fyrir. Af myndbandsupptöku af atvikinu sjálfu má einnig sjá að M gekk rakleiðis áfram, að því er virðist án þess að horfa niður fyrir fætur sér, áður en hún féll. Af fyrirliggjandi gögnum verður ekki talið sannað að slys M verði rakið til atvika eða aðstæðna sem X ber skaðabótaábyrgð á. Á M því ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 11. júlí 2024.
rafræn undirskrift

Póra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 118/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Fjölskyldutrygging.****Gildissvið váttryggingar.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 15. apríl 2024 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 14. maí 2024 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 22. maí 2024 ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti og fylgigögnum þess kemur fram að M hafi höfðað mál gegn lánastofnun vegna uppgreiðslugjalds sem þeim var gert að greiða við uppgreiðslu láns. Með tölvupósti dags. 2. nóvember 2021 hafi V fallist á bótaskyldu úr réttaraðstoðarlið fjölskyldutryggingar M hjá V. Eftir að dómur, þar sem kröfum M var hafnað, gekk í héraði hafi lögmaður M, með bréfi dags 5. mars 2024, krafist þess að V bætti tjón þeirra vegna málsóknarinnar. V hafi, eftir að hafa fengið reikning lögmannsins sendan, hafnað bótaskyldu með bréfi dags. 19. mars 2024. Höfnunin hafi verið byggð á því að a) ekki væru fyrir hendi réttmætir hagsmunir af því að höfða fjölda dómsmála um sama ágreiningsefni á sama tíma og b) ekki væri fyrir hendi réttmætir hagsmunir af því að höfða dómsmál þar sem þegar lægi fyrir fjöldi fordæma. Fyrir hönd M hafi lögmaður þeirra farið fram á að V breytti afstöðu sinni en með tölvupósti 8. apríl 2024 hafi V ítrekað fyrri afstöðu.

Í málskoti er rökstuðningi V mótmælt. V hafi t.a.m. byggt á því að lögmaður M hafi stefnt í fjölda mála um sama ágreining. Það sé ofsagt enda sé um alls fimm mál að ræða og séu þau ekki að öllu leyti sambærileg. Þá hafi verið nauðsynlegt að höfða mál til að rjúfa fyrningu. Þá vísi V til þess að þegar séu til staðar fordæmi vegna sama ágreinings. Það sé beinlínis rangt enda hafi aldrei reynt á sama ágreining og í máli M fyrir dómi. Héraðsdómur hafi þá fellt niður málskostnað í máli M og sé það til marks um að fullt tilefni hafi verið til málshöfðunar.

Í bréfi sínu til nefndarinnar vísar V til þess að í umræddum tölvupósti dags. 2. nóvember 2021 hafi verið vísað til váttryggingarskilmála V og áréttað að bætur greiddust aðeins að nánari skilyrðum uppfylltum. Jafnan séu skilyrði skilmálans ekki að fullu uppfyllt þegar mál eru tilkynnt og samþykkt sem bótaskyld tjón. Megi tjónþola þá vera ljóst að bótaskylduviðurkenning sé háð því að skilyrði séu uppfyllt að fullu áður en komi til greiðslu úr váttryggingunni. Í skilmálum viðkomandi váttryggingar komi m.a. fram að tryggingin bæti ekki málskostnað ef ekki eru fyrir réttmætir hagsmunir af því að fá dóm í málinu. Sé ákvæðinu ætlað að girða fyrir bótaskyldu sé málsókn ónauðsynleg eða ef hægt er að ná fram umræddum réttindum án þess að stofna til kostnaðar við rekstur dómsmáls. V telji þetta skilyrði ekki uppfyllt í tilviki M enda hafi Hæstiréttur áður tekið afstöðu til sambærilegs ágreinings og hafnað kröfu stefnenda í því máli. Þá sé röksemdum um að málshöfðun hafi verið nauðsynleg til að rjúfa fyrningu hafnað, enda hafi krafa M annað hvort verið fyrnd, miðað við fjögurra ára fyrningarfrest, eða langt frá því að vera fyrnd hafi fyrningarfrestur verið tíu ár en aðilar hafi verið ósammála um hvaða frest ætti að miða við. Fleiri mál hafi þá verið rekin samhliða máli M og séu stefnur í þeim öllum nær algerlega samhljóða. Hafi því verið allar forsendur til að bíða niðurstöðu í einu þeirra fremur en að stofna til fjölda dómsmála. Þá telur V, með vísan til samlegðaráhrifa af höfðun málanna, að vinna lögmanns M í máli þeirra sé verulega ofmetin og ekki í neinu samræmi við ákvæði 24. gr. laga nr. 77/1998 um lögmennt. Beri tjónþola að takmarka tjón sitt og liggi ekkert fyrir um M hafi gert ágreining um þóknunina eða farið fram á úrskurðarnefnd lögmannafélagsins úrskurðaði um hæfilega þóknun. Þá liggi raunar ekkert fyrir um að M hafi greitt reikning lögmannsins og sé því ósannað að þau hafi orðið fyrir tjóni. Að endingu vísar V til samningsskilmála í umboði lögmannsins, en af þeim megri ráða að utan 50.000 króna umsýslu- og gagnaöflunargjalds falli enginn lögmannskostnaður, umfram þann sem fæst greiddur úr málskostnaðartryggingu, á M. Sé lögmanninum því óheimilt að innheimta annað en fyrrgreint umsýslu- og gagnaöflunargjald. Gerir V því kröfu um að bótaréttur takmarkist við fyrrgreindar 50.000 kr. verði sýnt fram á að sú greiðsla hafi átt sér stað fallist nefndin á annað borð á að M eigi rétt á greiðslu úr réttaraðstoðarlið fjölskyldutryggingar sinnar.

Í viðbótarathugasemdum M er áréttað að engra fordæma njóti við um þann ágreining sem um ræði í máli M og því hafi verið fullt tilefni til að bera ágreininginn undir dóm. Þá hafi áfrýjunarstefna í málinu þegar verið þingfest. Hvað varði ágreining um mögulega fyrningu krafna hafi stefndi í málinu fallist á að miða upphaf fyrningar við 4. desember 2020, og líklegt sé að dómstólar telji fjögurra ára fyrningarfrest eiga við. Því hafi málshöfðun verið nauðsynleg til að rjúfa fyrningu og ekki unnt að bíða niðurstöðu dómstóla í einu máli, enda megi ætla að málflutningur fyrir Landsrétti fari ekki fram fyrir en haustið 2025. Þrátt fyrir að stefnur í umræddum fimm málum hafi verið keimlíkar sé ekki þar með sagt að málin séu sambærileg, og mótist dómsmál ekki aðeins af stefnu heldur einnig greinargerð og þá hafi gögn um umræddra lánessamninga ekki verið samhljóða. Hvað varði tímaskráningu lögmans sé gjaldtakan í fullu samræmi við þá vinnu sem lögð var í málið og í fullu samræmi við ákvæði laga um lögmenn, ekki síst í ljósi þess að gjaldtaka sé í samræmi við þá skilmála sem tilgreindir séu í umboði lögmansins. Eru þá í viðbótarathugasemdum nánar tilgreindir þeir verklíðir sem unnir hafi verið í tengslum við mál M. Sé þá ljóst að kostnaðurinn sé umfram hámarksbætur sem M geti krafist úr váttryggingunni. Sé það þá nýmæli krefjist V þess að tjónþolar greiði málskostnað áður en kemur til greiðslu úr váttryggingunni enda hafi framkvæmdin almennt verið sú að V greiði málskostnað beint til lögmanna.

Álit.

Í 18. gr. þágildandi váttryggingarskilmála fjölskyldutryggingar M hjá V er fjallað um bótaskyld málskostnaðartryggingar. Í töluliðum 18.2 til 18.15 er fjallað um tilvik sem falla utan gildissviðs réttaraðstoðartryggingarliðar fjölskyldutryggingar. V byggir samkvæmt framansögðu höfnun sína á tölulið 18.13, en þar segir að váttryggingin bæti ekki málskostnað ef ekki eru fyrir hendi réttmætir hagsmunir af því að fá dóm í málinu. Slíkir hagsmunir verði t.a.m. ekki taldir fyrir hendi ef umsókn um gjafsókn hefur af þeirri ástæðu verið synjað eða veiting gjafsóknar verið afturkölluð. Fyrirliggjandi er tölvupóstur V til lögmans M, dags. 2. nóvember 2021. Kemur þar fram að fallist sé á bótaskyldu úr réttaraðstoðartryggingum nánar tilgreinda umbjóðenda hans. Um er að ræða fjóra váttryggingartaka, þ.a.m. M og bera gögn málsins með sér að í a.m.k. tveimur öðrum tilvikum hafi verið um sambærilegan ágreining og í tilviki M að ræða. Í framangreindum tölvupósti eru tilgreindar hámarksbætur og eigin ábyrgð váttryggingartaka. Þá kemur fram að V greiði ekki hærri bætur vegna málskostnaðar en sem svari fjárhæð þeirra hagsmuna sem ágreiningur standi um. Þá er greint frá því að bætur greiðist aðeins ljúki máli með dómi eða réttarsátt, og einungis sé greitt vegna eðlilegs og nauðsynlegs lögmans- og málskostnaðar sem stafi af rekstri máls fyrir dómi og fáist ekki greiddur frá mótaðila eða hinu opinbera. Þá verði óskað eftir málskostnaðarreikningi og tímaskýrslu lögmans komi til greiðslu úr váttryggingunni. Að endingu er almennt vísað til skilmála V vegna umræddrar tryggingar.

Að mati nefndarinnar er hér um að ræða fyrirvaralausá viðurkenningu þess að umræddur réttarágreiningur falli undir gildissvið váttryggingarinnar. Getur V því að mati nefndarinnar ekki borið það fyrir sig á síðari stigum að tjón M falli utan bótaskylds hennar á grundvelli 18. gr. Að fenginni þeirri niðurstöðu er ekki tilefni til að taka ákvæði 18.13 til frekari skoðunar.

Hvað varðar hugsanlegan ágreining um hvort vinna lögmansins hafi verið óhófleg miðað við umfang málsins telur nefndin, eins og mál þetta liggur fyrir, ekki sýnt að ekki hafi verið um nauðsynlegan og eðlilegan kostnað í skilningi 20.1 gr. viðeigandi skilmála að ræða. Vísast þá til 1. mgr. 26. gr. laga um lögmenn nr. 77/1998 sem gerir ráð fyrir því að greini lögmenn á við umbjóðanda sinn um rétt til endurgjalds eða fjárhæð þess geti annar eða báðir lagt slíkan ágreining fyrir úrskurðarnefnd lögmanna.

Af framansögðu eiga M rétt til bóta úr réttaraðstoðarlið fjölskyldutryggingar sinnar hjá V og verður ekki fallist á það með V að tilvitnuð skilmálaákvæði í samningi M við lögmenn þeirra standi í vegi fyrir greiðsluskyldu til samræmis við framlagðan reikning enda verður að telja skilmálana gera ráð fyrir því að sé umbjóðandi lögmansins með málskostnaðartryggingu standi hún undir kostnaði við rekstur málsins. Verður því ekki fallist á það með V að greiðsluskylda þess taki aðeins til greiðslu umsýslu- og gagnaöflunargjalds.

Niðurstaða.

M eiga rétt á bótum úr réttaraðstoðarlið fjölskyldutryggingar sinnar hjá V.

Reykjavík, 19. júní 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 123/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis (X)****Umfang tjóns.****Gögn.**

- Málskot móttakið 16. apríl 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V dags. 27. maí 2024.
- Tölvupóstur M dags. 28. maí 2024.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að tjón varð á bifreið M í árekstri við bifreiðina X og hefur V viðurkennt bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X vegna málsins en ágreiningur er um umfang tjóns, það er tjónsfjárhæð vegna skemmda á bifreið M.

M telja að greiða eigi bætur í samræmi við mat á viðgerðarkostnaði skv. viðurkenndu mati á tjóni og virðisaukaskatti sem greiða þurfi vegna viðgerðar. M vísa til þess að þau séu ekki í virðisaukaskattskyldri starfsemi og þannig verði þau fyrir tjóni að fá tjónsfjárhæð ekki ákveðna m.t.t. greiðslu virðisaukaskatts. M vísa til þess að bifreið þeirra sé forn bifreið og ekki hafi náðst samningar við verkstæði sem V hafi vísað til vegna viðgerðar á bifreið þeirra. Þau hafi því ákveðið að fá viðgerð hjá verkstæði sem V hafi ekki viðurkennt og þess vegna hafi þau krafist „samkomulagsbóta“ miðað við ofangreint.

V telur að félagið hafi boðið M fullar bætur fyrir fjártjón sitt með því að bjóða M greiðslu tjónsfjárhæðar sem nemur annað hvort greiðslu viðgerðarreiknings að fullu hjá bifreiðaverkstæði sé sem viðurkennt af eða með samning við V, eða samkomulagsbætur sem nemi áætluðum viðgerðarkostnaði. Einnig kemur fram í bréfi V að ef virðisaukaskattur verði greiddur vegna viðgerðar í tengslum við samkomulagsbætur þá fái tjónsfjárhæð sem nemi virðisaukaskatti greidd að því gefnu að viðgerðarreikningum með greiddri virðisaukaskattsfjárhæð verði framvísað við félagið.

Álit.

Ágreiningur málsins snýr að ákvörðun bótafjárhæðar sem greiða á til M vegna tjóns á bifreið þeirra hjá V. Tjón M er bótaskyld úr ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar X hjá V. Bótafjárhæð miðast því við reglur skaðabótaréttar um fullar bætur fyrir fjártjón. Sama hugtak er grundvöllur bótaákvörðun 35. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004 (hér eftir vsl.), þar sem kemur fram að ef ekki sé um annað samið eigi váttryggður rétt á fullum bótum vegna fjártjóns síns.

Í bréfi V til nefndarinnar dags. 27. maí 2024 kemur fram að félagið hafi boðið M bætur með þeim hætti að félagið greiddi annað hvort reikning frá verkstæði vegna viðgerðar vegna kostnaðar og greiðslu virðisaukaskatts eða að M fengju greiddar „samkomulagsbætur“ og þá væri tjónsfjárhæð ákveðin með hliðsjón af viðgerðarkostnaði án virðisaukaskatts og sá hluti tjónsfjárhæðar sem næmi mögulegum virðisaukaskatti yrði ekki greiddur strax, heldur á grundvelli framlagðra viðgerðarreikninga. Í framlögðum gögnum verður ekki ráðið að skýrt hafi verið af hálfu V í samskiptum við M að greiðsla bóta gæti farið fram með þessum hætti. Nefndin minnir á að skyldur váttryggingafélaga við greiðslu bóta eru meðal annars tilgreindar í 12. gr. b. vsl. en þar segir: „Váttryggingafélag skal sjá til þess að tjónþoli fái fullnægjandi upplýsingar um bótarétt sinn og sundurlíðun á því hvernig bætur til hans eru ákveðnar.“

Hvað ákvörðun tjónsfjárhæðar varðar, þegar greiða á „fullar bætur fyrir fjártjón“, verður ekki séð að V hafi með ákvæðum í váttryggingarskilmálum eða annars staðar í váttryggingarsamningi sínum við M ákveðið að greiðsla bóta væri með öðrum hætti en að fullar bætur væru greiddar fyrir fjártjón í samræmi við reglur skaðabótaréttar eða eins og það hugtak er túlkað m.t.t. 1. mgr. 35. gr. vsl.

Fjártjón M felst í áætluðum viðgerðarkostnaði vegna skemmda á bifreið þeirra og þar sem engar upplýsingar liggja fyrir um að M séu í virðisaukaskattsskyldri starfsemi verður ekki lagt til

grundvallar að þau eigi rétt til endurgreiðslu virðisaukaskatts í skilningi laga um virðisaukaskatt nr. 50/1988, eða geti nýtt greiddan virðisaukaskatt vegna slíkrar starfsemi. Ekki hafa verið færð fram fullnægjandi rök fyrir því að fullar bætur fyrir fjártjón M í þessu tilviki séu annað en áætluð fjárhæð til viðgerðar á tjóni með virðisaukaskatti og á M rétt til greiðslu þeirrar fjárhæðar skv. almennum reglum skaðabótaréttar og fyrrnefndu ákvæði 1. mgr. 35. gr. vsl. Réttur til slíkrar bótagreiðslu er í peningum eins á ákvæði 2., sbr. 3. mgr. 35. gr. vsl. staðfestir. Eins og áður segir hefur V ekki samið um annað, slík framkvæmd er þekkt vegna annarra munatjóna og ekki verður séð að önnur niðurstaða leiði af lögum varðandi það að ákveða fullar bætur fyrir munatjón.

Niðurstaða.

M eiga rétt til bóta miðað við tjónsfjárhæð sem nemur mati á viðgerðarkostnaði auk virðisaukaskatts úr ábyrgðartryggingu bifreiðar B hjá V.

Reykjavík, 25. júní 2024.
rafræn undirskrift

Póra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 125/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Sjúklingatrygging.****Nafn váttryggingartaka sjúklingatryggingar (X)****Gildissvið váttryggingar.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 15. apríl 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 7. maí 2024, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 23. maí 2024.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 27. maí 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi falið lögmanni sínum að kanna réttarstöðu og bótarétt vegna mögulegra læknamistaka eða annarra annmarka í meðferð A hjá X sem ollu því að A lést árið 2020. M eru eiginmaður og móðir A heitinnar. Málavextir eru þeir að árið 2009 greindist A með frumubreytingar í leghálsi og gekkst í kjölfarið undir keiluskurð. Eftir hann var A í svokölluðum áhættuhópi fyrir krabbameini sem hafði í för með sér aukið eftirlit við leghálsskoðun. Sinnti A eftirlitinu samviskusamlega og mætti í allar skimanir sem hún var boðuð í og fékk þær upplýsingar að ekkert óeðlilegt væri að finna í niðurstöðunum. Var A staðráðin í að láta fjarlægja úr sér legið ef til þess kæmi að hún fengi fregnir um að frumubreytingar hefðu fundist að nýju. Til þess kom þó aldrei þar sem A var aldrei upplýst um þær frumubreytingar sem fundust eftir skimun sem hún fór í hinn 20. apríl 2016. Hefði hún einnig átt að vera í auknu eftirliti vegna frumubreytinganna en ekki næst eftir 24 mánuði líkt og raunin varð. Mótmæla M að A hafi borist bréf frá X árið 2016. Leitaði hún því ekki til læknis að nýju fyrr en árið 2018 og svo árið 2019 þegar í ljós kom stórt æxli sem var talið vera á 4 stigi. Lést A af völdum meinsins hinn 22. ágúst 2020. Krafa um bætur úr sjúklingatryggingu var send V hin 6. október 2020 en niðurstaða lá ekki fyrir fyrr en hinn 19. febrúar 2024. Benda M á að afstaða landlæknis feli ekki í sér sérstakt mat á því hvort skilyrðum laga nr. 111/2000 um sjúklingatryggingu sé fullnægt. Sönnunarkröfur séu almennt minni þegar kemur að því að meta það hvort skilyrði 1. tl. 2. gr. laganna séu uppfyllt. Í málskotinu kemur fram að M séu meðvituð um að ekki sé hægt að fullyrða að koma hefði mátt í veg fyrir andlát A jafnvel þó að hún hafði fengið vitneskju um frumubreytingarnar árið 2016. Hins vegar sé óhætt að fullyrða að líkurnar á að koma hefði mátt í veg fyrir andlátið hefðu verið meiri ef A hefði fengið vitneskju frá X um frumubreytingarnar enda hefði hún látið rannsaka sig betur með tilliti til krabbameins eftir að hafa greinst með frumubreytingar 2009 og undirgengist keiluskurð. Hrakaði heilsu A mikið eftir árið 2016 og hélt áfram að hraka fram að því að hún greindist með óskurðtækt 4 stigs krabbamein árið 2019.

V hefur hafnað bótaskyldu úr sjúklingatryggingu X þar sem tilvikið falli ekki undir 1. eða 2. tl. 2. gr., sbr. 1. mgr. 3. gr. laga um sjúklingatryggingu nr. 111/2000. Vísar V til þess að rannsóknarnæmi einstakra skimana er talin á bilinu 70-75% og að skimun geti aldrei staðið ein og sér sem endanleg greining á krabbameini. Slíkar rannsóknir geti heldur aldrei veitt fullvissu fyrir því að mein greinist í öllum tilvikum heldur aðeins aukið líkurnar á því að frumubreytingar greinist í tæka tíð. Mótmælir V því að A hafi ekki verið upplýst um frumubreytingar sem fundust við sýnatökuna árið 2016. Fyrir liggja samtímaskráning hjá X, þar sem fram kemur að A hafi verið sent bréf þar sem upplýst var um niðurstöðuna. Vitanlega verði ekki fullyrt að bréf sem X sendi í almennum bréfpósti hafi á endanum skilað sér til A þótt fyrirfram verði að telja líkur fyrir því. Hafi bréfið, sem sannanlega var sent A, hins vegar af einhverjum ástæðum ekki komist til vitundar hennar getur X ekki borið ábyrgð á því og það verður ekki heimfært undir 1. tl. 2. gr. laganna. Þá dregur V í efa að niðurstaða um svokallaða ASCUS greiningu, þar sem með fylgi neikvætt HPV próf og sýnið þ.a.l. talið eðlilegt, hefði leitt til sérstakra viðbragða eða frekari sýnatöku af hálfu A. Ekkert í skimunarniðurstöðunum krafðist skjótari viðbragða en eftirlits að tveimur árum liðnum. Það gerði hún og reyndist sýnið í september 2018 einnig vera eðlilegt og engar formbreytingar fundust í frumum. Gögn málsins bendi eindregið til þess að fram til september 2018 hafi krabbameinið verið svo lítið og þannig staðsett að ekki hafi verið unnt

að greina það, a.m.k. ekki með skimunarrannsókn en það hafi síðan vaxið mjög hratt (veldisvöxtur) þar til það uppgötvaðist loks í ágúst 2019 þegar það var því miður orðið um seinan.

Í viðbótarathugasemdum sínum ítreka M að leiða megi líkur að því að árið 2016 hefði verið unnt að meðhöndla krabbameinið með lyfjagjöf og/eða legnámi. A sem var afar samviskusöm kona hafði lýst því yfir við eiginmann sinn að ef frumubreytingar myndu aftur finnast í leghálsi hennar þá myndi hún undirgangast legnám strax í kjölfarið. Hún vildi ekki taka neina áhættu. Hins vegar barst henni aldrei bréf með upplýsingum um að frumubreytingar hafi fundist í leghálsi hennar og fékk hún því aldrei tækifæri til þess að koma í veg fyrir frekari skaða af völdum krabbameinsins. Vísa M til álits Embættis landlæknis frá 20. mars 2023 sem fjallar m.a. um niðurstöður frumusýna sem send voru með bréfpósti til móttakanda. Þá vísa M einnig til laga um réttindi sjúklinga og laga um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

V vísar í viðbótarathugasemdum sínum m.a. til þess að engin sönnun liggja fyrir þess efnis að bréfi hafi ekki borist né heldur hafi það verið gert líklegt. Vart verði talið óeðlilegt að niðurstaða sýnatöku, sem er metin eðlileg og þarfnist ekki viðbragða, sé send með almennum bréfpósti og að slíkri sendingu sé ekki fylgt eftir.

Álit.

Ágreiningur er uppi um það hvort sýnt sé fram á að A hafi orðið fyrir líkamstjóni sem fellur undir 1. tl. 2. gr. laga nr. 111/2000 um sjúklingatryggingu. Í 1. tl. segir að bætur skuli greiða án tillits til þess hvort einhver ber skaðabótaábyrgð samkvæmt reglum skaðabótaréttarins, enda megi að öllum líkindum rekja tjónið til þess atviks að ætla megi að komast hefði mátt hjá tjóni ef rannsókn eða meðferð við þær aðstæður sem um ræðir hefði verið hagað eins vel og unnt hefði verið og í samræmi við þekkingu og reynslu á viðkomandi sviði. M byggja kröfu sína um bætur á því að X hafi vanrækt að upplýsa A um frumubreytingar sem fundust við sýnatöku árið 2016 og að sú vanræksla falli undir 1. tl. 2. gr. Ákvæðið lýtur að því hvort rétt hafi verið staðið að rannsókn eða meðferð. Tekur ákvæðið til allra mistaka sem verða við rannsókn eða meðferð. Í málinu liggur fyrir álit embættis landlæknis dags. 16. ágúst 2023 vegna kvörtunar M til embættisins vegna meintra mistaka, vanrækslu og ótilhlýðilegrar framkomu sem þau telja að hafi átt sér stað við veitingu heilbrigðisþjónustu til handa A á heilbrigðisstofnuninni X á árunum 2016 og 2018. Í álitinu er m.a. að finna umsögn óháðs sérfræðings sem komst að þeirri niðurstöðu að hvorki hafi átt sér stað mistök eða vanræksla við veitingu heilbrigðisþjónustu er A var í eftirliti og eftirfylgni hjá X eftir keiluskurð 2009. Niðurstaða landlæknis er hin sama og segir jafnframt í niðurstöðukafla að skimun eftir forstigum eða vexti illkynja meina geti aldrei orðið fullkomin vörn. Hér hafi illkynja mein náð að komast fram hjá eftirlitsaðgerðum, þrátt fyrir að fylgt hafi verið því verklagi sem talið er best tryggja snemmgreiningu, en getur sem fyrr segir aldrei orðið fullkomin vörn. Í álitinu segir landlæknir að hann geti ekki skorið úr um hvort eða hvers vegna A barst aldrei bréf frá X en engu að síður hafi næsta sýnataka verið gerð í samræmi við áætlun sem fram kemur í bréfinu þ.e. að 24 mánuðum liðnum og var það sýni dæmt eðlilegt.

Af álitinu landlæknis verður ráðið að ekkert hafi komið fram sem sýni fram á að mistök eða vanræksla af hálfu X hafi átt sér stað þegar kemur að eftirliti og eftirfylgni sem A var í hjá X. Eðli málsins samkvæmt er ákveðinn ómöguleiki til staðar hvað varðar sönnun á að bréf sem sent er í almennum bréfpósti hafi sannanlega borist til viðtakanda sem í þessu tilviki er A. Afrit af umræddu bréfi sem dagsett er 2. júní 2016 liggur fyrir nefndinni. Þar kemur fram að við skoðun á vegum X hafi fundist vægar breytingar í frumusýninu. Þessar breytingar séu ekki krabbamein og eftir HPV-mælingu hafi ekki fundist há-áhættu HPV-veirur sem geti valdið krabbameini. Ráðlagt var eftirlit eftir 24 mánuði vegna fyrri sögu um frumubreytingar. Að mati nefndarinnar verður ekki talin ástæða að draga í efa að bréfið hafi verið sent til M í bréfpósti. Hvort og þá hvers vegna A barst ekki bréfið verður aldrei upplýst um. Verður ekki talið að sá sendingarmáti hafi falið í sér mistök eða vanrækslu við rannsókn eða meðferð í skilningi 1. tl. 2. gr. laga um sjúklingatryggingu. Niðurstaða rannsóknarinnar sem upplýst var um í bréfinu gaf ekki tilefni til frekari eftirfylgni af hálfu X en þegar var búið að ákveða þ.e. eftirlit að liðnum 24 mánuðum sem óumdeilt er að fór fram. Af ofangreindu leiðir að M eiga ekki rétt á bótum úr sjúklingatryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M eiga ekki rétt á bótum úr sjúklingatryggingu X hjá V.

Reykjavík, 11. júní 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 126/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs****Nafn váttryggingartaka ábyrgðartryggingar: (X) og (Y)****Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 15. apríl 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 21. maí 2024.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 6. júní 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi hinn 25. október 2022 slasast við störf sín hjá X, sem sé verktaki hjá Y. Atvik hafi verið með hætti að flokksstjóri M hafi beðið hann að skipta um hjól í þjöppuvél en pinni/splitti sem hafi haldið hjólinu hafi staðið á sér. Hafi M verið að reyna að losa pinnann en vélin þá farið af stað með þeim afleiðingum að hægri hönd hans klemmdist. M hafi hal neðst á fjarstýringu vélarinnar og hafi því ekki ýtt á neinn hnapp hennar en vélin hafi farið skyndilega af stað. Vélin sem um ræði sé í eigu Y. Hafi M orðið fyrir líkamstjóni við atvikið. Slysið hafi ekki verið tilkynnt til Vinnueftirlitsins fyrr en hinn 9. nóvember 2022. Að ósk lögmanns M hafi starfsmaður Vinnueftirlitsins farið á slysstað til að „skoða málið.“ Samkvæmt tölvupósti Vinnueftirlitsins, dags. 2. janúar 2023, hafi verið búið að gera áhættumat fyrir tækið og lagfæringar á því til að fyrirbyggja sams konar slys. Eftir frekari samskipti hafi Vinnueftirlitið sent svör Y vegna málsins, dags. 2. desember 2022. Þar komi m.a. fram að við greiningu hafi komið í ljós að splittið til að losa hjólið væri of stutt og smíðað hafi verið lengra splitti sem útloki að starfsmenn klemmi sig haldi þeir í endann á því.

M hafi, með bréfi dags. 17. febrúar 2023, óskað eftir afstöðu V til skaðabótaskyldu Y. Með bréfi V dags. 12. apríl 2023 hafi bótaskyldu verið hafnað á þeim forsendum að umrædd þjöppuvél væri ekki vanbúin. Þá komi fram í bréfinu að samkvæmt Y bæri X, vinnuveitandi M, sem verktaki ábyrgð á öryggisþáttum verksins, þjálfun starfsmanna og því að þeir fylgdu leiðbeiningum. Sé það þá mat Y að klemmuhætta ætti ekki að vera til staðar beri starfsmenn sig rétt að við framkvæmd verksins. Hvað varði tilkynningu til Vinnueftirlitsins hafi það þá jafnframt staðið X nær að annast hana.

Hafi M í kjölfarið óskað eftir því að V tæki afstöðu til bótaskyldu X. Með bréfi dags. 5. mars 2024 hafi bótaskyldu verið hafnað með þeim rökum að tjón M væri ekki að rekja til vanbúnaðar eða vanrækslu X eða starfsmanna þess. Hafi orsök slyssins verið sú að M hafi hreyft arm vélarinnar á sama tíma og hann var með hendur á splittinu. Hann hefði því ekki beitt réttri aðferð við verkið og ekki hagað sér til samræmis við þjálfun og almenna skynsemi.

Afstaða M sem lýst er í málskoti er sú að X og Y beri sameiginlega og óskipta skaðabótaábyrgð á umræddu slysi, eða a.m.k. annar hvor þeirra.

Hvað varðar bótaábyrgð Y byggir M á því að umrædd þjöppunarvél hafi verið vanbúin og öryggisráðstöfunum við tækið ábótavant. Í bréfi Y til Vinnueftirlitsins komi þá fram að hvorki hafi verið gerð áhættugreining né vinnulýsing vegna þess verks sem M sinnti á slysdegi. Þá sé komin fram staðfesting Y á því að splittið hafi verið of stutt og skapað slysaþættu. Máli sínu til stuðnings vísar M til nánar tilgreindra ákvæða laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og reglugerða settra með stoð í þeim. Þá hafi Y, á grundvelli 79. gr. laga nr. 46/1980 borið að tilkynna slysið til Vinnueftirlitsins. Verði Y því að bera hallann af sönnunarskorti sem af því leiði.

Hvað varðar bótaábyrgð X byggir M á því að X hafi, sem vinnuveitanda, verið skylt að tryggja að starfsmönnum þess stafaði ekki hættu af því að starfa við umrætt tæki. Með vanrækslu á því að gera fullnægjandi öryggisráðstafanir hafi X sýnt af sér saknæma háttsemi. Þá telur M að þjálfun sinni hafi verið ábótavant, hann hafi aðeins starfað á vinnustaðnum í um fjóra mánuði, þar af tvo í hlutastarfi, á slysdegi, og hafi ekki fengið kennslu á fjarstýringu vélarinnar. Þá hafi samskipti við þjálfun verið slæm og starfsmaður sem átti að þjálfva M gengið í burtu þegar hann óskaði eftir leiðsögn. Auk þess hafi annar starfsmaður horft á hann reyna að ná splittinu út án athugasemda. Þar sem áhættugreiningu og vinnulýsingu vegna verksins hafi skort liggi þá í augum uppi að þjálfun hafi ekki verið

fullnægjandi. Máli sínu til stuðnings vísar M til nánar tilgreindra ákvæða laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og reglugerða settra með stoð í þeim. Þá hafi X, á grundvelli 79. gr. laga nr. 46/1980 borið að tilkynna slysið til Vinnueftirlitsins. Verði X því að bera hallann af sönnunarskorti sem af því leiði, en t.a.m. neiti M því alfarið að hafa stutt á takka á fjarstýringunni í aðdraganda slyssins.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að samkvæmt upplýsingum frá X og Y fari vélin ekki af stað nema ýtt sé á fjarstýringu hennar. Hvað varði Y og mögulega bótaábyrgð þess er því hafnað að þjöppunarvélin hafi verið vanbúin og að sá vanbúnaður hafi leitt til slyss M. Samkvæmt upplýsingum frá X hafi slysið orðið við arm vélarinnar, en á enda hans séu þjöppunarhjól sem séu læst í fastri stöðu með umræddu splitti. Armurinn geti færst upp og niður en ekki sé hætta á að klemma sig nema armurinn sé í efstu stöðu, og til að færa hann upp og niður þurfi að nota fjarstýringu sem M hafi haldið á umrætt sinn. Ekki hafi verið gerðar athugasemdir við vélina eða búnað hennar af hálfu Vinnueftirlitsins. Beri starfsmenn sig rétt að við verkið ætti engin hætta að stafa af því. Að mati váttryggingartaka hafi M beitt rangri og hættulegri aðferð við verkið en ljóst sé að hann hafi haldið utan um splittið á sama tíma og hann hugðist lækka arm þjöppunnar en hafi í staðinn fært arminn upp sem leitt hafi til slyssins. Engin sambærileg slys hafi átt sér stað né hafi verið gerðar athugasemdir vegna mögulegrar hættu af vélinni. Þrátt fyrir það hafi Y, sem starfi eftir ströngum öryggisreglum, ákveðið að skipta út splittinu sem um ræði til að fyrirbyggja frekari slys, en fyrir slys M hafi ekkert bent til þess að hætta gæti stafað af verkinu.

Hvað varði mögulega bótaábyrgð X þá hafi verið um venjubundið verk að ræða, þar sem þrjár gerðir hjóla séu notaðar við verkið og þurfi að skipta um hjól milli þjöppunarumferða. Umrætt splitti sé bogið og hægt sé að snúa því þannig að það vísi niður, en í þeirri stöðu sé klemmuhætta ekki til staðar. M hafi sjálfur stýrt vélinni með fjarstýringu og orsök slyssins hafi verið sú að hann hreyfði arm vélarinnar á sama tíma og hann var með hendur á splittinu. Hefði M borið sig rétt að við verkið hefði ekki komið til líkamstjóns og fyrir slys M hafi X ekki verið ljóst að klemmuhætta gæti verið fyrir hendi. Þá er því hafnað að þjálfun M eða leiðbeiningum um verkið hafi verið ábótavant, en M hafi á slysdegi starfað í um fjóra mánuði hjá X. Á þeim tíma hafi hann starfað við vélina í um 20 skipti, þar af fyrstu sex skiptin sem aukamaður í þjálfun en starfsmenn séu aldrei einir við vinnu við vélina og fái góða þjálfun frá reyndu samstarfsfólki. Þá liggi fyrir áhættugreining og verklagsreglur vegna starfsins.

Hafi samkvæmt framansögðu verið um óhappatilvik að ræða. Hvað varði skort á tilkynningu til samræmis við 79. gr. laga nr. 46/1980 þá leiði slíkur skortur til þess að sönnunarbyrði hvað varðar þau atvik sem hefðu verið upplýst með rannsókn Vinnueftirlitsins hvíli á vinnuveitenda. Í þessu tilviki sé hins vegar ljóst hvernig slysið atvikaðist og hefði möguleg rannsókn ekki bætt neinu við þær upplýsingar sem fyrir liggi.

Í viðbótarathugasemdum M er því mótmælt að skipt hafi máli hvort splittið hafi snúið upp eða niður, klemmuhætta hafi verið til staðar óháð því. Þá fái sú staðhæfing V enga stoð í gögnum málsins þar sem komi fram að hönnunargalli hafi verið til staðar og splittið of stutt og að splittinu hafi verið breytt eftir slys M. Verði þrátt fyrir það byggt á þessari staðhæfingu V þá hafi M aldrei fengið nein fyrirmæli eða leiðbeiningar um að rétt væri að láta splittið snúa niður frekar en upp og hafi þjálfun hans því verið ábótavant. Þá liggi engin frekari gögn fyrir um þjálfun M og verði X að bera hallann af þeim sönnunarskorti. Hvað varði fullyrðingu V um að ekki hafi verið kunnugt um klemmuhættu fyrr en eftir slys M þá komi það ekki á óvart enda hafi láðst að gera áhættugreiningu og vinnulýsingu vegna umrædds verks. Hefði því verið sinnt sem skyldi hefði klemmuhættan verið þekkt og slys M aldrei atvikast. Þá hafni M því alfarið að hann hafi stutt á takka á fjarstýringunni. Sé ótækt að leggja þá staðhæfingu V til grundvallar enda leiðir skortur á tilkynningu til Vinnueftirlitsins til þess að leggja beri frásögn hans af atvikum til grundvallar.

Álit.

Ágreiningur málsins lýtur að því hvort tjón M megi rekja til saknæmra og ólögættra athafna eða athafnaleysis af hálfu X eða Y, starfsmanna þeirra eða annarra atvika eða aðstæðna er þau beri ábyrgð á þannig að bótaskylda stofnist. Sönnunarbyrði þess hvílir á M.

Samkvæmt 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 skal atvinnurekandi án ástæðulausrar tafar tilkynna til Vinnueftirlits öll slys þar sem starfsmaður deyr eða verður óvinnufær í einn eða fleiri daga, auk þess dags sem slysið varð. Slys þar sem líkur eru á að starfsmaður hafi orðið fyrir langvinnu eða varanlegu heilsutjóni skal tilkynna Vinnueftirlitinu eigi síðar en innan sólarhrings. Ráða má af læknisfræðilegum

gögnum að M hafi orðið óvinnufær strax eftir slysið. Á grundvelli þess verður að telja að borið hafi að tilkynna slysið til Vinnueftirlitsins án ástæðulausrar tafar. X tilkynnti hins vegar ekki um slys M til Vinnueftirlitsins fyrr en 9. nóvember 2022. Verður atvinnurekandi því að bera hallann af sönnunarskorti um málsatvik að því leyti sem þau eru óljós og aðila greinir á um þau.

Hvað varðar hugsanlega bótaábyrgð Y liggur að mati nefndarinnar ekki fyrir að umrædd vél hafi í sjálfu sér verið vanbúin. Breytir það ekki þeirri niðurstöðu að síðar hafi verið ákveðið að gera tilteknar breytingar á vélinni til að draga úr líkum á slysi. Né er sýnt fram á að sambærileg slys hafi áður atvikast við notkun vélarinnar eða að Y hafi fengið ábendingar um mögulega slyshættu við notkun hennar, en svo virðist sem umrædd vél hafi aðallega verið notuð af X og starfsmönnum þess. Fyrirliggjandi er þó yfirlýsing samstarfsmanns M um að hann hafi „hér um bil“ lent í sambærilegu slysi, en jafnframt kemur fram að hann hafi ekki tilkynnt um atvikið og verður því ekki gert ráð fyrir að Y hafi haft vitneskju um það. Er bótaskylda úr ábyrgðartryggingu Y samkvæmt öllu framansögðu því ekki fyrir hendi.

Hvað varðar hugsanlega bótaábyrgð X, sem á tjónsdegi var vinnuveitandi M, þá virðist óumdeilt, sbr. bréf V til lögmanns M dags. 12. apríl 2023, að X bar ábyrgð á öryggisþáttum verksins og að starfsmenn þess fylgdu leiðbeiningum við þau verk sem þeim voru falin, svo og á þjálfun starfsmanna.

Fyrir liggur Handbók X – öryggis-, umgengnis- og verklagsreglur. Þá liggur fyrir áhættumat vegna þjöppunar botnraufar og hliða á kerri þar sem fram kemur að ekki skuli halda í þjöppuhjól eða splitti sem heldur því þegar tjakkur er færður til með fjarstýringu. Umrætt skjal ber það með sér að hafa verið uppfært hinn 12. janúar 2023, eða eftir að slys M atvikaðist og áhættumatið sem var í gildi á slysdegi, dags. 11. nóvember 2009, er ekki jafnitarlegt en þar kemur fram að nota skuli persónuhlífar við þjöppun vegna klemmingarhættu og „festa haus á þjöppuhamri“ og virðist því ekki fjallað sérstaklega um hjólaskipti. Fyrir liggur að búnaðurinn var nýlegur á slysdegi og virðist sem þá hafi ekki verið til staðar áhættumat vegna vinnu starfsmanna við búnaðinn. Er þá ekki fyllilega ljóst að hvaða marki sú áhættugreining sem var til staðar átti við um hinn nýja búnað.

Þá kemur fram í bréfi V til nefndarinnar að starfsmenn séu aldrei einir við vinnu við vélina, en þrátt fyrir það liggur ekki fyrir nein yfirlýsing eða vitnisburður þess aðila sem gera má þá ráð fyrir að hafi unnið með M umrætt sinn. Liggur þá ekki fyrir hvort öryggissjónarmið voru að baki því að starfsmenn væru ætíð minnst tveir við vélina, eða hvort hinum starfsmanninum var ætlað að sinna einhvers konar eftirliti með vinnu við hana.

Liggur þá ekki fyrir nefndinni sjálfstæð yfirlýsing X, né liggja fyrir frekari gögn um þjálfun M til starfans, þær verklagsreglur sem voru til staðar vegna verksins eða hvernig þær hafi verið kynntar honum. Þannig virðist t.a.m. gert ráð fyrir að starfsmenn undirriti Handbók X, til staðfestingar á því að hún hafi verið kynnt þeim og að þeir skuldbindi sig til að fara að þeim verklagsreglum sem þar eru settar fram en ekki er fyrirliggjandi eintak handbókarinnar undirritað af M. Liggja að öðru leyti ekki fyrir gögn er sýni fram á hvaða þjálfun M hlaut til að rækja umrætt verk af hendi.

Með hliðsjón af öllu framangreindu, þeirri staðhæfingu M að hann hafi framkvæmt verkið til samræmis við leiðbeiningar, ungum aldri hans og stuttum starfsaldri er það mat nefndarinnar að bótaskylda úr ábyrgðartryggingu X sé fyrir hendi. Er þá jafnframt við mat á málgögnum litið til þess að það stóð X næst að tilkynna réttilega um slys M til Vinnueftirlitsins og að því leyti sem atvik slyssins eru óljós, og annarra gagna nýtur ekki við, verður X að bera hallann af slíkum sönnunarskorti.

Samkvæmt 1. mgr. 23. gr. a skaðabótalaga nr. 50/1993, sbr. 1. gr. laga nr. 124/2009 um breytingu á þeim, skerðist ekki réttur starfsmanns til skaðabóta sem verður fyrir líkamstjóni í starfi sínu vegna meðábyrgðar hans nema hann hafi af stórkostlegu gáleysi eða ásetningi átt þátt í að tjónsatburður varð. Að mati nefndarinnar er ekki sýnt fram á að M hafi umrætt sinn sýnt af sér stórkostlegt gáleysi og kemur skerðing á grundvelli þessa því ekki til álita.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 11. júlí 2024
rafræn undirskrift.

Sóley Ragnarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 130/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Fasteignatrygging.****Umfang tjóns.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 17. apríl 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 30. apríl 2024, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 22. apríl 2024.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 22. apríl 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að vatnstjón hafi orðið í húseign M hinn 30. janúar 2024 og meðal annars hafi orðið tjón á gólfefni húseignarinnar og eldhúsinnréttingu. Í gögnum málsins liggja fyrir tjónamatgerðir, þar á meðal slík frá V dags. 1. mars 2024, frá tilgreindum verktaka sem er ódagsett og önnur tjónamatsgerð frá V dags. 25. mars 2024 en þar eru mismunandi niðurstöður varðandi það hvort tjón hafi orðið á gólfefni og hversu umfangsmikið það hafi verið. Í tjónamatsgerð V er gert ráð fyrir því að skipt verði um 60 fm af gólfefni en í tjónamatsgerð verktakans er miðað við að skipt verði um 116 fm af gólfefni. Ljósmyndir liggja einnig fyrir af eldhúsinnréttingu og gólfi í húseign M eftir tjónið.

M telur að leggja eigi til grundvallar ódagsetta tjónamatsgerð frá verktaka við mat á umfangi tjónsins, en sá verktaki hafi komið að uppsetningu innréttingar í húseign hans og hafi metið nokkurt tjón á gólfefni í húseigninni ásamt eldhúsinnréttingu. M rekur samskipti sín við starfsmenn V þar sem þeir hafi bæði skoðað tjónið í gegnum myndavél, en ekki sent fulltrúa á staðinn fyrr en nokkru eftir tjónið og þá hafi vatn verið þornað. Einnig vísar M til þess að tjón hafi orðið á öllu gólfinu og ekki nægi að bæta tjón að hluta.

V hefur hafnað bótaskyldu vegna frekara tjóns en greitt hafi verið þá þegar og telur ekki unnt að leggja tjónamatsgerð þá sem M byggir á til grundvallar og vísar til annarrar sem var gerð af starfsmanni V. Þar sé gert ráð fyrir að bætur verði fyrir 60 fm gólfefnisins og að ósannað sé að frekara tjón hafi orðið á húseign M. Einnig vísar V til tiltekinnar gerðar harðparkets sem hafi verið á húseign M og verðs á því. Þessu til viðbótar bendir V á 31. gr. váttryggingarskilmála þar sem komi fram að bætur vegna tjóns á gólfefni verði aðeins greidd fyrir rými þar sem tjónið varð. Auk þess vísar V til þess að félagið hafi þegar greitt bætur til M og þannig bætt tjón hans á gólfefnum, sem mest hafi getað orðið m.v. 45 fm en V hafi greitt bætur vegna þess og meira til, þar sem greiddar hafi verið bætur m.v. 60 fm.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að skemmdir hafi komið þannig fram á parketi hans að þar sem efni sé pressað og þrútni mikið við vatnsskemmdir þannig að styrkur hverfi úr efninu og límingin verði ekki söm og áður. M telur að þó að raki hafi ekki mælst í gólfefninu þegar tjónaskoðun á vegum V hafi átt sér stað tveimur mánuðum eftir tjónið hafi tjón samt orðið og skipta þurfi parketi út í heild sinnig þar sem það gólfefni sem varð fyrir tjóni sé ekki til lengur hjá söluaðila.

Í viðbótarathugasemdum V er ítrekað að félagið telur ekki sýnt að vatns- eða rakaskemmdir hafi orðið á parketi í húseign M. Einnig koma þar fram skýringar á misskilningi í fyrra bréfi V um nákvæmlega hvaða parketefni var í húseigninni, en V telur að sömu sjónarmið eigi við það gólfefni og það sem hafi verið á húseign M varðandi það hversu vatnspolin efnin eru.

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýst um hvort sannað sé að tjón hafi orðið á gólfefni í húseign M og hvort tjón á því hafi verið að fullu bætt með greiðslu V á bótum sem gerðu ráð fyrir því að skipt væri út 60 fm af gólfefni en ekki nær tvisvar sinnum stærri flötur, eða 116 fm. Af gögnum málsins verður ekki séð að ágreiningur sé um greiðslu bóta að öðru leyti vegna tjónsins.

Í 31. gr. váttryggingarskilmála vegna fasteignatryggingar V kemur skýrlega fram að tjón á tjón á gólfefni sé einungis bætt í því rými sem tjón verður. Af ljósmyndum af húseign M verður ekki ráðið með vissu að tjón hafi orðið á stærra rými en þá þegar hafa verið greiddar bætur fyrir, eða 60 fm af gólfefninu. Í tjónamatsgerðum sem liggja fyrir í málinu liggja ekki fyrir frekari útskýringar á tjóni eða annað sem sýnir að tjón M sé vanbætt.

Almennar sönnunarreglur gera ráð fyrir að tjónþoli ber sönnunarbyrði um umfang tjóns síns. Af þeim gögnum sem liggja fyrir í málinu verður ekki fyllilega ráðið að tjón hafi orðið á gólfefni í húseign M umfram þá 60 fm sem hann hefur þegar fengið bætt eða að það tjón hafi verið í sama rými í skilningi 31. gr. váttryggingarskilmála. Verður því ekki fallist á að frekari bótaréttur M sé fyrir hendi úr fasteignatryggingu hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til frekari bóta úr fasteignatryggingu hjá V.

Reykjavík, 11. júní 2024.
rafræn undirskrift

Póra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 135/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækja: (A) og (B).****Sakarskipting.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 16. apríl 2024 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 24. maí 2024 ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 31. maí 2024.

Málsatvik.

Hinn 27. júní 2023 varð árekstur milli A, sem M ók, og B á Reykjanesbraut við Strandarheiði. Var lögregla kölluð á vettvang og í fyrirbyggjandi lögregluskýrslu dags. 27. júní 2023, kemur fram að B hafi ekið aftan á A og að M hafi setið við hlið A og verið illa áttaður. Gat M lítið tjáð sig um tildrög slyssins á vettvangi en lýsti því þó að hann fyndi fyrir ógleði. Ökumaður B lýsti atvikum svo að hann hefði ekið á um 90 kílómetra hraða á klukkustund og hafi ætlað sér að taka fram úr A. Er hann hafi verið að aka yfir á vinstri akrein hafi A verið nauðhemplað án fyrirvara þannig að B gafst ekki ráðrúm til að afstýra árekstri. Vitnið X lýsti atvikum svo að hann hefði verið að aka fram úr B og A þegar hann veitti því athygli að A var bremsað snögglega, það harkalega að ískraði í hjólbörðum hennar. B, sem hafi verið ekið töluvert fyrir aftan A, hafi þá hafnað aftan á A. Sagðist X þá telja að A og B hefðu verið á um 90 kílómetra hraða. Símaskýrsla var tekin af M hinn 29. júní 2023. Lýsti hann atvikum þá svo að hann hefði fengið einhvers konar aðsvif, liðið illa og svimað. Hann minni að hann hafi verið á 70-75 kílómetra hraða á klukkustund og telji að hann hafi hægt á sér niður í 70 kílómetra hraða. Svo hafi honum sortnað fyrir augum og bremsað, en hann hafi ekki áttað sig á því hve hratt hann bremsaði enda hafi honum liðið eins og hann væri að missa meðvitund. Þegar hann bremsaði hafi B svo verið ekið aftan á A.

Ágreiningur um sakarskiptingu var lagður fyrir Tjónanefnd váttryggingafélaganna sem komst að þeirri niðurstöðu að A bæri helming sakar vegna tilhæfulausrar stöðvunar og B helming sakar þar eð hann hefði ekki gætt nægilega að umferð fyrir framan sig.

M fellir sig ekki við þau málalok og telur B eiga alla sök á umræddum árekstri. Í málskoti er áréttað að gjörðir M hafi verið forsvaranlegar og til samræmis við háttsemi góðs og gegns manns, enda hafi honum ekki verið annað fært er hann missti sjónina en að hægja á A með það að markmiði að stöðva hana. Hafi hann þá eins og kostur var gengið úr skugga um að hann æki ekki svo hægt eða hemlaði svo snögglega að það skapaði tafir við eðlilegan akstur annarra eða leiddi til hættu. Sé þá ljóst að ökumaður B hafi ekki virt áskilnað 2. mgr. 18. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 um þriggja sekúndna bil milli bifreiða. Hefði hann gert það hefði honum enda gefist ráðrúm til að hægja ferð B eftir því sem M hægði á A. Sé ekki hægt að komast að annarri ályktun en þeirri að B hafi ekki reynt að beygja fram hjá A fyrr en M var byrjaður að hægja á akstri hennar, enda sé það til samræmis við það að B hafi verið ekið á 90 kílómetra hraða. Hefði B því ekki getað keyrt fram hjá nema M hafi verið byrjaður að draga úr ökuhraða. Hljóti B því að hafa ekið svo nálægt A að eina leið B til að reyna að forðast árekstur hafi verið að sveigja fram hjá A.

Í bréfi V, sem var váttryggjandi beggja bifreiða á tjónsdegi, kemur fram að félagið telji rétt að skipta sök til helminga. V vísar þá til framburðar aðila og telur þá alla vera á þá leið að M hafi snar- eða nauðhemplað í aðdraganda áreksturs, enda bendi framburður M sjálfs til þess. Atvikalýsingar frumgagna verði ekki skildar öðru vísi en svo en að M hafi verið kominn á 70–75 kílómetra hraða þegar hann hafi bremsað og ekki áttað sig á hversu hratt hann bremsaði. Hafi aksturslag M verið í andstöðu við áskilnað 2. mgr. 20. gr. umferðarlaga og 1. mgr. 36. gr. sömu laga. Við sakarmat sé þá lítið til þess hvort tilefni stöðvunar sé tengt umferðinni og aðstæðum þar, þ.e. einhverju sem báðir ökumenn hefðu átt að veita athygli, s.s. dýrum á veginum eða gangandi vegfarendum. Í tilviki M hafi aðstæður í umferðinni ekki valdið stöðvun bifreiðarinnar og í slíkum tilvikum hafi sök verið skipt að jöfnu. B beri þá helming sakar þar eð hann hafi ekki gætt að áskilnaði 2. mgr. 18. gr. umferðarlaga.

Í viðbótarathugasemdom M er áréttað að réttmætt tilefni hafi verið til að hægja á A enda hafi hann og gert það til að forða slysi. Þá sé ekkert í málinu sem bendi til þess að M hafi fyrirvaralaust nauðhemlað bifreiðinni. M hafi enn verið að hægja á sér þegar ekið var aftan á hann og hefði B fylgst með umferðinni sem skyldi hefði hann samhliða dregið úr aksturshraða sínum.

Álit.

Samkvæmt framburði B var hann að hefja framúrakstur á um 90 kílómetra hraða þegar A var nauðhemlað fyrir framan B. Má ráða af framburði hans að lítið ráðrúm hafi verið til þess að bregðast við, en B er vörubifreið og vó ásamt áföstum tengivagni um 40 tonn á tjónsdegi. Samkvæmt 2. mgr. 18. gr. umferðarlaga skal ökutæki sem ekið er á eftir öðru ökutæki vera svo langt frá því að eigi sé hætt á árekstri þótt ökutækið sem er á undan stöðvist eða dregið sé úr hraða þess. Skuli þess að jafnaði gætt að það taki ekki minna en þrjár sekúndur að aka bilið milli ökutækjanna en miðað við 90 kílómetra aksturshraða samsvarar það 75 metrum. Af gögnum málsins má ráða að B hafi ekki gætt að því að hafa nægilegt bil milli ökutækja, en með hliðsjón af þyngd og umfangi B verður að telja að sérstakt tilefni hafi verið til þess. Ber hann því meginsök á árekstri A og B.

Samkvæmt framburði M hægði hann á sér er hann fann fyrir einhvers konar aðsvifi, og hafði því dregið úr ökuhraða A áður en hann „bremsaði niður“. Kemur einnig fram að M hafi ekki áttað sig á því hversu hratt hann bremsaði, en samkvæmt framburði B og vitnisins X var um nauðhemlun að ræða. Ekki hafa verið bornar brigður á það að M hafi fengið aðsvif og sortnað fyrir augum. Verður því ekki fallist á að um óþarfa stöðvun í skilningi 2. mgr. 36. gr. umferðarlaga hafi verið að ræða. Hins vegar kemur fram í 2. mgr. 20. gr. umferðarlaga að ætli ökumaður að nema staðar eða draga snögglega úr hraða ökutækis skuli hann áður ganga úr skugga um að það sé unnt án þess að skapa hættu eða óþarfa óþægindi fyrir aðra umferð. Þrátt fyrir að fallast megi á að M hafi verið í erfiðri aðstöðu umrætt sinn verður þó að telja að hann hafi ekki gætt nægilega að umræddum áskilnaði og ber hann því einnig nokkra sök á árekstrinum.

Samkvæmt því, sbr. og 5. gr. laga nr. 30/2019 um ökutækjategyggingar, verður sök skipt svo að ökumaður B ber þrjá fjórðu hluta sakar en ökumaður A fjórðung sakar.

Niðurstaða.

Ökumaður A ber ¼ hluta sakar á umræddum árekstri og ökumaður B ¾ hluta. .

Reykjavík, 19. júní 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 136/2024

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Tegund vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis A

Skráningarnúmer ökutækis B

Skaðabótaskylda.

Gögn.

- Málskot móttækið 19. apríl 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V, dags. 3. maí 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Bréf M, dags. 10 maí 2024.
- Bréf V, dags. 14. maí 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi 12. desember 2023 verið að aka ökutæki B Mararbraut til norðurs og hafi þá mætt snjóruðningstækinu A. A hafi verið að ýta snjó af götunni og ökumaðurinn hafi ekki tekið upp tönnina á tækinu þegar ökutækin mættust með þeim afleiðingum að snjór og klaki hafi farið yfir ökutæki B. Fram kemur að ökumenn hafi rætt saman og að ekki hafi verið ágreiningur um atvikalýsinguna. Ökumenn hafi sammælt um að M færi með ökutæki B í skoðun sem og hann hafi gert skömmu eftir atvikið. Staðfestar hafi verið greinilegar skemmdir á vinstri hlið, vélarhlíf, framrúðu og toppi bifreiðarinnar eða þeirri hlið sem sneri að snjóruðningstækinu þegar bifreiðarnar mættust. Í bréfi M kemur fram að aldur ökutækis B hafi ekkert með tjónið að gera og eigi ekki að hafa áhrif.

Í bréfi V kemur fram að samkvæmt ökumanni A hafi skemmdir á ökutæki B verið óljósar og telur V að af myndum verði ekki annað séð en að um hefðbundið steinkast sé að ræða. Ekkert á myndunum bendi til ákomu eftir klaka eða mikinn snjó frá ökutæki A. Þá sé ekki ólíklegt að ákomur vegna steinkasts hafi myndast við hefðbundinn akstur á ökutæki B sem hafi verið framleitt árið 2014. Engin sönnunargögn liggja fyrir í málinu sem bendi til þess að ákomurnar hafi orðið vegna mætingar ökutækjanna. V telur því ósannað að tjónið sé að rekja til tjónsatburðar milli ökutækjanna. Þá kemur fram að á einhliða tjónstilkynningu ökumanns B sé tekið fram að „púntar“ á húddi ökutækis B séu frekar óljósir.

Álit.

Ágreiningur þessa máls snýst um það hvort tjón hafi orðið á ökutæki B þegar það mætti ökutæki A sem var að ryðja snjó af götunni. Það liggja fyrir í málinu myndir af ökutæki B en það liggja ekki fyrir nein gögn um það að skemmdir hafi orðið á ökutækinu vegna atviksins. Það er óumdeilt að ökutækin mættust en það hvílir á ökumanni B að sýna fram á að tjón hafi orðið á ökutækinu. Í tilkynningu ökumanns A um tjónið kemur fram að snjódrift hafi farið á bíl sem kom úr gagnstæðri átt en skemmdir ekki miklar og óljósar. Með vísan til þess og að það liggur ekki fyrir staðfesting óvilhalls þriðja aðila um að skemmdir hafi orðið á ökutæki B við atvikið er ósannað að tjón hafi orðið á ökutækinu við atvikið. Þar af leiðandi á M ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu A.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Reykjavík, 28. maí 2024.

rafræn undirskrift

Sóley Ragnarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 138/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Kaskótrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis (A)****Gildissvið váttryggingar.****Gögn.**

- Málskot móttakið 22. apríl 2024 ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V dags. 13. maí 2024 ásamt fylgiskjölum.
- Ódags. viðbótarathugasemdir M ásamt fylgiskjölum.
- Bréf M ásamt viðbótargögnum dags. 25. maí 2024.
- Bréf V dags. 6. júní 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 23. september 2023 hafi M farið með A í bónþjónustu hjá fyrirtækinu X. Hafi hann fengið bifreiðina tilbaka með töluverðum lakkskemmdum. Í viðleitni til að bæta skemmdirnar hafi X boðist til að massa bifreiðina en það hafi ekki skilað tilætluðum árangri. Upphaflega hafi M ætlað sér að sækja bætur úr ábyrgðartryggingu X vegna tjónsins en þar eð X hafi ekki verið með vörsluábyrgð hafi starfsmaður V boðið honum upp á að sækja bætur í kaskótryggingu A. V hafi hins vegar, með bréfi dags. 2. október 2023, hafnað bótaskyldu á grundvelli þess að tryggingin bæti tjón af völdum skyndilegra, utanaðkomandi atvika og í tilviki M væri ekki sýnt fram á að um skyndilegt atvik væri að ræða. M vísar til þess að mat sérfræðinga sé það að líklega hafi röngu efni verið sprautað á A og samræmist tjónið þeirri tilgátu að ætandi efni hafi komist í lakk hennar sem sé matt og þurfi af þeirri ástæðu sérstaka meðhöndlun. Telur M því að um skyndilegt og utanaðkomandi atvik hafi verið að ræða.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að ekki sé ágreiningur um málsatvik og að við úrlausn málsins hafi V lagt til grundvallar að rangt efni hafi verið sett á lakk bifreiðarinnar og leitt af sér skemmdir á enn. Samkvæmt skilmálum váttryggingarinnar taki bótaskyldu hennar til tjóns sem verði vegna skyndilegra, utanaðkomandi atvika sem ekki séu sérstaklega undanskilin. Í tjónstilkynningu M sé atvikum svo lýst að þegar hann hafi tekið við bílnum sé eins og notað hafi verið mjög sterkt efni á hann og það látið liggja lengi á bílnum en margar rákir séu út um allan bíl. Höfnun V hafi því byggt á því að tjónið hafi ekki borið að með skyndilegum hætti. Að öðru leyti sé lítið upplýst um hvernig tjónið hafi komið til en sönnunarbyrði þess að atvik falli undir bótaskyldu skilmálanna hvíli á M. Ekki liggi fyrir nein frekari gögn um það hvernig tjónið hafi atvikast og ekki liggi fyrir hvaða efni hafi verið notað eða hve lengi það hafi verið látið liggja á bifreiðinni. Af þessum sönnunarskorti verði M að bera hallann.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að eftir að tjónið atvikaðist hafi hann, eftir ábendingu frá V, verið í töluverðum samskiptum við bílaréttingafyrirtækið Y, sem hafi skoðað A og sett fram kostnaðaráætlun vegna tjónsins. Þegar M hafi tilkynnt tjónið til V hafi hann sagt að umrætt efni hafi líklega legið lengi á bifreiðinni. Það sé þó sennilega ekki rétt enda séu ætandi efni mjög skaðleg möttum bifreiðum. Það séu augljósar rákir niður eftir bifreiðinni, og beri ummerki þess vott að starfsmaður X hafi gengið umhverfis bílinn og byrjað á að sprauta efni á hægri afturhurð, en þar séu skemmdirnar mestar. Þær séu hins vegar minnstar á hægri framhurð, þ.e. þegar umræddur starfsmaður lauk líklega hringferð sinni um bifreiðina en þá hafi hann gert sér grein fyrir mistökum sínum og spúlað efnið af A. Hljóti framangreint að hafa gerst með skyndilegum hætti og líklega á innan við mínútu enda taki ekki langan tíma að sprauta efni á bifreið fyrir þrif hennar. V hafi þá ekki rökstudd með neinum hætti hvernig framangreint geti ekki talist skyndilegt.

Þá liggur fyrir að M fór, hinn 2. október 2023, fram á úrskurð kærunefndar vöru- og þjónustukaupa um ágreining sinn við X. Hinn 23. maí 2024 kvað kærunefndin upp úrskurð þess efnis að X bæri að greiða M skaðabætur samkvæmt verðmati sérfræðings vegna tjónsins.

Álit.

Í skilmálum viðeigandi váttryggingar segir að tryggingin bæti tjón á tryggðu ökutæki vegna skyndilegra og óvæntra utanaðkomandi atvika sem ekki eru sérstaklega undanskilin eða takmörkuð í skilmálunum. Samkvæmt framangreindu er ekki ágreiningur um að röng efnisnotkun hafi valdið tjóni á A og er það og til samræmis við mat Y, sem vitnað er til í úrskurði kærufndar vöru- og þjónustukaupa. Af fyrirliggjandi ljósmyndum má einnig draga þá ályktun að efni hafi verið sprautað ofarlega á hliðar bifreiðarinnar og það svo lekið niður með þeim, en sýnilegt tjón á A virðist helst samræmast þeirri atvikalýsingu. V telur að ekki sé um skyndilegt atvik að ræða. Að mati nefndarinnar verður að byggja á því að röngu efni, þ.e. efni sem ekki hentaði möttu lakki hennar, hafi verið sprautað á A og verður ekki séð hvernig slíkt atvik getur verið annað en skyndilegt. Verður bótaskyldu úr kaskótryggingu A því ekki hafnað á þeirri forsendu.

Samkvæmt samþykktum úrskurðarnefndar í váttryggingamálum, sem tóku gildi 1. janúar 2022, fjallar nefndin ekki, sbr. e-lið 4. gr., um ágreiningsmál sem eru til meðferðar hjá öðrum lögbundnum eða viðurkenndum úrskurðaraðila. Þar sem ágreiningur þessa máls varðar bótaskyldu váttryggingafélags en ágreiningur aðila fyrir kærufnd vöru- og þjónustukaupa varðar skaðabótaskyldu seljanda þjónustu, verður að telja að um tvö aðskilin ágreiningsmál sé að ræða þó rætur þeirra sé að rekja til sama tjóns. Kemur frávisun því ekki til álita.

Fyrir liggur að kærufnd vöru- og þjónustukaupa hefur úrskurðað um skaðabótaskyldu X vegna atviksins. Ekki liggur hins vegar fyrir hvort greiðsla á grundvelli úrskurðarins hefur átt sér stað, en úrskurðir nefndarinnar eru bindandi og aðfararhæfir tilkynni seljandi vöru eða þjónustu ekki innan 30 daga að hann muni ekki una úrskurðinum. Ekki liggur heldur fyrir hvort slík tilkynning hafi borist.

Samkvæmt framansögðu er bótaskylda úr kaskótryggingu A fyrir hendi og er gert ráð fyrir að M og V hagi uppgjöri sín á milli til samræmis við tjónþoli fái tjón sitt bætt en verði ekki betur settur en ef ekki hefði komið til tjónsins.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta úr kaskótryggingu A hjá V.

Reykjavík, 19. júní 2024.
rafræn undirskrift

Póra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 140/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis (A)****Sönnun tjónsatviks.****Gögn.**

- Málskot móttakið 22. apríl 2024 ásamt fylgigögnum.
- Bréf V dags. 3. júní 2024 ásamt fylgiskjölum.
- Ódags. viðbótarathugasemdir M.
- Viðbótarathugasemdir V dags. 19. júní 2024.

Málsatvik.

Samkvæmt málskoti varð bifreiðin B, sem er í eigu M, fyrir grjótkasti frá bifreiðinni A á Norðurlandsvegi hinn 23. mars 2024. Hafi atvikið valdið lakkskemmdum á B og því að sprunga myndaðist á framrúðu hennar en fyrir liggja ljósmyndir af ákomum á bifreiðina. V hafi hafnað bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu A þar sem ósannað væri að tjón á B yrði rakið til notkunar A. Byggja M á því að af ljósmyndum og myndbandi af atvikinu megi sjá hvar flutningabifreiðin A aki eftir veginum og ofan í slabb á miðju hans en við það hafi slabb og grjót lent á B sem ekið var í gagnstæða átt. Þá séu meðfylgjandi málskoti skjáskot úr umræddu myndbandi þar sem greina megi hvar steinar skjótist frá A. Telur M að umrædd gögn feli í sér fullnægjandi sönnun þess að tjón á B verði rakið til notkunar A. Er þess þá getið að fjórum mánuðum áður hafi verið skipt um framrúðu og framstuðara á B vegna annars tjóns, og sýnilegt tjón á B nú sé mestmegnis á framstuðara hennar, þó allur framendi hennar hafi skemmst.

Í bréfi og viðbótarathugasemdu V, sem var váttryggjandi A á tjónsdegi, til nefndarinnar er vísað til þess að sönnunarbyrðin fyrir því að tjón hafi orðið á B og að það tjón verði rakið til notkunar A, hvíli á M. M hafi verið á leið frá Reykjavík til Akureyrar og ljóst sé að á leiðinni hafi þau mætt og ekið á eftir mörgum bifreiðum. Steinar, mól eða grjót gætu hafa skotist frá einhverri þeirra bifreiða, eða jafnvel þeim öllum og valdið lakkskemmdum á B. Af fyrirliggjandi myndbandi og skjáskotum úr því verði þá ekki fullýrt að steinar, en ekki t.a.m. dropar eða annað, hafi skotist frá A. Jafnvel þó um steina væri að ræða sé þá með öllu ósannað að þeir hafi hafnað á B og valdið tjóni. Hafi þá aðeins verið um tvo „steina“ að ræða og þeir gætu ekki hafa valdið öllu því tjóni sem sé til staðar á B. Sé því með öllu ósannað að tjón á B hafi komið til umræddan dag eða að það verði að öllu leyti rakið til notkunar A. Þá kemur fram að ökumaður A kannist ekki við að hafa valdið umræddu tjóni. Segir þá að mistök hafi valdið því að M fengu misvísandi upplýsingar í samskiptum við V, en höfnunarbref hafi verið sent í tölvupósti dags. 11. apríl 2024. Daginn eftir hafi M hringt í V og þá fengið þær upplýsingar að tjón þeirra fengist bætt. Það hafi svo verið leiðrétt samdægurs.

Í viðbótarathugasemdu M eru settar fram ýmsar athugasemdir við vinnubrögð og samskipti við V vegna málsins m.a. er varðar upphaflega upplýsingagjöf um bótaskyldu. Þá hafi V2, sem M séu í viðskiptum við, talið bótarétt fyrir hendi. Þá er ítrekað að fyrirliggjandi myndbönd sýni greinilega það grjótkast sem stafað hafi frá A. Skipti þá ekki máli þó ökumaður A kannist ekki við atvikið enda muni ökumaður flutningabifreiðar eðlilega ekki eftir því að hafa skrikað til á veginum þannig að grjót spýttist undan dekkjum bifreiðarinnar.

Álit.

Hvað varðar hugsanlega bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu A hjá V lýtur ágreiningur aðila að því hvort sýnt sé að tjón á B megi rekja til notkunar A en sönnunarbyrði þess hvílir á M. Af fyrirliggjandi myndbandi úr mælaborðsmýndavél B má sjá að röð bifreiða er ekið í gagnstæða akstursstefnu við B og er A ein þeirra bifreiða. Sést þá að dekk vöruflutningabifreiðarinnar A lenda í „slabbunka“ á miðjum veginum og spýttist við það frá dekkjum hennar. Þetta má jafnframt greina af myndbandi úr hliðarmýndavél B. Af myndbandinu verður hins vegar ekki greint að steinar eða mól hafi skotist undan dekkjum A og á B. Á tveimur skjáskotum úr myndböndunum sem M hafa lagt fram má þó sjá tvo hluti, sem kunna að vera steinar, skjótast yfir veginum. Hins vegar þykir hvorki óhætt að fullyrða að þessir hlutir hafi stafað frá A né að þeir hafi hafnað á B og valdið tjóni á henni. Af fyrirliggjandi

Ljósmyndum af B má greina fjölmargar ákomur og samkvæmt framansögðu er ósannað að þær verði raktar til notkunar A. Verða M að bera hallann af sönnunarskortri hvað það varðar og er því óhjákvæmilegt, eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni, að hafna kröfu þeirra.

Niðurstaða.

M eiga ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Reykjavík, 11. júlí 2024.
rafræn undirskrift

Póra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 142/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis (A)****Sönnun tjónsatviks.****Gögn.**

- Málskot mótttekið 24. apríl 2024, ásamt myndbandsupptöku.
- Bréf V, dags. 7. júní 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Viðbótarathugasemdir M, dags. 11. júní 2024.
- Viðbótarathugasemdir V, dags. 19. júní 2024.

Málsatvik.

Samkvæmt málskoti varð bifreiðin B, sem er í eigu M, fyrir grjótkasti frá bifreiðinni A á Innstrandarvegi sem er malarvegur sem liggur í vestanverðum Hrótafirði hinn 1. apríl 2024. Hafi bifreiðinni A verið ekið greitt úr gagnstæðri átt og hafi M ákveðið að hægja á bifreið sinni og er nánast kyrrstæður þegar bifreiðarnar mættust. Rigndi grjóti yfir bifreið M með þeim afleiðingum að það brotnaði upp úr lakki bifreiðarinnar. Vegna tjónsins gerði M kröfu um bætur úr ábyrgðartryggingu A hjá V. Hefur V hafnað bótaskyldu á þeim grundvelli að ómögulegt sé að segja til um hvaða tjón varð af völdum þessarar tilteknu bifreiðar og hvað ekki. Vísar M til myndbandsupptöku úr myndavélakerfi bifreiðarinnar þar sem grjóti sést rigna yfir bifreið M. Telur M ástæðu fyrir grjótkastinu vera aksturslag A en ekki malarvegurinn sem slíkur.

Í bréfi V, sem var vátryggjandi A á tjónsdegi, til nefndarinnar er vísað til þess að samkvæmt almennum sönnunarreglur sé það í höndum M að sýna fram á raunverulegt fjártjón sitt og að það tjón verði rakið til notkunar bifreiðarinnar A. Hafi bifreið M orðið fyrir umræddu tjóni við akstur um Innstrandarveg, þá sé ljóst að M mætti fjölmörgum bifreiðum í umrætt sinn. Telur V með öllu ósannað og ómögulegt að fullyrða að þessar tilteknu skemmdir hafi komið til vegna notkunar á bifreiðinni A. Líta verði á að steinkast af vegi sé hluti af eðlilegu slíti á lakki bifreiða við notkun þeirra í umferð á íslenskum vegum.

Í viðbótarathugasemdum M eru settar fram athugasemdir við þá fullyrðingu V að hann hafi mætt fjölmörgum bifreiðum við akstur á veginum. Hið rétta sé að hann hafi mætt örfáum bifreiðum á malarkaflanum þar sem nánast öll umferðin var í suður vegna hátíðarhalda um páska hátíðina. Ef grjótkast hefði komið frá annarri bifreið hefði M lagt fram myndband af þeim atburði því til sönnunar.

Álit.

Ágreiningur málsins hverfist um hvort sannað sé að tjón sem varð á bifreiðinni B, megi rekja til notkunar bifreiðarinnar A og hvílir sönnunarbyrðin á M. Af fyrirliggjandi myndbandi úr myndavélakerfi bifreiðarinnar B má sjá grjót kastast undan hjólbörðum bifreiðarinnar A og á bifreiðina B. Í málinu liggja fyrir ljósmyndir af skemmd á vinstri framhurð bifreiðarinnar sem bera með sér að vera af völdum grjótkasts. Á grundvelli fyrirliggjandi gagna verður að telja að M hafi lagt fram fullnægjandi sönnun á því að umrætt tjón á bifreiðinni B megi rekja til notkunar bifreiðarinnar A. M á því rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar A hjá V.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu A hjá V.

Reykjavík, 11. júlí 2024.

rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 148/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn váttryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)****Skaðabótaábyrgð. Sveitarfélag.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 6. maí 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 24. maí 2024, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að slys hafi orðið hinn 26. október 2023 á fótboltaæfingu í íþróttahúsinu á Hvolsvelli, sem rekið er af X, þegar M lendir í samstuði með þeim afleiðingum að M féll beint aftur fyrir sig, lenti með hnakka á vegg og slasaðist.

M telur að X beri skaðabótaábyrgð á slysi sínu á grundvelli sakarreglunnar. Slysið megi þannig rekja til saknæmrar háttsemi X með því að tryggja ekki viðeigandi öryggisráðstafanir í íþróttahúsinu með hliðsjón af því starfi sem þar fer fram. Nánar tiltekið að að verulegur skortur hafi verið á að öryggisbúnaður með tilliti til fallvarna við umræddan vegg sem var svo nálægt íþróttavellinum væri með viðunandi hætti og í samræmi við skyldur X. Vísar M m.a. til ákvæða reglugerðar um hollustuhætti, nr. 941/2002, með síðari breytingum, sbr. lög nr. 7/1998, um hollustuhætti o.fl., er mælir fyrir um kröfur til reksturs og búnaðar íþróttahúsa. Þá vísar M einnig til þess að X hafi, eftir slysið, klætt umræddan vegg sem sé til marks um að þörf hafi verið að tryggja betur öryggi iðkenda í íþróttahúsinu. Telur M að X hafi brugðist skyldum sínum með því að tryggja viðunandi öryggisráðstafanir í íþróttahúsinu með hliðsjón af því starfi sem þarf fer fram. Vísar M sérstaklega til þess að gera verði ríkar kröfur til rekstraraðila og eigenda íþróttahúss um að viðunandi öryggisráðstafanir séu til staðar í samræmi við þá starfsemi sem fram fer í húsinu og þá staðreynd að um opinbert húsnæði sé að ræða. Þannig hafi skortur á fallvörnum á veggnum haft í sér verulega hættu fyrir iðkendur sem X beri ábyrgð á. Loks vísar M einnig til nokkurra dóma Hæstaréttar máli sínu til stuðnings.

V hafnar kröfum M og vísar til þess að umrætt íþróttahús, sem byggt var árið 1997, hafi verið byggt í samræmi við þágildandi byggingarlöggjöf og viðurkennda staðla. Þá hafi engar athugasemdir verið gerðar við frágang eða umbúnað í húsinu í samræmi við ákvæði fyrrgreindra laga um hollustuhætti og mengunarvarnir, nr. 7/1998 og reglugerð um hollustuhætti, nr. 941/2002. Loks liggja fyrir að þær breytingar sem gerðar voru eftir slysið hafi ekki verið gerðar til að fullnægja kröfum um aðbúnað í íþróttahúsum samkvæmt lögum, reglugerðum eða öðrum stjórnvaldsfyrirmælum. Með bréfi V fylgdi m.a. starfsleyfi fyrir íþróttahúsið. Þá er það afstaða V að ekki verði sýnt fram á að X, eða starfsmenn X, hafi valdið slysi M eða eigi sök á slysi M, vegna saknæmrar háttsemi X. Þannig sé ekkert í gögnum málsins sem sýni fram á eða leiði líkum að því að nokkuð hafi verið athugavert við aðbúnað í íþróttahúsinu né að slysið verði rakið til meints vanbúnaðar. Þvert á móti hafi allur aðbúnaður í íþróttahúsinu verið venjubundinn og í fullu samræmi við gildandi byggingarlöggjöf á þeim tíma þegar íþróttahúsið var byggt og viðurkennt viðmið. Þá er því mótmælt að tilvitnaðir dómur hafi fordæmi um sakarefni málsins.

Álit.

Ágreiningur í málinu lýtur að því hvort slys M megi rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis af hálfu X eða starfsmanna X hvað varðar fallvarnir eða sérstaka klæðningu við vegg íþróttahússins. Sönnunarbyrði hvílir skv. almennum sönnunarreglum á þeim sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu og að skilyrði skaðabótaréttar séu uppfyllt. Ekki liggja fyrir gögn í málinu sem styðja þær fullyrðingar M að fallvarnir eða aðrar ráðstafanir við umræddan vegg uppfylli ekki fyrirmæli laga nr. 7/1998, um hollustuhætti og mengunarvarnir eða reglugerð nr. 941/2002, um

hollustuhætti. Þvert á móti verður ekki annað ráðið af gögnum málsins en að íþróttahúsið hafi haft gilt starfsleyfi og að aldrei hafi verið gerðar athugasemdir við frágang eða umbúnað í íþróttahúsinu. Þá verður ekki annað ráðið en að starfsleyfið hafi síðast verið uppfært 6. apríl 2018 og útgefið í ágúst 2019. Þó X hafi gert tilteknar ráðstafanir eftir slys M ræður það eitt ekki úrslitum um hvort umbúnaður hússins hafi verið fullnægjandi í greint sinn. Með vísan til framangreinds hefur M ekki sýnt fram á að aðstæðum hafi verið þannig háttað í íþróttahúsinu að slys hans megi rekja til saknæmrar háttsemi X eða annarra aðstæðna sem X beri ábyrgð á. Samkvæmt fyrirbyggjandi gögnum telst M því ekki eiga rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 25 júní 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Jóhann Tómas Sigurðsson

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 153/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis: (A) og (B).****Sakarskipting. Vegavinna.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 6. maí 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 11. júní 2024, ásamt lögregluskýrslu.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 18. júní 2024.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 19. júní 2024.

Málsatvik.

Í lögregluskýrslu vegna tjónsatviks 5. febrúar 2024 kemur fram að árekstur varð með bifreiðum A og B í Svínadal, norðvestan við Búðardal. Í lögregluskýrslunni er atvikum þannig lýst að ökumaður bifreiðar A, sem er snjóruðningstæki í eigu M, hafi staðsett A við dráttarbifreið sem hafi kyrrstæð á veginum, nánar tiltekið inni á akrein fyrir umferð sem á móti kom. Ökumaður snjóruðningstækisins A kvaðst hafa staðsett sig þannig til að skapa skjól fyrir vörubifreiðina, en ökumaður vörubifreiðarinnar hafi verið að setja keðjur á hjólbarða hennar. Slæmt veður var á vettvangi og lítið skyggni. Í framburði ökumanns snjóruðningstækisins A kemur fram að blint hafi verið á svæðinu og hann hafi ætlað fram úr vörubifreið þegar hann sá ökumann hennar vera að basla við að setja keðjur á hjólbarða bifreiðarinnar. Þá hafi ökumaður A lagt snjóruðningstækinu til að veita skjól og farið til þess að aðstoða við verkið. Ökumaður A kvaðst hafa séð bifreið B koma akandi í áttina að þeim og sé virst að ökumaður B hefði ekki fulla stjórn á bifreið sinni. og á ógnarhraða hafi bifreið B lent á snjótönn A og lent á ökumanni vörubifreiðarinnar í kjölfarið. Í framburði ökumanns bifreiðar B í lögregluskýrslu kemur fram að hann hafi ekið hægt, eða á um 30-50 km/klst hraða þar sem hann hafi lítið séð vegna þess að blint var. Ökumaður bifreiðar B kveðst hafa séð vörubifreið kyrrstæða á akrein á móti og síðan hafi hann séð snjóruðningstækið A sem hafi verið í öfugri akstursstefnu á sömu akrein og ökumaður bifreiðar B ók eftir. Hann segist hafa reynt að hemla til að lenda ekki á mönnum sem staðið hafi við vörubifreiðina sem og reynt að aka hægra megin út af veginum, en lent á snjóruðningstönn A. Farþegi í bifreið B bá á sama hátt og ökumaður um aðdraganda árekstur. Ljósmyndir eru í lögregluskýrslu af ökutækjum eftir tjónsatvikið.

M telur að ökumaður bifreiðar B eigi að bera alla sök á árekstrinum. M vísar til þess í málskoti að ökumaður bifreiðar B hafi ekki gætt að sér með hliðsjón af 5. mgr 18. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 þar sem fram komi að bann við stöðvun ökutækja skv. 28. og 29. gr. sömu laga gildi ekki um ökutæki í vegavinnu, enda sé nauðsynlegt að stöðva það eða leggja því vegna vinnunnar og fullnægjandi ráðstafanir gerðar, sbr. 4. mgr. 29. gr. sömu laga. Einnig vísar M til 1. mgr. 36. gr. umferðarlaga þar sem komi fram að umferðarhraða beri að haga eftir aðstæðum. M telur með hliðsjón af erfiðum aðstæðum á vettvangi að ökumaður snjóruðningstækisins A hafi sýnt rétt viðbrögð við þeim aðstæðum, þegar hann stöðvaði snjóruðningstækið í þeim tilgangi að ná vörubifreið úr kyrrstöðu á veginum, en það hafi verið til þess að tryggja öryggi og greiðfærni á veginum. Auk þess hafi ökumaður A ekki komist framhjá vörubifreiðinni á veginum til þess að halda áfram snjómokstri. Skilin hafi verið eftir blikkandi viðvörunarljós framan á A sem og á topp stýrishúss til viðvörunar og ökumaður A hafi því gert fullnægjandi varúðarráðstafanir í skilningi 4. mgr. 29. gr. umferðarlaga. M vísar sérstaklega til 1. mgr. og b, h., k. og n. liða 2. mgr. 26. gr. varðandi varúðarskyldu ökumanns bifreiðar B og telur að hann hafi ekið of hratt miðað við aðstæður, hált hafi verið og blint sem og hindrun á vegi og gangandi vegfarendur.

V telur ljóst af ljósmyndum í lögregluskýrslu ljóst að ökumaður snjóruðningstækisins A hafi staðsett A inni á öfugum vegarhelmingi þegar árekstur við bifreið B átti sér stað. V vísar til háttarnisreglna í 2.

mgr. 23. gr. um framúrakstur sem og 1. og 2. mgr. 28. gr. um bann við stöðvun ökutækja þannig að það geti valdið hættu eða óþarfa óþægindum fyrir aðra og að stöðva eigi eða leggja ökutæki hægra megin miðað við akstursstefnu. V telur að ökumaður A hafi verið meðvitaður um aðstæður á vettvangi hvað varðar lítið skyggni þegar hann staðsetti A á öfugum vegarhelmingi og hafi það skapað mikla hættu fyrir aðvífandi umferð. V telur ekki sannað að ökumaður bifreiðar B hafi ekið ógætilega í aðdraganda áreksturs.

Í viðbótarathugasemdum M koma fram ítrekuð sjónarmið úr málskoti, meðal annars að ökumaður A hafi ekki átt annars kost en að stöðva A þar sem hann treysti sér ekki til að aka framhjá kyrrstæðu vörubifreiðinni sem hafi skagað út á öfuga akrein og að hann hafi ekið framhjá fjölmörgum ökutækjum á undan sem hafi verið föst á vegi eða úti í vegkanti. Hans mat hafi því verið að hann hefði ekki átt annarra kosta vól en að stöðva ökutækið í þeim sporum sem það var statt og bjóða fram aðstoð sína. M telur ökumann A hafa ekið í samræmi við ákvæði umferðarlaga og vísar til lögbundins hlutverks Vegagerðarinnar að tryggja öryggi og greiðfærni á samgöngukerfinu, sbr. 3. mgr. 1. gr. laga um Vegagerðina nr. 120/2012. Einnig eru ítrekuð sjónarmið um gáleysi ökumanns bifreiðar B.

Í viðbótarathugasemdum V er fyrri sjónarmið félagsins ítrekuð um að aðstæður á vettvangi hafi verið slæmar og ljósmyndir af vettvangi staðfesti ekki að ökumaður A hafi ekki komist framhjá vörubifreið þeirri sem kyrrstæð var á sínum vegarhelmingi. Einnig bendir V á að ökumaður A hafi getað staðsett A fyrir aftan vörubifreiðina til að minnka hættu, sér í lagi fyrir umferð úr gagnstæðri átt

Álit.

Af gögnum málsins verður ekki annað ráðið en að veður hafi verið slæmt á árekstrarstað og skyggni afar lítið. Í framburði ökumanns snjóruðningstækisins A kemur fram að hann staðsetti tækið á veginum til þess að greiða fyrir því að vörubifreið, sem var kyrrstæð á veginum, kæmist fyrr af stað. Ekki kemur skýrlega fram í lögregluskýrslu að A hafi ekki komist framhjá vörubifreiðinni og ljóst er að staðsetning A var ákveðin með hliðsjón af því að veita skjöl fyrir ökumann vörubifreiðarinnar við að setja keðjur á hjólbarda hennar. Ljóst er af framburði aðila og ljósmyndum af vettvangi að snjóruðningstækið A var þannig staðsett að það hindraði för þeirra sem óku úr sömu átt og bifreið B. Þó ökumaður A hafi verið með viðvörunarljós kveikt verður að meta staðsetningu ökutækisins þannig að hún hafi skapað nokkra hættu fyrir aðra umferð, sérstaklega í ljósi þess að framburður aðila sýnir að skyggni hafi ekki verið mikið og aðstæður erfiðar.

Í 5. mgr. 18. gr. umferðarlaga kemur fram að haga megi akstri ökutækis í vegavinnu eftir því sem þörf er á vegna vinnunnar, enda sé sýnd full aðgæsla. Í því felst ákveðið svigrúm fyrir þá sem vegavinnu sinna að staðsetja ökutæki á öðrum stað en önnur ákvæði umferðarlaga kveða á um. Í því felst þó einnig skylda þeirra til að sýna fulla aðgæslu. Með hliðsjón af aðstæðum á vettvangi hefur ekki verið sýnt með nægilega skýrum gögnum fram á að staðsetning A hafi að öllu leyti verið nauðsynleg inn á öfugri akrein, í ljósi þeirrar hættu sem það skapaði fyrir aðvífandi umferð í slæmu skyggni. Telst ökumaður snjóruðningstækisins ekki hafa gætt nægilega að þeirri aðgæslu og telst því bera nokkra sök á árekstrinum í skilningi 5. gr. laga um ökutækjatyggingar nr. 30/2019.

Í 36. gr. umferðarlaga er svo fjallað í 1. mgr. um að ökuhraða skuli jafnan miða vð aðstæður með sérstöku tilliti til öryggis annarra og miða skuli hraða meðal annars við veður og birtu sem og umferðaraðstæður að öðru leyti. Einnig segir þar að ökumaður skuli haga akstri þannig að hann hafi fullt vald á ökutæki og geti stöðvað það á þeim hluta sem framundan er og hann sér yfir og áður en komið er að hindrun. Í því felst að í slæmu skyggni verða öikumenn að aka hægt og þannig að þeir geti stöðvað ökutæki ef hindrun er á vegi og sérstök skylda hvílir á ökumanni að aka nægilega hægt miðað við aðstæður þegar útsýni er takmarkað vegna veðurs, sbr. b.lið 2. mgr. 36. gr. umferðarlaga. Af gögnum málsins og framburði aðila verður ekki annað ráðið en að ökumaður bifreiðar B hafi ekki gætt þess að haga ökuhraða eftir aðstæðum þar sem skyggni var slæmt og vænta mátti að önnur ökutæki væru í vandræðum eða færð gæti spillst.

Við mat á skiptingu ábyrgðar að tiltölu við sök ökumanna A og B, sbr. fyrrgreind 5. gr. laga um ökutækjatyggingar verður sök skipt til helminga milli ökumanna.

Niðurstaða.

Sök skiptist til helminga milli ökutækja A og B.

Reykjavík, 16. júlí 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 157/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn váttryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)****Skaðabótaábyrgð.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 4. maí 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 10. júní 2024, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 3. og 20. júní 2024, ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 30. júní 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi farið til Tenerife hinn 16.12.2022 og lagt bifreið sinni, A, á bílastæði Isavia á Keflavíkurlflugvelli. Þegar M kom til baka hinn 4. janúar 2023 kom hann að bifreið sinni lokaðri inni af ís og snjó. Verktakinn X sem vinnur við snjómokstur af flugvellið hafði mokað snjó og ís að bifreiðinni og undir hana. Tókst M að brjóta sér inn í bifreiðina með tennisspaða og gangsetja hana en ekki tókst að setja bifreiðina í „drive“. M sneri sér til fulltrúa Isavia sem sögðust ekkert geta gert að svo komnu máli og tók M þá leigubíl til Reykjavíkur. Sótti hann bifreiðina daginn eftir þegar búið var að moka hana út. Reyndist vera ljós í mælaborðinu og tókst M að aka bifreiðinni til Reykjavíkur þar sem bifreiðin fór í skoðun á verkstæði. Kom í skoðun verkstæðisins ýmislegt í ljós sem M rekur til snjómoksturs X. Vegna tjónsins hefur M gert kröfu um bætur úr ábyrgðartryggingu X hjá V. Hefur bótaskyldu verið hafnað af hálfu V. Telur M að með því að moka snjó að bifreiðinni og undir hana af ásettu ráði, hafi starfsmaður X ollið tjóni á bifreiðinni.

V hafnar málatilbúnaði M í heild sinni. Ekkert í gögnum málsins sýni að tjónið sé að rekja til þess að starfsmenn X hafi mokað snjó á bifreiðina þegar þeir unnu við snjómokstur á svæðinu. Hafnar V því að þær ljósmyndir sem M leggur fram sýni fram á að mokað hafi verið á bifreiðina af mannavöldum. Á framlögðum myndum má sjá hvernig snjór liggur á bifreiðinni að hluta líkt og snjóað hafi yfir bifreiðina og að snjór hafi fokið á bifreiðina eftir skafrenning enda hafði snjóað mikið á þeim tíma er bifreiðinni var lagt í stæðið. Einnig hafði verið vindasamt með þeim afleiðingum að það gerði skafrenning og snjór fauk á bifreiðina. Daginn á undan gerði síðan slyddu. Bifreiðin hafði staðið óhreyfð í stæðinu í fjölda daga og hefur snjórinn því náð að safnast upp. Starfsmenn X kannist ekki við að hafa mokað snjó á bifreiðina. Þá bendir V á að fyrirbyggjandi skoðun frá verkstæði sé ástandsskoðun en ekki tjónaskoðun sem sýnir fram á skemmdir sem eru afleiðing þess að snjór hafi legið á bifreiðinni. Hafnar V því að orsakatengsl séu milli þeirra atriða sem þar eru talin upp og þess atviks sem hér er til skoðunar. Bifreiðin sé rúmlega 17 ára á tjónsdegi og hafði verið ekið nær 170.000 km. Teljast þau atriði sem gera þurfti við til eðlilegra viðgerða miðaði við tegund, aldur og akstur bifreiðarinnar.

Í viðbótarathugasemdum sínum bendir M á að aðrar bifreiðar voru hreinar þar sem vindur og snjór gat blásið óhindrað undir þær og kringum. Hafi bifreiðin skemmst vegna þess að snjór festist undir bifreiðina og eyðilagði frá sér. Einnig sé mögulegt að bifreiðin hafi verið skemmd þegar hún var grafin út og færð á stæði nær flugstöðinni.

Álit.

Ágreiningur þessa máls hverfist um það hvort bifreiðin A hafi orðið fyrir tjóni sem rekja má til þess að starfsmenn X hafi mokað snjó undir og að bifreiðinni á tímabilinu frá 16. desember 2022 – 4. janúar 2023 meðan hún stóð kyrrstæð í langtímastæði Isavia á Keflavíkurlflugvelli. Af myndum og myndböndum af aðstæðum á vettvangi er M kom að bifreið sinni þann 4. janúar 2023 má greina að mjög mikill snjór var á og í kringum bifreið M. Þar sést einnig að snjóskaflar, sem greinilega voru af völdum snjómoksturstækja, voru nálægt bifreiðinni en ekki verður ráðið af sömu gögnum að snjó hafi beinlínis verið mokað undir eða á bifreið M.

Samkvæmt almennum sönnunarreglum í skaðabótarétti ber sá sönnunarbyrði um atvik og aðstæður sem telur annan bera skaðabótaábyrgð á sínu tjóni. Slíka sönnunarbyrði ber M í þessu máli og telst

hann ekki hafa lagt fram gögn sem sýna með skýrum hætti að tjón á bifreið hans sé hægt að rekja til þess að starfsmenn X hafi sýnt af sér saknæma háttsemi við snjómokstur í kringum bifreið M. Þá verður af fyrirliggjandi bilanagreiningu verkstæðis, dags. 29. janúar 2023 ekki hægt að ráða, að það sem þar er talið upp sé af völdum snjós eða klaka. Hallann af sönnunarskortu í málinu verður skv. fyrrgreindu að leggja á M sem á því ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V vegna tjóns á bifreiðinni A.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 16. júlí 2024.

rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 163/2024

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Greiðslukortatrygging.

Takmörkun ábyrgðar váttryggingafélags. Varúðarreglur.

Gögn.

1. Málskot móttakið 16. maí 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 17. maí 2024 ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 22. maí 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 19. apríl 2024 hafi M verið staddur erlendis í golfskóla. Hafi dagskráin almennt verið þannig að kennslu hafi lokið um kl. 11:30 og hafi þá allir fengið sér hressingu úti í garði við hlið golfskálans. Öll golfsettin hafi verið sett framan við golfskálann, um 20-30 metrum við hlið garðsins þar sem allir hafi haft yfirsýn yfir þau. Fjöldi manns hafi orðið vitni að því að golfsetti M var stolið og aðstoðað við leit að því. Golfsettið hafi aldrei verið eftirlitslaust og hafi fyllsta öryggis verið gætt við vörslur þess enda hafi það verið innan um u.þ.b. 40 önnur golfsett sem um 40 einstaklingar hafi haft fyrir framan sig. Þá hafi verknaðurinn verið þaulskipulagður. M telur sig því hafa uppfyllt ákvæði viðeigandi skilmála um að hafa gætt fyllsta öryggis við vörslur hins váttryggða enda ljóst að ekki sé t.d. hægt að taka golfsett með á veitingastað eða salerni. Þjófnaturinn hafi þá verið tilkynntur til þarlandra lögregluvalda. Telur M á grundvelli framangreinds að V beri að bæta honum tjónið úr greiðslukortatryggingu hans en fyrir liggur að V hafnaði þeirri kröfu með bréfi dags. 30. apríl 2024.

Í bréfi V kemur fram að svo bótaréttur stofnist þurfi váttryggður, sbr. viðeigandi skilmála, að hafa gætt fyllsta öryggis við vörslur hins váttryggða. Þá komi fram í skilmálunum að váttryggður skuli ekki skilja við hina váttryggðu hluti eftirlitslausa á almannafæri og gæta þess að taka þá með þegar staður er yfirgefinn. Samkvæmt fyrirliggjandi lögregluskýrslu hafi M skilið golfsettið sitt eftir á svæðinu þar sem öll settin hafi verið í um 30 mínútur. Hafi M því ekki gætt fyllstu varúðar við geymslu hins váttryggða og þar af leiðandi brotið gegn fyrrgreindri varúðarreglu. Sé varúðarreglum ekki fylgt geti ábyrgð félagsins fallið niður í heild eða að hluta, sbr. 26. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004. Sé félaginu því rétt að hafna greiðslu skaðabóta úr greiðslukortatryggingu M.

Í viðbótarathugasemdum M er staðhæfingum V um að golfsettið hafi verið eftirlitslaust hafnað. Hafi það aldrei verið eftirlitslaust, eins og greina megi af fyrirliggjandi ljósmynd af aðstæðum á vettvangi. Þá er áréttað að settið hafi verið innan um 40 önnur golfsett sem um 40 einstaklingar hafi haft fyrir framan sig.

Álit.

Ágreiningur málsins snýr fyrst og fremst að því hvort háttsemi M hafi verið með þeim hætti að V geti takmarkað eða fellt niður ábyrgð sína úr farangurslið greiðslukortatryggingar hans. Í gr. 5.1 viðeigandi váttryggingarskilmála er tekið fram að það sé skilyrði bótaskyldu að váttryggður hafi gætt fyllsta öryggis við vörslu hins váttryggða. Í gr. 5.6.2 segir að váttryggður skuli ekki skilja við hina váttryggðu muni eftirlitslausa á almannafæri og gæta þess að taka þá með þegar staður er yfirgefinn. Afleiðingar þess að brjóta varúðarreglu eru tilteknar í gr. 5.7 sömu skilmála þar sem váttryggingafélagið áskilur sér rétt til að fella niður ábyrgð sína, í heild eða að hluta, sé varúðarreglum ekki fylgt, sbr. 26. gr. laga um váttryggingarsamninga.

Fyrir liggur að M fór að fá sér hressingu með öðrum golfiðkendum og að golfsett hans var skilið eftir fyrir framan golfskálann, í 20 til 30 metra fjarlægð. Verður að líta svo á að golfsettið hafi umrætt sinn verið skilið eftir á almannafæri, enda liggur ekki annað fyrir en að hver sem er hafi getað nálgast það framan við golfskálann. Hvað varðar yfirlýsingu M um að eftirlit hafi verið haft með golfsettunum þá liggur ekkert frekar fyrir um það, þ.e. hvernig því eftirliti hafi verið háttað eða hver hafi haft það með höndum. Ekki verður dregin sú ályktun að þaðan sem M var, þ.e. í garði við hlið skálans í nokkurri

fjarlægð, hafi hann haft eftirlit með golfsettinu til samræmis við áskilnað þann sem fram kemur í umræddri varúðarreglu. Hefur V því heimild til að takmarka ábyrgð sína.

Þegar litið er til þess að hve miklu leyti ábyrgð getur takmarkast verður að skoða hvernig varúðarreglu var ekki sinnt, sök váttryggðs, hvernig váttryggingaratburð bar að og atvik að öðru leyti, sbr. orðalag 26. gr. laga um váttryggingarsamninga. Við skoðun á því hvernig M hagaði vörslum golfsettsins umrætt sinn verður þó að líta til þess að um nokkuð vanalegt fyrirkomulag mun vera að ræða, þ.e. að golfsett séu skilin eftir með þeim hætti sem gert var. Er þá jafnframt litið til þess að vegna umfangs síns og þyngdar eru golfsett ekki þess eðlis að unnt sé að hafa þau meðferðis í öllum tilvikum. Verður þannig að telja að sök M sé ekki það rík við þessar aðstæður að V geti takmarkað ábyrgð sína að fullu. Verða þeir þættir sem tilgreindir eru í 26. gr. laga um váttryggingarsamninga metnir þannig að V geti takmarkað bótaábyrgð sína um tvo þriðju hluta vegna brots á þeim varúðarreglum sem vísað hefur verið til.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta úr greiðslukortatryggingu sinni hjá V, en heimilt er að skerða bætur til hans um 2/3 hluta.

Reykjavík, 16. júlí 2024.

rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 166/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Starfsábyrgðartrygging fasteignasala.****Nafn váttryggingartaka starfsábyrgðartryggingar (X)****Skaðabótaábyrgð.****Gögn.**

- Málskot mótttekið 21. maí 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V, dags. 4. júní 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M keyptu fasteignina að A í janúar 2023. Kaupverðið var 105.000.000. Um var að ræða efri sérhæð í tvíbýli ásamt risi og bílskúr. Fasteignasalan X sá um söluna. M fengu eignina afhenta í febrúar 2023 og hófust þá handa við framkvæmdir á miðhæð hússins. Í október 2023 byrjuðu þau á framkvæmdum í risinu. Vegna gluggaskipta þurfti að opna rakavarnarlag frá stærra svæði kringum gluggana og þegar það var gert hrundi fúíð og myglað timbur niður. Í ljósi þessa var rakavarnarlagið og einangrunin rifin frá fleiri svæðum í risinu og kom þar í ljós svart, blautt og fúíð timbur. Fengu þau sérfróðan aðila til að taka þakið út og kom í ljós að það var ónýtt og ekkert hægt að nýta af eldra byggingarefni. Kostnaðaráætlun hljóðaði upp á 16.170.500. Hlutur M í þeim framkvæmdum væri u.þ.b. 10.500.000 að teknu tilliti til eignarhluta í sameign hússins. Í söluþingliti eignarinnar kom fram að lítil rakaskemmd væri í stofulofti þ.e. undir þakkanti eftir að vatn f auk upp undir rennu veturinn 2021/2022. Þá segir að fúkkalykt megi finna í risi og þakgluggar í risi séu upprunalegir með einföldu gleri og þarfnist viðhalds/endurnýjunar. Í ljósi þessa gerðu M kaupþilboð með fyrirvara um ástandsskoðun. Fyrir þá skoðun fékkst leyfi frá seljendum til að ljúfa rakavarnarlag en seljandi féll frá því leyfi en lýsti hvernig staðið var að frágangi, sem reyndist ekki rétt að sögn M. Liggur fyrir yfirlýsing ástandsskoðunarmannsins vegna þessa. Í skýrslu sérfræðingsins Y sem tók út þakið eftir að galla varð ljóst kemur fram að ekki hafi verið faglega staðið við einangrun milli þaksperra og að afleiðingar þess séu þær miklu skemmdir sem nú hafa komið í ljós. Er rakavanda ekki að rekja til þeirra leka sem vísað er til í söluþingliti fasteignarinnar. Fyrir algjöra tilviljun fengu M upplýsingar um aðra kaupendur sem höfðu gert tilboð í fasteignina á undan M en féllu frá kaupum út af öðrum ótengdum ástæðum. Fullyrðir fyrri tilboðsgjafinn Z að í ástandsskoðun sem hann lét framkvæma voru rakamælingar framkvæmdar fjarri gluggum og skorsteini. Voru þær mælingar framkvæmdar án þess að rjúfa rakavarnarlag. Fullyrðir Z að allir sem voru viðstaddir í risinu, m.a. báðir fasteignasalarnir, séu og heyrðu um niðurstöður mælinganna. Hélt seljandinn því fram að rakinn væri vegna gamals leka. Telja M skýrt að fasteignasalarnir hjá X hafi viljandi leynt upplýsingum um ástandsskoðunina sem fyrri kaupendur létu gera og niðurstöðu hennar. Vegna þessa gerðu M kröfu um bætur úr starfsábyrgðartryggingu fasteignasölnunnar X hjá V á þeim grundvelli að fasteignasalarnir hafi valdið þeim tjóni með því að veita ófullnægjandi og rangar upplýsingar um ástand eignarinnar við sölu.

V hefur hafnað bótaskyldu á þeim grundvelli að ekki hafi verið sýnt fram á að X hafi haft nokkra vitneskju um þann meinta galla sem virðist hafa uppgötvast eftir afhendingu fasteignarinnar. Óumdeilt sé að X fékk aldrei í hendurnar skoðunarskýrslu eftir skoðun fyrri tilboðsgjafa og því var fasteignasalan ekki meðvituð um einstaka mælingar eða niðurstöður þeirra. Minnst fasteignasalarnir ekki að umræða hafi átt sér stað um niðurstöður mælinga skoðunarmanna fyrri tilboðsgjafa. Að mati V liggur hvorki fyrir umfang né niðurstöður ástandsskoðunar sem fyrri tilboðsgjafi lét framkvæma og því engar forsendur til að ætla að þar hafi komið fram nógu skýrar upplýsingar eða niðurstöður sem gefa til kynna að fasteignasalan hafi haft vitneskju um ástand þaksins umfram það sem söluþinglitið sagði til um. Þá telur V einnig ljóst að umræddur galli sé þess eðlis að sjónskoðun fasteignasala hefði ekki verið nægjanleg til að greina hann, enda kom hann ekki í ljós fyrir en opnað var fyrir rakavarnarlagið á stóru svæði.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort fasteignasalar hjá fasteignasölnunni X hafi veit ófullnægjandi og rangar upplýsingar á söluyfirliti um ástand eignar sem M keyptu fyrir milligöngu X. Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu, beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt. Í 3. mgr. 10. gr. laga nr. 70/2015 um sölu fasteigna og skipa kemur fram að fasteignasali skuli afla undirskriftar seljanda á yfirlýsingu um að efni söluyfirlits skv. 1. mgr. sé rétt samkvæmt bestu vitund hans. Samkvæmt 1. mgr. 11. gr. laganna skal fasteignasali gæta þess vandlega að á söluyfirliti komi fram öll grundvallaratriði um eiginleika og ástand eignarinnar sem, ásamt skoðun kaupanda á eign þegar við á, má ætla að geti verið grundvöllur ákvörðunar hans um hvort hann kaupir eignina og hvaða verð hann er tilbúinn að greiða fyrir hana. Í c-lið 2. mgr. 11. gr. kemur fram í söluyfirliti skulu auk almennrar lýsingar á fasteigna m.a. koma fram upplýsingar um ástand eignar og einstaka hluta hennar, þar á meðal um galla sem seljanda og/eða fasteignasala er kunnugt um á eign. Í 2. mgr. 12. gr. kemur svo fram að fasteignasali beri ábyrgð á því ef upplýsingar í söluyfirliti reynast rangar eða ófullnægjandi, enda sé um að kenna gáleysi hans eða þeirra er starfa í hans þágu. Í 27. gr. laganna segir svo m.a. að fasteignasali beri ábyrgð á tjóni sem hann eða starfsmenn hans valdi af ásetningi eða gáleysi og að um sakarmat og sönnun gildi reglur skaðabótaréttar. Um mat á sök fasteignasala gildir strangt sakarmat enda um að ræða útselda sérfræðipjónustu.

Fyrir liggur skýrsla sérfræðingsins Y ásamt kostnaðaráætlun dags. 12. október 2023. Þar kemur fram að kostnaður við endurbætur á þaki hússins nemi kr. 16.017.500. Þá liggur fyrir yfirlýsing frá Z, fyrri tilbodsgjafa sem gerði tilboð í þessa sömu eign í nóvember 2022, með fyrirvara um ástandsskoðun. Í yfirlýsingunni kemur fram hverjir voru viðstaddir ástandsskoðunina og voru þar á meðal tveir fasteignasalar á vegum fasteignasölnunnar X. Þar er því lýst að raki hafi verið mældur á ýmsum stöðum, t.d. í kringum skorstein og glugga en einnig á öðrum stöðum, meðal annars á suðurhlið hússins. Allir sem viðstaddir hafi verið ástandsskoðunina hafi séð mælingarnar framkvæmdar og voru meðvitaðir um niðurstöðurnar. Í yfirlýsingunni segir Z að fasteignasalarnir hafi verið meðvitaðir um að mælingarnar gáfu til kynna raka- og mygluvandamál í þakinu. Þrátt fyrir fyrrgreinda yfirlýsingu verður að telja ósannað gegn neitun fasteignasala hjá fasteignasölnunni X, að þeir hafi við þessa skoðun fengið upplýsingar um galla sem ekki er getið um í söluyfirliti hennar. Í söluyfirliti kemur fram að ástand þaks sé ekki vitað og að fúkkalykt sé greinanleg í risi. Þá kemur einnig þar fram að upprunalegir gluggar með einföldu gleri séu í risi og þarfnist viðhalds/endurnýjunar og að rakaskemmt sé í stofulofti eftir að vatn f auk undir rennu veturinn 2021/2022 og að ekki hafi verið rakamælt. Þá segir einnig að fyrir 6-7 árum hafi komið fram leki meðfram skorsteini. Ekki hafi orðið vart við leka síðan viðgerð var framkvæmd. Hafa M ekki lagt fram nein gögn önnur en fyrrnefnda yfirlýsingu Z máli sínu til stuðnings. Ekki liggja fyrir niðurstöður mælinga eða staðfesting fyrrum skoðunarmanna á því hvar rakamælingar voru framkvæmdar eða niðurstöður þeirra mælinganna. Er þarf af leiðandi óhjákvæmilegt að hafna kröfu M um viðurkenningu á bótaskyldu úr starfsábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M eiga ekki rétt á bótum úr starfsábyrgðartryggingu fasteignasölnunnar X hjá V.

Reykjavík, 19. júní 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 168/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.****Nafn váttryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)****Skaðabótaábyrgð.****Gögn.**

- Málskot mótttekið 21. maí 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V, dags. 3. júní 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 17. september 2023 hafi M ekið bifreið sinni, á járnstaur á landi í eigu X er hann var að víkja út í kant við mætingu annarrar bifreiðar er kom á móti honum. Vegna smæðar vegarins þurftu báðar bifreiðar að hægja á sér og aka örlítið út í kant til að geta mætt hvor annarri, eins og alþekkt er að nauðsynlegt sé að gera á minni vegum víðsvegar um landið. Járnstaurinn stóð u.þ.b. einn metra upp úr jörðinni og var staðsettur alveg í vegkantinum. M hefur krafist bóta vegna tjóns á bifreið sinni úr ábyrgðartryggingu X hjá V sem hefur hafnað bótaskyldu með bréfi dags. 14. mars 2024. M byggir kröfu sína á því að X hafi valdið tjóni á bifreiðinni vegna vanrækslu á viðhaldi á landi sínu. Telur M ljóst að staðsetning staurins, það að engar merkingar séu til staðar eða endurskinsborðar á sturnum sé allt til þess fallið að skapa gríðarlega hættu fyrir bæði umferð og aðra vegfarendur. Vísar M til nánar tilgreindra ákvæða í vegalögum nr. 80/2007 og umferðarlög nr. 77/2019 máli sínu til stuðnings. Ekki verði annað séð en að járnstaurinn hafi verið staðsettur þar sem raun bar vitni nema vegna vanrækslu við veghald. Hvorki sé um að ræða staur sem er hluti girðingar eða veghliðs né staur sem fellur undir það að vera svokölluð vegstika en þær kröfur sem gerðar eru til vegstika er að þær þurfi að bera glitmerki þ.e. endurskin sbr. 29. gr. reglugerðar nr. 250/2024 um umferðarmerki og notkun þeirra.

V hefur hafnað bótaskyldu með vísan til þess að umræddur staur verði ekki talinn vera staðsettur á hættulegum eða óeðlilegum stað, og verði tjónið ekki rakið til saknæmrar háttsemi X. Ítrekar V þá ríku skyldu sem hvílir á öikumönnum að gæta varúðar í umferðinni. Orsök tjónsins sé fyrst og fremst aðgæsluleysi öikumanns bifreiðarinnar.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lítur að því hvort X eða starfsmenn þess hafi sýnt af sér saknæma háttsemi með því að hafa vanrækja viðhald á landi í þeirra eigu með því að fjarlægja ekki hættulegan staur af landinu. Almennar sönnunarreglur í skaðabótarétti gera ráð fyrir því að sá sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni beri sönnunarbyrði um að skilyrði slíkrar ábyrgðar séu uppfyllt. Takist slík sönnun ekki ber tjónþoli hallann af því. Af gögnum málsins og myndum af vettvangi verður ekki ráðið að bersýnileg hættu á tjóni hafi verið til staðar vegna staðsetningar umrædds staur á þann hátt að athafnaskylda hafi hvílt á starfsmönnum X að bregðast við og fjarlægja hann. Með vísan til ofangreinds hefur ekki verið sýnt fram á að tjón M verði rakið til atvika eða aðstæðna sem X ber skaðabótaábyrgð á. M á því ekki rétt til bóta vegna tjóns á bifreið sinni úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 25. júní 2024.
rafræn undirritun

Póra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 173/2024

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Slysáttrygging ökumanns og eiganda ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Takmörkun ábyrgðar váttryggingafélags. Stórkostlegt gáleysi.

Gögn.

- Málskot móttakið 22. maí 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V, dags. 12. júní 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Viðbótarathugasemdir M, dags. 1. júlí 2024.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirliggjandi lögregluskýrslu lenti bifreiðin A, með kerruna B í eftirdragi, utan í vegriði á Kringlumýrarbraut rétt sunnan við Bústaðabru þann 22. apríl 2023. M var ökumaður bifreiðarinnar og kveðst hafa verið að koma frá Bústaðavegi og niður á Kringlumýrarbraut, er hann missti stjórn á kerrunni. Fór hún að skauta og náði hann ekki stjórninni aftur með þeim afleiðingum að bifreiðin endaði utan vegar, kastaðist upp á vegrið og við það snerist kerran og lenti öfug. Kenndi M sér eymsla í hálsi, efra baki og höfði. Vegna líkamstjóns síns hefur M gert kröfu um bætur úr slysáttryggingu ökumanns og eiganda hjá V sem samþykkt hefur bótaskyldu en skerðir bótarétt um þriðjung vegna stórkostlegs gáleysis M. Skerðingu byggir V á þeirri háttsemi M að aka ökutækinu A með of þungan farm og án tilskilinna réttinda. M er ekki sammála afstöðu V. Ekkert liggir fyrir um að M hafi sýnt af sér ógætni við akstur. Hann hafi hvorki verið eigandi bifreiðarinnar A né kerrunnar B. Hafi hann fengið hvort tveggja að láni til að flytja bárujárn o.fl. Fékk hann bifreiðina lánaða hjá kunningja sínum og var kerran leigð hjá Byko. Þá sé hann með almenn ökuréttindi (B-flokk) sem veitir skv. 5. tl. 5. mgr. 6. gr. rg. nr. 830/2011 um ökuréttindi, réttindi til að stjórna bifreið með tengivagni sem alls séu 3.500 kg eða minna að leyfðri heildarþyngd. Samkvæmt ökutækjaskrá var eigin þyngd bifreiðarinnar 1595 kg., og leyfð heildarþyngd 2.070 kg., með ökumanni, farþegum og farmi skv. 27. tl. 1. mgr. 3. gr. umferðarlaga nr. 77/2019. Samkvæmt ökutækjaskrá sé kerran 485 kg. að eign þyngd og leyfð heildarþyngd er 2000 kg. Kerran var vigtuð með farmi að beiðni lögreglu og vóg þá alls 1.840 kg. Því sé ljóst að raunveruleg þyngd bifreiðarinnar með eftirvagni var töluvert undir leyfðri heildarþyngd á tjónsdegi eða alls 3.435 kg., auk eigin þyngdar M. Þó þyngd eftirvagns hafi skv. vigtun reynst 140 kg (eða 8%) umfram leyfða dráttargetu bifreiðarinnar er óraunhæft að ætla að M hafi mátt vera meðvitaður um að farmurinn væri lítillaga yfir þeim mörkum, enda bera myndir af kerrunni í lögregluskýrslu engan veginn með sér að kerran hafi verið svo ofhlaðin að almennur ökumaður hafi með réttu átt að afa áhyggjur af þyngd hennar. Þar sem M var ekki sjálfur eigandi bifreiðarinnar hafði hann ekki nákvæmar upplýsingar um leyfða heildarþyngd hennar eða dráttargetu.

V telur að tjóninu hafi verið valdið með háttsemi sem telst til stórkostlegs gáleysis M og brots á varúðarreglu og á þeim grundvelli falli bótaréttur niður að 1/3 hluta úr slysáttryggingu ökumanns og eiganda vegna atviksins. Telur V ljóst af lögregluskýrslu að M hafði ekki þau réttindi sem áskilin eru til þess að aka með umrædda kerru. Mikilvægt sé að þekkja til og fylgja tækniupplýsingum hvers ökutækis og vera meðvitaður um það hversu þungan eftirvagn heimilt er að draga á bifreiðinni og hvernig hlaða eigi kerruna. Sé eftirvagn of þungur fyrir bifreiðina og/eða rangt hlaðinn er hættan sú að ökutækið eða kerran taki að rása líkt og raungerðist. Vísar V til ýmissa dóma og úrskurða máli sínu til stuðnings. Þá telur V að M hafi með háttsemi sinni einnig brotið gegn varúðarreglu váttryggingarskilmála þar sem fram kemur að ökumaður hins váttryggða ökutækis skuli hafa þau réttindi og þá kunnáttu sem krafist er til þess að aka því. Vísar V til 5. gr. skilmála váttryggingarinnar og 90. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga.

Í viðbótarathugasemdum sínum áréttar m að í almennum ökuréttindum (B réttindum) sem M hefur, felast réttindi til að aka með eftirvagn allt að 750 kg, eða þyngri ef heildarvagnlest er að hámarki 3500 kg. Fullyrðingar í athugasemdum V um að M hafi ekki haft réttindi til aksturs með kerru eru því rangar.

Álit.

Samkvæmt 1. mgr. 90. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004 má lækka eða fella niður ábyrgð váttryggingafélagsins hafi váttryggður í slysáttryggingu eins og hér um ræðir valdið því af stórkostlegu gáleysi að váttryggingaratburður varð eða afleiðingar hans urðu meiri en ella hefðu orðið. Við úrlausn á þessum atriðum skal litið til sakar váttryggðs, hvernig váttryggingaratburð bar að, hvort váttryggður var undir áhrifum áfengis eða fíkniefna sem hann hafði sjálfviljugur neytt og atvika að öðru leyti. Óumdeilt er að M var ekki undir áhrifum áfengis eða fíkniefna í umrætt sinn. Telur V hið stórfellda gáleysi felast í því að M hafi með háttsemi sinni umrætt sinn valdið því af stórkostlegu gáleysi að bifreiðin A með eftirvagninn B í eftirdragi, endaði utanvegar á vegriði með þeim afleiðingum að M slasaðist. Ber V sönnunarbyrðina fyrir því að háttsemi M við akstur umrætt sinn hafi verið þannig að hann hafi sýnt stórkostlegt gáleysi við aksturinn og að orsakatengsl séu milli saknæmrar háttsemi M og þess líkamstjóns sem hann verð fyrir. Samkvæmt fyrirliggjandi lögregluskýrslu viðurkenndi M að hafa misst stjórn á kerrunni með þeim afleiðingum að hún fór að skauta til á akbrautinni og endaði utan vegar. Við það kastaðist bifreiðin A upp á vegriði og kerran B snerist og endaði öflug utan akbrautar. Í ökutækjaskrá er bifreiðin A skráð 1595 kg. að heildarþyngd og heimild þyngd hemlaðs eftirvagns er 1700 kg. að hámarki. Niðurstaða vigtunar sem lögregla lét framkvæma var sú að kerran var 1840 kg. með farminum, þar af voru 1560 kg. á afturöxlunum. B ökuréttindi sem M hefur leyfa heildarþyngd bíls og eftirvagns mest 3500 kg. Undantekning er frá þeirri reglu sé eftirvagn 750 kg. eða minna. Svo háttaði ekki til í þessu tilviki. Samkvæmt framansögðu var bifreiðin án ökumanns 1595 kg., og kerran ásamt farmi 1840 kg., eða samtals 3.435 sem er innan leyfðar heildarþyngdar sem falla undir B ökuréttindi. Af framangreindu verður þrátt fyrir það sem fram kemur í lögregluskýrslu að telja ósannað að M hafi ekki haft tilskilin ökuréttindi í umrætt sinn. Víkur þá að háttsemi M við hleðslu kerrunnar í umrætt sinn. Ljóst er að þyngd kerrunnar B og farms hennar var umfram leyfilega þyngd eftirvagns fyrir bifreiðina A sem nemur 140 kg. Auk þess var þyngd á öðrum ási 560 kg. umfram leyfilega þyngd skv. skráningu í ökutækjaskrá sem kveður á um að burðargeta sé 1000 kg. á hvorum ás. Verður að telja að bein orsakatengsl séu milli þessa og þess tjóns sem varð þann 22. apríl 2023. Með því að gæta ekki að framangreindu, sýndi M af sér gáleysi en ekki verður að mati nefndarinnar talið að gáleysið hafi verið stórkostlegt í skilningi 1. mgr. 90. gr. laga nr. 30/2004. Af ofangreindu verður þannig talið að M eigi óskertan rétt til bóta úr slysáttryggingu ökumanns og eiganda.

Niðurstaða.

M á rétt á óskertum bótum slysáttryggingu ökumanns og eiganda bifreiðarinnar A hjá V.

Reykjavík, 16. júlí 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 183/2024

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Tegund váttryggingar: Kaskótrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis A

Samsömun. Varúðarreglur.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 23.maí 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 11. júní 2024.
3. Bréf M, dags. 12. júní 2024.
4. Bréf V, dags. 12. júní 2024, ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að tjón hafi orðið á ökutækinu A 14.mars 2024 þegar kærasti M hafi ekið A og lent í árekstri. Fram kemur að M sé umráðamaður A og að eigandi sé S en að þau hafi gert með sér kaupsamning, dags. 21. janúar 2022, þess efnis að Milena yrði eigandi bifreiðarinnar þegar kaupverðið yrði að fullu greitt. Þá kemur fram að samkvæmt váttryggingarskírteini váttryggingarinnar sé M váttryggingartaki og greiðandi váttryggingarinnar en að S sé váttryggður skv. 4. gr. skilmála kaskótryggingarinnar. Í málskotinu kemur ennfremur fram að M hafi tilkynnt að kærasti sinn hafi tekið ökutækið án hennar vitneskju og að hann sé ekki með ökuréttindi. V hafnaði bótaskyldu úr kaskótryggingunni þar sem ökumaður A var ölvaður þegar tjónið varð og að hann teljist hafa haft almenn umráð og vörslur yfir ökutækinu með samþykki váttryggingartaka þar sem hafi verið í sambúð með M og haft sama lögheimili þegar tjónið varð. M hafnar því að hún sé meðváttryggð með S skv. 3. mgr., 2. mgr. 39. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004 þar sem skýrt sé samkvæmt ákvæðum kaskótryggingar að skráður eigandi teljist váttryggður. Hvergi komi þar fram eða á skírteini tryggingarinnar fram að umráðamaður teljist váttryggður. S hafi á engum tímapunkti samþykkt ökumann ökutækisins umrætt sinn og að engin tengsl séu á milli þeirra.

Í bréfi V kemur fram að V hafi hafnað bótaskyldu á þeim grundvelli að M teljist meðváttryggð í skilningi 3. gr. sbr. 2. mgr. 39. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004 (vsl). Niðurstöður blóðrannsóknna hafi sýnt að ökumaður hafi verið undir áhrifum áfengis við akstur og því verið óhæfur til að stjórna ökutækinu umrætt sinn með vísan til 49. gr. umferðarlaga nr. 77/2019. V vísar til þess að háttsemi þriðja manns geti haft áhrif á bótarétt váttryggðs úr kaskótryggingu ökutækja með vísan til 17.2. gr. skilmála kaskótryggingar ökutækja nr. B-2 sbr. 20. og 29. gr. vsl. V ítrekar að samkvæmt 39. gr. vsl sé tryggingin til hagsbóta fyrir váttryggingartaka sem séu taldir upp í ákvæðinu. Að lokum tekur V fram að M og ökumaður ökutækisins séu í sambandi og með sameiginlegt lögheimili og því ljóst að ökumaður hafði nokkuð varanleg umráð og vörslur yfir ökutækinu með samþykki M.

Álit.

Í máli þessu er í fyrsta lagi ágreiningur um það hvort M teljist váttryggð vegna kaskótryggingar fyrir ökutæki A. Samkvæmt gögnum málsins er S skráður eigandi ökutækisins og M er umráðamaður. Þá liggur fyrir að M tók ákvörðun um að hafa ökutækið kaskótryggt og greiddi fyrir þá váttryggingu. Í 3. mgr. sbr. 2.mgr. 39. gr. vsl kemur fram að váttrygging sé til hagsbóta fyrir váttryggingartaka. Verður ekki öðru vísi litið á en að það ákvæði eigi við um M enda tók hún sjálf kaskótryggingu fyrir ökutæki sem hún var sannanlega með í umráðum og var þar með váttryggingartaki eins og kemur fram á váttryggingarskírteininu. Á engan hátt er unnt að líta þannig á að M hafi verið að kaupa kaskótryggingu fyrir S sem var seljandi ökutækisins og ekki með ökutækið í umráðum þrátt fyrir ákvæði 1. gr. skilmálans um kaskótryggingu.

Þá kemur til álita hvort M hafi veitt ökumanni A leyfi til þess að aka ökutækinu umrætt sinn. Í málinu kemur fram að M og ökumaður A hafi verið í sambúð á þessum tíma og haft sama lögheimili. Einnig liggur fyrir að ökumaður A var ekki með ökuréttindi til að aka A. Í 1. mgr. 29. gr. vsl er mælt fyrir um

Það að í váttryggingum, sem tengjast ekki atvinnustarfsemi, er óheimilt að semja með þeim hætti að váttryggður glati rétti sínum til bóta vegna háttsemi ættingja hans, aðstoðarmanna og annarra sem hafa við hann sambærileg tengsl. Samkvæmt a. lið 2. mgr. sömu gr. má, þrátt fyrir ákvæði 1. mgr., semja svo um að við váttryggingu ökutækja megi félagið bera fyrir sig háttsemi manns sem með samþykki váttryggðs er ábyrgur fyrir hinu váttryggða. Í athugasemdum með lagafrumvarpi því sem varð að lögum nr. 30/2004 segir um 29. gr. að heimild a-liðar 2. mgr. til að semja um samsömun sé látin ná til manns sem með samþykki váttryggðs sé ábyrgur fyrir hinu váttryggða. Hér þurfi að koma til að váttryggður hafi meðvitað afhent umráð og vörslur hins váttryggða með nokkuð varanlegum hætti. Ekki mundi nægjanlegt að hið váttryggða yrði lánað í skamman tíma með venjulegum hætti og ekki yrði talið nægjanlegt þótt um varanlega heimild til afnota væri að ræða ef váttryggður annast um eða rekur hið váttryggða. Í 17. gr. váttryggingarskilmálans er heimild til samsömunar vegna háttsemi manns sem með samþykki váttryggðs er ábyrgur fyrir hinu váttryggða. Í máli þessu eru engar upplýsingar um að M hafi afhent umráð og vörslur til ökumannsins. Þannig er ekki sýnt fram á heimild til samsömunar milli M og ökumannsins en V ber sönnunarbyrði fyrir því að skilyrði a-liðar 2. mgr. 29. gr. vsl séu uppfyllt. Sú sönnun hefur ekki tekist og er V því ekki heimilt að fella niður bótarétt á grundvelli kaskótryggingar.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum úr kaskótryggingu hjá V.

Reykjavík, 25. júní 2024.
rafræn undirskrift

Sóley Ragnarsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 190/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Fasteignatrygging.****Gildissvið váttryggingar. Umfang tjóns.****Gögn.**

- Málskot móttakið 27. maí 2024 ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V dags. 7. júní 2024.
- Ódags. viðbótarathugasemdir M.
- Viðbótarathugasemdir V dags. 12. júní 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 1. apríl 2024 hafi orðið vatnstjón í fasteign M, en leki frá uppþvottavél hafi valdið skemmdum á parketi auk þess sem sökklar á eldhúsinnréttingu hafi skemmst. Ekki sé ágreiningur um atvik eða það að bótaskylda sé til staðar. Hins vegar sé deilt um umfang bótaskylds tjóns en M krefst þess að V greiði bætur vegna útskipta á 50,75 fermetrum af parketi. M byggir á því að eldhúsið sé ekki lengur lokað og aðskilið frá stofu og borðstofu eins og teikningar af húsinu geri ráð fyrir. Stór hluti veggjar sem áður aðskildi eldhúsið frá stofunni hafi verið fjarlægður og sé nú um að ræða alrými. Flæðandi parket hafi verið lagt á allt rýmið og það parket sé ekki lengur fánlegt. Yrði eingöngu skipt um parket í eldhúshluta rýmisins, þ.e. þeim 15 fermetrum sem V hafi boðist til að greiða bætur vegna, yrði ekki sama heildarútlit á öllu rýminu heldur þyrfti að aðskilja hluta þess með gólflista á stóru svæði á áberandi stað. Leggur M fram myndband og ljósmyndir af rýminu máli sínu til stuðnings.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að félagið hafi fallist á að umrætt tjón sé bótaskyldt úr vatnstjónslið fasteignatryggingar M hjá V. Fyrir liggja að tjón hafi aðeins orðið á gólfefnum í eldhúsi og sé afstaða V sú, með vísan til skilmálaákvæðis um að aðeins séu greiddar bætur fyrir gólfefni í því rými sem tjón verður, að við uppgjör tjónsins skuli aðeins miða við gólfefni í eldhúsi. Að mati V sé um tvö aðskilin rými að ræða, en ekki alrými stofu og eldhúss, og beri framlagðar ljósmyndir það einnig með sér. Þó skipulagi hafi verið breytt frá teikningum, þannig að hurð hafi verið fjarlægð og dyraop breikkað sé eldhúsið enn afmarkað með veggjum að verulegu leyti. Þá sé loft niðurdregið ofan við dyraopið sem bendi einnig til þess að um skil milli aðliggjandi rýma sé að ræða. Sé eldhúsið því sérstaklega afmarkað rými. Þá hafi M ekki sýnt fram á að það hafi tjón í för með sér að skipta eingöngu út parketi í eldhúsi.

Í viðbótaathugasemdum M kemur fram að horfa verði til þess hvernig rýmið sé raunverulega skipulagt í dag en ekki til fimmtíu ára gamalla teikninga af því. Mat V á tjóni eigi þá að endurspegla raunverulegt tjón og ekki sé eðlilegt sé tjónamat alla jafna lægra en raunverulegt tjón. Þá tekur M fram að V hafi aldrei leitast eftir því að senda fulltrúa sinn á vettvang til mats á tjóninu og aðstæðum. Raunar sé flæðandi parket í allri fasteigninni, þ.m.t. á gangi og í svefnherbergjum. M haldi því þó ekki fram að herbergin teljist hluti sama rýmis og eldhús og stofa enda séu 90 sentimetra hurðarop á herbergjunum og eðli máls samkvæmt um önnur rými að ræða. Dyraop eldhússins sé hins vegar um 150 sentimetrar að breidd og mundi það hafa verulega neikvæð áhrif á útlit rýmisins væri listi settur í dyraopið og mismunandi gólfefni sitt hvoru megin við hann. Þá tekur M fram að upphaflegu tilboði V um bótauppgjör hafi verið hafnað og eftir það hafi V ekki sýnt neinn samningsvilja og tölvupóstum M hafi ekki verið svarað. M sé hins vegar reiðubúinn að mæta V á miðri leið en telji þó ljóst að sú lausn sem V hafi boðið upp á mundi rýra verðgildi fasteignarinnar.

Álit.

Samkvæmt framansögðu gerir M kröfu um að við bótauppgjör sé miðað við útskipti á parketi á stofu og eldhúsi en ekki aðeins í eldhúsrými. Samkvæmt 1. mgr. 35. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga á váttryggður rétt á fullum bótum fyrir fjártjón sitt ef ekki er um annað samið í váttryggingarsamningi. Er því almennt gert ráð fyrir því, þegar um bótaskyldt tjón á fasteign er að ræða, að eignin sé ekki í verra ástandi en hún var fyrir tjónið. Þá vísar V til þess að sérstaklega komi fram í skilmálum váttryggingarinnar að komi til tjóns á gólfefnum séu aðeins greiddar bætur fyrir gólfefni í

Því rými sem tjón verður. Liggur því fyrir nefndinni að meta hvort eldhús og stofa í fasteign M séu hluti sama rýmis. Af ljósmyndum má ráða að dyraop milli eldhúss og stofu sé breiðara en almennt gerist en þó er það mat nefndarinnar að um tvö rými sé að ræða. Eldhús og stofa eru þannig að miklu leyti aðskilin með vegg og þrátt fyrir að dyraopið hafi samkvæmt framansögðu verið breikkað frá upprunalegri hönnun og sama gólfefni hafi verið lagt á bæði rýmin verður að telja að um aðskilin rými sé að ræða. Eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni hefur M hvorki sýnt fram á að eldhús og stofa séu í sama rými í skilningi skilmálaákvæðisins, né að ástand eignarinnar sé lakara en það var fyrir tjónið eða að heildarútlit raskist þannig að sjálfstæður bótaréttur stofnist þess vegna. Þrátt fyrir að einhver sjónarmunur kunni að verða milli gólfefnis eldhúss og stofu og þó nauðsynlegt kunni að verða að setja lista í fyrrgreint dyraop, er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á frekari bótum úr fasteignatryggingu sinni hjá V en þegar hafa verið boðnar af hálfu V.

Reykjavík, 25. júní 2024.
rafræn undirskrift

Póra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 193/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Kaskótrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis (X)****Gildissvið váttryggingar. Undanþáguákvæði váttryggingarskilmála.****Gögn.**

- Málskot mótttekið 28. maí 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V, dags. 29. maí 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Viðbótarathugasemdir M ódagsettar.
- Tölvupóstur V dags. 30. maí 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram sú lýsing atvika frá ökumanni bifreiðarinnar X um að hann hafi verið við akstur í snjó og krapasnjó hinn 25. apríl 2024 þegar hann ók bifreiðinni utan í hraunkant með þeim afleiðingum að dekk bifreiðarinnar rifnaði.

M telur að greiðsluskylda sé fyrir hendi úr kaskótryggingu X og vísar til þess að orsakatengsl séu milli tjóns hans og þess að ekið hafi verið utan í hraunkant sem hafi verið undir yfirborði snjós. M telur að það hafi ekki orðið tjón á dekki bifreiðarinnar X vegna slits vegna venjulegrar notkunar. M vísar einnig til þess að ekki sé verið að krefjast bóta vegna búnaðar sem bilaði sem og að skemmdir á bifreiðinni séu óháðar þeirri bilun.

V hefur hafnað bótaskyldu úr kaskótryggingu bifreiðarinnar X og telur í fyrsta lagi að meginorsök tjóns sé bilun loftventils sem leiddi til þess að loft fór úr dekki bifreiðarinnar. Í öðru lagi vísar V til orðalags tjónstilkynningar M þar sem fyrst sé tekið fram að loftventill hafi bilað og þar á eftir að ekið hafi verið út í hraunkant sem skorið hafi á dekkið. V vísar til undanþáguákvæða váttryggingarskilmála, annars vegar b. liðar gr. 5.1 þar sem komi fram að undanskilin séu tjón sem verða vegna bilunar á ökutæki eða búnaði þess og hins vegar k. liðar sömu greindar þar sem komi fram að ekki séu bætt tjón vegna tæringar eða annars slits á ökutæki eða einstökum hlutum þess. V telur ósannað að tjón hefði orðið á dekki bifreiðarinnar X ef bilun hefði ekki átt sér stað.

Í viðbótarathugasemdum M koma fram mótmæli við því að viðurkenning á bilun í loftventli af hálfu M feli í sér að það hafi verið höfuðorsök tjóns á bifreiðinni. M telur engan mun á því hvort mikið eða lítið loft sé í dekkinu þegar því er ekið á hraunkant sem hulinn sé snjó. M ítrekar einnig að hann sé ekki að krefja V um bætur vegna búnaðar sem bilaði.

Í tölvupósti V frá 30. maí 2024 kemur fram að V geri ekki frekari athugasemdir vegna málsins.

Álit.

Ágreiningur málsins lýtur að því hvort tjón á dekki bifreiðarinnar X falli undir gildissvið kaskótryggingar V og ef svo er hvort undanþáguákvæði váttryggingarskilmála eigi við. Í gögnum málsins kemur fram að tjón varð á dekki við það að bifreiðinni X var ekið á hraunkant. Í gr. 4.1 í váttryggingarskilmálum V kemur fram að váttryggingin bæti tjón vegna skyndilegra, utanaðkomandi atvika sem ekki séu sérstaklega undanskilin í sömu skilmálum. Í b.lið gr. 5.1 segir að váttryggingin bæti ekki „*Bilun á ökutæki eða búnaði þess nema hana megi rekja til bótaskylds atburðar skv. grein 4 að framan.*“ Í k. lið gr. 5.1 segir að váttryggingin bæti ekki „*Tjón eða slit á ökutæki, lakki, lakkvörn, dekkjum, felgum eða öðrum einstökum hlutum, vegna notkunar, t.d. tæring, ryðbruni og annað hefðbundið slit.*“

Samkvæmt almennum sönnunarreglum ber M sönnunarbyrði um að tjón falli undir gildissvið váttryggingar en ef V ætlar að bera fyrir sig undanþáguákvæði í váttryggingarskilmálum þá ber V sönnunarbyrði fyrir því að tjón falli skýrlega undir þær aðstæður lýst er í slíkum ákvæðum.

Ljóst er af lýsingu í tjónstilkynningu að ökumaður bifreiðarinnar X ók bifreiðinni á hraunkant og því hefur ekki verið mótmælt að tjón vegna þess teljist til skyndilegt og utanaðkomandi atviks í skilningi gr. 4.1 í váttryggingarskilmálum V. Telst tjón M því falla undir gildissvið váttryggingarinnar.

Eins og áður segir hvílir sönnunarbyrði á V um að atvik séu eins og tilgreind eru í undanþáguákvæðum gr. 5.1 í váttryggingarskilmálum, nánar tiltekið b. og k.lið þeirrar greinar. Hvað b.liðinn varðar kemur m.a. þar fram að váttryggingin bæti ekki bilun á búnaði bifreiðar. Af gögnum málsins verður ekki séð að orsakatengsl séu milli þess að loft hafi lekið úr dekki bifreiðarinnar X og þess að váttryggingaratburður varð. Telst V því ekki hafa sýnt fram á að undanþáguákvæði b.liðar gr. 5.1 í váttryggingarskilmálum eigi við um það tjón sem krafist er bóta vegna, þ.e. tjón vegna rifu á dekki. Hallann af sönnunarskorti á orsakatengslum þarna á milli ber V. Hvað orðalag k.liðar gr. 5.1 varðar verður heldur ekki ráðið af gögnum málsins að það eigi við um tjón það sem M hefur krafist bóta vegna. Undanþáguákvæðið verður ekki skilið þannig að allt tjón á dekkjum sé með hlutlægum hætti undanskilið gildissviði váttryggingarinnar heldur sé þar verið að einskorða undanþáguákvæðið við aðstæður tjón sem verða vegna notkunar eða slits sem tengist ekki bótaskyldum tjónsatburði í skilningi gr. 4.1. Telst k.liður gr. 5.1 því ekki heldur eiga við tjón M. Þetta þýðir að greiðsluskylda er fyrir hendi úr kaskótryggingu bifreiðarinnar X hjá V vegna tjóns á dekki hinn 25. apríl 2024.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta úr kaskótryggingu bifreiðarinnar X hjá V.

Reykjavík, 19. júní 2024.
rafræn undirskrift

Póra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 197/2024

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.

Skráningarnúmer ökutækis (A)

Orsakatengsl. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 29. maí 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 13. júní 2024, ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 19. júní 2024, ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M var hinn 13. september 2021 á leið til vinnu þegar bifreiðinni A var ekið aftan á bifreið hennar í hringtorginu á Arnarneshæð. Daginn eftir áreksturinn leitaði M til heimilislæknis vegna einkenna sinna og var svo í kjölfarið fjarverandi frá vinnu í nokkra daga vegna verkja frá baki. Næsti vikur og mánuði eftir slysið var M mikið frá vinnu vegna óútskýrðra veikinda og leið eins og líkaminn sinn væri að gefast upp þar sem hún fann ávallt til verkja. Í maí 2022 var hún hætt að geta sinnt störfum sínum sem deildarstjóri á leikskóla og fór í mánaðarlangt veikindaleyfi. Í september 2022 átti M erfitt með að klára fullan vinnudag og fór því til heimilislæknis þann 16. september 2022 og fékk beiðni í sjúkraþjálfun. Hefur M leitað ítrekað til sjúkraþjálfara eftir umferðarslysið á tímabilinu frá 27. september 2022 til 27. febrúar 2023 og svo aftur frá 4. september 2023. Í febrúar 2024 var meðferð enn ekki lokið. Af greinargerð sjúkraþjálfara má ráða að afleiðingar umferðarslyssins hafi haft mikil áhrif á M og að líkamstjónið sé varanlegt. Líkamstjónið var tilkynnt til V þann 21. október 2022. Hefur V hafnað bótaskyldu með vísan til þess að gögn bentu ekki til þess að varanlegt heilsutjón hefði getað hlotist af atvikinu. Mótmælir M þessari afstöðu V og vísar til hlutlægu ábyrgðarreglu 1. mgr. 4. gr. laga um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019. Á grundvelli hennar þurfi M eingöngu að sýna fram á að orsakatengsl séu á milli notkunar ökutækis og þess heilsutjóns sem hún telur sig hafa orðið fyrir. Telur M að fullsannað sé skv. gögnum málsins að hún hafi orðið fyrir heilsutjóni í kjölfar slyssins sem rekja megi til notkunar ökutækisins A.

V telur ósannað að orsakatengsl séu á milli árekstursins og einkenna M. Kraftur í umræddum tjónsatburði hafi ekki verið nægur til þess að valda skaða á líkama M. Ekkert tjón á bifreið M hefur verið tilkynnt til V og engin viðgerð hefur því farið fram á vegum V né hafa bætur verið greiddar út. Einu myndir af bifreið M eftir áreksturinn eru myndir sem bárust frá M um einu og hálfu ári eftir áreksturinn. Ósannað sé að einhver ákoma hafi verið á bifreið M eftir áreksturinn. M eigi aðeins tvær læknskómur í tengslum við umferðarslysið og líður ár á milli þeirra. Í þessum komum lýsir M bakverkjum og höfuðverkjum. Þau einkenni sem M telur sig vera að glíma við eftir áreksturinn eru ekki sértæk fyrir áverka vegna umferðarslyss. Einkennin eru almenns eðlis og þarf ekki að koma til sérstakra atvika í lífi einstaklings til þess að slík einkenni geti gert vart við sig.

Í viðbótarathugasemdum sínum vísar M til þess að það liggi fyrir samskipti sem staðfesti að tjónvaldur hafi boðist til að láta gera við skemmdirnar á sinn kostnað til að sleppa því að tilkynna tjónið til tryggingafélagsins. Auk þess megi sjá af fyrirliggjandi ljósmyndum að sýnilegar skemmdir séu á bifreið M þótt þær séu ekki miklar. Samtímagögn styðji að M hafi kennt sér meins strax eftir slysið. Slysið gerðist á tímum heimsfaraldurs og var ekki hlaupið að því að fá tíma hjá heimilislækni á því tímabili sem leið á milli fyrstu komu hennar til læknis og þar til hún fékk aftur tíma í september 2022. Gerði hún tilraunir til að vinna sjálf í þeim meiðslum sem hún hlaut í slysinu en það gekk ekki upp svo hún leitaði aðstoðar sjúkraþjálfara.

Álit.

Ágreiningur þessa máls hverfist um það hvort líkamleg einkenni M megi rekja til árekstursins þann 13. september 2021. Samkvæmt almennum sönnunarreglum ber M ber sönnunarbyrði um að hún hafi hlotið líkamstjón í árekstrinum. Af ljósmyndum af bifreið M má ráða að afar lítið munatjón hafi orðið við áreksturinn. Verður því að telja að áreksturinn hafi verið það vægur að frekari gagna sé þörf til að sýna fram á orsakasamband milli hans og þeirra einkenna sem M rekur til hans. Fyrir liggur að M leitaði til læknis 14. september 2021 og kvartaði undan bakverkjum og höfuðverk. Fékk hún almennar

ráðleggingar og sagt að hafa samband eftir þörfum. Leitaði M næst til læknis ári síðar eða þann 16. september 2022 og kveðst hafa haft bakverki eftir umferðarslysið og höfuðverki og fékk hún beiðni um sjúkraþjálfun. Þá liggur fyrir að M leitaði 14 sinnum til sjúkraþjálfara á tímabilinu frá 27. september 2022 til 27. febrúar 2023. Og svo í 10 skipti frá 3. september 2023. Einkenni þau sem sjúkraþjálfari var að meðhöndla voru verkir í hálsi, brjóstþrygg, öxlum, höfði, svima og ljósnæmni. Samkvæmt fyrirbyggjandi sjúkraskrá sem nær aftur til 1. janúar 2017 er ekki að sjá að M hafi fyrir slysið glímt við einkenni frá baki eða hálsi fyrir áreksturinn þann 13. september 2021. Af sömu sjúkraskrá má hins vegar sjá að M leitar oft til heimilislæknis vegna ýmissa kvilla á næstu mánuðum eftir slysið og var m.a. óvinnufær um tíma vegna andlegrar vanlíðunar og kvíða. Minnst hún ekki aftur á slysið fyrr en við komu til heimilislæknis þann 16. september 2022 og minnst þar á bakverki og höfuðverki og fær beiðni um sjúkraþjálfun sem hún svo sinnir líkt og fyrr greinir. Samkvæmt skýrslu sjúkraþjálfara voru einkenni þau sem hann var að meðhöndla mun víðtækari en þau sem M rekur til árekstursins. Telja verður á grundvelli þess að ekki sé til staðar samfella einkanna M í kjölfar árekstursins. Í málinu liggja ekki fyrir nein gögn líkt og læknisvottorð eða álits- eða matsgerð hæfra og óvilhallra aðila, sem staðfesta að varanlegt líkamstjón hafi hlotist í árekstrinum þann 13. september 2021. M ber hallan af sönnunarskorti um að líkamstjón hennar megi rekja til árekstursins þar sem meginreglur um sönnun í skaðabóta- og vátryggingarétti gera ráð fyrir því að tjónþoli verði að sýna fram á tjón sitt og leggja fram fullnægjandi gögn því til sönnunar. Að virtum þeim gögnum sem liggja fyrir í málinu hefur ekki verið sýnt fram á að orsakatengsl séu milli einkenna M í dag og árekstursins þann 13. september 2021.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum fyrir líkamstjón úr ábyrgðartryggingu bifreiðarinnar A hjá V.

Reykjavík, 11. júlí 2024.

rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 215/2024

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Slysáttrygging sjómanna.

Takmörkun ábyrgðar váttryggingafélags. Stórkostlegt gáleysi.

Gögn.

1. Málskot móttakið 7. júní 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 28. júní 2024, ásamt niðurstöðu blóðrannsóknar í lögreglumáli.
3. Tölvupóstur lögmanns M dags. 2. júlí 2024.

Málsatvik.

Í lögregluskýrslu kemur fram að hinn 4. júlí 2022 hafi bát sem M stýrði verið siglt upp í grjótgarð á hafnarsvæði á Skagaströnd. Í skýrslunni kemur einnig fram að bátnum hafi verið siglt á grjótgarðinn á mikilli ferð og hafi verið mikið skemmdur. Ljósmyndir fylgja skýrslunni sem sýna bátinn langt upp á grjótgarðinum. Skipstjórinn M var illa áttaður þegar lögregla kom á vettvang og sagðist hafa sofnað á siglingu í land og muni ekki eftir atvikinu og hafi líklegast rotast við atvikið. M var látinn blása í áfengismæli og mældist 1.09 prómill í þeirri mælingu. Einnig voru tekin blóð- og þvagsýni úr M þegar hann komst undir læknishendur og mældist 1.86 prómill í þvagsýni og 1.13 prómill í fyrri blóðsýni og 0.94 prómill í blóðsýni sem tekið var aðeins seinna. Í tjónstilkynningu M til V kemur fram að M hafi siglt um Húnaflóa allan daginn og hafi verið á landleið þegar hann sofnaði og vaknaði síðan við mikið högg og hlotið af því líkamstjón. Í sömu tjónstilkynningu kemur fram að M hafi ekki verið undir áhrifum áfengis.

M hefur krafist bóta úr slysáttryggingu sjómanna hjá V og vísar til þess að hann hafi ekki stjórnað bátnum undir áhrifum áfengis og þess vegna merkt með þeim hætti í tjónstilkynningu til V. M kveðst, eftir tjónsatvikið, hafa fundið Gatoradeflösku í bátnum sem hann hafi drukkið úr, án þess að vita að í henni hafi verið sterkt áfengi. Það sé skýring á því að mælt hafi áfengi í blóði og þvagi hans eftir sýnatöku lögreglunnar. Þannig hafi hann ekki gefið rangar upplýsingar til V, þrátt fyrir niðurstöður úr sýnatöku. Einnig vísar M til þess að í 90. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004 sé einungis heimild til takmörkunar ábyrgðar en ekki skylda og þar sem hann hafi ekki stýrt báti undir áhrifum áfengis hafi hann heldur ekki sýnt stórkostlegt gáleysi í skilningi ákvæðisins. M telur síðan, ef nefndin telji að um stórkostlegt gáleysi sé að ræða af hans hálfu þá geti takmörkun bara verið að hluta og vísar um það til dómaframkvæmdar og framkvæmdar hjá nefndinni.

V hefur hafnað bótaskyldu og telur M hafa sýnt stórkostlegt gáleysi við skipsstjórn með því að hafa verið undir áhrifum áfengis og leiði það til þess að bótaréttur falli niður að fullu. V vísar til sönnunargagna sem sýna niðurstöðu áfengismælingar í blóði og þvagi M eftir tjónsatvikið og miðað við þau hafi M verið óhæfur til að stjórna báti og orsakatengsl séu milli þess ástands hans og tjónsatviksins. V telur miðað við niðurstöður mælinga að sönnunarbyrði sé komin á M um að hann hafi ekki verið undir áhrifum við stjórn bátsins og hafi einungis drukkið eftir tjónsatvikið og vísar um það til dómafordæma Hæstaréttar. V vísar til 90. gr. laga um váttryggingarsamninga og 9. gr. sameiginlegra skilmála V þar sem fram komi að lækka eða fella megri niður ábyrgð V hafi váttryggður valdið váttryggingaratburði með stórkostlegu gáleysi. V vísar til þess að M hafi með háttsemi brotið gegn fyrirmælum í 238. gr. um að ekki sé heimilt að stjórna skipi undir áhrifum áfengis og ef vínandamagn í blóði fari yfir 0.5 prómill sé viðkomandi ekki hæfur til að stjórna skipi, né heldur ef þreyta gerir fólk óhæft til að stjórna skipi, sbr. skýringar M á því að hann hafi sofnað. Einnig telur V að M hafi brotið gegn 1. mgr. 120. gr. laga um váttryggingarsamninga við tilkynningu líkamstjóns síns til V þar sem hann hafi vísitandi gefið rangar upplýsingar um áfengisneyslu sína m.v. upplýsingar um niðurstöðu sýnatöku þar sem mældist áfengi bæði í blóði og þvagi hans.

Álit.

Í gögnum málsins liggja fyrir afgerandi niðurstöður mælingar á áfengismagni í blóði og þvagi M stuttu eftir tjónsatvik. Miðað við mælingar á blóðsýnum og sérstaklega þvagsýni sem sýndi 1.86

prómill, í samhengi við almennar upplýsingar um niðurbrotstíma áfengis í blóði og þvagi, verður ekki annað ályktað en að áfengisneysla M hafi hafist nokkru áður en tjónsatvikið varð. Eru skýringar sem hafðar eru eftir honum sjálfum í málskoti til nefndarinnar af þeim sökum ótrúverðugar og verða að engu hafðar. Í samræmi við dómaframkvæmd Hæstaréttar verður sönnunarbyrði lögð á þann segist einungis hafa drukkíð áfengi eftir tjónsatvik og ber M hallann af sönnunarskorti um það.

Í 1. mgr. 90. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004 og 9. gr. almennra váttryggingarskilmála V er V heimilt að takmarka ábyrgð sína að hluta að öllu leyti þegar stórkostlegt gáleysi váttryggðra hefur leitt til tjóns. Það að stjórna báti undir áhrifum áfengis fer gegn fyrirmælum í siglingalögum nr. 34/1986 og hefur augljósa hættu í för með sér. Telst háttsemi M vera stórkostlegt gáleysi. Í 1. mgr. 90. gr. segir einnig að við mat á takmörkun ábyrgðar váttryggingafélags verði að líta sakar váttryggðs, hvernig váttryggingaratburð bar að, hvort váttryggður var undir áhrifum áfengis eða fíkniefna sem hann hafði sjálfviljugur neytt og atvika að öðru leyti. Í þessu máli telst, eins og áður segir sannað að M hafi verið undir áhrifum áfengis og er sök hans mikil. Orsakatengsl teljast augljós milli þess að geta ekki stýrt bátnum örugglega sökum þeirrar neyslu eða að áfengisneysla hafi leitt til þess að M sofnaði. Með hliðsjón af þessu telst V heimilt að takmarka ábyrgð sína að fullu. Er því ekki þörf á því að fjalla um ákvæði 1. og 2. mgr. 120. gr. laga um váttryggingarsamninga þar sem M á engan rétt til bóta úr slysatryggingu sjómanna hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr slysatryggingu sjómanna hjá V.

Reykjavík, 16. júlí 2024.
rafræn undirskrift

Póra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 216/2024**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Fjölskyldutrygging.****Gildissvið váttryggingar. Undanþáguákvæði váttryggingarskilmála.****Gögn.**

- Málskot móttakið 7. júní 2024 ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V dags. 24. júní 2024 ásamt fylgiskjölum.
- Viðbótarathugasemdir M dags. 30. júní 2024 ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 14. apríl 2024 hafi M skrifað undir eigendaskiptayfirlýsingu Samgöngustofu sem kaupandi að bifreiðinni A. Greiðandi kaupverðsins hafi verið X, 17 ára sonur M og fyrirhugað hafi verið að hann yrði skráður eigandi A við 18 ára aldur, en hann hafi haft A til umráða. Hinn 15. apríl 2024 hafi M tekið eftir verulegum ágalla á bifreiðinni sem svari ekki kostnaði að gera við og óhugsandi sé að seljandi hafi ekki vitað af. Hafi M því, samkvæmt fyrirbyggjandi bréfi lögmanns hans, dags. 2. maí 2024, lýst yfir riftun kaupanna en seljandi hafnað því að endurgreiða kaupverðið. Jafnframt hafi M, hinn 16. apríl 2024, haft samband við Samgöngustofu og fengið kennitölulás á eigendaskiptin. Þá hafi lögmaður M sent erindi til V vegna greiðslu bóta úr réttaraðstoðarlið fjölskyldutryggingar M hjá V. Bótaskyldu hafi verið hafnað með bréfi dags. 16. maí 2024, á grundvelli þess að váttryggingin taki ekki til ágreinings sem varðar váttryggðan sem eiganda, notanda eða stjórnanda vélknúins farartækis.

M hafnar þeirri afstöðu V. Hann sé ekki skráður eigandi A samkvæmt Samgöngustofu heldur seljandi. Hann sé kaupandi en vegna kennitöluláss á eigendaskiptin sé hann ekki skráður eigandi. X hafi þá greitt fyrir bifreiðina en sé heldur ekki skráður eigandi A. M sé þá ekki notandi A, en utan prufuaksturs er hann aðstoðaði X við kaupin hafi hann ekki ekið A. Þá sé hann ekki stjórnandi A enda snúist málið ekki um óhapp eða tjón sem átt hafi sér stað í akstri. Eigi umrætt undanþáguákvæði því ekki við.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að V telji gögn málsins bera með sér að M hafi eignast A með staðgreiðslukaupum hinn 14. apríl 2024 þegar greitt var fyrir bifreiðina og M fékk hana afhenta. Verði að líta svo á að frá þeim degi teljist M eigandi hennar og skipti þá ekki máli þó skráning eigendaskipta hafi ekki farið fram, enda hafi allar meginreglur íslensks kauparéttar um eigendaskipti verið uppfylltar. Fyrir liggir að fyrirhugað riftunarmál snúi með beinum hætti að eignarhaldi M á A, enda gæti hann tæplega orðið aðili að slíku máli teldist hann ekki eigandi A. Undanþáguákvæði váttryggingarskilmálanna feli í sér skýra og hlutlæga ábyrgðartakmörkun sem verði að túlka samkvæmt orðanna hljóðan og falli tilvik M undir gildissvið þess. Komi bótaskylda því ekki til álita.

Í viðbótarathugasemdum mótmælir M öllum málaltilbúnaði V. Þannig sé hann ekki eigandi A enda hafi hann, samkvæmt ráðleggingum Samgöngustofu, stöðvað skráningu A á sitt nafn. Hafi eigendaskiptin því aldrei farið í gegn og sé hann enn kaupandi, en ekki eigandi A. V meðtaki ekki tilgang og virkni kennitöluláss sem sé ætlað að koma í veg fyrir lögformleg eigendaskipti til að tryggja hagsmuni kaupenda fyrir dómi. Þá sé það rangt hjá V að meginreglur íslensks kauparéttar um eigendaskipti hafi verið uppfylltar enda hafi seljandi m.a. brotið gegn upplýsingaskyldu laga um lausafjárkaup nr. 50/2000. V hafi þá ekki lagt fram nein lög eða reglugerðir sem sýni fram á að kennitölulás Samgöngustofu stöðvi ekki lögformleg eigendaskipti. Þá er ítrekað að M sé ekki eigandi, notandi eða stjórnandi A. Málið varði M sem kaupanda en ekki eiganda. Eigandi A sé seljandi hans. Þá leggi V ekki fram neina tilvísun til laga eða reglugerða varðandi það að M sé eigandi A og sé sú staðhæfing V þvert á það sem Samgöngustofa, lögregla og lögfræðingar hafi tjáð M. Skýrt sé að skilmálar V undanskilji ekki mál sem varði kaup á ökutækjum og því falli tilvik M ekki þar undir. Váttryggingarskilmálar eigi þá að vera skýrir og aðgengilegir og túlkun V sé hvorugt.

Álit.

Gögn málsins bera með sér að kaupsamningur milli M og seljanda A hafi verið undirritaður hinn 14. apríl 2024. Var kaupverð A að fullu greitt og skrifuðu aðilar undir tilkynningu um eigendaskipti. Um

viðskiptin gilda lög nr. 50/2000 um lausafjárkaup. Skömmu eftir kaupin varð M var þess að A var gölluð og lýsti hann á grundvelli þess yfir riftun kaupanna til samræmis við fyrrgreind lög. Það er almennt viðurkennd regla, sem verður jafnframt að telja að samræmist almennum málskilningi, að kaup séu að fullu gengin í gegn þegar sölulut hefur verið veitt viðtaka og umsamin greiðsla innt af hendi. Þ.e. litið er svo á að áhættuflutningur miðist við það tímamark og að kaupandi sé þá orðinn eigandi sölulutar, óháð því hvort hann grípi til vanefndaúrræða við síðara tímamark.

M byggir m.a. á því að svo hafi ekki verið í hans tilviki þar sem kennitölulás Samgöngustofu hafi verið settur á eigendaskiptin. Í 12. gr. b. reglugerðar um skráningu ökutækja nr. 751/2003 með áorðnum breytingum segir að kennitölulás sé ein tegund eigendaskiptalása, en þeir feli í sér að ekki sé unnt að skrá eigendaskipti að ökutæki. Víst er að eigendaskráning ökutækis hefur ýmsar lögfylgjur, svo sem varðandi váttryggingarskyldu sé um váttryggingarskylt ökutæki að ræða og ábyrgð á greiðslu opinberra gjalda.

Hins vegar verður ekki talið sýnt sé fram á að lás á skráningu eigendaskipta haggi réttaráhrifum lausafjárkaupa á grundvelli laga nr. 50/2000 um lausafjárkaup. Í skilningi þeirra laga er kaupandi, eftir að afhending og greiðsla kaupverðs hafa farið fram, orðinn eigandi sölulutar.

Af fyrirliggjandi gögnum má ráða að M krefjist bóta úr réttaraðstoðarlið fjölskyldutryggingar sinnar hjá V þar sem honum sé nauðugur sá kostur að höfða mál til riftunar kaupanna. Verður þá að líta til þess að riftun í sjálfu sér varðar eignarhald. Riftun gengur þannig út á að eignarhald lausafjár flyst aftur yfir til seljanda og hvor aðili um sig skilar þeim verðmætum sem þeir hafa veitt viðtöku. Er vandséð að aðild M að slíku riftunarmáli verði ekki einmitt byggð á eignarhaldi hans á A.

Í skilmálum fjölskyldutryggingar M hjá V segir, í g.-lið 31. gr. að váttryggingin taki ekki til ágreinings sem varði váttryggðan sem m.a. eiganda vélknúins farartækis. Á grundvelli alls framangreinds verður að telja að ágreiningur M og seljanda varði M sem eiganda farartækisins A og að umrætt undanþágúakvæði eigi því við. Er því óhjákvæmilegt að hafna kröfu hans.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr réttaraðstoðarlið fjölskyldutryggingar sinnar hjá V.

Reykjavík, 16. júlí 2024.

rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir

Mál nr. 220/2024

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn váttryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)

Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.

Gögn.

- Málskot mótttekið 18. júní 2024, ásamt fylgiskjölum.
- Bréf V, dags. 1. júlí 2024.
- Viðbótarathugasemdir M, dags. 3. júlí 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi hinn 26. september 2023 slasast við störf sín í fiskvinnslu X. Hafi M verið að tæma kæli með frosnum fiskiblokkum í stálrómmum/pönnum og hafi þanna af toppi pallettu runnið á tá M með þeim afleiðingum að hann tábrotnaði. Slysið var tilkynnt til Vinnueftirlitsins daginn eftir slysið en engin rannsókn fór fram af hálfu eftirlitsins. Hefur M gert kröfu um viðurkenningu á bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X, hjá V vegna slyssins. Af hálfu V hefur bótaskyldu verið hafnað með tölvupósti þann 17. apríl 2024. M telur að hann hafi orðið fyrir tjóni vegna saknæmrar háttsemi sem X ber ábyrgð á. X hafi brugðist skyldum sínum samkvæmt lögum nr. 46/1980. Ber X ábyrgð á að af verkefnum sem unnin eru á vinnustaðnum stafi ekki hætta fyrir starfsfólk, bæði hvað varðar leiðbeiningar til starfsfólks og þjálfun þeirra auk viðunandi búnaðar, verkstjórnar og almennrar umgjardar þeirra verkefna sem þar eru unnin. Engin gögn liggja fyrir af hálfu X til sönnunar því að hann hafi uppfyllt þær skyldur sínar. Hafi honum ekki verið útvegaðir skór með stáltá og fékk hann ekki leiðbeiningar um að slíkur búnaður væri nauðsynlegur við þessi störf.

V hefur hafnað bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X vegna slyssins á grundvelli þess að slysið verði ekki rakið til saknæmrar og ólögætrar háttsemi X, starfsmanna hans eða annarra atvika sem hann beri skaðabótaábyrgð á. Allir starfsmenn fái öryggisskó vegna vinnunnar og allir starfsmenn eru meðvitaðir um að nauðsynlegt sé að nota slíka skó við vinnuna. M hafði sinnt umræddu starfi oft áður og hafði fengið allar viðeigandi leiðbeiningar og þjálfun til að sinna starfinu, þ.á.m. leiðbeiningar um notkun þess öryggisbúnaðar sem tiltækur var við starfið. Mótmælir V því sem ósönnuðu að skortur á öryggisbúnaði hafi orsakað slysið og að X geti með einhverjum hætti borið skaðabótaábyrgð á slysi hans. Varðandi tilkynningu til Vinnueftirlitsins þá liggja fyrir að slysið gerðist kl. 16.00 þann 26. september 2023 og var tilkynning móttekin hjá Vinnueftirlitinu daginn eftir, eða innan sólarhrings. Eðli málsins samkvæmt kom ekki í ljós fyrr en daginn eftir slysið að M væri óvinnufær vegna þess. Telur V engan vafa leika á því að X tilkynnti um slys M innan þess frests sem mælt er fyrir um í 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980.

Í viðbótarathugasemdum sínum vísar M til þess að það hafi eðli málsins samkvæmt strax legið fyrir þegar slysið varð að M yrði óvinnufær af völdum slyssins og bar því að tilkynna um slysið til Vinnueftirlitsins án tafar. Ekki komi fram í fyrirliggjandi gögnum hvenær dags tilkynning vegna málsins barst Vinnueftirlitinu.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort tjón M megi rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis af hálfu X eða starfsmanna þess, þannig að bótaskylda stofnist úr ábyrgðartryggingu en það hvílir á M að sýna fram á að svo hafi verið. Samkvæmt 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980 skal atvinnurekandi án ástæðulausrar tafar tilkynna til Vinnueftirlitsins öll slys þar sem starfsmaður deyr eða verður óvinnufær í einn eða fleiri daga, auk þess dags sem slysið varð. Slys þar sem líkur eru á að starfsmaður hafi orðið fyrir langvinnu eða varanlegu heilsutjóni skal tilkynna Vinnueftirlitinu eigi síðar en innan sólarhrings. Með vísan til þessa lagaákvæðis og í ljósi dómafordæma er litið svo á að atvinnurekandi sem ekki hefur tilkynnt slys samkvæmt ákvæðinu skuli bera hallann af sönnunarskorti um málsatvik að því leyti sem þau eru óljós og aðila greinir á um þau. Slys M var ekki tilkynnt samdægurs til Vinnueftirlitsins og upplýst er að enginn frá eftirlitinu kom á slysstað til úttektar. Samkvæmt lækisfræðilegum gögnum var M skráður óvinnufær í langan tíma vegna afleiðinga

slyssins. Það liggur hins vegar fyrir að slysið var tilkynnt strax daginn eftir og í ljósi þess að slysið varð kl. 16.00 daginn áður verður að telja að tilkynning hafi borist eftirlitinu innan áskilins frest skv. 1. mgr. 79. gr. laga nr. 46/1980. Er því ekki tilefni til að víkja frá almennum sönnunarreglum á grundvelli þess að X tilkynnti ekki slysið strax til Vinnueftirlitsins. Á grundvelli laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum ber atvinnurekanda að tryggja að gætt sé fyllst öryggis og góðs aðbúnaðar og hollustuhátta á vinnustað. Ekki verður annað ráðið en að verk það sem M vann í umrætt sinn hafi við einfalt verk sem M hafði skv. upplýsingum frá X unnið oft áður. Samkvæmt upplýsingum frá X hafi allir starfsmenn fengið öryggisskó vegna vinnunnar og verið meðvitaðir um nauðsyn þess að nota slíka skó. Engin gögn hafa verið lögð fram af hálfu M sem hnekkja þeirri staðhæfingu. Að gögnum málsins virtum verður að telja að M hafi ekki sýnt fram á að slysið verði rakið til skorts á viðeigandi búnaði, ófullnægjandi verkstjórn, leiðbeininga eða þjálfun starfsmanna. M, á ekki rétt til greiðslu bóta úr ábyrgðatryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðatryggingu X hjá V.

Reykjavík, 16. júlí 2024.

rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir